INGRID VON OELHAFEN
& TIM TATE

HİTLER'İN UNUTULAN ÇOCUKLARI

"ARİ IRK" PROJESİ VE
BİR KADININ GERÇEK
KİMLİĞİNİ ARAYIŞI

4. BASKI

BEYAZ BAYKUŞ: 11
ANI/OTOBİYOGRAFİ: 1

INGRID VON OELHAFEN&TIM TATE
DR. DOROTHEE SCHMITZ-KÖSTER

HİTLER'İN UNUTULAN ÇOCUKLARI
Orijinal adı: HITLER'S FORGOTTEN CHILDREN

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Aslı Perker
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Çevirmen: Dr. Mert Akcanbaş
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarımı: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Beyaz Baykuş: Ekim 2016 (2.000 Adet)
3.Baskı: Aralık 2016
4.Baskı: Haziran 2017
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-171-9

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel.: (0) 212 252 22 42 - Faks: (0) 212 252 22 43
www.beyazbaykus.com
facebook.com/ beyazbaykusyayinlari
twitter.com/beyazbaykusy
instagram.com/beyazbaykusyayinlari

Deniz Ofset – Nazlı Koçak
Sertifika No. 29652
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad.
Odin İş Mrk. B Blok No. 403/2
Zeytinburnu / İstanbul

Beyaz Baykuş Yayınları, Destek Yayınları'nın tescilli markasıdır.

INGRID VON OELHAFEN & TIM TATE
DR. DOROTHEE SCHMITZ-KÖSTER

HİTLER'İN UNUTULAN ÇOCUKLARI

"ARİ IRK" PROJESİ VE BİR KADININ GERÇEK KİMLİĞİNİ ARAYIŞI

ÇEVİRMEN: DR. MERT AKCANBAŞ

Bu kitap Nazi Almanyası kurbanlarına
–erkekler, kadınlar ve hepsinin üstünde çocuklar–
ve bugün dünyada devam ederek bir ırk,
inanç veya rengin diğerine karşı üstünlüğünü
savunan kötülüğün mağdurlarına ithaf edilmiştir.

ÖNSÖZ

Bu hikâyede kan vardır. Muharebe meydanlarında genç erkeklerin dökülen kanları; Avrupa'nın şehirleri ve köylerinin çukurlarını dolduran sivillerin kanları; katliam ve Yahudi soykırımı esnasında ölüm kamplarında yok edilen milyonlarca insanın kanları.

Fakat bugün kulağa her ne kadar tuhaf gelse de Nazi ideolojisine göre kan aranıp bulunduğunda korunması ve artırılması gereken "iyi kan" ve bu konseptin karşıtı olup acımasızca yok edilmesi gereken "kötü kan" diye ikiye ayrılır.

Ben İkinci Dünya Savaşı'nın derinliklerinde yani 1941 yılında dünyaya geldim. Savaşın girdabında ve bu savaşın acımasız evladı olan Soğuk Savaş yıllarında büyüdüm. Benim geçmişim benim gibi milyonlarca sıradan Alman'ın geçmişidir. Bizler Hitler'in kan saplantısının kurbanları ve savaş sonrası ortaya çıkarak perişan ve parya haline gelmiş milletimizi Avrupa'nın lokomotifi haline getiren ekonomik kalkınma mucizesinin vârisleriyiz... Bizim hikâyemiz alçaklık ve rezillik içinde yetiştirilip ahlak ve dürüstlük için mücadele etmenin yolunu bulmuş bir neslin hikâyesidir.

Fakat benim kendi hikâyem hâlâ utanç ve sessizlikle örtülü daha gizli bir geçmişin öyküsüdür.

Ben bir Lebensborn çocuğuyum.

Eski Almancada "Yaşam Pınarı" anlamına gelen "Lebensborn" kelimesi Nasyonal Sosyalistler tarafından eğilip bükülerek

başka bir konsepte dönüştürülmüştür. Bu kelime Nazi çılgınlığı içinde ne anlama geliyordu? Bugün ne anlama geliyor? Kendi hikâyemi açığa çıkartmak için gerekli yanıtları arayış çabalarım beni bugünkü Avrupa haritasında bulunan ülkelerde uzun ve zorlu bir yolculuğa yöneltti. Bu yolculuk yetmiş yıl önceki Almanya'ya ve Hitler'in orduları tarafından ezilen ülkelere dönmenin verdiği huzursuzluğa neden olan tarihi bir keşif gezisiydi.

Bu yolculuk ayrıca beni bildiğim ve büyüdüğüm her şeyi yani kim olduğumu ve Alman olmanın ne demek olduğunu sorguladığım psikolojik bir sürece zorladı. Okuması bile zor olacak bu hikâyeye basit bir hikâye diyemem. Ancak bu hikâyeyi yaşamak da hiç basit değildi.

Yapı itibariyle çok hassas biri değilimdir. Yirmi birinci yüzyıl insanlarına çok sıradan gelen duyguların ifadesi bana pek kolay gelmez. Benim tüm yaşamım duygularımı yetiştiğim koşulların emrine ve diğer insanların gereksinimlerine sunmak için içimdeki benliği bastırma çabalarımla geçti.

Ama bunun duyulması gereken bir hikâye olduğuna inanıyorum. Bunun daha fazla hatta çok daha fazla anlaşılması gereklidir. Bu kendine özgü ve eşi benzeri olmayan bir hikâye değildir. Ancak her ne kadar alçak ve aşağılık Lebensborn deneyinden geçen binlerce kişiyle ortak özellikler taşısam da bildiğim kadarıyla bu kişilerden hiçbiri benim gibi yaşamının yetmiş dört yılını şekillendiren tarih, coğrafya ve kaderi diğer insanlarla paylaşmaya çalışmamıştır.

Lebensborn. Bu kelime bedenimdeki tüm hücrelere giren kan gibi yaşamımım tüm dokularında vardır. Bunu görmek, anlamak için üstünkörü bir araştırma yetmez. Bu hikâyenin köklerini bulmak için en gizli ve saklı noktaları araştırmak gerekir. Bu nedenle şimdi artık olmayan bir şehir ve ülkeyle hikâyemize başlamalıyız.

Ben bir Lebensborn çocuğuyum.

Birinci Bölüm

Ağustos 1942

"Erkekler... vurulmalı, kadınlar tutsak edilerek toplama kamplarına gönderilmeli ve çocuklar anayurtlarından koparılarak eski Reich bölgelerine yerleştirilmelidirler."

– Reichsführer-SS Heinrich Himmler, 25 Haziran 1942

Cilli, Alman işgali altındaki Yugoslavya, 3-7 Ağustos 1942

Okul bahçesi tıklım tıklımdı. Genç yaşlı yüzlerce kadın ellerinden tuttukları çocuklarıyla tıka basa dolu okul bahçesinde kendilerine yer bulmaya çalışıyordu. Yakınlarda omuzlarında tüfekleriyle bekleyen Wehrmacht askerleri çevre belde ve köylerden gelen aileleri seyrediyorlardı.

Bu kadınlara yeni Alman efendiler tarafından çocuklarını "tıbbi test" için okula getirmeleri emri verilmişti. Okula geldiklerinde bu kadınlar tutuklanmışlar ve kendilerine bekleme emri verilmişti. Ailelerin tıka basa doldurduğu okul bahçesinde elleri ceplerinde duran yerel polis ve güvenlik güçleri amiri Otto Lur-

ker oldukça rahat görünüyordu. Zamanında Hitler'in gardiyanlığını yapan Lurker şimdi Aşağı Styria bölgesinde Führer'in en önemli yardımcılarındandı. Lurker silahlı kuvvetlerdeki albay rütbesinin paramiliter karşılığı olan SS-Standartenführer unvanını taşımaktaydı. Ancak bu sıcak yaz sabahı üniforma yerine ceket ve pantolondan oluşan iki parçalı sivil kıyafet giymişti.

Yugoslavya on altı aydır Nazi rejimi kontrolündeydi. Mart 1941'de Yugoslavya komşu ülkeler Macaristan, Romanya ve Bulgaristan'la birlikte Reich-Balkan İttifakı'na katılmıştı. Hitler kral naibi Prens Paul'a baskı yaparak Yugoslavya'yı ittifaka sokmuştu. Prens ve hükümeti karşı koyulamaz güce biat ederek Yugoslavya'yı Mihver güçlerine bağlamışlardı. Fakat Sırplarca yönetilen Yugoslav ordusu prense bir darbe düzenleyerek yerine on yedi yaşındaki kuzeni Prens Peter'i geçirmişti.

Darbe haberi 27 Mart tarihinde Berlin'e ulaşmıştı. Darbeyi kendisine kişisel bir hakaret olarak kabul eden Hitler 25 No.lu Direktif'iyle Yugoslavya'yı Reich düşmanı ülkeler arasına katmıştı. Führer ordularına Yugoslavya'yı askeri açıdan ve devlet olarak yok etme emri vermişti. Bir hafta sonra Luftwaffe (hava kuvvetleri) korkunç bir bombardımana başlarken Wehrmacht piyade güçleri ve Panzer Birlikleri'ne bağlı tanklar tüm şehir ve köyleri silip süpürmüşlerdi. Yugoslavya Kraliyet Ordusu'nun Almanya'nın Yıldırım Orduları'yla kıyaslanması mümkün değildi. 17 Nisan tarihinde Yugoslavya teslim oldu.

İşgal kuvvetleri Hitler'in emirlerini derhal yerine getirerek Yugoslav devletinin tüm izlerini ortadan kaldırmaya giriştiler. Ülkedeki entelektüeller ve vatanseverlerden oluşan 65.000 kişi sürüldü, hapse atıldı veya öldürüldü, tüm malları ve evleri yeni Alman efendilerine devredildi. Slovence yasaklandı.

Fakat 1941'in geri kalan kısmında ve 1942 yılında komünist Josip Broz Tito önderliğindeki partizan güçler amansız bir direniş gösterdiler. Almanya bu direnişe acımasızca misilleme

yaparken Gestapo milis ve sivil farkı gözetmeksizin binlerce insanı Reich'taki toplama kamplarına gönderdi. Kalanlar ise direnişe gözdağı vermek için idam edildiler. Eylül 1941'i takip eden dokuz ay içinde 374 kişi Cilli'deki hapishanenin bahçe duvarı önünde kurşuna dizildi. Fotoğrafçılar cinayetleri propaganda için kullanılmak ve gelecek nesillere aktarılmak üzere görüntülediler.

Nazi Almanyası'nın ikinci en önemli ve korkulan adamı olan Heinrich Himmler 25 Haziran 1942 tarihinde gizli polis ve SS subaylarına partizan direnişin yok edilmesi emrini verdi.

Bu harekât eşkıyaya insan kaynağı, silah ve barınma sağlayan tüm halkın etkisiz hale getirilmesini amaçlamaktaydı: "Bu ailelerin erkekleri hatta akrabaları vurulmalı, kadınlar tutsak edilerek toplama kamplarına gönderilmeli ve çocuklar anayurtlarından koparılarak eski Reich bölgelerine yerleştirilmelidirler. Sizden çocuklar ve onların ırksal değerleri üzerine özel bir rapor bekliyorum."

Bu kanlı sahneye karşın pek çoğu halka örnek olması için öldürülenlerin akrabaları olan 1.262 kişi o ağustos sabahı okul bahçesinde toplanmış akıbetlerini bekliyorlardı.

Bunlar arasında yakındaki Sauerbrunn köyünden gelen bir aile de vardı.

Johann Matko partizanların olduğu bir aileden geliyordu ve kardeşi Ignaz temmuz ayında Cilli Hapishanesi'nin duvarları önünde infaz edilenlerden biriydi. Johann Mauthausen toplama kampına gönderilmişti. Bu kampta geçirdiği yedi aydan sonra eşi Helena ve çocukları sekiz yaşındaki Tanja, altı yaşındaki Ludvig ve dokuz aylık Erika'nın yanına dönmesine izin verilmişti.

Tüm ailelerin sayımı yapıldıktan sonra bekleyenlerin erkekler, çocuklar ve kadınlar olarak üçe ayrılmaları emri verilmişti. Lurker'in emri üzerine askerler çocukları annelerinin

ellerinden ve kucaklarından zorla aldılar. Yerel fotoğrafçı Josip Pelikan Reich'ın saplantılı arşivcileri için bu korkunç olayları görüntülemişti. Yakaladığı enstantanelerde kadın ve çocukların yüzlerindeki korku ve endişe aynıydı. Fotoğraflar arasında okul binasında saman döşekler üzerine yatırılmış bebeklerin resimleri de vardı.

Anneler dışarıda beklerken Nazi subayları çocukları üstünkörü incelemeye başlamışlardı. Ellerindeki çizelge ve dosyalara her çocuğun yüz ve fiziksel karakteristiklerini yazmaktaydılar. Her doktorun bileceği gibi yapılan tıbbi bir test değildi. Tam tersine yapılan çocukların ham "ırksal değerlerini" tespit ederek belirlenen dört kategoriye ayırma işlemiydi. Himmler'in gerçek Alman kanı üzerindeki yüksek standartlarına sahip çocuklar 1. veya 2. kategorilere alınıyorlardı. Bu kategoriler Reich nüfusuna potansiyel katkısı olacak çocukları işaret etmekteydiler. Bunun tersine Slav ırkının izleri veya emarelerini taşıyanlar ve Yahudi kalıtım özellikleri gösterenler kesinlikle en düşük ırk grupları olan 3. ve 4. kategorilere alınıyorlardı. Dolayısıyla bunlar Nazi rejimine kölelik dışında hiçbir değer taşımayan *Untermensch* olarak etiketleniyorlardı.

Bir gün sonra ön eleme tamamlandı. Irksal olarak değeri bulunmayan çocuklar ailelerine geri verildiler. Fakat küçük bebeklerden on iki yaşındaki kız ve erkek çocuklara kadar 430 çocuk ailelerinden koparılarak Alman subaylarca alındılar. Alman Kızılhaç hemşireleri yönetiminde çocuklar tren vagonlarına doldurularak Yugoslavya'dan Avusturya'nın Graz şehrine yakın bir yerde bulunan Frohnleiten kasabasındaki *Umsiedlungslager*'e (transit kampa) götürüldüler.

Çocuklar transit kampta fazla kalmadılar. Eylül 1942'de çocuklar Himmler tarafından "iyi kan" rezervinin güçlendirilmesi amacıyla kurulan kurumlardan gelen eğitimli "ırk değerlendirme" uzmanlarınca tekrar seçmelerden geçirildiler.

Çocukların burunları ölçülerek resmi standart burun ölçüleri ve şekilleriyle kıyaslandılar, dudaklar, dişler, kalçalar ve cinsel organlar benzer şekilde kurcalanarak, ellenerek ve fotoğraflanarak genetik olarak değerli buğdayı değersiz samandan ayırma işlemi yapıldı. Bu daha hassas ve detaylı eleme sonrası esir çocuklar yeniden dört kategoriye ayrıldılar. 3. ve 4. kategorilere yeni giren büyük çocuklar Nazi Almanyası'nın kalbini teşkil eden Bavyera'daki yeniden eğitim kamplarına gönderildiler. En üst iki kategoriye giren küçük çocuklar zaman içinde Reichsführer tarafından bizzat yürütülen gizli bir projeye verileceklerdi ve bu projeye verilen bebekler arasında dokuz aylık Erika Matko da vardı.

İkinci Bölüm

Sıfır Yılı

"Amacımız bu devletin bin yıl devamını sağlamak. Geleceğin tamamen bizim olduğunu bilmekten mutluyuz!"

– Adolf Hitler, *Amacın Zaferi*, 1935

7 Mayıs 1945 Pazartesi günü saat 02.40'ta Alman Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanı Generaloberst Albert Jodl Fransız şehri Reims'de kırmızı tuğladan yapılmış küçük bir okul binasında Bin Yıllık Reich'ın koşulsuz olarak teslim olduğu anlaşmayı imzaladı. Beş kısa ve öz paragrafla kabul edilen bu teslim oluş anlaşması Almanya'yı ve halkını bir gece sonra 23.01'de İngiltere, Fransa, Amerika ve Rusya'dan oluşan dört muzaffer ülkenin merhametine bırakmaktaydı.

Bir hafta önce Hitler ve ona en yakın arkadaşları Berlin'in göbeğindeki Führerbunker'de intihar etmişlerdi. Hitler'in gözdesi ve Nazi terörünün başındaki kişi olan Heinrich Himmler koyu gri renkli üniforması ve sahte çavuş kimliğiyle kaçak durumuna düşmüştü.

Her şey bitmişti yani ülkemin altı yıl boyunca Avrupa'da işlediği cinayetler ve yaptığı talanın sonuna gelinmişti. Artık barış içinde yaşamak durumundaydık.

O mayıs sabahı biz kimdik? Zamanında dünyaya Bach, Bethoven, Gothe ve Schiller'i kazandırmış olan Almanya Yıldırım Harbi'nin acımasızlığı sonrası neydi? Kazananlar ve kaybedenler için barış nasıl gözüküyordu?

1945'teki durumu tanımlamak için *"Die Stunde Null"* diye bir terim icat edilmişti. Bu terimin sözlük anlamı "Sıfır Saati" demekti ancak için için yanan yıkıntılar, utanç ve açlık ülkesi Almanya için bu terim "Sıfır Yılı" anlamına geliyordu. Yani son ve başlangıcın bulunduğu nokta demekti.

8 Mayıs 1945 tarihinde Alman olmak ne anlama geliyordu? En batıda Mess'ten en doğuda Memel'e kadarki bölgedeki tüm toprakların ve insanların yeni sahipleri Müttefik ülkeler için bu fetih, şüphe ve baskı demekti. Dört işgal gücü Almanların milliyetçilik ve militarizmden oluşan iki zehirli nehrinin bir daha yükselmelerine ve Avrupa'yı kaplamalarına izin verilmeyeceğini söylemekteydiler. Küçük olduğum için o zaman anlayamadığım ancak tüm yaşamımı yönlendirecek sistemin mekanizmaları Müttefiklerin yukarıda belirttiğim ideallerini gerçekleştirmek için birkaç saat içinde kurulacaktı.

Almanlar için kimlik sorusu başka bir anlama geliyordu. Bu onlar için fazla felsefi olmayan üç elementten oluşuyordu: fiziksel, politik ve psikolojik. Bunların içinde en büyüğü kuşkusuz fiziksel elementti.

Mayıs 1945'te Almanya yıkılmış köprüler, hasarlı yollar ve yanmış tanklarla dolu bir hurdalık gibiydi. Öfkesi ve çılgınlığının etkisindeki Hitler Reich'ın ölüm sürecinin son haftalarında "kale şehirler" inşa edilmesi emrini vermişti. Anavatan saf Alman kanının son damlasına kadar savunulacaktı. Teslim olmak söz konusu değildi, tam tersine alev ve kurban edilişlerle dolu tanrı ve devlerin savaşı *(Götterdämmerung)* onun Üstün Irk'ının son günlerine damgasını vuracaktı.

Sonuç ise bin mil genişliğinde gösterişli bir şenlik ateşinden

çok ölülerin yakıldıkları odun ateşine benzer olmuştu. Her karış toprak için verilen ölesiye savaş ve Müttefiklerin halı bombardımanı sayesinde Almanya kıyamet sonrası ortaya çıkan bir çöle dönmüştü. Zamanında binaların yükseldiği caddelerde tonlarca moloz vardı. Sadece Berlin'de tüm caddeleri kaplayan yetmiş beş milyon ton moloz bulunuyordu. Diğer Alman şehirleri de aynı durumdaydılar. Bu şehirlerde evlerin yüzde yetmiş beşi hava bombardımanıyla yıkılmış veya sokak savaşı neticesi hasar görmüş ya da metruk hale gelmiş durumdaydılar. Zamanında gururlarından yanlarından geçilmeyen Almanlar şimdi her yerde aç ve bezgin insanlar olarak kendilerinden aşağıda gördükleri insanlara esir hale gelmişlerdi. Haber bültenleri ve fotoğraflar (teslim sonrası Alman medyası susturulduğundan bunlar Müttefiklere aittiler) daha önce hayal edilemeyecek görüntüler içermekteydiler. Yarısı tahrip edilmiş bina kümeleri çevresinde toplanan kadın ve çocukların yaşayan hayaletleri ve zamanında buralarda normal yaşamın olduğunu gösterir tuvalet, duvar kâğıdı ve şömine kalıntıları gözler önüne serilmekteydi. Yetimler, mülteciler, yaşlılar ve yaralılar her yerdeydiler, sokaklardaki kimliği belirsiz insanların cesetlerinin korkunç tablosu kısa süre sonra onlara katılacak, iskelet haline gelmiş yoldan geçenlerce seyrediliyor veya çoklukla göz ardı ediliyordu.

Tüm Almanya ya da en azından şehirlerin hepsinde insanlar yıkıntılardan kurtardıkları kalıntılarla geçici evler kurmaya çalışıyor, diğer insanlardan yiyecek otlanıyor, işgal kuvvetlerinden saklanıyor veya onlarla korku içinde dostluk kurmaya çalışıyorlardı. Bu bir seçim konusu değildi sadece mecburiyetti.

Savaşın son haftalarında uzun süredir Naziler tarafından ve kendi çıkarları için yönetilen Alman ekonomisi şehirlerdeki binalar gibi çökmüştü. İronik olarak para çoktu ancak kâğıt ve metal paraların değerleri yoktu. Tüm kaynaklar halk yerine silahlı kuvvetlere verildiğinden ve tarımsal bölgelerden ürün

taşımaya yarayan demiryolları tahrip edildiklerinden artık değersiz Alman marklarıyla alacak pek bir şey kalmamıştı.

Almanya'nın yeni efendileri de ne yapacaklarını biliyor görünmüyorlardı. Temmuz ve Ağustos 1945 arasında Müttefik güçlerin liderleri yani Churchill (sonra Attlee), Truman ve Stalin Postdam'da buluşarak geleceği planlamaya çalışmışlardı. Almanya'nın yenildiği ve ağır ceza ve tazminatlara mahkûm olduğu ancak haritadan silinmediği Birinci Dünya Savaşı'nın aksine liderler savaş bittiğinde bu ülkenin ortadan kaldırılmasına karar vermişlerdi. Ülke yerine değişik "İşgal Bölgeleri" olacaktı ve bunlardan her biri savaşı kazanan bir ülke tarafından kendi prensipleri ve planları çerçevesinde yönetilecekti.

Ancak bunun dışında Hitler yenildikten sonra Alman devletinde neler yapılacağı konusunda karar birliği sağlanmamıştı. Fransa Reich'ı küçük bağımsız devletlere bölmeyi isterken Amerika Almanya'nın endüstrisini ortadan kaldırarak onu tarıma dayalı bir ülke haline getirmek istiyordu. Washington onlarca milyon Alman'ın ortaçağdaki köylüler gibi yaşamasının mümkün ve arzu edilen bir şey olmadığı fikrine sonunda anlayış göstermişti. Fakat Müttefik ülkeler kendilerine bağlı işgal bölgelerini işlevsel hale getirecek planları tasarlamamış veya doğudan gelen on milyon mülteciyle şişen bölge nüfusunu ve barış amaçlı dev orduları nasıl doyuracaklarını hesaplamamışlardı.

Ortada yeterli gıda yoktu ve elde olan gıda maddeleri de harap olmuş ulaşım sistemi nedeniyle ihtiyaç sahiplerine ulaştırılamıyordu. Daha kötüsü işgal güçleri arasında yaygın olan görüşe göre Alman halkı kendi cezasını çekmeliydi. Daha önce Nazi yönetimi Avrupa köyleri, şehirleri hatta ülkelerini isteyerek açlıktan ölecek hale getirmemiş miydi?

Hitler'in halkına bıraktığı miras açlıktan ölmek, yaşam için savaş vermek ve en iyi şartlarda bir insanın yaşaması için yeterli kalori miktarının yarısı ile yaşamaya çalışmaktı. Bu ülke sadece

savaşta yenilip yarısı yok edilmiş bir yer değil tamamen varlığı ortadan kaldırılmış bir yerdi.

Barış ilan edildiğinde ben üç buçuk yaşındaydım. Ben küçük sarışın tipik bir Alman çocuğuydum. Mecklenburg bölgesindeki küçük bir köy olan Bandekow'da annem, anneannem ve benden biraz büyük erkek kardeşim Dietmar ile yaşıyorduk. Evimiz ormanın ortasında bölgesel mimariyi yansıtacak şekilde yarısı ahşap büyük bir çiftlik eviydi. Bana göre bizim savaş öncesi Almanlar içinde özel bir sınıfa ait, savaş sonrası ise ülkenin genel durumuna kontrast teşkil edecek bir ailemiz vardı. Ailenin iki tarafı da köklü bir geçmişe sahipti ve ülkenin yaşadığı tüm olumsuz koşullara karşın iyi bir yaşam sürüyorduk.

Annem Gisela Hamburglu bir armatörün kızıydı. Andersenler Hamburg'un serbest liman ilan edildiği 1815 tarihli Viyana Kongresi'nden itibaren servetlerini ve isimlerini yaptıkları ticaretten kazanmış aristokrat ve prestij sahibi bir aileydi.

Bandekow'daki evimiz nesillerden beri annemin ailesinin sahip olduğu bir yerdi. Ev büyük dayıma aitti ve 1945'ten önceki yıllarda sayfiye olarak kullanılmıştı. Andersenler her zaman ana ikamet adresi olarak Hamburg'u kullanmışlardı ve dedem orada kalırdı, anneannem ise zamanının yarısını Hamburg'da yarısını ise Bandekow'da geçirirdi.

Gisela Andersenlerin dört çocuğundan biriydi. Erkek kardeşi savaşın son günlerinde Wehrmacht'ta askerliğini yaparken öldürülmüştü, annemin en büyük kız kardeşi hakkında pek konuşulmayan ancak aile ismini lekeleyebilecek bir aldatma nedeniyle eşinden ayrı yaşayan biriydi ama annemin diğer kız kardeşi Ingrid teyze (Erika veya Eka diye bilinir) çocukluğumda hep yanımızdaydı. Savaş sonunda Gisela otuz bir yaşındaydı. O genç, akıllı, narin, ait olduğu sınıfın imtiyazlarını taşıyan güzel bir kızdı. O da evlenmişti ancak evlilik beklendiği gibi iyi gitmemişti.

Hermann von Oelhafen profesyonel askerdi. Birinci Dünya Savaşı'nda ilk defa ciddi olarak 1914'te yaralanmış, sonra 1915'te tekrar vurulmuştu. 1917'deki son ciddi yaralanma sonrası Demir Haç Madalyası ile ödüllendirilmişti. Gisela gibi o da aristokrat bir aileden geliyordu ve onun hem anne hem de babası ailenin ait olduğu yüksek sınıfı gösteren "von" kelimesiyle övünürlerdi.

Fakat Gisela ne kadar genç ve canlıysa Hermann onun tam tersiydi. Hermann Gisela'dan otuz yaş büyüktü ve epilepsi hastasıydı. Onun hırçın ve huysuz karakterinin nedeni geçirdiği epilepsi nöbetleri miydi bilmiyorum ama Hitler'in gücünü ilk defa konsolide ettiği yıl olan 1935'te yaptıkları evliliklerinin 1945'te fiilen bittiğinden eminim. Büyürken babamı pek sık görmedim. Biz Bandekow'daki çiftlik evinde yaşarken Hermann 1000 kilometre uzakta Bavyera'nın Ansbach şehrinde yaşardı.

Dışarıdan bakıldığında evli bir kadının çocukları ve annesiyle yalnız yaşaması belki tuhaf görülmüyordu. Ailemiz savaşın hemen ertesinde parçalanmış Alman milletinin tipik bir örneği gibi duruyordu. Çok genç ve yaşlılar dahil olmak üzere savaşın son günlerinde askere alınan erkeklerden çoğu şimdi ölmüş, kayıp veya Avrupa'nın çeşitli esir kamplarında tutsak haldeydiler. Almanya kadın ve çocukların ülkesidir, daha doğrusu eskiden ülkesiydi.

Etkisi olmasına karşın annemle babamın ayrılıklarında ana neden savaş değildi. Onların arasında kapanmaz bir uçurum vardı; yaşadıkları duygusal kırılma işgal altında bölünen ülkemizin durumundan daha beter ve daha onarılmaz haldeydi. O zamanlar durumu anlamayacak kadar küçük olsam da çocukluk yıllarımın kendimizi içinde bulduğumuz ülkedeki politik hava kadar kasvetli olduğunu söyleyebilirim.

Politika. Politika savaşın sonunda yaşamı tanımlamaktaydı. Burada bahsettiğim politika genç nesillerin bildikleri ve göz ardı

ettikleri siyaset değildi. Yani burada oturmuş demokratik sistemlerde rakip partilerin güç mücadelesinden bahsetmiyorum. 1945 yılında siyaset kan revan içinde dişle tırnakla yapılan bir şeydi.

Savaşın son günlerinde Müttefik güçleri Almanya'nın içlerine her yönden ilerlemekteydiler. Amerikan tank ve piyade birlikleri Fransa, Belçika ve Hollanda'dan doğuya doğru ilerlerken İngiliz orduları İtalya ve Avusturya üzerinden kuzeye doğru ilerlemekteydiler. Ve dev Sovyet ordusu eskiden Polonya diye bilinen ülkeden batıya doğru yol almaktaydı. Müttefik ülkeler için önemli olan mümkün olduğunca geniş Alman toprağı işgal etmekti çünkü savaş sona erdiğinde Postdam Antlaşması'na göre her Müttefik güç işgal ettiği toprakları sonradan tekrar dağıtım yapma şansı neredeyse olmaksızın ilhak etme hakkına sahip olacaktı. 1945 ilkbaharının son haftalarında savaş sonrası Avrupa sınırları yeniden çiziliyor ve Soğuk Savaş'ın tohumları atılıyordu.

Savaş bittiğinde babamın evi Amerikan işgal bölgesi içinde kalmıştı ve onun kaderi artık Washington hükümetine bağlıydı. Bandekow ise Sovyet işgal bölgesinde kalıyordu ve Moskova'nın Nazi Almanyası altyapısını yok etmek ve işgal ettiği topraklar üzerinde yapmak istedikleri konularında çok değişik bir yaklaşımı vardı.

En azından başta Müttefikler Hitler'in ekibinden yaşayanların adalet önüne çıkarılmaları konusunda mutabakat sağlamışlardı. Dört güçten oluşan savaş suçları mahkemesi Nasyonal Sosyalist sistemi yargılamak üzere kurulmuştu. Göring, Jodl, Hess, von Ribbentrop ve Nasyonal Sosyalist sistemin diğer yirmi lideri Nürnberg Adalet Sarayı'nın altındaki hücrelerde savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlardan yargılanmayı bekliyorlardı. Hitler ve Goebbels dışında yargılanacak alçaklar arasında Himmler vardı. Himmler SS sisteminin kurucusu ve Nazi terörünün beyniydi ve yakalandıktan sonra Nürnberg'e sevki öncesi intihar etmişti.

Bu kişilerin yargılanarak cezalandırılmaları şüphesiz hukukun zaferiydi ancak bu yargılama ayrıca işgal güçleri arasındaki uyumu da göstermekteydi. Nürnberg yargılamaları sonrası Amerika, İngiltere ve Sovyetler Birliği işgal bölgelerinde yaşayan halka birbirlerinden çok farklı yaklaşım göstermekteydiler. On milyonlarca Alman'ın kaderi savaşın sonunda bulundukları işgal bölgesine bağlanmıştı. Çok yakında Büyük Güçler arasındaki siyasi yaklaşım farkları bizim küçük aile yaşamımızı sonsuza kadar etkileyecekti.

Dört işgal gücü arasındaki ilk farklılık Nazi Partisi üyelerine bakış açılarında ortaya çıkmıştı. Savaşın son yıllarında Washington'da Denazifikasyon diye bir terim türetilmişti. Başkan Franklin Roosevelt ve halefi Harry Truman Nazi Partisi'nin kollarının siyasetten adalete, kamusal yaşamdan özel yaşama kadar Alman hayatının her köşesine ulaştığının farkına varmışlardı. 1945 Mayıs'ında sekiz milyondan fazla Nazi Partisi üyesi vardı ve bu toplam nüfusun yüzde onu demekti. Günlük yaşamı her tarafından sarmış olan bu faşist mekanizmayı çözmek için ne yapmak gerekiyordu?

Bu soruya bulunacak yanıt tabii ki sadece Amerika'yı ilgilendirmiyordu. Her işgal gücü Müttefik işgal bölgesinin işlevini kaybetmeden Nasyonal Sosyalizm'in kökünü kazımak istiyordu. Bunun için atılacak ilk adım partiyi kapatmaktı. 20 Eylül 1945 tarihinde Kontrol Konseyi 2 No.lu Bildiri'sinde: "Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi tamamen yasaklanmış ve tüm eski Reich'ta illegal hale gelmiştir" denmekteydi.

Ancak parti Nazi örgütleri içinde en görünen olanıydı. Partinin altında uluslararası alanda kötü şöhretiyle tanınan SS, Gestapo ve Hitler'in Gençliği örgütlerinden pek az bilinen (Almanya'da bile pek az bilinen) Alman Kanının Korunması İçin Reich Komitesi, Deutsche Frauenschaft, Nasyonal Sosyalist Kadın Hareketi gibi altmıştan fazla kurum bulunmaktaydı.

Tüm bu kurumlar usulen illegal ilan edildiler ve daha önemlisi bu kurumlarla daha önceden ilgisi olanların Nazi sempatizanı olarak nitelendirilmelerine karar verildi.

Bildiğim kadarıyla Hermann ve Gisela Nazi Partisi üyesi değillerdi. Onların faşist bir fikir beyan ettiklerini veya Hitler'i desteklediklerini hiç duymadım. Ancak onların kişisel geçmişleri (babam profesyonel bir askerdi ve savaş süresince Wehrmacht'ta masa başı görev yapmıştı, annem ise önceden Deutsche Frauenschaft üyesiydi) bulundukları işgal bölgelerindeki denazifikasyon yetkililerince soruşturulmalarına neden olmuştu.

İlk başta denazifikasyon sürecine sıkı sıkıya bağlı olan Amerika kısa süre içinde işgal güçleri arasında en pragmatik olanı haline gelmişti. Washington'daki askeri hükümet her ne kadar istense de şüpheli tüm Nazilerin temizlenmesinin Amerika'ya tüm Alman günlük yaşamının yeniden düzenlenmesi sorumluluğu getireceğini ve bunun savaş yorgunu olup bir an önce yurda geri dönmeye çalışan askerler için büyük külfet olacağını kavramıştı.

Dolayısıyla Amerikan işgal bölgesinde yaşayan herkes gibi babamdan da içinde hiçbir Nazi örgütüne üye olmadığını belirttiği bir form doldurması istenmişti (bu forma *Fragebogen veya Meldebogen denirdi*). Bu formda insanların yaptıkları kişisel beyanlar çok yüzeysel ve detaysız şekilde gözden geçiriliyorlardı. Yani çok yüzeysel bir kontrol sonrası insanlara onları faşizm lekesinden arındıran ve "İyi Alman" olduklarını gösterir resmi belge verilmekteydi. Bu resmi belgelere kısa süre içinde geçmişi sabun tozundan daha iyi temizleyen kâğıt anlamına gelen *Persilschein* denmeye başlanmıştı.

Sovyetlerin yaklaşımı ise daha farklıydı. Belki dört işgal gücü içinde savaştan en fazla etkilenen Sovyetler Birliği olduğundan muhtemelen de Stalin'in işgal bölgesinin geleceği hakkındaki

planları nedeniyle Moskova işi daha sıkı tutuyordu. SMAD olarak bilinen Almanya'daki Sovyet Askeri Yönetimi doğudaki Oder Nehri'nden batıdaki Elbe Nehri arasında kalan geniş toprakları kontrol etmekteydi. 18 Nisan 1945 tarihinde Stalin'in korkulan gizli polis teşkilatı başkanı Lavrenti Beria tüm aktif Nazilerin ve Nazi örgütleri yöneticilerin tutuklanmasını emreden 00315 No.lu Bildiri'sini yayımladı. Bu tutuklamalar öncesi soruşturma gerekmiyordu. Sonuçta 123.000 Alman tutuklanarak Sovyet işgal bölgesinde bulunan on kampa konuldu.

Stalin'in Gestapo'su denilen NKDV tarafından yönetilen ve eski Nazi toplama kamplarının bulundukları yerlerde kurulu bu özel kampların varlıkları gizliydi. Tutuklular arası ve dışarıyla temas bu kamplarda kesinlikle yasaktı ama dışarıya yine de dedikodu sızıyordu. Tutuklamalardaki keyfiyet (Şubat 1945 itibariyle bu kamplarda bulunan gerçek Nazi Partisi üyesi sayısı tüm tutukluların yarısından azdı) ve Schweigelager'e (sözlük anlamı olarak Sessizlik Kampı) ansızın atılma korkusu zaten korku içinde olan Sovyet işgali altında yaşayan Almanları daha da korkutuyordu.

Gizli bir ihbar, eskiden Nazi örgütlerine üye olmak veya diğer üç işgal bölgesindeki insanlarla temas etmek gibi şeyler kapınızın bir gün çalınarak sizi *Schweigelager*'e götürmelerine yeterli nedenlerdi. Bu genelde dönüşü olmayan bir yolculuktu çünkü neredeyse 43.000 erkek ve kadın çevresi dikenli tellerle örülü bu savaş sonrası toplama kamplarında can vermişti.

Annem Deutsche Frauenschaft ile eskiden olan ilişkisi nedeniyle Bandekow'daki ailemize zarar gelmesinden korkuyor muydu? Bilmiyorum ancak von Oelhafens ailesinin ağzı sıkıydı ve bu ailede özellikle geçmişle ilgili duygular tartışılmazdı. Gisela, Hermann ve beni uğursuz Nazi örgütleriyle ilişkilendirerek SMAD'ın duyması halinde başımızı büyük bir belaya sokacak aile sırrımızı yıllar sonra öğrenecektim.

Acaba bu annemin daha fazla üzülmesine neden olan bir şey miydi? Bunu da bilmiyorum. Tek bildiğim o sene kışa girerken Gisela'nın tecavüz korkusu yaşadığıdır.

1945 yılı boyunca Sovyet birlikleri Almanya'yı almaya çalışırlarken Sovyet askerlerinin en iyi öğrendikleri cümle *"Komm, Frau"* olmuştu. Bu cümle karşı gelinemeyecek ve her zaman aynı sonuçla biten bir emirdi. On binlerce belki de bunun on katı Alman kadını Hitler'in Rus şehirleri ve halkına uyguladığı zulmün bedelini vücutlarıyla ödediler. Sovyet işgal bölgesinde tecavüz o kadar olağandı ki artık her yaştan kadın için tecavüze uğramaktan çok kaç kere tecavüze uğrandığı önem kazanmıştı.

Tecavüz bu işgal bölgesinde ayrıca yarı resmi hale gelmişti. İşgal bölgesindeki SMAD. komutanları Alman kadınlara yapılan tecavüzleri lafta kınasalar da buna gerçekten mâni olmaya çalışan Rus askerleri ağır bedel ödemekteydiler. Genç bir Kızıl Ordu yüzbaşısı olan Lev Kopelev bir grup kız ve kadını toplu tecavüzden kurtardığında çalışma kamplarında on yıl çalışmaya mahkûm edilmişti. Divanı Harp yüzbaşıyı "burjuva insancıllığından" suçlu bulmuştu.

Tabii ki tutuklamalar ve tecavüzler sadece Sovyet işgal bölgesinde olmuyordu. Amerikalılar binlerce Nazi şüphelisini çok kötü koşullarda yıllarca hapiste tutmuşlardı. Fransızlar Alman kadınları işgalleri altındaki şehirlerde taciz ediyorlardı. Fakat savaşın son aylarında Hitler ve Goebbels sürekli propaganda sayesinde halkta Kızıl Ordu korkusunu alevlendirmişlerdi ve Kızıl Ordu adımını Alman topraklarına atar atmaz Almanlara korktukları en kötü şeyleri yapmaktan geri kalmamıştı.

Ailemiz de diğer aileler kadar tehlike altındaydı. Annem ve Erika teyze genç ve güzeldiler, ailemiz Rusların nefret ettikleri burjuvazi kökenliydi, evimiz büyük, rahat ve çiftlikten gelen gıda stoklarıyla doluydu, ıssız bir bölgede yaşıyorduk ve erkek kardeşim evdeki tek erkekti. O kış üzerimize çöken tecavüz

korkusu annemin içine işlemişti. Sonradan aramızda olan pek az duygusal konuşmaların birinde annem bana ne zaman Kızıl Ordu askerlerinin bölgeye geldikleri dedikodusunu duysa yatağın altına saklandığını anlatmıştı.

Korku bizi her ne kadar güçsüz kılsa da aslında ailemiz Sovyet işgal bölgesinde kalan çoğunluk aileden daha iyi şartlarda yaşıyordu. Bombardıman sonrası yıkıntı haline gelen şehirlerin aksine bizim hâlâ sağlam bir evimiz vardı. 1946-1947 kışı eksi 30 dereceye düşen sıcaklıkla hatırladığım en korkunç anılardan biriydi. Bu ısıda bombalanmış eski evlerinin bodrumlarında yaşamaya çalışan milyonlarca insanı soğuklardan koruyacak hiçbir şey yoktu. Savaşın son aylarındaki korkunç mücadele sonrası hâlâ sağlam kalmış tren rayları Ruslarca sökülerek doğuya savaş hazırlıkları içinde taşınmıştı. Çok az kömür vardı ve binlerce insan donarak öldü.

Fakat kısa süre içinde gıda veya gıda yokluğu aklımızı meşgul eden en önemli şey haline gelmişti. Alman gıda karneleri artık geçerli değildi ve eskiden kalan sınırlı gıda stokları da SMAD tarafından Kızıl Ordu askerlerini beslemekte kullanılıyordu. Ülkenin her şehrinde açlık ve korku varoluşun ölçüleri haline gelmişti.

Moskova'nın kontrolünde bulunan bölgede yeni gıda karne sistemi uygulanmaya başlanmıştı. Ruslar beş kademeli karne sistemini yaratmışlardı. En yüksek kademedeki karneler tuhaf şekilde entelektüeller ve sanatçılara veriliyordu. Bundan sonraki kademedeki karnelere *Trümmerfrauen* deniyordu ve genelde sadece ellerini kullanarak gruplar halinde yıkım işlerinde çalışan ve yıkıntıları temizleyen kadınlara verilmekteydi. Bu aslında taşınan her bin tuğlaya verilen resmi 12 Reichsmark ücretinden çok daha değerliydi. Ağır fiziksel işçilik yaşamanın tek yoluydu ve Alman kadınları ailelerini kurtarmak için dişleriyle ve tırnaklarıyla çalışmışlardı.

Bu kademenin altındaki kademelerde karne istihkakları çok azalmaktaydı. En düşük istihkaka sahip karneye *Friedhofskarte* (sözlük anlamı mezar bileti) deniyordu ve Sovyet efendilerin gözünde hiçbir önemli iş yapmayan yani ev kadınları ve yaşlılar gibi insanlara verilmekteydi.

O kış savaş sonrası sözlüğe iki yeni kelime eklenmişti. Bunlardan ilki *Fringsen* olup Köln Katolik Kardinali Josef Frings'in cemaatinde zaten yapılan yaşamak için hırsızlığa dini onay vermesiyle ortaya çıkmıştı. Kızıl Ordu askerlerince gerçekleştirilen sayısız tecavüz ve hırsızlık vakasına ek olarak Almanlar birbirlerine karşı suç işlemeye başlamışlar ve sonuçta suç oranı çok artmıştı. Berlin'de günde ortalama 240 hırsızlık ve 5 cinayet vakası vardı. Mecklenburg'un kırsal konumunun verdiği güvenlik içinde yaşayan von Oelhafen ailesi için kentlerdeki suç oranları pek önemli değildi ancak ikinci yeni kelime çok gerçek bir anlama sahipti. *Hamstern* yaşamak için yavrusunu yiyen hamster demekti. Pratikte bu kelime ellerinde kalan son birkaç eşyayı kırsal alandaki yerleşim birimlerine götürerek buralarda bulunan gıda stokları karşılığı takas yapan şehirli kafilelerin faaliyetleri anlamına geliyordu.

Bu üç sabit elementli *Stunde Null* gerçeğiydi. Bu elementlerden ilki korkuydu. Özellikle de Kızıl Ordu ve Hitler'in zulmüne karşı Sovyetler Birliği'nin Alman vatandaşlarına ödetmek istediği bedelden insanlar çok korkuyorlardı. Diğer elementler ise açlık ve soğuktu. Bu ben dört yaşına girdiğimde ülkem Almanya'nın durumuydu. Bu şanlı Reich'ın bize bıraktığı mirastı. Ve daha beter olmak üzereydik. 1946 boyunca işgal güçleri arasındaki ilişkiler bozuldukça Moskova'nın SMAD kontrolündeki işgal topraklarına karşı gösterdiği yaklaşım sertleşti. Bu bölgenin tüm zenginliği ve gıdasını talan eden Moskova bu bölgedeki insanların savaşın bitiminden sonra tek umudu olan özgürlüklerine de göz dikmişti.

Dört işgal bölgesi arasındaki sınırlardan geçişler zorlaşmıştı. SMAD'ın "İç Alman Sınırı" diye adlandırdığı hudut Temmuz 1945 tarihinde Sovyet kontrolü altındaki bölgenin çevresinde oluşturulmuştu ve o zamandan beri pek nadir kontrol edilmekteydi. Sovyet işgal bölgesinden diğer Müttefik işgal bölgelerine geçmek için herkesin resmi *Interzonenpass* edinmesi gerekse de en az bir buçuk milyon Alman Amerikan ve İngiliz bölgelerine kaçmayı başarmıştı. Bu durum artık değişmeye başlıyordu.

1947'nin yaz aylarında SMAD'ın komünistlerce yönetilecek Almanya Demokratik Cumhuriyeti'ne dönüştürülme çabalarına hız verilmişti. Yeni Sovyet birlikleri sınır kontrol noktalarına yerleştirilmişti. Gayriresmi sınır geçiş yolları kısa süre sonra kazılacak hendekler ve dikenli tel örgülerle kapatılacaktı. Soğuk Savaş başlamak üzereydi ve biz Demirperde'nin yanlış tarafında kalmıştık. O sıralarda fiziksel ve duygusal olarak birbirinden ayrı olan annem ve babam önemli bir karar almışlardı. Artık kaçma zamanıydı.

Üçüncü Bölüm

Kaçış

"Ingrid çok cesur ve şikâyet etmeden zorlu yürüyüşü beceriyor."

– Gisela von Oelhafen'ın anı defteri, Haziran 1947

Annem bir anı defteri tutuyordu. Benim yetişkinliğimde bile haberdar olmadığım bu deftere benim çocukluk yıllarıma ait bazı detayları kaydetmişti. Bu siyah deri kaplı ince defter benim ilk sekiz yılıma ait bildiğim her şeyi kapsamaktadır.

Anı defteri benim üç yaşında yalınayaklı, şort giydiğim siyah beyaz bir fotoğrafımla başlamakta olup resmin altında "Bandekow - Ingrid 1944 Yazı" ibaresi bulunmaktadır. Sayfanın üstüne iliştirilmiş 4 Haziran 1944 tarihli zarfta annemin notlarına göre birkaç tel saçım bulunmaktadır. Bunlar kızının çocukluğuna ait kayıt tutmak isteyen sevecen her anne için normal gözükse de anı defterinin sonrasındaki içerik bu görüşe ters düşmektedir. Aslında defterde pek fazla kayıt yoktu yani ilk beş yılın her biri için sadece birkaç kayıt tutulmuştu. Ancak defterde kullanılan yazım tarzı çok enteresandı. Örneğin kayıtlarda her zaman üçüncü şahıs kipi kullanılmıştı. Gisela kendisine defterde *Mutti* (günlük konuşmada "anne" anlamına gelen Almanca sözcük)

derken hiçbir zaman "ben" demiyordu. Savaşın son yıllarında yazılan anı defterlerinde bu tip üçüncü şahıs yöntemi olağan bir şeydir. Belki de annem ileride çocukları kolaylıkla okusunlar diye böyle yapmıştır. Ancak annem bu defterden bizlere hiç bahsetmediğine göre bu açıklama pek gerçekçi olmayacaktır. Annemin anılarında görülen samimiyetten uzak kopuk tarz onun tipik bir anne modeline uyumda zorlandığını ve aramızda hep hissettiğim mesafeyi göstermektedir.

Yine de bu anı defteri benim nasıl bir çocuk olduğuma dair bilgiler vermektedir. Örneğin 11 Kasım 1944 tarihindeki doğum günümde yazdıkları aşağıdaki gibidir:

> *Bugün Ingrid üç yaşına girdi. Yaşına göre boyu uzun olmamakla beraber harika gelişim gösteriyor ve sağlıklı bir bünyesi var.*
>
> *İradesi çok güçlü ve saldırgan bir ruh haline yatkın. Karakteri sakin ve inatçı. Tanımadığı insanlara dikkat etmiyor ve bu noktada egosu merkeze oturuyor yani küçük dünyası için biraz fazla şey istiyor.*

Bu kayıttan bir ay sonra yazdığı notta annemin sevgisini kazanma isteğim ima edilmekte. Bilmediğim nedenlerden dolayı ben erkek kardeşim Dietmar ile öğlen yemeğinde yalnızmışım. Annem döndüğünde şunları fark etmiş ve yazmış:

> *Ingrid -ciddi bir yüz ifadesiyle- kardeşini annesinin beslediği gibi beslemekle meşguldü.*

Eğer bu anı defteri bir şey gösteriyorsa o da benim başarılı bir çocuk olamadığımdır. 1945 yılının on iki ayı boyunca annem sadece beş kere defterine not düşmüş. Bunlardan iki tanesi kızamık hastalığının benim üzerindeki etkileriyle ilgi-

liyken bir tanesinde artık evin köpeğinden korkmadığım anlatılmaktadır. Son iki kayıtta ise benim konuşmayı öğrenmedeki yavaşlığımdan bahsedilmektedir: ('Tam cümle kuramıyor. En uzun cümlesi üç veya dört kelimeden oluşuyor.') Annemin bilmesi gerektiği gibi aslında çocuk dilimin Almancaya dönmemesinin önemli bir nedeni vardı. Ancak defterde bu nedenden bahsedilmiyor.

Annem benim için travmatik bir süreç olması gereken bir sonraki yılda olanları da derinlemesine anlatmamış. Yazın annem benim (herhalde Dietmar da yanımdaydı) 250 kilometre uzaktaki Berlin civarındaki Lobetal çocuk evine gönderildiğimizi yazmış. Oraya acaba nasıl gittik? Bilmiyorum. Annemin anı defteri de pek çok diğer şey gibi bu konuda suskun. Anemin tüm yazdıkları aşağıdaki gibidir:

Anne hasta – bu arada Ingrid 5 Ağustos'tan 1 Kasım'a kadar Lobetal'daki çocuk evinde yaşıyor olacak. Orada kabakulak olmuş ama çok kötü değil.

Yıllarca sonra annemin rahatsızlığının ruhi çöküntü olduğunu öğrendim. Belki evliliğinin çöküşü ve iki küçük çocuğa bakma yükümlülüğü nedeniyle bu olmuştu. Belki de sürekli tutuklanma ve tecavüz korkularıyla yaşadığı Sovyet yönetimi nedeniyle hastalanmıştı. 1947 yılında yazdığı ilk notta annemin kaçmaya karar verdiğini görüyoruz. Ve hâlâ ayrı olmalarına rağmen annem babamı tehlikeli planının içine çekmeyi başarıyor:

1 Mayıs'ta baba iki çocuğu Lobetal'daki çocuk evine götürecek. Anne sınırı yasadışı yollarla geçmek istiyor.

Anneme hiçbir zaman yakın olduğumu veya onda bir çocuğun annesinden görmesi normal olan sevgiyi hissettiğimi söy-

leyemem. Gisela da bunu bilmektedir. Anı defterine elyazısıyla yazdığı bir başka kısa notta anneannemi daha fazla sevdiğimden bahsetmiş: *"Anneanne herkesten hatta anneden bile daha fazla seviliyor. O çocuklarla çok iyi anlaşıyor."* Her neyse annemin özgürlük için verdiği riskli kararın çok cesurca olduğunu söylemeliyim. İki yıl sonra İngiliz işgal bölgesi ile Almanya Demokratik Cumhuriyeti hududu haline gelecek sınır coğrafi ve siyasiydi. Tabii ki Sovyet bölgesinden özel izin almadan ayrılmak yasaktı ve özel izin almak çok zordu. Hatta annemin sınırı yasadışı yoldan geçeceğini anı defterine yazmış olması fark edilse onun sorgulanması, Suskunluk Kampları'nda hapse atılması hatta daha kötü sonuçlara mal olabilirdi.

Ayrıca sınırı geçmek tehlikeli olduğu kadar zor ve karmaşıktı. Bandekow İngiliz işgal bölgesiyle sınırı oluşturan Elbe Nehri'nden kuşuçuşu en fazla on beş kilometre uzaktaydı ancak bu nehri geçmek imkânsızdı. Annem daha önce gizli bir kaçış denemesi yaptığında Lauenburg ve Dömitz'de bulunan en yakın köprülerin 1945 yılında geri çekilen Alman askerlerince tahrip edildiklerini görmüş olmalıydı. Sağlam tek köprü 150 kilometre güneyde Magdeburg'da bulunuyordu. Demiryolları hâlâ kaos içinde olup özel araçların (benzin bulmak zaten çok zordu) pek nadir görüldükleri bir dönemde sağlıklı bir yetişkinin tek başına bile Magdeburg'a ulaşması çok zordu.

Annem pek sağlıklı değildi ve yanında götürmesi gereken iki küçük çocuğu vardı. Tüm bu faktörler göz korkutucuydu. Dietmar ve benimle beraber annemin yanında bir şeyler taşıması imkânsızdı, üçümüz sadece üzerimizdeki elbiselerle yolculuğu gerçekleştirecek ve eğer başarılı olursak İngiliz işgal bölgesine giydiğimiz elbiseler dışında hiçbir şey götüremeyecektik.

1947 yılında bir yerden bir yere gitmenin neredeyse imkânsız oluşu annemin anı defterine yazdığı çapraşık kaçış rotasından belliydi. Haritayı takip edersek yolculuğun ilk ayağında batıya

değil doğuya yani kaçmak istediğimiz İngiliz bölgesinin uzağında kalan Sovyet işgal bölgesinin derinliklerine gidecektik. 30 Haziran günü atlı bir arabayla yirmi beş kilometre uzaktaki küçük Lübtheen kasabasına giderek kaçış yolculuğumuza başladık. Burada annemin bulduğu bir otelde bir gece kalarak onun işbirlikçisinin öbür sabah gelişini bekledik. Babamın Amerikan işgal bölgesinden Sovyet bölgesine geçmek için gerekli belgeleri nasıl aldığını veya dördümüzün o sabah bindiği otomobili nereden bulduğunu hiç bilmiyorum. Tek bildiğim otuz kilometre ötedeki Ludwigslust şehrine yaptığımız yolculuğun ailemizin son kere bir araya geldiği olay olduğudur. Bu kadar doğuya gitmemizin nedeni bizi Ludwigslust istasyonunda beklemekteydi. Peron ve bizi Magdeburg'a götürecek tren çok kalabalıktı. O yaz on milyon mülteci ve hapishanelerden salınan mahkûmlar seyahat ediyorlardı ve bunların çoğu bizim gibi Sovyet bölgesinden çıkmanın yollarını arıyordu.

Bir şekilde (ben hiçbir zaman nasıl olduğunu öğrenemedim) o değerli tren biletlerini almıştık. Annemin anı defterinde sadece trenin kalabalık olduğu ve babamın bizi trenin camından anneme zorla verebildiği yazıyordu. Annem babamın bizimle beraber yolculuk etmediğini ve geride kalarak perondan eşine ve çocuklarına el salladığını (öyle olduğunu hayal etmek istiyorum) belirtir hiçbir şey yazmamış.

Magdeburg 150 kilometre güneydeydi ve yolculuk tam bir gün sürmüştü. Sonunda vardığımızda akşam olmuştu, hepimiz aç ve yorgunduk. Magdeburg 1945 yılında ağır bombardımana maruz kalmıştı ve gittiğimizde şehir hâlâ yıkıntı halindeydi, dolayısıyla gıda bulmak pek kolay bir iş değildi. Sovyet işgali altında olmasına rağmen Sovyet gıda karneleri burada geçmiyordu. Paramparça olmuş bir şehirde iki küçük çocukla tek başına kalan annem yapılabilecek en iyi şeyi yaparak bir karaborsacıdan altmış mark karşılığında birkaç dilim ekmek aldı.

Annemin anı defterinde o gece nerede kaldığımız konusunda bir bilgi yoktu. Magdeburg'un içinde bulunduğu kaos düşünüldüğünde kendimize bir otel bulmamız imkânsız gibi gözüküyor. Annem defterine sadece öbür gün şehirde kaldığımızı ve özgürlüğe doğru sonraki merkeze daha yakın olmak için akşam yer değiştirdiğimizi yazmış.

Önce Magdeburg'dan trenle ayrılarak kuzeydeki Gehrendorf köyüne varmamız gerekmekteydi. Orada doğu ve batı arasındaki sınırı oluşturan küçük Aller Nehri vardı. Nehrin karşısındaki küçük Bahrdorf köyü İngiliz güvenliği altında yaşıyordu. Bizi özgürlüğümüze kavuşturacak yerle ayıran yavaş akan Aller Nehri'nin sularıydı. Ancak bizi karşıya geçirecek köprü veya tekne olmadığından nehri yürüyerek geçmemiz gerekiyordu. Dolayısıyla biz de öyle yaptık. Yürüyüşümüz fazla sürmemiş olmalı çünkü Aller Nehri en güçlü zamanında bile küçük olup kavurucu yaz sıcaklarında su seviyesi tahminen çok düşüktü. Yine de bu iş iki çocuklu genç bir kadın için yaz ortasının sıcağında oldukça zordu. Annem herhalde Kızıl Ordu askerleri tarafından görülmemiz veya ben ve Dietmar'ın ağlayarak yerimizi belli etmesinden korkmuştur. Bu konudaki tek kayıt annemin anı defterinden okuduğum notlarıdır:

Sıcaklık çok yüksek. Ingrid çok cesur ve şikâyet etmeden zorlu yürüyüşü beceriyor.

Sonunda bizi kurtaracak diğer tarafa geçmiştik. Önce kıyıya çıktık ve sonra kimseye ait olmayan bölgede yaptığımız uzun bir yürüyüş sonrası İngiliz bölgesine girdik. Artık özgürdük.

Annem bilemezdi ancak doğudan batıya kaçışımızdaki ısrarı ve kararlılığı Demirperde'nin pek yakında kurulacağını hissettiğini gösteriyor. Ve biz tam zamanında kaçmayı başarmıştık. 1947 Eylül'ünde Sovyet işgal bölgesiyle Müttefik

işgal bölgeleri arasındaki sınırlar artık kalabalık NKVD birliklerince korunuyordu ve kısa süre sonra kaçmaya çalışanları vurma emri çıkmıştı.

O yaz gecesi özgürlük Gisela von Oelhafen'e nasıl görünmüştü? İki yıl Sovyet yönetimi altında yaşadıktan sonra iki çocuğuyla birlikte Moskova'nın Demirperde'sinden kaçmak onun için ne anlama geliyordu? Keşke ona bunları şimdi sorabilsem...

Daha sonra yaptığımız bir günlük zorlu yolculuk sonrası Hanover'in batısında bulunan ve annemin yolculuğunda Hamburg'daki ailesine ait evden bir durak öncesi denebilecek küçük Wunstorf kasabasına vardık. Özellikle annemin yolculuğu diyorum çünkü Hamburg'a kadar olan kısmı annem tek başına yapacaktı. Anı defterine girdiği her zamankilerden daha kısa notta Dietmar ve bana çok farklı bir kader çizildiğini gösteriyordu: "4 Temmuz - Loccum Çocuk Evine."

Annem bizi Sovyet bölgesinden daha güvenli İngiliz bölgesine getirmişti. Ancak bu onun en fazla gösterebileceği annelik koruma güdüsüydü. Bizi güvenliğe kavuşturduktan hemen sonra bizi başından savmıştı. Özgür ortamdaki ikinci gecem istenmeyen çocukların kaldığı evde geçmişti.

Bundan sonraki altı yılımı kilisenin koruması altında yalnız ve kimsesiz geçirecektim. Gerçekten de yeni hayatımın başlangıcı eski hayatımın bitişi gibiydi: Soğuk ve korku içinde.

Dördüncü Bölüm

Ev

"Sevgili anneciğim lütfen beni hep kalmak üzere eve götür. Seni, anneannemi ve Eka teyzemi çok özledim."

– Anneme çocuk evinden yazdığım mektup

Benim ilk gerçek anım bir portakal hakkındadır. Trende battaniye altında yatarken donduğumu hissetmem, büyük bir odada sıralanmış kamp yataklarından birinde yatarken ayaklarımın üstünden bir farenin ayaklarımın üzerinden geçmesi gibi daha önceye ait bölük pörçük anılarım vardır ama gerçek olduğunu bildiğim ilk anım bir portakal hakkındadır. Büyük bir salonda uzun tahta bir yemek masasında oturuyorum. Salonda yetişkin ve çocuk pek çok kişi var. Pek çok yetişkinin bugün için buraya davet edilen evsiz kadın ve erkekler olduğunu biliyorum, çocukların hepsi ise burada yaşıyorlar. Hepimize meyve tabakları verildi ve her tabakta hediye olarak birer portakal bulunuyordu.

Bu anıyı nerede ve ne zaman edindiğimi biliyorum. Yıl 1947'ydi ve ben neredeyse altı yaşındaydım. Uzun yemek masasının bulunduğu salon Dietmar ve benim bırakıldığımız çocuk evindeydi. O gün Noel'di.

Çocuk evi Protestan Kilisesi tarafından idare ediliyordu ve ona anlamı "bize dertlerimizde yardım et" olan Nothelfer diyorlardı. Burada on yaşının altında altmış beş küçük kız ve erkek çocuk vardı. Bunlardan bazıları ailelerini savaşta yitirmiş çocuklar bazıları ise zorunlu göç esnasında ailelerinden uzak düşmüş kayıp çocuklardı. Dietmar ve benim durumum farklıydı çünkü bizim anne ve babamız olmasına rağmen onlar bizim bilmediğimiz nedenlerle bizi buraya bırakmışlardı.

Gerek fiziksel gerekse ruhsal yalıtım içindeydik. Nothelfer Kuzey Buz Denizi'nde Alman anakarasından on kilometre ve Hamburg'dan 200 kilometre ötede olan Langeoog isimli küçük bir ada üzerine kuruluydu. Ailemizin bizi bu kadar uzağa gönderme niyetleri olduğunu düşünmüyorum çünkü bu ev bizi bıraktıklarında Hannover yakınlarındaydı. Daha sonraki beş ay içinde ilk bırakıldığımız tesis kapatıldı ve biz Langeoog'a taşındık.

Konumu düşünüldüğünde Nothelfer'in soğuk olması doğaldı. Hâlâ rüzgârın sahilden kaldırdığı kumların kol ve bacak derilerimi soyduğunu hissedebiliyorum.

Çocuk evinin kadrosu kilise hiyerarşisi içindeki rahibelerden oluşmaktaydı ve bazen düzen acımasız olabiliyordu. Mesela fiziksel cezalar günlük yaşamımızın bir parçasıydılar. İtaatsizlik etmemiz, yatağımızı ıslatmamız veya kum tepeciklerinden aşağıya kaymamız halinde şamarı yerdik. Cezalandırmada hepimiz sıraya geçerek pantolonlarımızı indirirdik ve rahibelerden biri sopayla popolarımıza vururdu.

Burada dört yıl kalacaktık. Bazen ailemiz adaya bizi ziyarete gelirdi. Ama ziyaretleri çok nadirdi ve hiçbir zaman annem ve babam beraber gelmemişlerdi. Babam Amerikan bölgesinden İngiliz bölgesine taşınmıştı ve Westfalya'da kaplıcaları ile ünlü Bad Salzuflen'de kendine yeni bir ev yaptırıyordu. Annemle babam ayrı yaşamalarına rağmen boşanmamışlardı

(hiçbir zaman boşanmayacaklardı). Genelde ben ve Dietmar onlardan birini ziyarete gittiğimizde bazen bir araya geliyorlardı ancak annem Hamburg'da kendine yeni bir yaşam kurmaya başlamıştı.

Bizi Nothelfer'e bırakır bırakmaz annem Hamburg'un lüks bir semtinde bulunan ailesine ait üç katlı büyük eve taşınmıştı. Blumenstrasse No. 39 üç katı ve bodrumu olup büyük bahçesi insanların yüzmeye veya tekneyle gezmeye gittikleri Hamburg'un en büyük göllerinden Rondeelteich'a uzanan bir evdi.

Annem orada anneannem, Eka teyzem ve evin kâhyasıyla beraber yaşıyordu. Oraya ilk gittiğinde evde savaş sonuna kadar oraya yerleştirilmiş İngiliz subayları da varmış. Anneme göre bu durumda evde hepimize yer olmadığından ben ve Dietmar Çocuk Evi'ne gönderilmişiz.

Bu geçerli bir neden miydi bilmiyorum (çünkü subaylar ayrıldıktan sonra da bizi almadılar) ancak bu durumun eşi ve iki küçük çocuğunun ona ayak bağı olmasını engelleyerek anneme yeni bir başlangıç yapma olanağı sağladığı kesindir. Annem daha sonra üniversiteye yazılarak fizyoterapi okudu. Mezuniyet sonrası evin zemin katını kliniğe dönüştüren annem kısa sürede pek çok hastaya hizmet vermeye başladı.

Annem ayrıca fiilen yaşadığı bekâr hayatını kullanarak kendine bir erkek arkadaş edindi. Dietmar ve ben bu adamı hiç görmedik ancak iki yıl içinde annemin bu adamdan Hubertus isminde bir oğlu oldu. Eminim ki bu çocuk babamdan değildi ancak bebek babamın soyadıyla nüfusa kaydedildi.

Samimiyetle konuşmam gerekirse babamın Langeoog'a bizi görmeye gelmesi bizim için hiçbir anlam ifade etmiyordu. Belki yaşından belki de onun gergin ve disiplinli yapısından dolayı bu böyleydi bunu bilmiyorum ama annemden uzakta olmanın ve arada sırada bize yaptığı ziyaretler sonrası ondan

ayrılmanın bana çok üzüntü verdiğini net hatırlıyorum. Onu çok özlüyordum.

Yıllar sonra onun eşyalarına bakarken çocuk evinde çalışan iyi rahibelerden birinin ona yazdığı aşağıdaki notu buldum:

Pek Saygıdeğer Hanımefendi

Ingrid'in size yazdığı mektuba birkaç satır eklemek isterim. Son birkaç haftadır Ingrid için üzülüyorum. O her gün ya "anne" hakkında konuşuyor ya da "Ona bir kere gitmeme izin var mı? Onu çok görmek istiyorum Emi Teyze. Benim adadan kısa bir süreliğine ayrılarak onlarla kalmama izin verirler mi?" diye soruyor. Ingrid çok az yemek yiyor ve kendini çok kötü hissediyor. Bana göre onun bu acısının nedeni annesini özlemesi.

Okulda Ingrid en iyi öğrencilerden. Çok çalışkan. Genel olarak o iyi bir çocuk. Size bunları bildirmekle kendimi yükümlü hissediyorum.

Schwester'den en iyi dileklerimle.

Rahibe Emi

Annem bu mektuba veya ona yazdığım mektuplara hiç cevap verdi mi hatırlamıyorum ama yine de bazılarını saklamış. Anneme yaptığım çok kısa bir ziyaret sonrası çocuk halimle karaladığım aşağıdaki tarihsiz notu buldum:

Sevgili Anneciğim

Verdiğin paket için çok teşekkür ederim. Bugün az yazıyorum. Sevgili anneciğim lütfen beni hep kalmak üzere eve götür. Seni, anneannemi ve Eka teyzemi çok özledim. Biri senin hakkında konuştuğunda veya seni düşündüğümde hep ağlıyorum. Langeoog'a geri dönerken hiçbir şey yiyemedim. Hâlâ bana verdiğin çikolata ve iki mark duruyor.

Lütfen yetkililere derhal yazarak benim adadan ayrılmama iznim olduğunu söyle. Arkadaşım Christa adadan bu ay veya önümüzdeki ay ayrılacak. Ama ben bu ay ayrılmak istiyorum.

Dietmar ona meyve ve şekerleme gönderdiğini söylüyor. Dietmar benimle çok dalga geçiyor ve neden Hamburg'da kalmadığımı soruyor. Bu adadan ayrılmayı çok istiyorum.

Sevgili anneciğim ne olur bu adadan ayrılmam için gerekenleri yap. Christa bana ailesinden ayrılmak zorunda kaldığında kendisinin de çok ağladığını söyledi. Ingrid'den sevgiler ve öpücükler. Babama sana yazdığımı söyleme.

Sevgili, çok sevgili anneciğim ne olur gel ve beni buradan al.

O bu isteğimi gerçekleştirmedi. Hatta anı defterine nadiren yazdığı kısa notlarda 1949 yaz aylarında benden hiç bahsetmemişti.

Sonunda Langeoog'dan kurtulduğumda yıl 1952 olmuştu ve ben on yaşındaydım. Ortaokul anlamına gelen *Mittelschule* sınavlarını kazanmıştım ve annemlerle Hamburg'da beraber yaşama umudu taşıyordum. Bunun yerine ben ve erkek kardeşim babamın yanına Bad Salzuflen'deki yeni evine gönderildik.

Bu anda Hermann von Oelhafen altmış sekiz yaşındaydı. Eşini kaybettiğinden dolayı buruktu, sağlık problemleriyle uğraşıyordu ve pek az tanıdığı iki küçük çocuğa bakamayacak durumdaydı. Benim on, Dietmar'ın dokuz yıllık yaşamlarımızda babam bizimle en fazla birkaç ay beraber olmuştu. Artık babalık yapmaya başlamak için oldukça geç kalmıştı. Hermann'ın bizi neden Bad Salzuflen'e getirdiğini galiba biliyorum. Babam herhalde Gisela'yı hâlâ seviyordu ve başka bir adamla ilişkisi olmasına ve ondan bir oğul doğurmasına rağmen ben ve Dietmar'ın onların parçalanmış ilişkilerinde yapıştırıcı rolü oy-

nayacağımızı düşünüyor ve bizim onun yanında olmamızdan dolayı annemin geri gelmesini ümit ediyordu.

Babam diğer pek çok konuda olduğu gibi bu konuda da hayal kırıklığı yaşayacaktı. Annem arada sırada bizi görmeye geliyordu (Akazienstrasse Caddesi'ndeki evde büyük olmasa da gösterişli bir yatak odası anneme ayrılmıştı) ancak aralarında hiçbir uzlaşma sağlanamamıştı.

Geldiğimiz andan itibaren Bad Salzuflen'de hayat berbattı. Dietmar küçük bir çocuk olarak yaramaz değildi ancak hiperaktif ve zordu. Bugünlerde yaşasak Dietmar'a dikkat eksikliği ve hiperaktivite tanısı konur diye düşünüyorum. O ve Hermann sürekli psikolojik bir savaş içindeydiler. Okumayı sevmese de Dietmar okuldan eve hep geç geliyordu ve en iyi zamanlarında bile gergin bir yapıya sahip olan Hermann'ın bu sinir bozucu çocuğa hiçbir sabrı ve anlayışı yoktu. Kısa süre sonra Dietmar'ı dövmeye başlamıştı. Dayakları seyretmek korkunçtu. Özellikle bir keresinde Hermann Dietmar'ı resmen odanın bir ucundan diğer tarafına fırlatmıştı. Ama tuhaf şekilde Dietmar Hermann'dan korkmuyordu. Tam tersine babam bana hiç vurmadığı halde ondan çok korkuyordum. Onun öfkesinden korkarak yaşadım. En küçük şeyleri yapmak için bile Dietmar'ı araya sokarak babamdan izin alıyordum. Bir gün yüzmeye gitmek istemiştik ama babamdan izin almaya korkuyordum. Dietmar benim yerime giderek izin aldı ama benim için hiçbir şey değişmedi. Hâlâ babamla konuşmaktan çok korkuyordum. Bir süre sonra Dietmar bizden alındı.

Tahminen Sosyal Hizmetler Bakanlığı yerel yöneticilerinden biri Hermann eşiyle yaşamadığı için yani evde anne figürü olmadığından dolayı Dietmar'ın artık bizimle kalmasını doğru bulmamıştı.

Bu kararla ilgili pek çok tuhaflık vardı. Öncelikle karar Dietmar hakkındaydı yani ondan sadece bir yaş kadar büyük olma-

ma rağmen yetkililer beni babamın velayetinden almamışlardı. Bu durumu resmi yetkililer benim bakımımın bizimle yaşayan orta yaşlı aşçı ve hizmetkâr çift (Hartes ailesi) tarafından üstlenilmesi olarak açıklamaktaydı. Ama kimse benim Emmi ve Karl Hartes tarafından ücret karşılığı bakımımın kabul edilebilir olduğu halde aynı durumun Dietmar için geçerli olmadığını açıklayamıyordu.

Daha da tuhaf olan Dietmar'ın Münih'te yaşayan bir gerçek ailesi olduğu söylentisiydi. Dietmar'dan sadece dokuz ay büyük oluşum karşısında aynı anneden olmadığımızı fark etmemiş miydim? Bunu anlamış olsam da gerçekle yüzleşmeyi beklemiyordum. On yaşındayken o zamana kadar kardeşim olarak bildiğim çocuğun aslında annem ve babam tarafından evlatlık alındığını öğrenmek benim için tam bir şok olmuştu.

Ayrıca Dietmar'ın onu uzun süredir arayan amca, yenge ve kız kardeşinin olduğu ortaya çıkmıştı. Ama kimsenin bana Dietmar'ın neden onlar yerine bize verildiğini açıkladığını hatırlamıyorum. Ve bir gün o Bad Salzuflen'deki evimizden alınmıştı. Ama anlayamadığım nedenlerle Dietmar uzun süre önce kaybettiği ailesine verilmek yerine başka bir çocuk evine götürülmüştü.

Dietmar'ı çok özlemiştim. Artık babamın evinde yapayalnızdım (Hartes ailesini saymazsak) ve Gisela'ya yazdığım mektuplarda hissettiğim korkuyu göstermekteydim:

22 Haziran 1952

Sevgili Anneciğim

Lütfen bana zarf ve pul gönder. Sevgili anneciğim ne olur beni bu hafta al ve Hamburg'a götür. Artık babamla kalacak durumda değilim. Ona karşı olan korkumun arttığını sana söylemeliyim. Seni düşünerek ağladığım için o

beni bir kere kovdu. Şimdi her gün ağlıyorum. Sevgili anneciğim lütfen beni hemen al, artık babamla burada kalmaya dayanamıyorum. Ya da buraya gel ve hep bizimle kal. Ama Harte amca senin de babamdan korktuğunu söylüyor.

Sevgili anneciğim belki pulları Harte amcaya gönderebilirsin ama sakın babama sana yazdığımı söyleme. Anneciğim belki şöyle yapabiliriz: Sen beni gelip alırsın ve babama Münih'teki yetkililere benim velayetimi almak için izin talebinde bulunduğunu söyleyebilirsin. Babama izin kâğıdının yanında olmadığını ama Hamburg'a gidince göndereceğini söyleyebilirsin. Hamburg'a gidince de daktiloda bir izin kâğıdı yazarak babama Münih'ten gelen izin belgesi olarak bunu gönderebiliriz. Bu hafta sana gelmeyi çok istiyorum ne olur hemen gelip beni al.

Bugün seni düşünerek çok ağladım. Oyun oynamak istemiyorum çünkü sen burada yoksun. Ne olur beni 25 Haziran'da al. Ingrid'den sevgiler ve öpücükler. Lütfen, ne olur anneciğim.

Bu yakarışlar bir yanıt bulmadı. Annem kısa süreliğine beni ziyaret etmeye devam etti ama yanına almadı. Belki babam buna izin vermedi, belki de annem onunla beraber yaşamamı istemedi ama sonuç aynıydı: Yani ben ters ve cimri bir yaşlı adamla Bad Salzuflen'de ev hapsinde yaşıyordum.

On bir yaşındaki bir çocuk olarak babamın maddi durumunun anneminkinden kötü olduğunu fark ediyordum. Kayser ve Reich ordusundaki hizmetleri nedeniyle babama yeni kurulan Batı Almanya devleti bir maaş veriyordu. Ama bu maaş örneğin gazete almaya bile yetmiyordu. Bunun yerine babam şehre giderek gazete bayilerinin camlarına yapıştırılan günlük gazeteleri okuyordu. Bazen onunla beraber gitmeme izin vardı.

Hermann'ın sağlığı gün geçtikçe bozuluyordu. Babam uzun yıllardır epilepsi hastasıydı (bu durumu evlenme teklif ederken Gisela'dan sakladığı belliydi). Artık hastalığı iyice ciddileşmişti. Onu hiçbir zaman "büyük nöbet" geçirirken görmesem de babam nöbetler sonrası tamamen kendinden geçiyordu. Onunla iletişim kurma olanağı yoktu ve davranışları daha tuhaf ve ürkütücü olmuştu. Sık sık eline bıçak alarak çılgınca sağa sola sallıyordu. Bir keresinde hastaneye yatırıldı ve bir süre eve gelemedi. Bu dönemde Frau Harte kahvaltıda yediğim marmelat konusunda çok daha cömert davranmıştı. Ancak Hermann eve döndüğünde marmelat kavanozunu kontrol edip çok yendiğini görünce oldukça öfkelendi. Açgözlülüğüm nedeniyle bir hafta marmelat yemekten mahrum bırakılarak cezalandırıldım.

Okul tek sığındığım yer olmuştu. Pek çok çocukla arkadaşlık kurmuştum ve ev hayatımda ne kadar mutsuz olduğumu anlayan onların aileleri bana çok sevecen ve nazik davranıyorlardı. Onlarla zaman geçirmekten ve gerçekten en çok özlediğim ve değer verdiğim gerçek aileyi onlarda görmekten büyük zevk alıyordum. Ve on bir yaşıma geldiğimde benim olduğumu sandığım kişi olmadığımı keşfettim.

Bir gün uyandığımda gözlerimi açamadığımı fark ettim ve babam beni hemen doktora götürdü.

Bekleme odasında sıramızı beklerken doktor "Erika Matko" ismini anons ettiğinde babam ayağa kalkarak beni muayene odasına götürdü. Babam sağlık sigorta kartımı doktora verirken kartta da "Erika Matko" isminin yazılı olduğunu fark ettim. Bana neden başka bir isimle hitap ettiklerini anlayamamıştım. Ancak babama herhangi bir şeyi sormaktan duyduğum korku nedeniyle doktor veya Hermann'a bir şey soramadım. Muayene sonrası vitamin eksikliğine karşı (tahminen Langeoog Çocuk Evi'ndeki yıllara dayanan bir problemdi) o zamanlar sıkça ve-

rilen güneş lambası tedavisi uygun görüldü ve biz eve döndük. Bu farklı isim hakkında hiçbir şey konuşmadık ama ben de bunu unutmadım.

Bu olaydan kısa süre sonra Frau Harte ile konuşma fırsatım oldu. Her cuma evi beraber temizlerdik ve bu iş esnasında onunla aklıma takılan her şeyi özgürce konuşurdum. Bu bir yetişkinle yaşadığım en normal ilişkim gibi bir şeydi. Cila yaparken ona benim ismimin neden Erika Matko olarak yazıldığını bilip bilmediğini sordum.

Emmi bana Hermann ve Gisela'nın benim biyolojik ebeveynlerim olmadıklarını, onların Dietmar gibi beni de daha bebekken evlat edindiklerini söyledi. Emmi evlatlık olduğumu söylemekten utanmamıştı. Savaş pek çok aileyi parçalayarak pek çok çocuğu yetim veya öksüz bırakmıştı, dolayısıyla bizim durumumuz çok özel bir şey değildi.

Kendim hakkındaki gerçeği öğrenmekten üzüldüğümü hatırlamıyorum. Kendimi Hermann'a yakın hissetmiyordum ve galiba kendi hakkımda yeni öğrendiklerimi babamın bana olan soğuk duruşunu ve neden Gisela ile yaşamama izin verilmediğini açıklamakta kullanmıştım.

Ama tabii nereden geldiğimi merak ediyordum. Aksini hiç düşünmediğimden annemle babamın Alman olduklarını sanıyordum ve onlara ne olduğu konusunda fikirler geliştiriyordum. Belki hapisteydiler belki de savaşta ölmüşlerdi. Emmi büyük burnum nedeniyle benim Yahudi olup olmadığımı hep merak ettiğini söyledi. Babam benim evlatlık olduğumu ona söylemişti ama Emmi bundan fazlasını bilmiyordu. Geri kalan her şey spekülasyondu.

Tabii Hermann'a bu konuda bir şey söylemedim. Hatta Gisela ziyaretime geldiğinde de ona sormadım. Ancak herhalde Hermann doktor muayenehanesinde olanları ona anlatmıştı ki Gisela konu hakkında bir şeyler söylemek istedi. Gisela bana

evlatlık olduğumu ve beni yetimhaneden aldığını söylediğinde sözünü "Biliyorum" diyerek kestim. Onun lafını neden kestiğimi bilmiyorum, belki ona çocukça şimdi yapacağı açıklamanın çok geç olduğunu ve gerçeği saklayarak beni çok incittiğini söylemek istemiştim. Bu konu bir daha açılmadı.

Konuşmak istediğim tek kişi Dietmar'dı. Çocuk evi ve Hermann'ın evinde geçirdiğimiz birkaç ay içinde çok yakınlaşmıştık. Ama onu aniden yanımızdan almışlardı ve onunla temas etmem imkânsızdı. Ona mektup yazabileceğim adresi bile bilmiyordum. Yaşam eskisi gibi devam etti. Her sabah Ingrid von Oelhafen ismiyle kayıtlı olduğum okula gittim ve her akşamüstü Bad Salzuflen'deki eve ve şimdi gerçek babam olmadığını bildiğim ve çok korktuğum adama döndüm.

Sonraki iki yıl içinde Hermann'ın sağlığı iyice bozuldu ve ben okula giderken çoğunlukla yatakta yatıyor olurdu. Okula gitmeden önce odasına giderek hoşça kal derdim ancak samimiyetle söylemek gerekirse bu iyi bir kız evlat olarak üstüme düşen bir görevi yerine getirmekten öte bir şey değildi.

Uzun yaz tatilinin yaklaştığı bir 1954 Nisan sabahı ona yine hoşça kal dedim. Yanından ayrılırken onu biraz kafası karışık gördüm ancak bunun hastalığın bir etkisi olduğunu düşünerek Hartes ailesine bir şey söylemedim. Okuldan geldiğimde çok kötüydü ve felç olduğu belliydi. Babamı veya şimdi üvey babam olduğunu bildiğim adamı hastaneye götürdüler ve o iki hafta sonra öldü.

Ölümüne üzüldüğümü söyleyemem. Ondan ve acımasız sert yöntemlerinden kurtulduğuma sevinmiştim. Ve artık sonunda Gisela ile Hamburg'da yaşamama izin verileceğini düşünüyordum. Beni üzen şey Emmi ve Karl'ın babamın sabahki durumunu onlara söylemememden dolayı beni suçlamaları olmuştu.

Ancak gerçek çocuğu olmadığım halde hâlâ "anneciğim" olarak gördüğüm annemle kuracağım yeni yaşamım hakkındaki umutlarım gerçekleşmeyecekti veya henüz gerçekleşmeyeceklerdi. Gisela büyüyen fizyoterapi işi ve beş yaşındaki oğlu Huberus ile çok meşguldü. Dolayısıyla altı uzun ay boyunca Hartes'lerin bakımı altında Hermann'ın evinde kaldım. Hamburg'a sonunda gönderildiğimde neredeyse 1954 yılının Ekim ayı gelmişti. Ve bu noktada Erika Matko'nun ilginç hikâyesi ve benim gerçek kimliğim unutulmuş görünüyordu.

Beşinci Bölüm

Kimlik

"Kimlikleri kayıp çocuklar bugün
Avrupa kıtasının sosyal problemidir."

– Uluslararası Mülteciler Örgütü iç yazışması, Mayıs 1949

On beş yaşındayken resmimi cadde duvarlarına asılı bir afişte gördüm. Savaşın sonundan on yıl, Federal Almanya devletinin kuruluşundan yedi yıl sonra dahi Almanya hâlâ kayıp ve sahipsiz çocukların ülkesiydi. Yıllar boyunca Birleşmiş Milletler örgütleri Avrupa'nın her yerinde ailelerinden bombardıman, zorunlu askeri hizmet, sınır dışı edilme, zorunlu göç, köle işçilik, etnik temizlik veya cinayetler yüzünden ayrı düşmüş iki milyona yakın kız ve erkek çocuğu aramışlardı. 1956 yılında bunlardan sadece 343.000'i bulunmuştu.

Kızılhaç savaş sürecinde Almanya'ya getirilen çocukları bulmak için gazete ilanları gibi duvar afişlerine de bu çocukların resimlerini koymaya karar vermişti. Afişlerdeki fotoğraflar ve isimlerin altında "Ailemizi ve kökenimizi kim biliyor?" ibaresi vardı. Büyük afişler Batı Almanya'daki sütunlara ve sokak lambası direklerine asılıydı. Hamburg'un göbeğinde bunlardan birinde genç yüzümü bana bakar bulmuştum.

Bu en azından benim için bir şok olmuştu. Beni birilerinin aradığını ya da resmimi nereden bulduklarını bilmiyordum. Gisela'nın bunu yetkililere verdiğini varsayıyordum ancak bu konuda bana bir şey söylenmemişti.

Bu sırada annemin Hamburg Blumenstrasse'deki evinde iki yıldır yaşıyordum.

Bu iki yıl boyunca mutlu aile hakkındaki tüm hayallerimin çok gerçekdışı ve çocukça olduklarını görmüştüm. Çocukluk hayatımın yarısını annemi özleyerek, sevilmek isteyerek geçirmiştim. Afişteki resmimi gördüğümde gerçek kafamda oluşmuştu ve beni kendi yoluma sokmuştu.

Tabii ki Gisela'nın gerçek annem olmadığını biliyordum ama hâlâ o ve Hermann'nın beni ne zaman, nasıl ve neden aldıkları hakkında hiçbir fikrim yoktu ve ben tüm bunları bilinçaltıma itmiştim. Gisela ve ailesine ait olduğum inancına çok tutunmak istemiştim.

Yalnız kaçamadığım gerçek Gisela'nın bana karşı tutumuydu. Acımasız değildi, bunu söyleyemem. Fakat bana karşı fiziksel ve duygusal bakımdan soğuk olduğu görünüyordu. Bu davranış tarzı onun diğer ilişkilerindeki tutumuna kontrast teşkil ediyordu. Profesyonel olarak o çok başarılı bir fizyoterapistti ve hastaları onu çok severlerdi. O da aynı sev.giyi onlara gösterirdi.

O, annesi, kız kardeşi (sevgi ve anlayış için Eka teyzeye her gün daha yaklaşmıştım) ve gerçek oğlu gibi yakınlarına da çok sıcak davranırdı. Hubertus benden sekiz yaş küçüktü ve benim aksime yaşına göre Almancayı iyi ve akıcı konuşabilen yakışıklı bir çocuktu. Onun gibi olmam zordu çünkü o Gisela'nın gerçek evladıydı ve bana izin verilmezken o Hamburg'daki evde yaşamaya başlamıştı. Her ne kadar Gisela'nın benim dışımdaki herkese sevgi gösterebilme yeteneği gücüme gitse de Hubertus'u çok seviyordum ve aramızda güçlü bir bağ oluşmuştu.

Ancak bu ufak bir umut ışığıydı. Ergenlik yılları özellikle de bana göre kızlar için her zaman zordur. On üç ile on beş yaşlar arasındaki kritik yıllar genelde çocukların güvensiz ve kararsız olduğu senelerdir ve bu dönemde yetişkinleri eleştirmek çok kolaydır. 1956 yılı Almanya'sında bence bu biyolojik karmaşa ulusal krizle iyice şiddetlenmişti.

Naziler ve savaş ülkenin evleri, yolları ve köprülerini yok ettiği gibi Alman aile yaşamındaki yakın bağları da parçalamıştı. Savaş çok büyük bir öksüz ve yetim nüfusu ortaya çıkardığı gibi Hitler'in son bir ümitle küçük erkek çocukları siper savaşına yani ölüme gönderişi çocukluk ile yetişkinlik arasındaki sınırları belirsizleştirmişti.

Savaş sonrası yıllarda uluslararası psikolog ve sosyal hizmet uzmanları ordusu oluşturularak Almanya'nın gelecek nesildeki problemlerine çare bulunmaya çalışıldı. Birleşmiş Milletler Mültecilere Yardım Örgütü (UNRRA) ve halefi Uluslararası Mülteciler Örgütü uzmanları 1940'ların sonları ve 1950'lerde yetişen ergenlerin çoğunda gereksinim duydukları güven duygusunun olmadığını bireysel bazda ve yeni yetişen bir millet olarak saptamıştı. Mayıs 1949 tarihinde IRO'nun bir iç yazışmasında kriz en katı şekilde "Kimlikleri kayıp çocuklar bugün Avrupa kıtasının sosyal problemidir" diye tanımlanıyordu.

Dolayısıyla Amerikan başkanı Almanya'nın (ve tüm Avrupa'nın) tahrip edilen altyapısı ve ekonomisi için büyük bir ekonomik yardım planını devreye sokarken UNRRA ve IRO'da "Psikolojik Marshall Planı" dedikleri projeyle Alman çocuklara yardıma başlıyordu.

İlk başta tabii bizleri bulmaları gerekiyordu. Afişlerin yanında radyo anonslarıyla başka ülkelerden evlatlık edinen kişilerin yerel gençlik bürosuyla temasa geçmeleri isteniyordu.

Bu bizi nasıl etkilemişti? O zaman Gisela'nın yaptığını size anlatmam mümkün değil. Yıllar sonra benden habersiz yetkili-

lerle görüştüğünü öğrendim. Ama afişte resmimi gördüğümde karmaşık duygular içine girmiştim.

Tabii ben de gerçek ailemin kim olduğunu merak ediyordum. Belki Hermann gibi benim babam da Wehrmacht'ta subaydı ve savaşa giderken beni annemle bırakmıştı. Ve annem belki beni istememişti ya da tek başına bir bebekle başa çıkamamıştı. Bunlar benim bulduğum mantıksal açıklamalardı. Ancak bunların arkasında keskin korku ve ümit sancıları çekiyordum. Ümidim gerçek annemin afişteki remimi gördüğünde aniden ortaya çıkarak beni istediğini söylemesiydi. Korkum ise böyle bir şey olması halinde bu kadının kötü biri olmasıydı. Belki Gisela'dan beter biriydi hatta beni hiç sevmeyecek biri olabilirdi.

Ancak bunlar geçici duygulardı ve sonunda bunları düşünmektense işi oluruna bırakmayı daha kolay buldum. Yaşamımda mutlu olmasam ve von Oelhafens ile Andersen aileleriyle hiçbir kan bağımın olmadığımı bilsem de bir şekilde onlara ait olduğum inancına sarıldım.

Kim olduğum ve nereden geldiğimin hiç tartışılmamış olması tuhaf değil mi? Belki. Ama o zaman bunun açıklaması basitti çünkü o zamanlar Gisela'ya zor sorular soracak kadar yakın değildim. Geçmişi bir kenarda bırakmak için onun geçerli nedenlerini anlamam uzun zaman alacaktı.

Neden ne olursa olsun bu konu hiç açılmadı ve ben her yerde okula kaydolduğum Ingrid von Oelhafen olmaya devam ettim. 1951 yılından beri federal hükümetin verdiği kimlik kartlarından almadım ama o zamanlar çocuk olduğumdan o devirde reşit olunan yirmi bir yaşına gelene kadar kimse bu kimlik kartına ihtiyacım olduğunu düşünmemişti.

Ancak benim kimlik problemim beklenenden çok önce ortaya çıktı. Okulda pek iyi değildim, özellikle matematik benim güçlü olduğum bir alan değildi. Ben veteriner veya çocuk hemşiresi olmak istiyordum ancak Gisela'nın benim hakkım-

da daha farklı düşünceleri vardı. Her ne kadar Gisela'nın beni soktuğu sınavlarda A-seviyenin Almanya'daki eşiti olan düzeyde olduğum ortaya çıksa da Gisela benim bir an önce para kazanmamı istiyordu. Dolayısıyla on altı yaşında okulu bırakma durumum ortaya çıktı.

Bu karardan memnun değildim ve her şeyin arkasında Gisela'nın biyolojik kızı olmadığım gerçeğinin olduğunu düşünüyordum. Ama ondan fikrini değiştirmesini istemedim. Ondan refüze edeceğini düşünerek hiçbir şey istememeyi huy haline getirmiştim. Şimdi geriye baktığımda bu davranış tarzımın ondan beni Hermann'ın evinden alması için yalvardığım günlerden kalan bir savunma mekanizması olduğunu düşünüyorum.

Gisela bir gün beraber çalışırız düşüncesiyle fizyoterapist olmamı istiyordu. Ancak üniversitedeki fizyoterapi eğitimine iki yıl daha yazılamayacağım ortaya çıkmıştı. Hâlâ okuldan neden bu kadar erken alındığımı anlamış değilim. Ama bu süreçteki boşluğumu doldurmak için Gisela'nın annesinin bir arkadaşının Avusturya, İsviçre ve Almanya sınırındaki Constance Gölü kenarında bir çiftliği olan oğlunun yanına gönderildim. Burada ev yönetimi öğrenecektim. Çiftlik çevresinde en fazla üç veya dört evin bulunduğu küçük Heiligenholz köyündeydi. Sıla hasretinden ilk dört hafta her gece ağladım. Sonradan yavaş yavaş alıştım. Çiftçinin altı kızı vardı ve bunlardan on dört ve on iki yaşlarında olan en küçük ikisiyle iyi arkadaş olmuştum. Çiftçinin karısı bir annenin olması gerektiği şekilde sıcak ve sevecendi. Onlarla on bir ay kaldım ancak ev işleri veya yemek pişirme konularında pek bir şey öğrenmedim çünkü genelde temizlik ve tarla işleriyle uğraştım. Onlar bana çok iyi davranmışlardı ve istemeden de olsa Gisela'yı benim eksik resmi belgelerimi tamamlamaya zorlamışlardı.

Onlarla kalırken bir keresinde aile İsviçre'ye tatile gitmek

istemişti ama benim sınırı geçmek için gerekli olan kimlik kartı, pasaport hatta nüfus kâğıdı gibi hiçbir resmi belgem yoktu. Göründüğü kadarıyla benim hakkımdaki tek belge Erika Mako adına düzenlenmiş resmi sağlık sigortası kartıydı.

1957 yılında çocuklar ebeveynlerin belgelerine eklenebiliyorlardı. Beni geride bırakmak (veya aile tatilini tümden iptal etmek) yerine çiftçi beni kendi kızlarından biri gibi gösterdi. Sınırı çift taraflı hiçbir problem yaşamadan geçtik. Ancak bu olay adamın Gisela'ya mektup yazarak benim eksik belgelerimi tamamlamasını söylemesine neden olmuştu. Bu en azından benim kısa bir süre sonra yollanacağım ve sınır kontrolünün daha sıkı olduğu bir yer için gerekliydi.

Fizyoterapi eğitimine başlamaya neredeyse bir yıl vardı. Bu süreyi Hamburg'da geçirmem yerine İngiltere'ye "au pair" olarak gitmeme karar verildi. Pasaporta ihtiyacım vardı.

Bugün bile hâlâ Gisela bu işi nasıl becerdi bilmiyorum. Kendi adıma düzenlenmiş hiçbir pasaport görmedim ve sonra olanlardan anlaşılacağı üzere bana hiçbir zaman pasaport çıkarılmadı. Ama Londra'nın 30 mil kuzeyindeki Hertfordshire köyüne uzanan uzun yolculuğu yine tek başıma yapabilmem için bir tür resmi belge düzenlenmiş olmalıydı. Orada yanında kaldığım aile oldukça zengindi. Banker olan evin babası her gün Londra'ya gidiyordu. Ondan çok daha genç olan eşi gününü atlarıyla geçirirdi. Ailenin dört çocuğundan ikisi Prens Charles'ın da gittiği ünlü özel Gordonstoun Koleji'ne gidiyorlardı. Sekiz yaşındaki üçüncü oğulları da bu okula gidince benim ilgilenmemem gereken sadece beş yaşındaki evin kızı kalmıştı. Bu kocaman evde altı ay geçirdim ve gerçekten çok zevk aldım. Çift bana içinde banyosu olan harika bir yatak odası vermişti ve bana kendimi ailelerinin bir parçası gibi hissettirerek çok iyi davranmıştı.

Şimdi geriye baktığımda her zaman aradığım ev ortamının sıcaklığını zamanında ülkeme düşman olmuş bir ülkede bul-

manın yarattığı ironiyi o zaman fark ettiğimi sanmıyorum. O zaman sadece on yedi yaşındaydım ve daha sonra fark edeceğim tarihin önemini o zaman bilmiyordum. Hamburg'a güzel anılarla döndüm.

Ben evden uzakken kimlik problemim bilgim haricinde yeniden ortaya çıkmıştı. Fizyoterapi eğitimi başlangıç tarihi yaklaşıyordu ve üniversite beni öğrenci olarak kaydedebilmek için nüfus cüzdanımı istiyordu. Tahminime göre Gisela bu işe bulaşmıştı. (Benim hakkımda resmi makamlarla yapılan yazışma savaşını yıllar sonra keşfedecektim. Ve bu yazışmalarda benim kökenlerimin ilk ipuçlarını bulacaktım.) Ancak resmi makamlara Gisela'nın söylediklerinin tamamen doğruyu yansıttığını düşünmüyorum.

Varlığımın resmi kayıt altına alındığı 1959 tarihli nüfus kâğıdımda ismim Erika Matko olarak yazılmıştı. Nüfus kâğıdım Almanya'ya doğudan göç edip (veya zorla getirilen) ancak elinde hiçbir belgesi olmayan insanlara özel olarak kurulan ve Berlin Standesamt 1 adresinde bulunan Federal Nüfus Kayıt Bürosu'nca verilmişti. Ancak nüfus kâğıdımda doğum yerim tuhaf şekilde Avusturya'daki St. Sauerbrunn diye yazılmıştı. Bu kayıt yıllar sonra gerçek kimlik arayışımı zorlaştıracaktı.

O zamanlar nüfus kâğıdım bir yana ben Ingrid von Oelhafen olmakta ısrarcıydım. Bu isim söylendiğinde yanıt veriyordum ve üniversitedeki arkadaşlarım beni bu isimle biliyorlardı. Diğer taraftan üniversite yönetimi için ben başka biriydim. Beni Erika Matko olarak kaydetmişlerdi ve üç yıl sonra yirmi bir yaşında okuldan mezun olduğumda diplomamda bu isim vardı. Üniversite yönetiminden bu ismin Ingrid von Oelhafen olarak değiştirilmesini talep ettiğimde talebim reddedildi. Ingrid olduğumu gösterir resmi belge getiremediğim için üniversite yönetimi benim Erika olduğum konusunda ısrarcıydı.

1962 yılında artık bir yetişkin olarak ilk defa iş dünya-

sına (vergi ve SGK vermeye) girmek üzereydim. İlk işim Kara Orman'daki bir enstitüdeydi. Evden uzakta olmaya artık alışıktım, zaten okulu bıraktıktan sonra Gisela ve ailesiyle Blumenstrasse'de fazla uzun yaşamamıştım. Gisela ve varlığımı Hamburg'da takip eden karmaşalardan uzak olmaktan çok mutlu bir halde yaşıyordum. Ancak bu uzun sürmeyecekti.

Yirmi birinci yaş günümden hemen önce ve eğitimimin son yılında Gisela ciddi bir kaza geçirmişti. O merdivenlerden yuvarlanarak altı ay sürecek olan komaya girmişti. Komadan çıktıktan sonra bile o kadar hastaydı ki hastanede bir yıl daha yatması gerekmişti. Anneannem ve Eka teyzem o yokken evi idare etmişlerdi ancak Gisela hastaneden çıkarken bana ihtiyaç doğmuştu. Üzülerek Kara Orman'daki işimi bıraktım ve Hamburg'a döndüm.

Gisela hâlâ genç sayılabilecek şekilde kırk dokuz yaşında ve genç bir çocuğu olan bir kadındı. Ancak sakat kalmıştı. Düşmeden dolayı beyni hasar gördüğünden yürüyemiyordu. Artık onun fizyoterapi yapmasına imkân olmadığından bu görev bana düşmüştü.

Bu benim yapmak istediğim en son işti. Gisela'nın işinin başına geçmekten rahatsızdım ve burada kaldığımdan dolayı yeni bir teknik öğrenmek için gitmek istediğim Amerika planlarımdan vazgeçmem gerekiyordu. Ayrıca von Oelhafen ailesindeki karmaşık ilişkilerin kolay yürümediğinin de farkındaydım.

Blumenstrasse'deki eski odama taşındım. Bunlar zor zamanlardı ve anneannem, Eka teyzem, Hubertus ile benim yeni koşullara ve Gisela'nın durumuna alışmamız gerekiyordu. Gisela'yı sakat görmek özellikle Hubertus'u üzüyordu ancak annesinin bahçede yavaş yavaş yürümeyi öğrenmesinden ve arada sırada attığı kahkahalardan memnundu.

Evdeki büyük problem Eka ile Hubertus'un birbirlerini anlamamalarıydı ve bu bazen kavgaya dönüşüyordu. Ben de

aralarında kalmaktan nefret ediyordum çünkü ikisi de kavgalarında diğerine karşı benim desteğimi istiyorlardı. Gisela ile de durum iyi değildi. Bazı yönlerden Gisela bir çocuk gibiydi ve teyzem onunla dik kafalı bir öğrenciyle konuşan öğretmen edasıyla konuşuyordu. Tabii bundan hoşlanmayan annem de inatçılık yapıyordu.

Hubertus ile ben onu olduğu gibi kabul etmeyi kolay yol olarak görüyorduk ancak hâlâ yabancı gibi hissettirildiğimden ve bana verilen pek az hakka karşılık çok büyük sorumluluk üstlendiğimden onlara kırgınlık duyuyordum. Bu doğru veya adil görünmüyordu ancak işi en iyi şekilde yapmaktan başka da seçeneğim yoktu.

Bir süre sonra Gisela ile olan ilişkim daha önce hiç olmadığı kadar iyileşmişti. Birbirimizle çok konuşmuyorduk ancak o çocukluğumda beni mahveden soğuk davranışlarından biraz vazgeçmişti. Bunun nasıl olduğunu tabii ki biliyordum. Sakatlığı onu yumuşatmıştı ve bana her gün daha bağımlı hale geliyordu, bu nedenle bana olan ihtiyacını göstermekten kaçınmıyordu.

Başka koşullar veya başka ailelerde bu durum benim geçmişim ve Hermann ile birlikte beni nasıl evlat edindikleri konularında samimi ve açık bir konuşmaya yol açabilirdi. Ama biz bunu hiç yapmadık. Hermann hakkında hiç konuşmadık çünkü tahminimce onun ölümünden sonra Gisela da (başka nedenlerden dolayı) ondan ve yıkılan evliliklerinin yükünden kurtulduğuna memnun olmuştu. Belki hiç resmen boşanmadıklarından kendini ona bağlı hissediyordu veya her zaman onunla yaşamayı kabul etmeyişini açıklamak durumunda kalıyordu.

Herhalde öyle bir nedeni vardı diye düşünüyorum. Gisela evliliklerini benimle kökenlerimi tartışmadığı gibi hiç tartışmadı.

Benim gerçekte kim olduğum sorusu tabii ki hiç ortadan kalkmadı. 1960'lı yılların ortalarında bu işi kendim halletmeye karar verdim. Kendime hâlâ Ingrid von Oelhafen dememe

rağmen aslında resmi kayıtlarda ben Erika Matko'ydum. Artık mahkemeye başvurarak ismimi değiştirmenin zamanının geldiğine karar vermiştim.

Fakat bu iş düşündüğümden zor çıkmıştı. Alman yasalarının bu isim değişikliği için benim von Oelhafen ailesinden izin almamı gerektirdiğini fark ettim. Gisela'nın rızası buna yetmiyordu çünkü yasalar onu von Oelhafen olarak kabul etmiyordu. O sadece o soyadı ile evlenmişti ve yasalar o soyadı altında doğan yani ailenin gerçek geçmişine sahip kişileri von Oelhafen olarak kabul ediyordu. Almanların kanın kutsallığına verdikleri önem bir kez daha ortaya çıkmıştı.

İronik şekilde Hubertus von Oelhafen olarak kayıtlıydı dolayısıyla teoride bana izin verme hakkı vardı. Ancak yasal olarak o daha çocuktu ve resmi kâğıtlara imza atması imkânsızdı. Neden bilmiyorum ancak Hubertus'un yasal olarak bir vasisi vardı. Bu kişi bir avukattı dolayısıyla bu kişiye yazarak durumumu izah ettim. Adam sonuçta bunu kendimi Ingrid von Oelhafen diye tanımlamamam koşulu ile kabul etti çünkü benim aileyle kan bağım yoktu. Bu isim yerine dış dünyaya bu ailenin ikinci dereceden önemli bir üyesi olduğumu gösterir şekilde "Ingrid Matko-von-Oelhafen" ismini kullanabilecektim. Bu beni üzmüştü ancak yapacak bir şey olmadığından belgeleri imzaladım ve yeni ismimi aldım. Yeni nüfus cüzdanı 100 marka mal oldu.

Bu sırada pasaport başvurusu yapmam gerekmişti ve başvuru esnasında yetkililerin beni "vatansız" kategorisine koymak istediklerini fark etmiştim. Gördüğüm kadarıyla gerçekten kimden ve nerede doğduğumun kesin olmayışı beni gerçek bir Alman olarak tanınmaktan alıkoyuyordu. Afallayıp kalmıştım. Yetkililerin bu davranışı beni değersiz, hiçbir şey ve hiç kimse gibi hissetmeye zorlamıştı. Bunun neden böyle olması gerektiğini de anlayamıyordum, sonuçta üç yıldan fazladır vergilerimi düzenli şekilde ödüyordum. Daha da kötüsü "vatansız" statüsü

benim seçimlerde oy kullanmama ve yurtdışına özgürce seyahat etmeme de engel olacaktı.

Devletin yumuşayarak beni gerçek bir Alman kabul ettiği pasaportu vermesi için ayların geçmesine ve Eka teyzenin arkadaşı olan bir avukatın yardımına ihtiyaç olacaktı. O zaman bilmiyordum ancak eğer Gisela biraz daha iyi olup (ya da daha önceden bana karşı dürüst davransaydı) yirmi yıldan fazladır sakladığı bir belgeyi bana verseydi tüm formalite ve bürokrasiden kurtulabilecektik. Ama o daha iyi veya daha dürüst değildi ve benim bu belgeyi özel belgelerin saklandığı klasör içinde bulmam otuz yıl sonra olacaktı.

Bu geçen otuz yıl içinde buradaki hikâye ile ilgili pek az şey vardı. Gisela'nın Hamburg'daki evinde altı yıl boyunca kalarak onun fizyoterapi kliniğini işlettim. Ben bu durumdan çok memnun değildim. Gisela'nın hastaları genelde yaşlılardan oluşurken benim ilgi alanım farklıydı. Bir keresinde üç yaşında yürüyemeyen bir kızı getirdiklerinde ona çok yardım etmek istemiştim ancak bunu yapmaya yasal iznim yoktu. O andan itibaren çocuklarla çalışmak istediğimi anladım. Avusturya'nın Innsbruck şehrinde sakat çocuk ve gençlere uygulanabilir yeni bir fizyoterapi tekniği öğrenebileceğim bir kurs buldum. Kurs için Hamburg'dan on haftalığına ayrılmam gerektiğinden Gisela'nın kliniğine benim yerime bakacak birini bulmak gerekiyordu (hâlâ onu düşünüyordum). Eka teyze gidişimden hoşnut değildi ancak ben kararlıydım. Kursun sonuna doğru Innsbruck Üniversitesi Kliniği'nden bir iş teklifi aldım. Teyzemin buna ne diyeceğine ve Gisela'ya ne olacağına üzüldüm ancak sonunda iş teklifini kabul ederek bir yıl boyunca kendimi rahat hissettiğim bir yerde çok sevdiğim işi yaptım.

Innsbruck'ta çalışırken âşık oldum. Orada Hermann ile yaşadığımız Bad Salzuflen şehrine ve Hamburg'daki evime yakın bir yerde olan Osnabrück şehrinden gelen genç bir adamla tanış-

tımı. Osnabrück'te beraber bir hayata başladık ancak tabii ki ayrı dairelerde kalıyorduk. İlişkimiz fazla uzun sürmedi. Bir nedenle erkeklerle yetişkin olarak ilişki götürmeyi hiçbir zaman kolay beceremedim. Bu benim çocukluğumdan mı kaynaklanıyor bilemem. Sadece bildiğim âşık olma fikrini sevmeme rağmen beğendiğim erkeklerin beni aynı şekilde beğenmedikleri ve benim beni çekici bulan erkeklerden fazla hoşlanmadığımdır.

Bunu bana sempati duymanız için söylemiyorum. Doğal olarak bu beni rahatsız ediyor. Hiçbir zaman evliliğin verdiği özel yakınlığın tadını bilmemiş veya çocuk sahibi olmamış olsam da başka kadınlarla kurduğum iyi arkadaşlık ilişkileri beni yaşamımda ayakta tutmaya yetmiştir. Ve tabii pek çok çocuğa yardım etmenin verdiği mutluluğu da çok iyi bilirim. 1970'li yılların başlarında yıllarca hastanelerde çalıştıktan sonra sadece sakat çocuk ve gençlere özgü kendi özel kliniğimi açtım. O andan itibaren o insanların yardıma olan ihtiyaçları dolayısıyla altı gün on iki saat çalıştım. Her yıl Avrupa, İngiltere ve Amerika'ya giderek yeteneklerimi geliştirmeme yardımcı olan uzmanlık eğitimlerine katıldım. Bu yaşam boyu beni ödüllendiren ve mutlu eden bir kariyerdi.

Peki, Gisela, Oelhafens ve Andersen ailelerine ne oldu? Ya da Hamburg'dan kaçtığım yaşama veya doğumum ile evlat edinişim konusundaki gizeme ne oldu? Yetişkin yaşamımda başta Eka teyze olmak üzere aileyle her zaman temas içinde kaldım ancak bir daha onlarla yaşamadım veya Gisela'nın kliniğine dönmedim.

Kısa bir süre için geri döndüğümde de Almanya ile Doğu arasında duvarlar dikilmişti.

Altıncı Bölüm

Duvarlar

"O Alman kanı taşıyan bir çocuk olduğundan Reichsführer'in emirleri doğrultusunda bir Alman ailesi tarafından yetiştirilecektir."

– Sturmbanführer Günther Tesch

9 Kasım 1989 saat 22.45'te Demirperde'nin en görünür sembolü olan Berlin Duvarı yıkılmaya başlandı. O zaman kırk sekiz yaşındaydım ve neredeyse ben ve benim gibi insanların yaşamlarının yarım asırlık bölümü ülkemizin Doğu ve Batı arasında parçalanışı ile şekillenmişti.

Bu acı veren bir bölünmeydi. Duvarın gerisinde sınırlarını tahkim eden Doğu Almanya nüfusunu ideolojik bir polis devletinde hapsetmişti. Gisela'nın beni ve Dietmar'ı kaçırdığı gibi kaçmaya çalışanlar karşılarında dikenli teller, kontrol noktaları ve "Kaçanı vurun!" emri almış askerlerle karşılaşıyorlardı. Komünizmin demir yumruğundan kaçmaya çalışan neredeyse bin erkek, kadın ve çocuk öldürülmüştü.

Ve bu durum bir gün sona erdi. Bir günlük kafa karışıklığı ve dedikodu sonrası kilit noktadaki Doğu Alman sınır komu-

tanı kapıyı açtı ve askerlere vatandaşlara geçiş izni vermelerini emretti. Yüzlerce Doğu Alman veya bilinen isimleriyle *Ossis* kapıdan geçerek onları şampanya ve çiçeklerle bekleyen Berlinliler tarafından karşılandılar.

Kısa süre sonra Wessis kalabalığı duvara tırmandı ve orada Doğu Alman gençlerle karşılandı. Beraber dans ederek zevkle özgürlüğü kutladılar. Birkaç saat içinde televizyon kameraları ellerinde keski ve çekiçlerle duvarı yıkanları görüntülemeye başlamıştı. Kısa süre içinde *Mauerspechte* (duvar ağaçkakanları) denilen bu grup duvarın oldukça büyük bölümünü yıkarak pek çok gayriresmi sınır geçiş noktası ortaya çıkardı.

Olayların hızlı gelişimi Doğu ve Batı Alman hükümetlerini şaşırtmıştı. Halbuki birkaç aydır havada değişim kokusu vardı. Bu durum ağustos ayında Doğu Bloku'nun fiziksel ve politik dış sınırını oluşturan Macaristan'ın Avusturya ile olan sınırlarını kaldırmasıyla başlamıştı. Açılan sınırdan birkaç hafta içinde 13.000 *Ossis* önce Macaristan'a oradan da Avusturya'ya geçmişti. Budapeşte hükümeti bu insan akımını durdurmaya çalıştığında ise Doğu Alman vatandaşları Batı Alman büyükelçiliğine yürüyerek geri dönmeyi reddetmişlerdi. Bu elli yıldır komünist sahiplerinin emirlerine uyan bir milletin daha önce benzeri görülmemiş direniş hareketiydi. Ve dahası gelecekti.

Sonbahar boyunca Doğu Almanya'da sürekli toplu gösteriler yapıldı. Protestocular caddelerde *"Wir wollen raus!"* ("Çıkmak istiyoruz!") ve *"Wir sind das Volk!"* ("Biz halkız!") sloganlarını haykırıyorlardı. Gazete ve televizyonlar barışçıl bir devrimin başlangıcını bildiriyorlardı.

Erich Honecker baştaki Sosyalist Birlik Partisi genel sekreterliğinden ekim ayında istifa ettiğinde direniş hareketi önlenemez hal almıştı. Doğu Almanya'yı 1970'lerin başından beri yöneten Honecker sadece devlet başkanı değildi. O adeta komünist rejimin şahsında vücut bulduğu insandı.

Tüm uyarılara rağmen duvarların fiziksel yıkımı kaotik ve plansız gelişmişti. 9 Kasım öğleden sonra Doğu Berlin'den yayınlanan bir televizyon konferansında küçük bir grubun çıkışına izin verileceğinin ipuçları görünüyordu. Ancak yayını izleyen insanlar Doğu ve Batı Berlin arasındaki altı sınır geçiş noktasına yığılarak kapıların derhal açılmasını talep etmekteydiler. Askerler önlerine yığılan ve Batı Berlin'e geçmek isteyen korkunç kalabalık karşısında şok olmuşlar ve panik içinde üstlerini arayarak talimat talebinde bulunmuşlardı.

Kısa süre içinde yıkım içinde olan Doğu Alman hükümetinde kimsenin "ateş emri" vermeyi şahsen göze alamadığı ortaya çıkmıştı, dolayısıyla sınırdaki askerler kenara çekilerek kalabalık vatandaş gruplarının barış içinde Batı'ya geçişlerine izin vermişlerdi. Saat 22.00'yi biraz geçerken Batı Alman televizyonu Almanya Demokratik Cumhuriyeti'nin son nefesini verdiğini bildiriyordu:

> *Bu tarihi bir gündür. Doğu Almanya şu andan itibaren sınırlarını herkese açtığını belirtmiştir. Almanya Demokratik Cumhuriyeti sınırlarını açıyor... Berlin Duvarı'ndaki kapılar açık kalacak.*

Berlin Duvarı'ndaki kapıların açılışı ve sonrasında duvarın yıkılışı Doğu ve Batı Almanya arasındaki tüm sınır kontrol noktalarının ortadan kalkmasına neden oldu. 1 Temmuz 1990'da tüm Almanya'da deutschmark kullanılmaya başlandı ve tüm sınır kontrol noktaları kaldırıldı. Üç ay sonra Doğu Almanya lağvedildi ve Batı Almanya ile birleşti.

Tüm bunların benim için anlamı neydi? Savaşın ilk günlerinde doğmama rağmen aslında Batı Almanya'nın içinde bulunduğu problemler karşısında eski suçlarını örtmeye çalıştığı 1950 ve 1960'ların çocuğuydum. Ülkemin bütünleşmesinin

anlamı benim için yaşıtlarıma olan anlamından fazla değildi. Demirperde'nin doğru tarafında büyüdüğümüze müteşekkirdik ve tarihi akışın doğru ve doğal mecrayı bulduğunu hissetmiştik. Tabii ekonomik endişelerimiz vardı çünkü kimse birleşik yeni ülkemizin maliyetinden emin değildi. Yine de uzun süredir diğer Avrupa ülkelerini kıskandıran Alman ekonomik mucizesinin azgelişmiş ve iflas halindeki eski komşumuzu üstlenmekten dolayı tehlike yaşayacağını belirten pek çok kötü tahmin vardı. Ancak bu tip korkular politikacıları ilgilendiriyordu çünkü benim gibi Aşağı Saksonya'da kendi fizyoterapi kliniğini işleten başarılı biri için fazla önem arz etmiyordu. Birleşme olduğunda elli yaşındaydım. Hiç evlenmemiştim ve rahat bir yaşam sürüyordum. Mali güvencem vardı, güzel bir eve sahiptim her zamankinden fazla çalışıyordum. Ancak yaşamımda karabulutlar belirmeye başlamıştı. Ve bunlar doğal olarak Gisela ile ilgiliydi.

Koruyucu annemin hastalığı yıllar içinde ilerlemişti ve o tamamen sakat kalmıştı. Ailede başka bir trajedi de yaşanıyordu. Çocukluğundan beri tanıdığım yakışıklı Hubertus eşcinsel olmuştu ve 1980'lerde Almanya'da o zamanlar ölümcül olan AIDS virüsünü kapan ilk kişilerden biriydi. 1988'de Hubertus'u kaybettik.

Gisela'ya tamzamanlı bir bakıcı bulmak onun geleceği için en doğru karar olarak görünüyordu. Gisela'nın maddi durumu iyiydi. Kliniğinden iyi para geliyordu, ayrıca von Oelhafen ve Andersen ailelerinin de maddi durumu iyiydi. Fakat ona bakmak için tuttuğumuz kadın bakıcı kötü niyetli çıkmıştı. Hubertus'un ölümünden kısa bir süre sonra bu bakıcı kadın Gisela'nın yaşadığı yas ve zayıf aklından yararlanarak onu ılıman ikliminde fayda göreceklerini söylediği Grand Kanarya Adası'na taşınmaya ikna etmişti. Dolayısıyla bakıcı ve Gisela aile ve yakınlarından 3.000 mil uzaktaki bu adaya yerleşmişler-

di. Daha da kötüsü bakıcı kadın Gisela'yı bizden tamamen yalıtmıştı ve hiçbirimizin onunla temas etmesi mümkün değildi.

Ancak Gisela'da demans başladığında onu ziyaret etme şansım doğmuştu. Grand Kanarya'da gördüğüm çok rahatsız ediciydi. Gisela kendinden mümkün olduğunca fazla para koparma peşinde olan bu kadına tamamen bağımlı hale gelmişti. Bir şeyler yapılmalıydı.

Eka teyzeyle beraber Alman Velayet Mahkemesi'ne başvurarak Gisela'nın yaşamına müdahale hakkı talep ettik. İlk başta mahkeme Gisela'nın biyolojik çocuğu olmadığımdan dolayı onun üzerinde hakkım olamayacağını belirterek başvurumuzu kabul etmedi. Ancak karakterimin tersine (yapı itibariyle ısrarcı ve zorlayıcı değilimdir) bu sefer çok ısrarcı oldum. Yargıçlara, "Siz beni dinleyene kadar burada oturacağım. Söyleyeceklerimi siz dinleyene kadar bu mahkeme salonundan çıkmayacağım" dedim.

Sonunda beni dinlemeyi kabul ettiler. Mahkemeye Gisela'nın bakıcısı tarafından maniple edildiğini ve bu bakıcı kadının işi Gisela'nın mirasçıları arasına ismini yazdırmaya kadar götürdüğünü açıkladım. Onlara Gisela'nın haklarını korumaları için yalvardım. Ancak görüldüğü kadarıyla yargıçların yapabilecekleri en fazla şey beni dinlemek olmuştu. Sonuçta mahkeme müdahaleyi gereksiz buldu.

Artık Eka teyzenin mahkeme dışı özel uzlaşma sağlaması gerekiyordu. Ve sonuçta Gisela'ya bir tür koruma sağlamıştık. Ancak olan olmuştu ve Gisela sadece 2002'ye kadar yaşadı. Bir daha asla aile olamayacaktık.

Gisela'nın Grand Kanarya'daki sürgün hayatının tek bir olumlu sonucu olmuştu. Eka teyze ile beraber Gisela'nın artık Hamburg'a dönmeyeceğinden emin olduğumuzda onun odalarını boşaltmaya karar verdik. Gisela'nın benim çocukluk yıllarım hakkında tuttuğu anı defterini de bu esnada buldum.

O deftere el sürdüğüm anı ve yazılı birkaç sayfa karşısında duyduğum hisleri sonsuza kadar hatırlayacağım. Çok müteşekkirdim çünkü çocukluğumun ilk yıllarına ve bana ait bir şey bulmuş ve ilk defa geçmişime dokunur hale gelmiştim. Ancak sevinç duygusunun yanında acı da vardı.

Galiba kendi geçmişimin gizemi üzerindeki duygularımı kırk yıldır ne kadar büyük bir güçle bastırdığımı fark etmemiştim. O küçük defteri elimde tutarken hissettiğim belirsizlik ve kayıp duyguları çok güçlüydü. Bu anı defterini neden bana vermeyip saklamıştı? Bu defterin benim için ne anlama geldiğini nasıl düşünmemişti?

Bunu daha acı verici hale getiren ise bu defteri bulma nedenimin Gisela'nın beni tekrar terk etmiş olmasıydı. Onun artık bunları anlayacak halde olmaması ve bakıcısının onun hastalığını kullanarak sömürmesi onunla temas edememe gerçeğini değiştirmiyordu, Yani anı defteri sonrası aklımda beliren soruları ona sorma şansım yoktu.

Gisela'nın odasındaki diğer belgelere belki hissettiğim güçlü acı ve kayıp duyguları nedeniyle dikkatle bakamamıştım. Onlara şöylesine bir göz attığımda bu belgelerin Hermann ve Gisela'nın beni evlat edinme sürecinde düzenlenmiş yasal kâğıtlara benzediklerini görmüştüm. Ancak bunları dikkatle araştıracağıma bir kenara koyarak kendimi işime vermiştim. Fakat yirminci yüzyılın sonlarında bu belgelerin varlıkları tekrar aklıma gelmişti.

1999 yılının sonbaharında kliniğimde her zamanki gibi çalışırken telefon çaldı. Ben arayanın bir müşteri veya ismimi bir müşteriden almış yeni bir müşteri adayı olduğunu düşünmüştüm. Ancak arayan bunlardan hiçbiri değildi. Önce bana Ingrid von Oelhafen olup olmadığımı sordu ve sonra kendisinin Alman Kızılhaçı'ndan aradığını söyledi. Kafam karışmıştı çünkü Kızılhaç'ın benimle ne ilgisi olabilirdi? Bu kurumla

hiçbir profesyonel bağım olmamıştı ve hiçbir hastam oradan gelmemişti.

Telefondaki kadın beni tamamen şaşırtırcasına "gerçek ailemi aramak isteyip istemediğimi" sordu.

O anda vücudumu saran duygularımı anlatmam çok zor. Çok uzun zamandır kim olduğum ve nereden geldiğim sorularını bilinçaltına iterek sakat çocuklarla çalışmanın daha önemli olduğuna kendimi inandırmıştım. Ancak bence aslında yaptığım bu sorulardan kaçınmaktı. Belki de ortaya çıkacak sonuçtan korkmuştum. Ayrıca o andaki hislerim içinde en güçlü olanın heyecan olduğunu fark etmiştim. En sonunda kökenim hakkında bilgiye ulaşabilecektim. Belki artık gerçekle yüzleşmeye hazırdım. Bunu çok düşündüm ve insandaki farkı yaşın yarattığına karar verdim. O telefon geldiğinde elli sekiz yaşındaydım ve şimdi dönüp baktığımda yaşlandıkça kökenimi daha fazla merak ettiğimi fark ediyordum. Bu sadece bana ait bir durum değil çünkü her insan yaşlandıkça geçmişi daha fazla düşünür. Tabii bunda günlük olayların da etkisi vardır. Örneğin yaşlandıkça sıklıkla gitmeye başladığım doktorlar her zaman benim ailemin hastalık geçmişini sorarlar ve ben her zaman onlara hiçbir fikrim olmadığını söylerim.

Kızılhaç yetkilisine beni nereden bulduklarını veya geçmişim hakkındaki gizemi nereden bildiklerini sormadım. Sadece evet dedim ve en hayırlı şeyin olmasını diledim. Benim geçmişim hakkında elle tutulur bir şey vermediler. Sadece telefondaki kadın Mainz Üniversitesi'nden bir tarihçiyle görüşmemi tavsiye etti.

Georg Lilienthal'a büyük şükran borcum vardır. Ona yazmaya başladığımda kim olduğu veya benim hikâyemde ne kadar önemli bir rol üstleneceğini bilmiyordum. Sadece Kızılhaç'ın onunla temas etmemi tavsiye ettiğini ve onun beni geçmişimi ararken doğru yolu takip etmemi sağlayabileceğini bilmekteydim.

Dr. Lilienthal'ın benden mektup beklediğini sandığımdan

ona açıkça ve samimiyetle yazarak her zaman nereden geldiğimi merak ettiğimi ancak nereden ve nasıl başlamam gerektiğini bilmediğimi söyledim.

Mektubu gönderdiğimde çok heyecanlanmıştım. Arabama atlayıp Mainz'e gitmek istiyordum. Ama bu adamın elindeki bilgileri toparlaması için zamana ihtiyacı vardı, dolayısıyla kendimi tuttum. Daha sabırlı olarak Gisela'nın odasında önceden bulduğum belgeleri dikkatle incelemeye karar verdim. Bir anda kendimi Gisela ve Hermann'ı rahatsız ediyor gibi hissetmiştim ve geçmişimin hâlâ karanlıkta oluşu sinir bozucuydu. Ama bu macerayı elli yıldır bekliyordum ve işe girişmeden birkaç hafta daha beklemenin zararı yoktu.

Belgelerle dolu kutuları karıştırmaya başladım. Bu belgeleri bulduktan sonraki yıllarda anı defteri dışında başka bir şeyi okumamıştım. Şimdi Gisela'nın sakladığı solmaya yüz tutmuş tüm belgeleri yakından incelemeye başlamıştım. İlk belge kenarı kıvrılmış pembe bir kâğıt parçasıydı. Bu 19 Ocak 1944 tarihli bir aşı kâğıdıydı ve Leipzig yakınlarındaki Kohren-Sahlis'te imzalanmıştı. Belge 11 Kasım 1941 St. Sauerbrunn doğumlu Erika Matko'nun çocuk felci aşısının yapıldığını söylüyordu. Tarih önemliydi çünkü Ocak 1944 Gisela ve Hermann'ın beni evlat edinme tarihlerinden aylar önceydi. Belgenin bir doktor tarafından imzalandığını göstermesi dışında bu belgede aşının nerede veya kimin isteği üzerine yapıldığı gibi bilgiler yoktu. Kohren-Sahlis'te hangi kurum olabilirdi? Ya da St. Sauerbrunn neresiydi? İkinci belgede de aşı kayıtları vardı. İkinci belgenin arkasına vurulan damgada *"Lebensborn Heim Sonnenwiese Kohren-Sahlis"* yazıyordu.

Eski günlerimden *Heim*'ın çocuk evi anlamına geldiğini biliyordum ve bulduğum belgeler Gisela ve Hermann'ın beni evlat edindikleri savını doğruluyordu. Ama Lebensborn ne anlama geliyordu? Bu kelimeyi daha önce hiç duymamıştım.

Sonraki belge daha kafa karıştırıcıydı. 4 Ağustos 1944 tarihli belge evlat edinme sözleşmesi gibi bir şeye benziyordu:

> *Gentz Strasse 5 Münih adresinde ikamet eden Hermann von Oelhafen ailesi 3 Haziran 1944 tarihinde 11 Kasım 1941 doğumlu etnik kökeni Alman olan Erika Matko'yu evlerine almıştır. O kız Alman kanı taşıyan bir çocuk olduğundan Reichsführer'in emirleri doğrultusunda bir Alman ailesi tarafından yetiştirilecektir.*
>
> *Aileye çocuğu yetiştirmesi için maddi yardım yapılmayacaktır. Çocuğun geliri ve mal varlığı yoktur. Koruyucu aile çocuğun yetiştirilmesi için gerekli harcamalardan sorumludur.*

Bu sertifika gördüğüm kadarıyla Steinhöring'da yazılmıştı. Burası Münih'ten fazla uzak olmayan küçük bir köydür. Bunun dışında sertifikayı veren kurum hakkında başka bilgi yoktu. Bu konuda tek ipucu zımba delikleri ve geçen yıllar sonrası zor okunan kâğıdın antetiydi. Antette *"Der Reichskommissar für die Festigungdeutschen Volkstums, Stabshauptamt L"* yazıyordu ve bunun hakkında hiçbir fikrim yoktu. Ufak bir araştırma sonrası bunun bir Nazi kurumu olan Alman Milletini Güçlendirme Komisyonu ofisi olduğunu anladım. Bu ofisin ne iş yaptığı ilk başta çok net değildi.

Belgenin altında kendini Sturmbannführer diye adlandıran Doktor Tesch'in imzası vardı. Savaş sonrası Almanya'da büyüyen her çocuk Sturmbannführer'in anlamını bilir. Bu ordudaki yüzbaşı rütbesine eşit bir milis rütbesidir ve SS subaylarına ayrılmıştır. Heinrich Himmler'in lanet olası Kurukafa* örgütünün

* SS subaylarının şapkalarında kurukafa simgesi (kafatası ve çaprazlamasına konmuş kemikler) vardı. Bu nedenle ve ölüm kamplarında oynadıkları rol nedeniyle SS-Totenkopfverbände diye yani Kurukafa Birlikleri diye anılırdı.

bir subayı nasıl benim evlat edinmemle alakalı olabilirdi? Sertifikaya tekrar baktığımda Reichsführer'in emirleri doğrultusunda bir Alman aileye verildiğimi gördüm.

Reichsführer Himmler'di. Görüldüğü kadarıyla Hitler'den sonra gelen ikinci adam ve Nazi Almanyası'nın en korkulan kişisinin yaşamımda bir rol oynadığı görülüyordu.

Şimdi tüm bunları neden benden yıllarca sakladığını Gisela'ya sormak için ölüyordum. Ama Gisela Grand Kanarya Adası'ndaydı ve geliştirdiği demansın o anki evresinde ondan bir yardım alamayacağımı biliyordum.

Georg Lilienthal'a mektup yollayalı bir hafta olmuştu. Acaba ofisinde değil miydi? Ya da Kızılhaç'ın onun bildiğini ya da en azından bildiğini düşündüğünü söylediği şeyleri bana söylememesi için bir nedeni mi vardı? Bu süreçte kendi araştırmalarıma başladım. Önce Alman Devlet Arşivi'ne (Bundesarchiv) yazarak ellerinde benim ismimi veya Erika Matko ismini taşıyan bir belgenin olup olmadığını sordum.

Bundesarchiv'in derhal yanıt vereceğini düşünmüştüm. Öyle ya şimdiki elektronik veritabanlarında bir iki isim aramak ne kadar zor olabilirdi? Yeni Almanya'daki paradokslardan birini keşfetmek üzereydim. Yeni Alman devleti eski Doğu Alman devletinin yöneticilerinin işlediği korkunç suçları açığa çıkarmaya ve gizli polis servisi Stasi ile ilişkili kişileri halka duyurmaya bayılsa da Hitler'in Bin Yıllık Reich'ının işlediği suçlarla yüzleşmekte pek hevesli değildi.

Bunun bir nedeni savaş sonrası ilk yıllarda edinilen alışkanlıklardı. İlk Alman şansölyesi Konrad Adenauer Müttefiklerin denazifikasyon projesine hararetle karşı çıkan ve Nürnberg Mahkemeleri'nde ceza alan savaş suçlularının serbest bırakılmasını savunan bir liderdi. Adenauer hatta hükümetindeki ikinci adam pozisyonuna 1938 yılında Hitler'e anti-Semitik yasa taslaklarını hazırlayan Hans Globke'yi getirmişti.

Başlangıçtan itibaren kimse geçmişe yakından bakmak istemiyordu ve yirminci yüzyılın sonunda gururla Avrupa'nın itici gücü haline gelen Almanya'nın hâlâ tarih dolabında sakladığı bazı iskeletler vardı.

Almanya'yı kendinden ayıran sadece Berlin Duvarı değildi. Ulus olarak birleşsek de kolektif hafızamız hâlâ ısrarla yamalı vaziyetteydi. Sonraki aylarda gizemli Lebensborn Programı ile ilgili her şeyin insanlarda hafıza kaybı krizlerine neden olduğunu fark edecektim. Bu konuda yazılan çok az olup, yayınlarda konu milli utanç olarak kısaca geçilmekte ve konu hâlâ gizliliğini korumaktadır.

Georg Lilienthal ve Bundesarchiv'den yanıt beklerken aklıma beni Kızılhaç'tan arayan kadını aramak geldi. Kadın bana bilgi vermekte isteksiz görünüyordu. Geçmişimi araştırmak isteyip istemediğimi sorduğunda bu kadın beni karşılaşacağım problemlere karşı uyarmış mıydı? Belki. Ama iş ne kadar zor olursa olsun ben denemeye kararlıydım. Tereddütle başladığım araştırmalarımda Almanya'nın problemli tarihi ve zamanında işgal edilerek yağmalanmış bir ülkenin acı dolu hikâyesiyle karşılaşacağımı bilmiyordum.

Yedinci Bölüm

Yaşam Kaynağı

"Bir ırkı saf tutan ebedi doğa kanunu Nasyonal Sosyalist hareketin Alman milletine sonsuza kadar bırakacağı mirastır."

– Nazi propaganda filmi, 1935

St. Sauerbrunn diye bir yer yoktu. Pek fazla olup biten bir şey olmadığından varlığımın ilk kanıtı olan pembe aşı kâğıdıma geri döndüm. O kâğıtta doğum yerim olarak belirtilen St. Sauerbrunn araştırmalarıma başlamak için en mantıklı yer olarak görünüyordu. Ancak baktığım onca atlas, pek çok tarihi Almanya haritası ve Hitler'in ordularının işgal ettiği tüm ülkelerin haritalarında böyle bir şehir hatta köy yoktu.

Bu isme en yakın olan Avusturya'nın Macaristan sınırında kaplıcalarıyla meşhur Bad Sauerbrunn şehriydi. 2000 yılının başında Avusturya Dışişleri Bakanlığı'nın adresini buldum ve Bad Sauerbrunn çevresinde Matko ailesini bulma çabalarıma yardım etmelerini istediğim uzun bir mektup yazdım.

Artık sabırsızlanmaya başlamıştım. Bundesarchiv'den bırakın bilgi henüz herhangi bir yanıt almamıştım ve hâlâ Lebensborn hakkındaki araştırmalarında hakkımda bazı bilgiler edinmiş olan Georg Lilienthal'dan hiçbir şey gelmemişti.

Hayal kırıklığı içinde bu gizemli örgütü araştırmaya başladım. İlk dikkatimi çeken bu örgüt hakkında çok az şeyin yazılmış olmasıydı. Savaşın sona ermesinin üzerinden elli yıl geçtikten sonra Üçüncü Reich'ın korkunç tarihi ve işlediği suçlar titizlikle detaylandırılarak incelenmişti ancak Lebensborn üzerine yapılan Google araştırmalarında hâlâ aynı bilgileri içeren birkaç sayfadan başka bir şey çıkmıyordu.

Görünüşe göre Lebensborn Cemiyeti (Lebensborn Yaşam Kaynağı veya Çeşmesi anlamına gelir) Nazi Partisi tarafından 1935'te kurulmuş bir tür yardım örgütüydü. Kuruluş amacı yeni Reich'ta görülen demografik krize karşı Almanya'nın her yerinde doğumevleri açmaktı. 1930'larda Hitler başa geldiğinde ülkenin nüfusu onlarca yıldır düşmekteydi. 1900 yılındaki istatistiklere göre ortalama doğum oranı binde 35,8 iken bu oran 1932'de 14,7'ye düşmüştü. Nazi yönetimi baştan itibaren bu gidişatı terse çevirmeye uğraştı. Konu hakkında tipik Nazi sloganları "Aileyi hak ettiği yere taşıyacağız" benzeri şeylerdi, daha sonra evlilik kredileri, çocuk ödenekleri, büyük aileleri teşvik etmek için ailelere yapılan yardımlar gibi finansal teşvikler verilmeye başlandı. Annelik kültü resmen kurularak Hitler'in annesinin doğum gününde her yıl doğurgan kadınlara Alman Annesi Onur Haçı Ödülü verildi. Dört çocuktan fazla doğuranlara bronz, altı çocuktan fazla doğuranlara gümüş ve sekizden fazla çocuk doğuranlara altın madalya verildi.

Bu yöntem yeterince hızlı sonuç vermeyince doğum kontrolü yöntemlerinin reklamları ve sergilenmelerini yasaklayan yasal değişiklikler yapıldı ve Almanya'nın öncü doğum kontrol klinikleri kapatıldı (1920'lerde Almanya RIA gibi doğum kontrol araçlarının üretiminde dünya lideriydi). Kürtaj "Almanya'nın ırksal geleceğini sabotaj fiili" olarak nitelendirilerek suç unsuru haline getirildi.

"Irksal gelecek" terimi görünüşte zararsız olarak gözüken

Lebensborn Cemiyeti arkasında gizli gerçek hakkında bulduğum ilk ipucuydu. Sözde bu doğumevleri aksi halde çocuklarını aldırmak zorunda olan kadınların gizlilik ve güven içinde doğum yapmalarını sağlayarak sonuçta Alman nüfusunu artırmayı amaçlıyorlardı ancak bu evler herkese açık değildi.

Tabii ki Nazilerin ırk saplantılarını biliyordum çünkü Hitler ve onun rejimi bu uğurda altı milyon Yahudi'yi katletmişti. Benim daha önce hiç karşılaşmadığım şey Alman ırkının saflığını korumak için oluşturulan karmaşık ve olağandışı örgütler ağıydı. Araştırmama devam ettikçe kendimi Nasyonal Sosyalist çılgınlığın çukuruna çekiliyor gibi hissediyordum. Tabii ki bu çukurun göbeğinde alçak Heinrich Himmler vardı.

Himmler Nazi Partisi'ne kuruluşundan üç yıl sonra yani 1923'te katıldı. İlk başta Nazi fanatiği olmayan Himmler'in üyelik numarası 14.303'tü. Ancak Himmler altı yıl içinde en güçlü paramiliter örgütü yani Schutzstaffel'i veya bilinen ismiyle SS'i kontrolü altına almıştı.

Reichsführer-SS olarak Himmler Nazi Partisi'ni kontrol ederek yönetecek çok daha güçlü bir paralel yapı oluşturmaya başlamıştı. Uzun süredir o zamanlar moda olan ırk ıslahı bilimiyle ilgilenen Himmler tüm Avrupa'yı fetheden ve safkan savaşçılardan oluşan Kuzey ırkının bulunduğu gizemli geçmişe karşı saplantılıydı. Himmler SS'i yeniden doğan Aryan "süpermen" ırkın öncüsü olacak şekilde düzenlemeye başlamıştı. Onun direktifleri doğrultusunda başvuru sahipleri ırksal özelliklerine göre muayene ediliyorlardı. Himmler'in deyimiyle bu işlem bir seradaki bahçıvanın zaman içinde soyu bozulmuş ve değeri düşürülmüş bir bitkiden yeniden kaliteli bir ürün çıkarmasına benziyordu. Himmler, "Tohum seçimi ile işe başladık ve SS'i oluştururken işe yarayacağını düşünmediğimiz adamları ayıklamaktan utanç duymadığımız sürece geçtik" diyordu.

1931 yılında Himmler SS içinde 'Tohum Seçimi" sürecini

daha etkin yönetecek olan Das Rasse-und-Siedlungshauptamt-SS ya da RuSHA birimini kurdu. Bunun sözlük anlamı "SS Irk ve Evlilik Genel Merkezi"dir. Bu kurumun görevlerinden biri SS personelinin evliliklerini Himmler'in kişisel emirleri doğrultusunda kontrol etmekti. RusSHA uzun araştırmalar sonrası soyu 1800'lerden itibaren kesintisiz olarak saf Aryan ırkından gelen kişilere evlilik izni veriyordu.

Araştırmalarımda okudukça Lebensborn Cemiyeti'nin RuSHA altında kurularak geliştirildiğini gördüm. 13 Aralık 1936 tarihli talimatında Himmler bu yeni organizasyonun yapısı ve amaçlarını tanımlamıştı:

> *Lebensborn Cemiyeti Reichsführer-SS'in direkt kontrolü altında çalışan bir örgüt olup Irk ve Evlilik Genel Merkezi'nin bir parçasıdır. Bu örgütün görevleri:*
>
> *1. Irksal ve genetik olarak değerli büyük aileleri desteklemek.*
>
> *2. Irksal ve genetik olarak değerli olup aynı değerde çocuk doğuracak anne adaylarını, aileleri ve çocukların babalarını RuSHA tarafından dikkatle araştırıldıktan sonra korumak ve desteklemek.*
>
> *3. Bu çocuklara bakmak.*
>
> *4. Çocukların annelerine bakmak.*

Benim gibi savaş esnasında doğan ve tüm yaşamını Hitler'in çarpık görüşleriyle uzlaşmaya çalışarak geçiren bir Alman kadına bile yukarıda yazılanlar tam çılgınlık gibi gelmektedir. Bizim Almancada bu tip fantastik çılgınlığı tanımlamak için kullandığımız *unglaublich* yani inanılmaz anlamına gelen bir terim vardır. Bir insan ırksal ve genetik değerini nasıl kanıtlayabilir? Böyle tuhaf bir konseptin pratikte anlamı ne olabilir?

Gördüğüm kadarıyla kafası karışan sadece ben değildim.

Araştırmalarımda Lebensborn tesisleri hakkında pek çok dedikodunun çıktığını öğrenmiştim. Savaş döneminde çıkan bazı dedikodularda sıradan Alman yurttaşlarının görünüşte doğumevi olarak gözüken bu tesislerin aslında SS üreme çiftlikleri olduklarından endişe duydukları görülüyordu. Yani bu dedikodulara göre Himmler en kaliteli askerleri bu evlerde uygun Aryan kadınlarla tanıştırarak Reich'a ırksal ve genetik olarak değerli bebeklerin üretimini yapıyordu. Söylentiler doğru değildi ancak Lebensborn konseptini çevreleyen gizem söylentilerin yıllar boyu devam etmesine neden olmuştu. Hatta Lebensborn Programı'nı efsaneleştirerek Nazilerin sömürü ve istismarlarını konu alan pek çok film ve kitap ortaya çıkmıştı. 1961'de bir Alman direktör tarafından çekilen ve internette kolayca bulunabilen bir filmin ismi *Âşık Olma Emri* olup ikinci başlığı "Nazilerin Çiftleşme Programına Zorlanan Fraulein'lar!" gibi vurucu şekilde tasarlanmıştı.

Utanmış ve korkmuştum. SS çiftleşme çiftliklerinin absürd bir fantezi olduğunu (ve bazen de uyduruk ve aşağılık film ve kitapları pazarlama aracı olarak kullanıldıklarını) anlamıştım ancak eğer dünyada Lebensborn böyle algılanıyorsa modern Almanya'nın bu konuda açık konuşmaması da normaldi. Belki Bundesarchiv'e yaptığım başvuruya iki aydır yanıt alamayışımın nedenlerinden biri buydu. Tek başıma Lebensborn'u araştırma ve bu programın benim geçmişimde oynadığı rolü bulma şansım çok düşüktü. Yardıma ihtiyacım vardı ancak Nazi tarihinin bu köşesi suskunluk duvarı ile çevrili görünüyordu.

Şubat 2002'de ümitlerim daha da azalmaya başlamıştı. Avusturya hükümeti sonunda Bad Sauerbrunn'daki Matko ailesi araştırmasını tamamlayarak bana böyle bir aileye ait hiçbir kaydın hiçbir zaman bulunmadığını bildirdi. Geçmişime yapmaya planladığım seyahat başlamadan bitmiş görünüyordu. Avusturya'dan gelmediysem ben nerede doğmuştum?

Ve birkaç gün sonra Mainz'daki Georg Lilienthal'dan bir mektup aldım. Bu mektupta ilk defa Lebensborn hakkında tarihsel ve elle tutulabilir bilgiler olup tüm bunların benim geçmişimdeki rolleri açıklanmaktaydı. Lilienthal mektubunda çok dikkatli bir üslup kullanarak bana acı verecek sırlar konusunda beni ima yoluyla uyarmaktaydı:

Sevgili Bayan von Oelhafen

Öncelikle bana güvenerek gerçek kimliğiniz hakkında yazdığınız için teşekkür etmek isterim. Ayrıca Alman Kızılhaç örgütünden Bayan Fischer'in sizinle yaptığı konuşmasında dikkatli davranmasına da çok müteşekkirim... Sizden ayrıca özür dilemek isterim. Size uzun süre yanıt veremedim. Benden bir haber beklerken belki yaptığınız başvurunun doğru bir şey olup olmadığından şüphe etmişsinizdir. Sizi temin ederim ki doğru bir şey yaptınız.

Uzun süren suskunluğumun belli dış nedenleri (belgeleri toplamak ve size yazmak için çok kısa zamanım vardı) olduğu gibi sizin için ne anlama geldiğini bildiğimden vereceğim yanıtın da kolay olmadığını gördüm. Bu nedenle size yazdığım bu mektubu ocak ayı başından itibaren düşünerek ve parça parça yazmak zorunda kaldım. Yine bu nedenle sizin olası geçmişinizi özetlerken sizi duygularımla etkilememek için sakin ve duygularımdan uzak davranmaya çalıştım.

Şimdi talebinize gelirsek sizin iki isminizin olduğunu (Erika Matko ve Ingrid von Oelhafen) uzun süredir bildiğinizi söylemektesiniz. Sizin bu konuyu her zaman merak ettiğinizi varsayıyorum. Görüldüğü kadarıyla koruyucu aileniz sizin hakkınızda az da olsa bildikleri konusunda size açık ve samimi davranmamış.

Bu mektubu okuduktan sonra neler hissettiğimi sizlere anlatamam. Bir tarafta endişe ve gerginlik yaşarken diğer taraftan da heyecan hisleri taşımaktaydım.

Tabii ki Hermann veya Gisela'nın geçmişim hakkındaki gerçekleri hiçbir zaman bana anlatmadıklarını biliyordum. Ancak kendimi bunun nedeninin savaş sonrası artan tansiyondan çok onların da benim hikâyemi bilmedikleri olduğuna inandırmıştım.

Lilienthal'ın mektubuyla ilk defa koruyucu ailemin bilerek benden bazı şeyleri gizlediği gerçeği ile karşılaşma durumu ortaya çıkmıştı.

Ve sonra uzun zamandır beklediğim ve aşağı yukarı tahmin ettiğim gerçek ifşa oldu. Lilienthal araştırmaları sonucu Erika Matko ismini Lebensborn Programı'nın tozlu raflarda kalmış ve unutulmuş kayıtlarında bulmuştu. Bu kız Kohren-Sahlis'teki Sonnenweise (Güneşli Çayır) isimli çocuk evinde büyümüştü. Erika Matko olduğuma veya bir zamanlar bu ismi taşıdığıma göre ben de bir Lebensborn bebeğiydim. Ayrıca Lilienthal araştırmaları sonrası Hermann ve Gisela'nın bilerek ve isteyerek benden bazı bilgileri sakladıklarına inanmıştı.

Artık elimizde benim geçmişimi tamamen SS kontrolünde olan bu tuhaf ve utanç verici Nazi örgütüne bağlayan kesin kanıtlar vardı. Ve tüm bunlara karşın şokta değildim, tam tersine neşelenmiştim. Bu inanılmaz görünüyordu ve bana artık kim olduğumu, nereden geldiğimi bulma şansı sunuyordu. Bu durumun ifşa edilmesi bana biraz huzur vermişti. Hâlâ Lebensborn sistemini tam anlamasam da sonunda evlat edinildiğimi öğrendiğim günden beri beni üzen bir şeyden kurtulmuştum.

Araştırmalarımın gösterdiği üzere eğer Lenebensborn Programı Nazi rejiminin yönettiği kişilerin duygularını hiçe sayarak uygulamaya koyduğu siyasi bir proje ise belki de gerçek ailemin beni evlatlık vermesinin nedeni beni istememele-

ri değil (korktuğum gibi) siyasiydi. Bunu anlamak bana huzur vermekle beraber biraz korku da hissediyordum. Geçmişim bir şekilde altmış yıl sonra bile insanda korku ve tiksinti uyandıran bir örgütlę bağlantılıydı. Kafamda araştırmak istediğim Nazi örgütleri listesine SS'i de ekledim.

Lilienthal'ın mektubunda sürprizler bitmiyordu. Lebensborn'un çalışma sistemini bilmediğimi fark ettiğinden Lilienthal bana çocukların Sonnenweise'ye nasıl getirildiklerini açıklamıştı. Bazı çocuklar Lebensborn doğumevlerinde dünyaya geldikten sonra Reich'ın nüfusunu artırmayı hedefleyen Himmler'in planları gereği Kohren-Sahlis'e getirilmişlerdi. Ancak diğer çocuklar görüldüğü kadarıyla kaçırılmış çocuklardı.

Doğumevlerinde dünyaya gelen çocuklar gayrimeşru ilişkilerden doğan Alman çocuklar olup Lebensborn Programı'na koruyucu aile veya evlat edinme amaçlarıyla yerleştirilmişlerdir. Ancak Kohren-Sahlis'te işgal edilen ülkelerden kaçırılıp Almanlaştırma için seçilmiş çocuklar da vardır.

"Almanlaştırma" terimini hiç duymamıştım. Naziler işgal ettikleri topraklardan neden çocuk getirmişlerdi? Bana her zaman Hitler ve yakın ekibinin işgal ettikleri ülkelerdeki insanları "insan altı" gördükleri öğretilmişti. Ve şimdi bu durum benim geçmişimle nasıl örtüşmektedir?

Lebensborn Alman koruyucu ailelerle çalışmış olup zafer sonrası çocukların evlat edinilmeleri planlanmıştı. Üçüncü Reich'ın yıkılışı bu planları suya düşürdü. Yabancı çocukların çoğu ülkelerine geri döndüler. Ama bazıları Almanya'da koruyucu aileleri ile kaldılar.

Bunun pek çok nedeni vardı. Bazı koruyucu aileler çocukları çok sevdiler. Bazı koruyucu aileler çocuklardan bile kökenlerini gizlediler. Bunun nedeni bu ailelerin çocukların kendilerinden alınmaları veya öğrendikleri takdirde çocukların geri gitmek isteklerinden duydukları korkuydu. Bu aileler koruyucu olduk-

ları çocukların sevgilerinden mahrum kalmaktan da korkuyorlardı. Bu aileler ayrıca çocukları entegrasyonun zorluklarından ve ortaya çıkabilecek düşmanlıklardan da korumak istiyorlardı.

Bunların yanında resmi belgelerin çoğunlukla olmaması nedeniyle bu çocuklar savaş sonrası evlat edinilemediler.

Bazı Müttefik ülkeler bu çocukları geri yollamak istemediler ve onları Alman ailelerin yanlarında bıraktılar. Bu süreçte çocukların gerçek aileleri öldüğünden çocukların anavatanlarındaki hükümetleri ile anlaşmaya varıldı.

Ve sonunda Lilienthal en büyük bombayı patlattı:

Bayan von Oelhafen, kendinizin Alman bir ailenin çocuğu olmayabileceğinize inanıyor musunuz? Ben sizin "Erika Matko" ve koruyucu ailenizin "von Oelhafen" isimlerini uzun yıllardır Bundesarchiv belgelerinden bilmekteyim. Ben Lebensborn Programı'nı yirmi yıldan uzun süredir araştırmaktayım ve pek çok Lebensborn çocuğunun kaderini bilmekteyim.

Bu çocukların isimleri Lebensborn Programı'nda Polonya, Yugoslavya ve Çekoslovakya'dan Almanlaştırma için getirilen çocukların listesinde (Lebensborn yönetimi bunlara kısaca Ost-Kinder demektedir) ve eski Lebensborn personeli kayıt ve ifadelerinde yer almaktadır.

Size kafanızı sakinleştirecek hiçbir resmi belge sunamasam da (nüfus kâğıdı gibi) elimde sizin kökeninizin Yugoslavya'da olduğunu gösterir belgeler bulunmaktadır.

Mektubumu okuduktan sonra şimdi ne yapmam gerekir diye sorabilirsiniz. Size bunun yanıtını veremem. Ancak kimlik arayışınıza devam edecekseniz size her zaman yardımcı olmaktan mutluluk duyarım. Benimle her zaman temas edebilirsiniz.

Çocuk kaçırma, Almanlaştırma, *Ost-Kinder* gibi terimler ve konseptler bana çok yabancıydılar ve araştırmalarıma başladığımda sahip olduğum varsayımların çok ötesindeydiler. Ben bunlarla ne yapacağımı bilemiyordum. Avusturyalı yetkililer Bad Sauerbrunn'da Matko ailesinin izlerine rastlamasalar da ben hâlâ geçmişimi araştırırken hikâyemin beni Avusturya'ya götüreceğine inanıyordum. Innsbruck'ta geçirdiğim zaman içinde bu ülkeyi bize yakın bulduğumdan böyle düşünmek beni rahatlatıyordu. Ayrıca Almanca Avusturya'nın milli dili olduğundan aramızda dil sorunu da yoktu. Şimdi sıfır noktasına geri dönerek nasıl konuşulduğunu daha önce hiç duymadığım bir dille yeniden başlamam gerekiyordu. Daha da kötüsü Yugoslavya kanlı bir içsavaş sonrası küçük cumhuriyetlere bölünen en son Demirperde ülkesiydi ve artık ortadan kalkmıştı. Nereden ve nasıl başlayacaktım?

Georg Lilienthal'ın mektubunda verdiği söze güvenerek bana yol göstermesi için ona yazdım. Geçmişime yaptığım yolculukta bir sonraki adımı atabilmem için bana zaman ayıran ve uzmanlık hizmetlerini sunan insanlarla karşılaştığım için çok şanslıydım. Dr. Lilienthal benim ilk ve tahminen en önemli rehberimdi. O bana Berlin'deki İçişleri ve Dışişleri bakanlıklarına başvurmamı tavsiye etti.

Dr. Lilienthal başvuru mektuplarını yazarken bana durumumu açıklamama ve eski Yugoslavya'dan Lebensborn Programı'na getirildiğime inandığımı söylememe yardımcı oldu. Yetkililerden Doğu Avrupa'daki meslektaşları ile temas konusunda yardımlarını talep ediyordum.

Yaptığım başvurular kimse tarafından önemsenmedi. Yazdığım iki bakanlık da bana tutarsız ve anlamsız mektuplar yazarak yardımcı olabilecekleri bir şey olmadığını belirttiler. Onların tek tavsiye ettiği daha önce Hitler'in işgal ettiği ve Yugoslavya'dan

yeni ayrılan cumhuriyetlerden biri olan Slovenya hükümetine başvurmamdı.

Bu süreçte Bundesarchiv'e uzun süre önce yaptığım başvuruma yanıt geldi. Bu yanıt da pek bir işe yaramamıştı çünkü devlet arşivleri benim geçmişim hakkında ellerinde hiçbir kayıt olmadığı konusunda ısrarcıydı. Hiçbir devlet organı geçmişimi araştırmamda yardımcı olmak istemiyor gibi bir durum ortaya çıkmıştı. Georg Lilienthal'ın daha önce aynı arşivlerde Erika Matko ve Sonnenweise çocuk evi hakkında belgelere ulaştığını bildiğimden Alman yetkililerin Lebensborn hakkında konuşmaktan kaçındıklarını anlamıştım. Bu kaçınmaya daha sonraki aylarda defalarca rastlayacaktım.

Georg Lilienthal beni daha az bilinen iki belge koleksiyonuna yönlendirerek buralarda Lebensborn hakkında bilgi bulabileceğimi söyledi. Ve bana kendi kontaklarını kullanarak Slovenya'da kime yazmam gerektiğini bulacağını bildirdi.

Geriye baktığımda araştırmalarımda bulunduğum noktanın artık geri dönüşü olmayan merkez olduğunu fark ediyorum. Modern Almanya arşivlerindeki tozlu raflardaki belgeleri araştırmaya başladıktan sonra artık kimleri rahatsız edeceğim veya ne gibi sırların ortaya döküleceği belirsizdi. O zaman tecrübesizdim. Yine o zamanlar uzun süredir düşünmekten kaçındığım geçmişimi, hakkımdaki her şeyi ve beni yetiştirenler hakkındaki her şeyi bulmakta kararlıydım ve durup ne yaptığımı düşünmüyordum. Eğer sorduğum sorular insanları rahatsız ediyorsa etsinler diye düşünüyordum.

Sekizinci Bölüm

Bad Arolsen

"Adolf Hitler Alman halkının Kuzey ırkının dünyadaki en yaratıcı ve en değerli ırk olduğunu görmesini sağlamıştır. Bu nedenle değerli Kuzey kanını önemsemek onların en önemli görevidir."

– Heinrich Himmler, *Irksal Siyaset* (1943 SS Yayınları)

Bad Arolsen kartpostallarda görülebilecek kadar güzel küçük bir Alman şehridir. Bu şehir Aşağı Saksonya ve Hesse'nin zengin tarım alanlarında bulunan ve zamanında bağımsız Waldeckl-Pyrmont Prensliği tarafından 250 yıldan fazla yönetilmiştir. Bu aristokrat aile kendine inşa ettiği geniş barok tarzı evden sonra şehri bu evin çevresinde matematiksel olarak kusursuz inşa edilecek caddelere bölmeyi planlamıştır. Yalnız bu büyük projenin ortasında ailenin parası bitince şehrin henüz tamamlanmamış, yerlerine çalılıklarla çevre düzenlemesi yapılmıştır.

Die Grosse Allee doğudan batıya dümdüz bir çizgi halinde uzanan ve 880 Alman meşesinin adeta asker gibi dizili olduğu şehrin anacaddesidir. Bu caddenin orta bölümünde sıradan

bir ziyaretçinin fark edemeyeceği savaş sonrası itici mimarinin bir örneği bulunur. Burası Uluslararası Takip Servisi'nin (ITS) arşiv binasıdır. Bu binanın pek çok katında ve ona ek olarak inşa edilen binalarda Nasyonal Sosyalist suç örgütünün kurbanı olan otuz milyondan fazla insanın dosyaları bulunmaktadır.

Modern tarihte Nazilerin çok titiz arşivci oldukları klişesi bilinir. ITS binalarındaki 26.000 metre belge ve 232.710 metre mikrofilm bu titizliğin kanıtı olup Georg Lilienthal'a göre bu uçsuz bucaksız belge denizinin bir yerlerinde benim Lebensborn Programı'na nasıl katıldığımı gösterir bir belge de bulunmaktadır.

2000 yılı ilkbaharının başlarında arşive yazarak kökenlerimi araştırmamda bana yardımcı olacak belge veya belgeleri bulmama yardımcı olmalarını talep ettim. Teoride bu gayet basit bir talepti çünkü ITS'nin kuruluş amacı buydu. Ancak yeni öğrenmeye başladığım üzere teori ve pratik çok farklı şeyler olup genelde aradaki farkı yaratan neden de siyasetti.

1943 yılında Avrupa'daki Yüksek Müttefik Genel Merkezi İngiliz Kızılhaçı'nın uluslararası biriminden kayıp kişiler için takip ve kayıt hizmeti vermesini talep etmişti. Savaşın ortasındaki o yılda bile Washington ile Londra'nın savaş sonunda pek çok kişinin kayıp veya ölü olacağını görerek planlama yaptıkları aşikârdı. Merkezi Takip Bürosu (CBT) Şubat 1944'te kurulmuştu. Savaş Alman işgalinde yerlerin yavaş yavaş geri alınmaları üzerine doğuya doğru ilerlerken büro önce Londra'dan Versailles'ya, sonra Frankfurt'a, en sonunda 1946'da ise Bad Arolsen'e taşınmıştı. Burada araştırmacılar Nazi arşivini oluşturmaya soyunmuşlardı.

Kayıtlar ve belgeler eski Reich'ın her yerinden gelmişti. Müttefik güçler bunları toplama ve ölüm kamplarından, Wehrmacht bölge ofislerinden ve merkezi Nazi kayıt bürolarından getirmişlerdi. Buraya gelen her kâğıt parçasının analizi sonucu

CBT köle işçiliğe zorlanan, hapse atılan veya Holokost'la öldürülen on milyonlarca kadın, erkek ve çocuğun akıbetlerini bulmaya çalışıyordu.

Bu büronun kuruluşunda baştan itibaren Müttefiklerin bazen birbiriyle çelişen iki hedefi vardı. Bunlardan ilki tarihte ilk defa insanlık suçları işleyen, saldırgan savaşın sorumluluğunu taşıyan ve Yahudiler ile Doğu Avrupa halklarına (daha pek çok millete) geniş çaplı soykırım uygulayan devletin lider kadrosunun Nürnberg Savaş Suçları Mahkemesi'nde yargılanabilmeleri için gerekli kanıtların toplanmasıydı.

İkinci ve daha uzun vadeli hedef ise savaşta sağ kalanlara özellikle de sağ kurtulan Holokost kurbanlarına ailelerini bulmak ve mümkünse onlara kavuşmak için gerekli mekanizmayı oluşturmaktı. Dolayısıyla CBT ele geçirdiği dosyalardan Nazi yönetiminin kurbanı olan herkesi bulabilmeye yarayan bir isim indeksi ortaya çıkartmaya başlamıştı.

Müttefikler bu işe başladıklarında işin ne kadar büyük olduğunu biliyorlar mıydı bilinmez ama kısa süre içinde vakaların hacmi baş döndürücü boyuta ulaşmıştı. Sadece Merkezi İsim İndeksi elli milyon kişiyi içeriyordu. Elle yazılan her indeks kartının altında dağ gibi belgeler birikiyordu.

Yıllar içinde bu dev kurumu yönetme ve fonlama sorumluluğu pek çok kuruma devredildi. Temmuz 1947'de yeni kurulan Birleşmiş Milletler Uluslararası Mülteci Örgütü bu büronun yönetimini üstlenerek ismini Uluslararası Takip Servisi'ne çevirdi. Dört yıldan kısa süre içinde bu kurum Amerika, İngiltere ve Fransa'nın eski Reich üzerindeki işgal bölgelerini yönetmek için kurdukları Müttefik Yüksek Komisyonu'na devredildi. Almanya'nın işgal ediliş statüsü 1954 yılında kaldırıldığında ITS gündelik faaliyetleri yönetecek ve kendi İsviçreli yöneticisini atamakta ısrar eden Uluslararası Kızılhaç Komitesi'ne geçti. Bu finansal ve idari sorumluluğun başkalarına atılarak ITS'yi

savaş sonrası arşiv misyonunun Sinderella'sı haline getiren acıklı bir öyküydü.

Durum yeni kurulan Batı Almanya'yı tanıyan 1955 tarihli Bonn Antlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle daha da kötüleşti. Bu antlaşmadaki bir madde Nazi mağduru kişilere ve ailelerine zarar verecek her türlü belgenin yayımlanmasını yasaklamaktaydı. Amacı ne kadar iyi olursa olsun bu madde Bad Arolsen arşivini insanların yapacakları araştırmalara kapatmıştı. Tarihçi ve gazetecilerin arşivlerde çalışmaları yasaktı. Her ne kadar Nazi zulmü mağdurlarının kişisel olarak arşivlerden bilgi istemeleri teorik olarak mümkünse de bu uygulama da modern Avrupa'nın *reelpolitiği* karmaşasının içine düşmüştü.

Ben 2000 yılında bu kuruma başvurumu yaptığımda Alman parlamentosu Nazilerin köle işçilik programına zorlanan bir milyon kişiye tazminat ödemek için fon kurulması baskısı altındaydı. Bu kişiler Doğu Avrupa'dan getirilerek Hitler'in savaş makinesini devam ettirmek üzere fabrikalarda zorla çalıştırılan erkek ve kadınlardı. Kısa süre sonra Bundestag Anma, Sorumluluk ve Gelecek Vakfı'nı *(Stiftung Erinnerung, Verantwortung und Zukunft)* kuran kanunu onayladı. Bu kurum köle işçilik programından zarar gördüğünü kanıtlayan herkese ödeme yapacaktı. Kanıtların bulunduğu ITS'ye bu konuda binlerce başvuru yapıldığından diğer konulardaki başvurular göz ardı edildiler veya haklarında doğru işlemler yapılmadı. Bunların arasında benim başvurum da vardı. Bana gönderilen tamamen yanlış cevapta arşivlerde benim hakkımda hiçbir şey olmadığı söyleniyordu.

ITS arşivlerinin halka açılmaları için yedi yıl daha gerekecekti. Kaybettiğim zaman benim biyolojik ailemi arayış çabalarım üzerinde çok kötü sonuçlara neden olacaktı. Yalnız Lebensborn'un kökenini açıklayabilmem için kendi hikâyemden biraz uzaklaşarak Bad Arolsen'i kuşatan sır perde-

sini kaldırmam gerekiyor. Nazi savaş makinesinden ele geçirilen milyonlarca belgeden pek çoğu Heinrich Himmler'in kişisel yazışmalarıydı. Bunlar Reichsführer'in kurduğu sayısız örgüt ve bu örgütlerin kuruluşları altında yatan saplantılı tuhaf inanç sistemini kapsayan dosyaların açıldığı ITS'ye gönderilmişlerdi.

Bir ırkın kanının saflığı nedeniyle diğerlerinden üstün olduğunu kabul eden habis düşünce tarzı on dokuzuncu yüzyılın son on yılında ortaya çıkmaya başlamıştır. 1920'lerin başlarında bu inanca dayanan bilim dalı tüm Avrupa ve Batı dünyasına yayılmıştır. Soy arıtım bilimi bazı insanların kalitelerinin diğerlerinin üzerinde olması gerçeğinden hareketle insanların genetik yapısının üstün ırkların nüfuslarının artırılarak ve üstün olmayan ırkların nüfuslarının azaltılarak düzeltilebileceğine inanıyordu. O zamanlar bu düşünce tarzı tanınmış İngiliz roman yazarları H. G. Wells ve Marie Stopes (modern doğum kontrolün kurucusu) gibi kişiler ve Amerikan başkanları Woodrow Wilson ve Theodore Roosevelt tarafından destekleniyordu.

Çoğunlukla zengin Amerikan vakıflarınca desteklenen soy arıtım cemiyetleri her yere yayılarak (1911'de Carnegie Vakfı tarafından desteklenen bir araştırma raporunda belirtildiği gibi) "insan nüfusundaki kusurlu ırksal özelliklerden kurtulmanın en pratik yolları" çalışmaları yapılmaktaydı. Bu işi başarmak için teklif edilen yöntemler arasında kısırlaştırma ve ötenazi en popüler olanlarıydılar.

Bu tam Nazilere uygun bir inanç sistemi ve ortamdı. Çünkü bu yaklaşım Nazilerin Almanların tekrardan dünyayı yönetmek üzere gelecek olan gerçek Aryan (Kuzey ırkı) ırkından gelen süpermenler olduğu inancını desteklemekteydi.

1925 yılında yayımladığı otobiyografi tarzı Nazi manifestosu olan *Mein Kampf*'ta Hitler şöyle diyordu:

Bugün karşılaştığımız insan kültürünün eserleri, sanat, bilim ve teknolojideki başarılar neredeyse tamamen Aryan ırkının yaratıcılığından kaynaklanmaktadır. Bu gerçek bizi onun tek başına üstün insaniyetin kurucusu olduğu ve dolayısıyla tek başına bizim "erkek" dediğimiz şeyin özünü oluşturduğu sonucuna taşır.

Bizim mücadele etmemiz gereken şeyler ırkımızın varlığını korumak, çoğalmak, çocuklarımızı beslemek ve kanımızın saflığını muhafaza etmektir...

Dört yıl sonra bu fikrini bir parti toplantısında şöyle sürdürmekteydi:

Almanya'ya her yıl bir milyon çocuk kazandırırken 700.000 veya 800.000 zayıf insandan kurtulmamız halinde sonuç gücümüzün artışı olacaktır.

Bu nakarat Führer'in en güçlü yardımcısı olacak adam tarafından ciddiye alınmıştır. Aynı yıl SS'in başına atandığında Himmler kıdemli subaylarına şöyle demiştir:

Eğer Kuzeyli ırkımızı Almanya ve çevresinde tekrar oluşturabilirsek... ve bu tohum yatağından 200 milyonluk bir millet çıkartabilirsek dünya bize ait olacaktır. Dolayısıyla bizler gelecek neslin tarih yaratabilmesi için temel oluşturmakla görevliyiz.

Hitler'in ilk çıkardığı yasalardan birisi Kalıtsal Hastalıklı Çocuklardan Korunma Kanunu'dur. Bu kanun doktorlardan doğurganlık çağına erişip kalıtsal hastalık taşıyan tüm kadın hastalarını bildirmelerini emretmektedir. Bu kanuna aykırı hareket eden doktorlara ciddi maddi cezalar verilecektir. Bu yeni

yasanın başlangıç paragrafında problem (Nazilere göre) ve ana nedeni açıklanmaktadır:

> *Nasyonal Devrim'den beri (Hitler'in komployla elde ettiği iktidar – kendisi bir kararnameyle yönetimi ele geçirmiştir) halkımız demografik politikalar ve azalan nüfus artış oranıyla meşguldür.*
>
> *Ancak büyük endişenin nedenlerini nüfustaki azalma kadar halkımızın genetik kompozisyonu oluşturmaktadır.*
>
> *Geleneksel olarak sağlıklı aileler bir veya iki çocuk yaparlarken daha kalitesiz ve değersiz kişiler ve kalıtsal hastalık taşıyanlar sınır tanımaksızın üremektedirler ve hastalıklı çocuklarını toplumun üstüne yük etmektedirler.*

Nazi görüşüne göre çözüm kısırlaştırmaktır. 181 Genetik Sağlık Mahkemesi'nden oluşan sistem kurularak standart altı insanların zorla kısırlaştırılmalarının yolu açılmıştır. Bu uygulamanın en hızlı etkisi kısırlaştırma kararlarını temyiz etmek için açılan davaların sayısı ve sonuçlarında görülmektedir. Bir yıldan kısa bir süre içinde 4.000 kişi kısırlaştırma kararını temyiz etmek üzere üst mahkemelere başvururken bunlardan sadece 41'i başarılı olmuştur. Beş yıl sonra yani İkinci Dünya Savaşı'nın başında en az 320.000 kişiye bu yasa uyarınca zorunlu kısırlaştırma uygulanmıştır.

Ancak bu acımasız yasa değersiz veya kalitesiz kişilerin halkın kan stoklarını zayıflattıkları veya kirlettiklerini tespit etmekle beraber kan stoklarının nasıl olması gerektiği konusunda hiçbir şey söylememektedir. Eylül 1935 tarihinde ünlü Nazi doktor Gerhard Wagner bir konuşmasında hükümetin kısa süre içinde "Alman Kanını Koruma Yasası" çıkaracağını açıklamıştır. Gerçekten de bu kanun birkaç gün içinde Nürnberg Yasaları arasına katılmıştır.

Bu yasalara göre Nasyonal Sosyalist devlette yaşayan insanlar dörde ayrılmaktadır. Büyükanne ve büyükbabalarından dördü Alman olanlar "Alman veya soydaş" kabul edilmektedirler. Büyükanne veya büyükbabaları arasında bir veya iki Yahudi olanlar "karışık kanlı" olarak nitelendirilerek azalan değer uyarınca iki alt *Mischling* sınıfına sokulurlar. Üç veya dört büyükbabası ya da annesi Yahudi olanlar ise kesinlikle "Yahudi" olarak kabul edilirler.

"Alman veya soydaş" kategorisindekiler "ırksal olarak kabul edilebilir" olduklarından onlara *Reichsbürger* (Reich vatandaşı) statüsü verilir. *Mischlingler* daha alt bir kategori olan *Staatsangehörige* (devletin tebaası) statüsündedirler. Yahudiler hiçbir vatandaşlık hakkından yararlanamazlar ve Aryanlar ile Aryan olmayanlar arası evlilikler yasaklanmıştır.

Daha sonra Naziler bu ırksal gruplamayı resmi hale getirirler. Yeni bir resmi belge türü olan *Der Ariernachweis* (Aryan Sertifikası) taşıyanın gerçek bir Aryan ırkı mensubu olduğunu belgelemektedir. 1800'e kadar uzanan soylarında anne veya baba tarafından kimsenin Yahudi veya zenci kanı taşımadığını ispat eden kişilere *Grosser Ariernachweis* belgesi verilir. Sadece yedi nüfus kâğıdı veya vaftiz belgesi (kendileri, anne babaları ve büyükanne-büyükbabaları için) getirebilenlerin ayrıca anne baba ve büyük ebeveynlerine ait üç evlilik belgesi getirmeleri gerekmektedir. Bu koşullar altında bunlara daha düşük bir belge olan *Kleiner Ariernachweis* belgesi verilir.

Nazi devletinde iki belge daha yaşamsal önem kazanmıştır. *Ahnenpass* kilise kayıtlarından çıkarılan bir sertifika olup kişinin üst soyunun ırksal özelliklerini göstermektedir. Bu belge resmen "üst soy pasaportudur". Çoğunlukla bu belgeye *Ahnentafel* yani çizili soy kütüğü eklenir.

Nürnberg Yasaları ve bunlardan çıkan ırk sertifikaları Nazilerin Yahudi nüfusunu yok etmek için gösterdikleri kararlılığa te-

mel teşkil eder. Ancak bu yasalar ayrıca bu siyasetin diğer yüzüne de temel teşkil etmektedir. Yani bu yasalar Hitler'in bin yıl sürecek Reich'ını yönetecek safkan Aryan ırkının veya "üstün ırkın" yaratılmasına hizmet edeceklerdir. Bunu gerçekleştirecek kurum mimarı Heinrich Himmler olan Lebensborn Cemiyeti'dir.

Himmler'in yazışmaları Lebensborn'un kuruluş nedenlerini açıklamaktadır. Söylediğine bakılırsa Himmler'in Lebensborn'u kurma nedeni zararsız ve sevecendir:

> *Ben Lebensborn evlerini evlilik dışı bir ilişkiden çocuk bekleyen zavallı kızların herkes tarafınca dışlanmalarını... her türlü erdem adına bu kızları lanetlemeyi ve onlara kötü davranmayı kendinde hak olarak gören kadın ve erkeklerin yaptıklarını doğru bulmadığımdan kurdum. Bu kızların toplumca cezalandırılırken devletin onlara sığınacakları bir tesis sağlamaması yanlıştır.*
>
> *Bu evlerde yaşayan her kadına ilk isimleriyle yani Frau Maria veya Frau Elisabeth veya ilk ismi neyse onunla hitap edilecektir. Bu evlerde bu kızlara evli olup olmadıkları sorulmayacaktır. Bizim görevimiz onları eğitmek ve bu anneleri korumaktır.*

Bu söylenenler doğru olsa bile kendime Lebensborn evlerinin her evlilik dışı hamile kalan kadına açık olmadıklarını hatırlatmak zorundayım. Yahudi ve *Mischlings* kadınlar bu evlere ırksal olarak nitelikleri düşük olduklarından alınmadılar.

Savaş ilerledikçe Reichsführer'in yazılarında Lebensborn Programı'nın amacının değiştiği görülür. Bu program artık Alman nüfusu içinde saf Aryan kan stokunu artırmak için uygulanmamaktadır. Ekim 1939'da Himmler yakın geleceğe bakarak üstün ırk planlarına karşı tehdidin oluştuğunu görmüştür.

Her savaş en iyi kanın kaybına neden olur. Silah gücüyle

kazanılan pek çok zafer diğer taraftan bir milletin yaşamsal niteliklerine ve kanına mal olmuştur. Maalesef çok acı olmasına rağmen en iyi adamların ölümleri savaşın en kötü tarafı değildir. Bundan daha kötü olanı savaş süresince dünyaya gelemeyen veya savaş sonrası ölen çocukların durumlarıdır.

Ve dolayısıyla Himmler komutasında olanlara devrim niteliğinde bir emir yayımlar. Her SS ve polise dağıtılan ve üstünde "Gizli" ibaresi bulunan emirde Reichsführer adamlarından kutsal görevleri olan Reich'ın gelecek nesline babalık yapma sorumluluğunu anneyle evli olmak veya olmamak gözetilmeksizin yerine getirmelerini ister:

Berlin, 28 Ekim 1939

Bazı koşullarda gerekli olan burjuva kanun ve uygulamaların ötesinde iyi kan taşıyan Alman kadın ve kızları için asil görev evlilik dışı bile olsa savaşa giderken geri dönüp dönmeyeceklerini kaderin bildiği askerlerin çocuklarına istemeyerek değil tüm ahlaki ciddiyet içinde annelik yapmaktır.

Geçen savaşta pek çok asker ölümleri halinde eşlerini muhtaç durumda bırakmamak için savaş esnasında çocuk yapmamıştır. Siz SS erkeklerinin aşağıdaki düzenlemeler sonrası böyle bir endişelerinin olmaması gerekir:

1. Tarafımca özel olarak seçilecek temsilciler Reichsführer-SS adına savaşta babaları ölen tüm iyi kan taşıyan meşru veya gayrimeşru çocukları üstleneceklerdir. Biz bu anneleri destekleyeceğiz ve çocuklar büyüyene kadar eğitim ve diğer maddi giderlerini karşılayacağız. Bu şekilde hiçbir anne veya dul ihtiyaçlarından dolayı muhtaç duruma düşmeyecektir.

2. Savaş esnasında doğan tüm meşru ve gayrimeşru çocukların ve anne adaylarına ihtiyaç olması halinde SS

bakacaktır. Savaştan sonrası babaların evlerine dönüşlerinde uygun başvuruda bulunan kişilere SS yine eli açık davranacaktır. SS ve Almanya'nın umudu olan çocukların anneleri Almanya için yeni hayatlar yaratmaya hazır olduğunuzu, Almanya için cesurca savaşıp ölmeyi bildiğiniz gibi Führer'e olan sarsılmaz inancınız ve bizim kanımızın ve halkımızın ilelebet yaşaması uğruna gösterin.

Emir sadece özgür seksi onaylamıyor adeta talep ediyordur. Milletin iyi kan stokunu korumak için safkan erkek ve kadınlardan evli olmasalar bile üremeleri istenmektedir. Böyle bir durumda gayrimeşru çocuk yapmaya verilecek maddi bir ceza veya sosyal dışlama olmayacaktır.

Himmler'in emrinin ne kadar radikal olduğu açıktır. Altı yıldır yönetimde olan Naziler ülkedeki aile merkezli geleneksel yapıyı çok sarsmış olmakla beraber Almanya o zamanlar hâlâ dinsel olarak muhafazakâr bir ülkedir. Evlilik dışı seksin tabu olduğu Almanya'da aileler ve kiliseler sosyal kurallarını değiştirmeye hazır değillerdir.

Hatta Nazi Partisi ve Wehrmacht temsilcileri Reichsführer'in yeni nüfus siyasetine kötü tepki göstermektedirler. Ancak Himmler bu konuda kararlıdır. "Üreme" emrinden üç ay sonra Himmler emrindekilere daha önce söylediklerinden ödün vermeyen ve geri atmayan bir bildiri yayımlar:

Reichsführer-SS Ofisi ve Alman Polis Şefliği'nden
Berlin, 30 Ocak 1940
Tüm polis teşkilatları ve SS'e SS emridir.

28 Ekim 1939 tarihinde size savaş esnasında doğacak çocuklara baba olmanın göreviniz olduğunu hatırlattığım emrimin farkındasınızdır.

Sağduyuyla kaleme alınıp genelde sağduyu ile kabul gören bu emir gerçek problemi açıklayarak tartışmaktadır. Yalnız bu emrim bazıları tarafından yanlış algılanmış veya anlaşılmıştır. Dolayısıyla her birinizin bu emirden dolayı doğan şüpheleri ve yanlış anlaşılmaları ve bunlara karşı söylenecekleri bilmenizi isterim.

Gayrimeşru çocukların varlıklarını, bazı bekâr kadınların eskiden beri gayrimeşru çocuk sahibi oldukları ve bundan sonra da olacaklarını bildiren cümlem tepki toplamıştır.

Bunu tartışmaya gerek yoktur. Buna verilecek en iyi yanıt 28 Ekim 1939 tarihli emrime eklediğim ve Führer Yardımcısı tarafından evlilik dışı çocuk doğuran bir kadına yazdığı mektuptur.

1939 yılı Noel günü Nazi Partisi'nin yayın organı *Völkischer Beobachter* Führer Yardımcısı Rudoph Hess'in evlilik dışı çocuğu olan hayali bir anneye yeni ahlak kurallarını açıkladığı bir makale yayımlar:

Nasyonal Sosyalist yaşam felsefesi aileye devlette hak ettiği rolü vermiştir. Ancak ulusal aciliyet içeren zamanlarda bizim temel prensiplerimizden farklılık gösteren özel tedbirler alınabilir.

En iyi erkeklerimizin öldüğü savaş durumunda her yeni hayat milletimiz için özel önem taşımaktadır. Dolayısıyla askeri hizmete giden ve ırksal olarak hiçbir problemi olmayan genç bir erkeğin doğru yaşta ve doğru kalıtım özellikleri olan bir kız vasıtası ile kanını gelecek nesle taşıması doğrudur... Değerli milli varlığımızı korumak için gerekli adımlar atılacaktır.

O zaman Hitler hiyerarşisinde yeri daha sağlam olan Hess'i refere ederek Himmler kendini siyasi olarak korumaya almaya çalışmaktadır. Ancak kendi komutasındaki SS'e verdiği emirde ısrarcıdır ve bu emrin gelecek nesil için olan önemine olan inancı sarsılmazdır:

En büyük yanlış anlaşılma (ilk emrimdeki) şu paragrafa ait olmuştur: "Burjuva yasları ve uygulamaları ötesinde..." Bu paragrafı yanlış anlayanlara göre SS askerleri askerlik hizmeti yapanların karılarına yaklaşmaya teşvik edilmektedirler. Bu bizim için her ne kadar kabul edilemez bir şey olsa da yine de tartışmamız gerekmektedir.

Bu tip fikirleri sürekli yayan ve tekrarlayan kişiler Alman kadınlarının ne olduğunu sanmaktadırlar? 82 milyon nüfusu olan bir milletin içinde bazıları evli bir kadına kötü bir niyetle yaklaşıyor veya insani özelliklerine yenik düşüyorsa da baştan çıkartma fiili için iki kişi gereklidir. Yani bunlardan biri baştan çıkarırken diğerinin baştan çıkarılmayı kabul etmesi gerekir.

Bizler yoldaşlarımızın eşlerine yaklaşmayı doğru bulmayız ancak Alman kadınlarının da onurumuzun en iyi bekçileri olduklarını biliriz. Buna karşı olan her görüş tüm erkeklerce Alman kadınlarına hakaret olarak kabul edilmelidir.

Reichsführer her ne kadar ateşli savunma yapsa da savunması evlilik dışı seksi teşvik ettiğini yalanlamaktan çok uzaktır. Nazi kurumlarının ahlaki değerlerde gösterdikleri genişlik uzun süredir artmaktadır. 1937 yaz aylarında partinin propaganda bakanı Goebbel'e yazılan açık mektubun binlerce kopyası ülkenin her tarafına yayılmıştır. "Michael Germanicus" takma

ismiyle imzalanan bu mektupta Nasyonal Sosyalist harekette görülen hafifmeşrep tutuma dikkat çekilmektedir:

(...) Kır evlerinde ve Hitler Jugend [Hitler Gençlik] kamplarında görülen aşırı cinsellik, kamplarda görülen kötü ahlaki kurallar ve Bund Deutscher Mädel (Alman Kızlar Ligi) kızların genç anneler yapılmaları...

Bu açık mektubu bulunduranların hapse atılmaları veya Himmler'in "üreme emri" için yaptığı savunmalar Lebensborn evlerinin SS mensuplarıyla uygun Aryan kadınlar için cinsel üretim merkezleri olduğu hakkında halkta görülen endişeyi bastırmaya yetmemiştir. Himmler'in özellikle bu süreçte SS mensuplarının rolleri hakkında söyledikleri bu aslı olmayan dedikoduyu ateşlendirmiştir: "Biz sadece ırksal olarak saf ve değerli erkekleri Zeugungshelfer [üreme asistanı] olarak tavsiye ediyoruz."

Şimdi geriye baktığımda Lebensborn evleri hakkında neden "SS subaylarının damızlık çiftlikleri" efsanesinin çıktığını anlayabiliyorum.

Ancak dedikodu bir yana bu projede SS'in oynadığı merkezi rolde şüphe yoktur. Himmler'in Ocak 1940'ta yaptığı açıklama Lebensborn programında SS'in oynadığı rolü açıkça ortaya koymaktadır:

SS ve polis eşlerine neden diğer kadınlardan farklı destek verildiği konusunda sorular vardır. Bunun yanıtı basittir çünkü SS mensupları yaptıkları fedakârlıklar ve aralarındaki yoldaşlık bağları sayesinde lider kadroları ve mensuplardan alınan gönüllü yardımlarla Lebensborn örgütünü yıllardır geçindiren mali desteği sağlamışlardır.

Bu açıklamadan sonra tüm yanlış anlamaların ortadan kalkacağını umarım. Ancak bundan sonra tüm ideolojik görüşleri bir kenara bırakarak ucuz şaka ve saldırıların ötesinde Alman halkı için yaşamsal olan bu konuda Alman erkek ve kadınlarının desteğini kazanmak siz SS mensuplarına düşmektedir.

Lebensborn'u iyi anlamak için savaştan elli yıl sonra bile insanda korku ve tiksinti yaratan bu kuruluşun tarihine bakmam gerekiyordu. Bu nedenle Schutzstaffel bataklığına dalmam mecburiydi.

Dokuzuncu Bölüm

Düzen

"Tek bir temel prensip SS için mutlak kural olmalıdır. Sadece ve sadece kendi kanımızdan olanlara karşı dürüst, ahlaklı, sadık ve yoldaş olmalıyız."

– Heinrich Himmler, SS subaylarına yapılan konuşma, 6 Ekim 1943

Wewelsburg Kalesi Kuzey Ren Westfalya'nın sık ormanları ve tepeleri yamaçlarında kuruludur. Burası ortaçağda *Landkreis Paderborn*'u yönetmiş olan piskopos prensler için inşa edilmiştir. Aslında üçgen şeklinde yerleştirilmiş üç burç ve bunları birbirlerine bağlayan kalın duvarlardan oluşan kale mimarisini de bu kişiler icat etmişlerdir.

Kasım 1933, Heinrich Himmler bölgeyi ziyaret etmektedir. SS'in başına geçtiği günden beri Himmler ideolojik eğitim alanı ve manevi merkez olarak kullanabileceği uygun bir yer aramaktadır. Wewelsburg'u gördüğünde derhal buraya el koymaya karar verir.

Reichsführer'in el koyduğu kale hakkında büyük planları vardır. Alman tarihi saplantısı olan Himmler Westfalya'yı Aryan süpermenlerin anavatanı (tamamen uydurma) olarak

görmektedir. Eylül 1934'te kaleye yerleştiğinde *Völkischer Beobachter* okurlarına ideolojik ve siyasi eğitime temel teşkil edecek eski Alman tarihi ve mitolojisi araştırmalarının yapılacağı SS okulunun görkemli bir törenle açıldığını duyurur.

Nazilerin günlük gazetesi Himmler'in gerçek niyetini haberinde belirtmemiştir. Himmler burayı kendi sözleriyle "Büyük zafer sonrası dünyanın merkezi olacak" diye tanımlamaktadır. Bu zaferi kazanacak olan örgüt Schutzstaffel olduğuna göre Wewelsburg'un mistik kardeşlik bağlarına hizmet eden ve bu hizmetleriyle övgü kazanan bir kaleye dönüştürülmesi gerekmektedir.

SS 1920'lerde silahlı Nazilerin güney Almanya'da muhalifleriyle sokak savaşları yaptıkları patırtılı dönemde Hitler'i korumak için kurulmuş ve ayaktakımından oluşan küçük bir paramiliter güçtür. Himmler bu örgütün başına 1926 yılında geçtiğinde onu değiştirmeye kararlıdır. Örneğin taşralı zevkini yansıtan *Stiefelhosen*; görünümü yerine özellikle korkutucu olması için tasarlanmış siyah üniformalar kullanılmaya başlanmış, yeni kurallar konmuş, sigara içmek yasaklanırken askeri eğitim zorunlu hale getirilmiştir.

Himmler üç yıl sonra Reichsführer-SS rütbesinde yükseldiğinde bu paramiliter gücün üye sayısı birkaç yüzden beş bine ulaşmıştır. Himmler katılım koşullarını değiştirmiştir. Artık tüm başvuru sahiplerinin en az bir yetmiş boyunda olmaları gerekmektedir. En düşük rütbeyle başlayacakların dört yıllık, NCO olmak isteyenlerin on iki yıllık ve subay olmak isteyenlerin ise yirmi beş yıllık sözleşmeleri imzalamaları mecburi tutulmaya başlanmıştır. Bu sert koşullara rağmen on binlerce kişi başvuruda bulunmaktadır.

Ancak boy ve zorunlu hizmet koşulları sadece bir başlangıçtır. SS'in başına geçtiği andan itibaren Himmler hiyerarşisini soyu düzgün kişilerden oluşturmak istemektedir. Onun tasarladığı derecelendirme sisteminde özel atanmış "ırk uzmanları"

başvuru sahiplerinin fiziksel görünümlerini *(Erscheinungsbild)* değerlendirerek onları beş farklı kategoriye ayıracaklardır: "Safkan Kuzeyli" en üst kategoridir, bunu değer açısından "ağırlıklı olarak Kuzeyli", "Adriyatik ve Akdeniz özellikleri taşıyan Alp ırkı" ve "Avrupalı olmayan melez ırk" kategorileri takip etmektedir. Sadece ilk üç gruba giren başvuru sahipleri üyelik açısından değerlendirilirken diğerleri baştan kabul görmemektedir.

Bu kategorizasyon başvuru sahipleri için aşılması gerek ilk engeldir. Bunu geçenler diğer fiziksel özellikleri üzerinden titiz bir değerlendirmeye tabi tutulurlar. Birden dokuza kadar uzanan cetvelde ilk dört sıraya girenler otomatik olarak kabul edilirken fiziği yedi puan ve üstü olanlara kapı gösterilir. Fiziksel sınavda beş veya altı alanlar ise ancak Nazi amaçlarına olan inançları fiziksel değerlendirme notlarından yüksekse hizmete alınırlar.

Yalnız kesinlikle uygulanan bir kriter daha vardır. Hangi rütbeye başvurursa vursun her başvuru sahibinin soy geçmişini kanıtlaması gerekmektedir. En düşük rütbeyle başlayacaklar 1800'lere, subaylığa başvuranlar ise 1700'lere kadar olan soyağaçlarını kanıtlamak durumundadırlar. Daha sonraları sıradan vatandaşlara verilecek olup onların üstün Aryan ırkına mensup olmadıklarını gösterir belgeler gibi her SS üyesi de kendinin kalıtımsal ırk sağlığını tasdik eden *Sippenbuch* belgesi taşımaktadır.

Bunları yazarak sizlere korkunç Nazi felsefesini göstermek istedim. Bunları anlatırken "grotesk" veya "iğrenç" gibi kelimeleri kullanmak kolay olsa da bir insan klişeler kullanmadan Nazi felsefesinin korkunç doğasını nasıl ifade edebilir? Hitler'in Reich'ında yetişen bir Alman olarak bu ırk saplantısının dünya savaşı ve Auschwitz, Treblinka ve Bergen-Belsen ölüm kamplarında biteceğini iyi biliyordum. Sade sözcüklerin adalet sağlamayacaklarının bilincindeyim ancak kendi geçmişimin bağlı olduğu tarihten de utanıp kaçamam.

Reichsführer'in niyeti sadece safkan adamlardan oluşan bir

güç yaratmak değildi. O ayrıca SS'i Üstün Irk'ın babası yani yeni bir neslin temeli olarak görmekteydi. Bu plan ilk defa Himmler'in "Irk ve Evlilik" Genel Merkezi'nin (RuSHA) başına atadığı ve Arjantin'den Almanya'ya dönen eski tavuk yetiştiricisi olan Walther Darré tarafından yazılan "Kan ve Toprak" manifestosunda detaylandırıldı. Bu belge 1929 yılında Nazi Partisi'nin yayınevi tarafından basıldı:

SS insan rezervinden yeni bir asalet üreteceğiz. Soylu kan taşıyan atalarımızın içgüdüsel olarak başardığı şeyi planlı ve biyoloji kanunlarına uygun şekilde başaracağız.

Kendisi de eski bir tavuk üreticisi olan Himmler bu tarımsal analojiyi destekliyor ve Darré'nin prensiplerine uyulduğunda "hayvan üretiminde sağlanan başarının insan üretiminde de sağlanacağına" inanıyordu.

Ancak Reichsführer yaratmak istediği yeni neslin sadece SS organizasyonu içinde kalmasını istiyordu yani Himmler'in değerli kardeşlerine dışarıdan kişilerle çiftleşme izni vermeye niyeti yoktu. Bunu sağlamak üzere Himmler 1932 yılında her Schutzstaffel üyesini bağlayan ve on maddeden oluşan Nişanlanma ve Evlenme Talimatnamesi yayımladı:

1. SS özel kriterler çerçevesinde seçilen Kuzeyli ırkından gelen Alman erkeklere mahsus bir örgüttür.

2. Nasyonal Sosyalist ideoloji çerçevesinde ve halkımızın geleceğinin ırkımızı sağlıklı kana mensup kişileri seçmemize bağlı olduğu gerçeğinden hareketle tüm bekâr SS kadroları için 1 Ocak 1932 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere "Evlilik Sertifikası" uygulamasını başlatmaktayım.

3. Burada amacımız sağlıklı kalıtım özelliklerine sahip Kuzeyli Alman klanı yaratmaktır.

4. Evlilik sertifikası başvuruları sadece kalıtsal özellikler ve ırksal sağlık çerçevesinde değerlendirilecektir.

5. Evlenmek isteyen her SS erkeğinin Reichsführer-SS onaylı evlilik sertifikası alması zorunludur.

6. Evlilik sertifika başvuruları kabul edilmediği halde evlenmek isteyen SS üyeleri örgütten ihraç edileceklerdir. Bu üyelere istifa hakkı tanınacaktır.

7. Evlilik başvurularını değerlendirmek SS'e bağlı Irk Ofisi'nin görevidir.

8. SS Irk Ofisi evlilik sertifikası hakkı kazanan veya evlilik başvurusu yapmayı peşinen kabul eden SS aile üyelerinin kaydedildiği SS Klan Kayıtları'ndan sorumludur.

9. Irk Ofisi'nin başkanı Reichsführer-SS olup bu ofiste çalışan uzmanlar kayıtların gizliliğini verdikleri şeref sözüne bağlı kalarak korumaya mecburdurlar.

10. SS bu emirle büyük ve önemli bir adım atıldığının farkındadır. Alay edilme, anlaşılmama veya küçük görmeler bizi etkilemezler. Gelecek bize aittir!

Geleceği güvence altına almak için Himmler'in onayını almak durumunda olan evlilik adaylarının saç, göz, deri renkleri ve fiziksel özellikleri konularında hazırlanmış uzun bir formu doldurmaları hatta bu forma mayolu resimlerini iliştirmeleri gereklidir.

Bu uygulamanın amacının net anlaşılması için Reichsführer nedenlerini SS'e yeni nesil yaratma sorumluluğu konusunda yayımladığı bildiride açıklamaktadır:

Birkaç çocuklu aile bir aşk macerasından biraz ileri bir şeydir. Özellikle lider kadroların bu konuda örnek olacaklarını umuyorum. Sağlıklı ve iyi bir evlilik için en az dört çocuk gereklidir.

Himmler'in çocuk sahibi olmak istemeyen veya çocuğu olamayan SS üyeleri için de bir planı vardır. Lebensborn Programı bunun için kurulmuştur. 1938 yılında bu gizli örgütü kurduktan sadece dokuz ay sonra onu SS'in tam kontrolü altına yerleştirir. Himmler çocuksuz SS subaylarından Lebensborn evlerinde doğan bebeklere sahip çıkmalarını istemektedir:

Çocuksuzluk durumunda her SS liderinin görevi ırksal olarak kıymetli, kalıtsal hastalığı olmayan çocukları evlat edinmek ve felsefemizin ruhunu bu çocuklara telkin etmektir.

Bu cümle resmen tüylerimi ürpertti. Lebensborn ve SS arasındaki ilişki sadece bürokratik kontrol meselesi değildi. İlk Lebensborn broşüründe Himmler bu görünürde zararsız cemiyet ile siyah üniformalı Schutzstaffel'in girift ilişkilerini tanımlamaktadır:

Lenebsborn faaliyetleri için gerekli giderler ilk başta üyelik aidatlarından karşılanacaktır. SS Merkezi'ne bağlı her liderin üye olması şeref meselesidir. Üyelik aidatları liderin yaşına, gelirine ve çocuk sayısına göre belirlenecektir...

Yirmi sekiz yaşında hâlâ çocuksuz olan kişilerden daha fazla aidat alınacaktır. Otuz sekiz yaşında kişinin ikinci çocuğunun olması gerekir, aksi halde üyelik aidatı yeniden artırılacaktır. Eğer uygun yaşlarda gerekli çocuk sayıları tutturulmazsa aidatlar yeniden artırılacaktır. Milletimize ve ırkımıza olan sorumluluklarını bekâr kalarak göz ardı eden kişilere evliliği bekârlığa tercih edecekleri büyüklükte üyelik aidatı uygulanacaktır.

Doğumevlerinin şefkatli imajlarını SS'in kötü bilinen ismiyle hiç bağdaştıramadım. Himmler gibi bağnaz ve ırk saplantısı olan biri bile aslında aşağılık Kurukafa birliklerinin insanlarda sıcaklık ve güven hisleri değil korku ve endişe yaratacaklarını bilebilir. Ancak Himmler'in bunu takmadığı ortadaydı. Lebensborn'un kontrolünü Düzen'e' devrettiğinde şunları yazmıştır:

Almanya'da siyah üniformamızı gördüğünde hastalanan insanlar olduğunu biliyorum. Bunu anlıyoruz. Biz çok kişi tarafından sevilmeyi beklemiyoruz.

Konu hakkında daha fazla okudukça SS'in Himmler'in Töton Şövalyeleri Düzeni'ni örnek alarak oluşturduğu ve amacı Safkan Üstün Irk için mücadele olan toplumdan uzak ve gizli bir klan olduğunu anladım.

Reichsführer'in direktifleriyle Wewelsburg Kalesi onun saplantısını yansıtacak şekle sokulmuştu. Kaledeki odalar mitolojik figürlerden esinlenerek isimlendirilmişlerdi. Örneğin bunlardan birinin ismi Kutsal Kâse iken diğeri Kral Arthur olarak adlandırılmış, mahzene iki özel salon inşa edilmişti. Bunlardan daha aşağıda olanı yani *Der OberGruppenführersaal* Himmler'in en kıdemli on iki SS lideriyle yapmayı planladığı mistik ritüeller için hazırlanmıştı. Kubbeye kazınmış Gamalı Haç figürünün tam altında odanın ortasında yanacak olan sonsuzluk ateşi çevresinde Himmler ölümü kutsayan seremoniler düzenlemeyi planlamaktaydı. Ölüme tapınma SS ideolojisinin merkezinde yer aldığından bunlar şapkalarında kurukafa sembolü taşırlardı. Bu Himmler'in dünyanın saf ve yeniden doğumu öncesi ateş ve su tarafından yok olacağını öngören kıyamet veya mistik *Götterdämmerung* inancına bağlı olarak ortaya çıkmıştı.

Ortadaki kontrast çok tuhaftı. Bu teoride Lebensborn kendi evlerinde yeni doğanları koruyup büyütecek bir kurum olacaktı. Ve Nazi rejiminin onun "kaçınılmaz" başarısına güveni tamdı. Savaşın başlangıcından iki yıl sonra Hitler halka şunları bildiriyordu:

> *SS uygulamaları ve seçimleri sayesinde yüz yıl kadar sonra tüm Alman elit tabakasının SS'in ürünü olacağından hiçbir kuşku duymamaktayım.*

Diğer taraftan SS subayı olduktan sonra Himmler tarafından Lebensborn Programı Başhekimi olan eski aile hekimi Dr. Gregor Ebner şunu tahmin etmekteydi: "Lebensborn evlerine şükürler olsun ki bundan otuz yıl sonra fazladan 600 SS alayımız olacak." Bu öngörüyü tekrar inceledim. Basit bir hesapla her alayın 500 ila 700 kişiden oluştuğunu düşünürsek Lebensborn'larda dünyaya gelecek çocuklardan oluşacak 600 yeni alay en düşük tahminle 300.000 yeni doğan bebek demekti.

Gerçekten benim gibi Almanya'nın her tarafına dağılmış yüz binlerce Lebensborn Programı çocuğu olabilir miydi?

Onuncu Bölüm

Ümit

"Gençliğinizde ne dilediğinize dikkat edin çünkü yaşamınızın ortasında onu elde edeceksiniz."

– Johann Wolfgang von Goethe

Alman Kızılhaç örgütü ailem hakkındaki gerçekleri öğrenmek isteyip istemediğimi sorduğundan beri başka pek fazla şey düşünmedim. Ancak yazdığım mektuplara aylarca yanıt alamadığımda çok uzun süredir bu arayış içinde olduğumu kabul ettim. Geriye baktığımda tüm yaşamım gizlilikle örtülü gibi görünüyordu. Ne kadar çalışırsam çalışayım, kendimi bana gelen zavallı sakat çocuklara ne kadar verirsem vereyim kim olduğumu bilmemenin bana verdiği mutsuzluktan kurtulamıyordum. Bu nedenle hep umut ettim, özledim ve hayaller kurdum.

Kızılhaç'tan gelen telefon bu uğursuzluğu bozmuştu. Artık geçmişimden gelen kırıntıları rüyalarımda gördüğüm yarı uyku halinde yaşamıyordum. Elle tutulur ve güvenilir bilgi sözü beni uyandırmıştı. Ve ben gerçekleri öğrenmeyi daha fazla arzulamaya başladım.

Ünlü Alman şairi, yazarı ve devlet adamı "Ne dilediğinize dikkat edin" demişti. Belki de Goethe'yi dinlemem gerekirdi.

2000 yılının Ekim ayında bir mektup geldi. Mektup Slovenya'nın ikinci büyük kenti ve Aşağı Styria bölgesinin başkenti Maribor'daki arşivlerin müdürü olan Jože Goličnik'ten gelmekteydi. Orada eski dini bölge kayıtlarının olduğunu biliyordum. Sloven hükümetinden hiçbir yanıt alamayınca şansımı kilise ile denemek istemiştim. Tamamen şans eseri yazdım ve bu mektubumun önemli bir sonuç vereceğini pek düşünmemiştim. Fakat Bay Goličnik benim aileme ait bir belge bulduğunu söylemekteydi:

Erika Matko'nun babası Zagorje ob Savi'den Johann Matko'dur.

Annesi Hırvatistan'dan gelmiştir. Bay Johann Matko Sauerbrunn'da yaşamıştır ve cam işçisi olarak çalışmıştır.

Sauerbrunn diye bir şehir vardı. Ama Avusturya'da değil Slovenya'da ya da daha doğru söylemek gerekirse eski Yugoslavya'da vardı. Bir anda çok mutlu olmuştum (bu benim için şaşırtıcı bir şeydi). Resmen şarkı söylemek istiyordum, tamamen rahatlamıştım ve çok heyecanlıydım. Tabii hâlâ belki de şimdi ismi değişmiş olan Sauerbrunn şehrini bulmam gerekiyordu, Yugoslavya'da komünizmin çöküşü diğer Doğu Bloku ülkelerinden geç olmuştu ancak bu olduğunda ülkede korkunç bir içsavaş baş göstermişti. Tito'nun 1940'larda bir bütün haline getirdiği Yugoslavya'da Sırpların Hırvatlar, Boşnaklar, Karadağlılar ve diğer milletlerle giriştiği savaşın dumanları geçince bu ülkenin küllerinden pek çok küçük ülke doğdu. Bunlardan pek çoğu kasaba ve şehirlerin isimlerini değiştirdiler.

Mr. Goličnik'in mektubunda yalnız John Matko'nun cam işçisi olduğuna dair bir ipucu vardı. Eğer belli başlı cam fabrikalarının olduğu bölgeyi bulabilirsem Sauerbrunn'u ve yeni ismini bulma şansına da sahiptim. Daha da iyisi mektubun ekinde dini kilise kayıtlarının bir kopyası bulunmaktaydı. Johann 12

Aralık 1904 doğumluyken eşi Helena Haloschan ondan on bir yaş küçüktü ve Hırvatistan'ın St. Peter şehrinde 8 Ağustos 1915 tarihinde doğmuştu.

Sloven hükümetine tekrar yazarak ve Maribor'dan aldığım bilgileri de ekleyerek tekrar başvuruda bulundum. Ancak en iyi alternatifimin Alman Kızılhaçı olduğuna karar vermiştim. Onlar benim araştırmalarımı teşvik ettiklerinden Matko ailesi ve Sauerbrunn şehri arayışımda bana en fazla yardım edebilecek kişilerin Alman Kızılhaçı'nda çalıştıklarını düşünüyordum. Onlara her daim kalınlaşan mektup dosyamdaki son mektubu gönderdim. Ve eski Yugoslavya'da cam üretimi yapılan yerleri araştırmaya koyuldum.

Aşağı Styria bölgesinin cam konusunda son üç yüz yıldır önemli bir merkez olduğunu keşfetmek pek fazla zamanımı almadı. 1700'lü yıllardan beri bu bölgede çok pahalı ve el sanatı açısından çok kıymetli kurşunlu kristal cam üretimi yapan pek çok fabrika kurulmuştu. Bu geleneksel sanatın merkezi Rogaška Slatina şehriydi. Ve bunun eski ismi? Sauerbrunn'du. Erika Matko'nun doğum yerini bulmuştum. Yani evimi bulmuştum.

O an hissettiğim coşkuyu anlatamam. Ne kadar uzun süre almış gözükse de sonunda biyolojik aileme dokunacak kadar yakındım. Yakında onlara gerçek hayatta da dokunabileceğimden emindim.

Goethe "Dikkat et" demişti.

İyimserliğim birkaç hafta gerçekler işin içine girene kadar devam etti. Kızılhaç verdiği cevapta Yugoslavya'da Naziler tarafından öldürülen veya yakalanan Matko isminde birinin kayıtlarında olmadığını belirtmişti. Gelen cevapta Kızılhaç örgütünün eski Yugoslavya ülkeleri arşivlerinde araştırma yapma hakkı olmadığı belirtilirken kendi araştırmalarıma devam etmem halinde Erika Matko'nun ailesinin öldüğünü ve ölümlerinin doğal nedenlerle olmadığına dair kanıt bulabileceğim

konusunda uyarı vardı. Mesaj açıktı yani eskiden varlıklarını gösteren belgeler var olmuş olsalar bile ailem Hitler'in işgali sonrası Nazilerce öldürülmüştü ve o noktada aileme ait tüm izler yok edilmişti.

Kızılhaç'tan gelen mektup en kötüsü değildi. Şubat 2001'de ailemi bulma umutlarımı darmadağın eden bir mektup daha aldım. Onlara ilk mektubumu yazdığımdan beri Sloven hükümeti çok yavaş davranmış ve yardımcı olmamıştı. En sonunda bana yanıt verdiklerinde ise her yazdıkları kelime kalbime batırılan bir bıçak gibiydi.

Rogaška Slatina yerel yönetimine göre 11 Kasım 1941 doğumlu Erika Matko'ya ait bir belgenin bulunduğunu belirtmek isteriz.

Ancak bu kadın hâlâ Slovenya'da yaşamaktadır. Dolayısıyla Ingrid von Oelhafen'in Erika Matko olarak doğduğunu varsaymak yanlıştır.

Ailemin nesli (artık ailem kimse) yaşamında benim deneyimleyemeyeceğim kadar fiziksel acı çekmiştir. Ancak bana göre acıların en zalimce olanı insana ümit verildikten sonra umudunu tam gerçekleştirirken elinden kayıp gittiğini görmesidir.

Elimdeki mektupla dairemde otururken tüm hayallerim gözlerimin önünde kayboluyorlardı. Bunun kendime acıma duygusu olmadığı konusunda lütfen bana inanın. Yıllardır gerçekten Ingrid von Oelhafen olmadığımı biliyordum. Bu acımı yıllardır yanımda bulunan ve benim Erika Matko olduğumu gösteren birkaç kâğıt parçası sayesinde dindirmiştim. Şimdi ise ne İngrid ne de Erika'ydım. Gerçekten de ben hiçbir şeydim.

Şoku atlatınca bu araştırma sürecinin bana olan maliyetini düşünmeye başladım. Araştırma sürecinde geçtiğim iniş ve çıkışların beni nasıl etkilediklerini düşündüm ve bir yılımı ruhen inişli ve çıkışlı bir şekilde geçirdiğimi fark ettim. Bir gün havalara uçuyor diğer gün ise yerin dibine batıyordum. Bu

acıya değer miydi? Kökenimden bağımsız Ingrid von Oellhafen olarak başarılı ve genelde mutlu bir hayatım vardı. Alman makamlarından aldığım ve Ingrid olduğumu gösterir resmi belgelerim de vardı. Gerçekten sonunda eskiden Erika Matko adını taşıyıp taşımamamın ne önemi vardı? Hâlâ Matko ailesinin veya Erika'nın doğduğu ülkenin gizemini çözmek beni mutlu mu edecekti?

Bu sorulara verilecek cevabın hayır olduğuna karar verdim. Tüm mektupları ve araştırma notlarını bir dosyaya yerleştirerek kaldırdım. En azından şimdilik bunları unutmaya karar vermiştim. Hatta Bad Arolsen'deki arşivlerden gelen ve Lebensborn ile Erika Matko ilişkisini gösterir bazı belgelerin bulunduğunu söyleyen mektubu bile aynı dosyaya kaldırdım.

Aylar geçti sonra da bir koca yıl. Kendimi işe ve müzik eğitimime verdim. Uzun süredir flüt çalmasını öğreniyordum, şimdi daha fazla pratik yapmaya başlamış ve kendimi klasik bestecilerin nota ve melodilerine gömmüştüm.

Kapımın altından son mektup geldiğinde "Erika Matko" ismindeki dosyayı dolaba kaldıralı bir buçuk yıl olmuştu. Bu mektup eğer başkasından gelse o da dosyadaki yerini alırdı ancak o Georg Lilienthal'dan geliyordu ve ekinde bir davetiye vardı: *İlk defa Lebensborn çocukları toplanıyorlar. Siz de katılmak ister misiniz?*

İster miydim? Emin değildim. Şu ana kadar yaptığım yolculuk çıkmaz sokaklar, sahte ipuçları ve aşılamaz engellerle doluydu. Eski yaraları tekrar deşme riskini almak ister miydim? Buna yanıt evet bile olsa ne işe yarayacaktı? Dosyalayıp kaldırdığım kâğıtları çıkarttım, eski Nazi belgeleri ve çelişkili güncel yazışmalarla kime ne diyebilirdim?

Tüm olanları kafamda tekrarlamaktan üzüntü duyuyordum. Sonunda başka bir seçeneğimin olmadığına karar verdim. Frau Harte bana Hermann ve Gisela'nın çocuğu olmadığımı söyledi-

ği günden beri kim olduğum ve nereden geldiğim konularındaki sorular yaşamımım bir parçası haline gelmişlerdi. Bu sorular kafamın arkasındaydılar ve duygularımı zorluyorlar ve belki de davranışlarımı elli yıldan fazladır şekillendiriyorlardı. Bunlardan saklanmak bir işe yaramıyordu. Bu toplantıya gitmeliydim.

2002 Ekim'inde eşyalarımı arabama koyup evimden 260 kilometre güneyde toplantının yapılacağı Osnabrück'a doğru uzun yolculuğuma başladım. Altmış bir yaşındaydım ve çocukluğum hakkında bilgi edinme zamanı gelmişti.

On Birinci Bölüm

İzler

"Bizler kusursuz değiliz. Bizlerde de diğer insanlarda olan hastalık ve sakatlıklar var."

– Ruthild Gorgass, Lebensborn çocuğu

Ren Nehri'nin doğu kıyısında uzanan Westerland Sıradağları üzerinde Köln ile Frankfurt arasında kurulu küçük Hadamar kasabası bulunur. Burası bugün ünlü sosyal psikiyatri ve forensik enstitüleri ve Nazilerin bu kasabada kurdukları Aktion T-4 ötenazi programı anısına dikilen anıtla tanınır. Georg Lilienthal ve diğer tarihçiler yaptıkları araştırmalar sonucu 1941-1945 döneminde binlerce engelli veya "istenmeyen" erkek, kadın ve çocuğun Hadamar'a kısırlaştırılmak veya öldürülmek üzere getirildiklerini tespit etmişlerdir.

Aktion T-4 projesi resmen 1941 yılında sonlandırılmışsa da uygulamada Nazilerin teslim oldukları 1945'e kadar sürmüştür. Toplam 15.000 Alman vatandaşı Hadamar Hastanesi'ne gönderilmiş, daha sonra bunlardan çoğu gaz odalarında öldürülmüşlerdir. Burası benim diğer Lebensborn çocuklarıyla karşılaşacağım yerdi.

Tabii artık çocuk değildiler. Bir ekim ayı sabahında bir odada toplanmış yirmi kişi benim gibi emeklilikleri yaklaşmış altmışlı yaşlarda insanlardı. Yerime otururken çok tedirgindim. Herkes kendini tanıttı, sıra bana geldiğinde defalarca ezberlediğim tek cümleyi söyledim: "İsmim Ingrid von Oelhafen. Başka bir şey bilmiyorum." Sonra da ağlamaya başladım.

Yeni dostlarım nazik ve sevecendiler. Her biri kendi haklarında yaptıkları araştırmalarında benden ileri bilgilere sahiptiler ve aynı duyguları daha önce yaşadıkları için benim tedirginliğimi ve endişelerimi anlıyorlardı. Onlar hikâyelerini anlattıkça Lebensbor Programı'nın acımasızlığı bana daha net gözükmeye başlamıştı, her anlatılan şok edici olmakla beraber gerçekleri öğrenmek beni rahatlatmıştı.

Ruthild Gorgass Lenebsborn Programı'na alınarak büyütülen ilk çocuklardan biriydi. Bu kadın benim yaşlarımda uzun boylu, mavi gözlü, kısa sarı saçlı biriydi. O da fizyoterapistti ve benim gibi ona da annesinden doğum hikâyesini öğrenmesinde yardımcı olacak anı defteri kalmıştı. Ondan hemen hoşlanmıştım ve varlığı bana huzur vermişti. Onun hikâyesi Lebensborn için iyi bir başlangıçtı. Ruthild'in babası o doğduğunda kırk dokuz yaşındadır. Babası Birinci Dünya Savaşı'nda Alman ordusunda teğmenlik yapmıştır ve 1916 yılında Verdün Muharebesi'nde göğsünden ve sırtından ciddi şarapnel yaraları almıştır.

1930'larda ateşli bir Nazi olan Rutdith'in babası İkinci Dünya Savaşı'nın başlarında kimya endüstrisinde önemli sanayicilerden biri haline gelmiştir. O zamanlar evli olan bu adamın ergenlik çağında bir oğlu vardır. Baba buna rağmen bir şekilde kendisinden on sekiz yaş küçük olup Leipzig Ticaret Odası'nda memur olarak çalışan Rudith'in annesiyle evlilik dışı bir ilişkiye başlar. 1941 Noel'inden hemen önce Rudith'in annesi hamile kaldığını öğrenir. Ebeveynleri ölmüş, evlilik dışı bir ilişkiden hamile ve ailesi ile toplumun aşağılamalarına açık olan bu genç

kadın Himmler'in Lebensborn amaçlarına tam uygun biridir. Daha da önemlisi baba Nazi Partisi üyesidir ve Rudith'in annesi genetik olarak safkan olduğunu kanıtlayabilecek durumdadır. 1942 yaz aylarında ikisi Leipzig'den 170 kilometre ötede Saksonya'daki Harz Dağları'nın ortasında bulunan küçük Wernigerode kasabasına giderler. Orada yani eski Almanya'nın ortasında Himmler bir Lebensborn doğumevi kurmuştur. Ağustos 1942'de Ruthild doğar.

Öğrendiğime göre Heim Harz Almanya ve işgal edilen ülkelerde kurulan yirmi beş Lebensborn evinden biridir. Almanya'da dokuz, Avusturya'da iki, Norveç'te on bir ve Belçika, Fransa ile Lüksemburg'da birer tane Lebensborn evi kuruludur. Genelde bu evler Hitler muhalifleri veya zengin Yahudilerin elinden alınmışlardır. Örneğin Münih'teki merkez binası sürgündeki Nazi karşıtı yazar ve aktivist Thomas Mann'a aittir. Bazı tesisler ölüm kamplarına gönderilen insanların evlerinde el konan mallarla döşenmiştir ve bu evlerin her biri Himmler'in safkan bebeklerinin sağlıklı dünyaya gelebilmeleri için son teknik tıbbi araç ve gereçlerle donatılmıştır.

Ve bebekler sağlıklı dünyaya gelmişlerdir. 1939'da Lebensborn'un başhekimi Dr. Gregor Ebner Himmler'e programın başarısını detaylandıran bir rapor göndermiştir. Rapora göre 1.300'den fazla hamile kadın bu evlere başvuruda bulunmuştur. Irksal ve kalıtımsal incelemeler sonrası bunlardan yarısı elenerek 653 anne adayı bu evlere kabul edilmiştir. O zamanlar Almanya'nın genelinde görülen ortalama yüzde 6 yeni doğan ölüm oranı bu evlerde yarı yarıya azaltılmıştır:

Doğumlar fazla komplikasyon olmaksızın çok kolay gerçekleşmektedir.

Bu durum uygulanan ırksal seçim ve bize gelen kadınların kalitelerinden kaynaklanmaktadır.

Ancak başarının bir bedeli vardır. Ebner raporunda her annenin o zamanlar önemli bir miktar olan 400 Reichsmark'a mal olduğunu raporunda belirtmektedir. Ama Ebner şöyle devam etmektedir: "Ancak bu miktar bin safkan çocuğu kurtarmak için fazla bir şey değildir."

Kan en önemli şeydir. Lebensborn'un görevi Hitler'in Bin Yıllık Reich'ında dünyayı yönetecek olan üstün ırkın varlığını garanti etmektir. Hatta bu evlerde doğum yapan kadınların görevlerini özetleyen bir slogan vardır: *"Schenkt dem Führer Ein Kind"* (Führer'e bir çocuk vermek).

Himmler'in kafasında Lebensborn annelerinin fiziksel sağlıkları çok önemli olabilir ancak o bu kadınların siyasi refahlarını da gözetip yönetmeye kararlıdır. Kadınların bu evlere geldiklerinden daha coşkun Naziler olarak ayrılmalarını sağlamak için bu kadınlara bu evlerde kaldıkları sürece haftada üç kere ideolojik eğitim verilir. Bu eğitimlerde kadınlar propaganda filmleri izlerler, *Mein Kampf*'tan bölümler okurlar, radyo konferansları dinlerler ve hep beraber parti marşları söylerler.

Bu evlerde çalışanlar yakından takip edilirler ve bakımları altındaki her anne için uzun bilgi formları doldurmaları gereklidir. Bu RF-Fragebogen (Reichsführer'in baş harfleri) formlarında kadınların tüm kişilik özellikleri evlerdeki davranışlarından doğumda gösterdikleri cesarete ve Nasyonal Sosyalist ideallere bağlılıklarına kadar kaydedilir ve hazırlanan formlar Berlin'deki Reichsführer-SS'in dikkatine gönderilirdi.

Bu bürokratik bir işlem değildi. Tüm ölüm kampları ve Avrupa'daki Nazi terör mekanizmasının sorumluluğunu üstlendiği savaşın en yoğun günlerinde bile Himmler kendine gönderilen tüm formları teker teker inceleyerek Lebensborn'da doğum yapan kadınlardan hangilerine gelecekte yine bu evlerde doğum hakkı verileceğine karar vermektedir. Himmler en ufak detaylardan en tuhaf olanlara kadar bu evlerdeki gündelik yaşamın her

şeyini kontrol etmekteydi. Örneğin bir keresinde yardımcısı SS-Stamdartenführer Rudolph Brandt'e emrederek Lebensborn'un başkanına mektup yazmasını ve bu evlerdekilerin burun tiplerinin kayıt altına alınmasını istemesini bildirmiştir:

Reichsführer-SS Özel bir endeks kartında Yunan tarzı burun yapısına veya onun özelliklerinden bazılarına sahip tüm annelerin kayıt edilmelerini istemiştir.

Himmler'in el attığı konular arasında bu evlerde kalan kadınların gıda diyetleri de vardır. Yayımladığı bildirilerde aşçılara sebzeleri doğru haşlama yöntemlerini anlatırken İngiliz aristokrasisinin güzel ırksal özelliklerine yardımcı olduğunu düşündüğü yulaf lapasının evlerin yöneticileri tarafından annelere yedirilmesini istemiştir. Himmler kadınlara düzenli olarak genelde içeni tiksindiren balıkyağı verilmesinde de ısrarcıdır. Himmler bu evleri düzenli olarak ziyaret ederek kadın ve çocuklardaki gelişimi takip etmektedir. Himmler bu evlerde doğan bebeklerle o kadar ilgilidir ki onun doğum gününde doğan çocuklar resmen onun vaftiz çocukları olarak kayıtlara geçmekte ve bebeklere bebeklerin ve kendisinin isimlerinin yazılı olduğu gümüş kupalar hediye edilmektedir.

Lebensborn evlerindeki günlük yaşantıya ait bu tuhaf detayları çok şaşırtıcı bulmuştum. Reich'taki ikinci önemli adam yirmi beş doğum evini kontrol etmek için nasıl zaman bulmuştu?

Ancak tuhaflıkların dışında Lebensborn çocuklarının o gün Hadamar'da anlattıkları hikâyeler bu programın karanlık yüzünü de ortaya koymaktaydı. Rudith kendisi ve diğer çocukların dini törene benzer bir ayinde kendilerini Hitler ve SS kardeşliğine adadıklarını söylemişti. Bu *Namensgebung* töreni geleneksel Hıristiyan vaftiz törenlerinin değiştirilmiş bir hali gibi olup gamalı haçlı bayrakla örtülü mihrap ve Führer'in büstü veya fotoğrafı önünde icra edilmekteydi. Lebensborn çalışanları ve siyah üniformalı SS subaylarının oluşturduğu cemaatin önünde

Rudith'in annesi gibi anneler çocuklarının iyi birer Nasyonal Sosyalist olarak yetiştirileceklerine söz verir, sonra da bebeklerini "kutsama" ilahileri okuyan SS subaylarına teslim ederlerdi. Bu ayinin değişik evlerde değişik şekillerde icra edildikleri anlaşılsa da özünde tüm ayinler aynıydılar:

Biz her şeyin Tanrı'sına
Ve taşıdığımız Alman kanının misyonuna inanırız
Alman toprağından her gün gençleşerek yetişen
Bu kanı taşıyan ırka inanırız
Ve Tanrı'nın bizim için seçtiği Führer'e inanırız

Bu esnada bebeğin üzerine bir SS hançeri tutulurken kıdemli bir subay yüksek sesle SS kardeşliğine hoş geldin mesajını okurdu:

Seni aramıza vücudumuzun bir parçası olarak alıyoruz. Bizim korumamızda büyüyeceksin ve ismine şeref, kardeşliğimize gurur ve ırkına sonsuz şan getireceksin.

Bir anne onun için çok kıymetli olan bebeğini nasıl olur da SS gibi bir örgütün bakım ve korumasına verebilirdi? Toplantıya katılanlara ilk başta söylediğim gibi kökenim hakkında tek bildiğim Kohren Sahlis'teki Lebensborn'da bebekken bulunduğumdan ibaretti. Acaba ben de Nazilere hizmete adanmış mıydım?

Anlatılanlar arasında bunlardan kötüleri de vardı. Himmler'in Lebensborn Programı'yla neyi planladığını biliyordum. Ancak bu örgütün yeni *Herrenrasse* yani üstün ırkı fiziksel özürlerden korumak için neler yapabileceğini bilmiyordum.

Bunlara *Kinderfachabteilung* yani "çocuk koğuşu" diyorlardı. Kulağa masum gelen bu terim aslında hiç de masum değildi. Aktion T-4 ötenazi programı çerçevesinde Lebensbor evlerinde gelişim geriliği, hastalık veya zekâ engeli olan bebekler öldürülüyorlardı.

Jürgen Weise Bad Polzin Lebensborn evinde 5 Haziran 1941 tarihinde dünyaya gelmişti. Lebensborn'un başında olan Max Sollman isimli Nazi, Jürgen'in Berlin yakınlarındaki Brandenburg'da bulunan *Kinderfachabteilung*'a götürülmesini istemişti. Ona orada sakinleştirici vererek, aç ve bakımdan uzak bırakmışlardı. 6 Şubat 1942'de ölen küçük çocuk sadece sekiz aylıktı.

Jürgen Weise ırksal saflık ve güç için öldürülen tek sakat çocuk değildi. 2002'de toplandığımızda bu konudaki araştırmalar çok yeniydi ve Nazi dönemi belgeleri arşivine izin vermek istemeyen yetkililer tarafından engelleniyordu.

Ancak Brandenburg *Kinderfachabteilung* birkaç yıl önce ortaya çıkmıştı ve kaç tanesinin Lebensborn evlerinden geldiği bilinmese de 147 bebeğin orada öldürüldüklerine dair inandırıcı kanıtlar bulunuyordu.

Duyduklarımı sindirmekte zorluk çekiyordum. Ben hayatını sakat çocuklara adamış biriydim. Çabalarımın bu çocuklar ve ailelerine verdiği mutluluğu görmüştüm. Ben Jürgen gibi çocuklara yapılan yardımdan kaynaklanan sevgiyi hissetmiş biriydim. Bu kadar değerli bir yaşamı nasıl bir kalpsiz bürokrat kolayca ortadan kaldırabilirdi?

Belki bu reaksiyonum size biraz safça geliyordur. Tarih Nazilerin milyonlarca Yahudi'yi acımasızca ve saklamaya gerek görmeksizin Auschwitz, Bergen-Belsen ve pek çok kampta öldürdüğünü gösterirken Himmler veya Hitler için evlilik dışı gözlerden uzak doğan birkaç bebeği öldürmek neden önemli olsun ki? Ancak onların çarpık ideolojisine göre bu çocuklar özeldiler ve bunların Lebensborn evlerinde bulunma nedenleri ailelerinde üstün ırka uygun kan stokunun bulunmasıydı.

Lebensborn Programı'nın parçası olan erkek ve kadınlara baktım. Her vücudu değerlendirdim. Himmler'in deneyinden kurtulan bu insanların yüzlerine dikkatle bakarak gerçekten

süper insan olduklarına dair kanıt aradım. Bunlar diğer insanlardan daha uzun, daha güçlü ve daha sağlıklı mıydılar?

Ruthild sormadığım soruyu yanıtladı. Gözlüklerini çıkardı, gözlerini ovuşturdu ve "Bizler kusursuz değiliz. Bizlerde de diğer insanlarda olan hastalık ve sakatlıklar var" dedi.

O zaman tüm bunlar neden yapılmıştı? Himmler'in büyük hayali Nasyonal Sosyalist devlet ve yönettiği ülkelerin aristokrasisini oluşturacak olan hatasız süper Aryan nesildi. Ancak görüldüğü kadarıyla Himmler'in programı etrafımda oturan sıradan erkek ve kadınlar gibi insanlardan fazlasını üretememişti.

Ancak çoğu Lebensborn çocuğunda utanç ve derin duygusal acılar ortak karakteristik olarak görünüyorlardı. Derin duygusal acıyı iyi biliyordum. Bu gizli proje içinde yaşama başlayan her birimiz doğumumuz hakkındaki gerçekleri bilmemenin verdiği acıyla büyümüştük.

Bu gizlilik politikası baştan itibaren bilerek ve dikkatle yönetilerek uygulanmıştı. Lebensborn evlerindeki doktor ve çalışanlar evlilik içi veya dışı hamile kadınların şereflerini korumak üzere suskunluk yemini etmek zorundaydılar. Ve Haziran 1939'da Himmler programda doğan gayrimeşru çocukların kimliklerini korumak üzere bir emir yayımlamıştı:

> *Reich İçişleri Bakanlığı Soy Ofisi ile Lebensborn örgütü arasında varılan anlaşma sonrası Lebensborn evlerinde doğan gayrimeşru çocukların kökenlerini sonsuza kadar gizli tutmak mümkün hale gelmiştir.*
>
> *Reich ofisi çocuğun Aryan kökenini tasdik eden sertifika verecektir.*
>
> *Bu sertifika Lebensborn evlerinde doğan çocuklara okula başlarlarken, Hitler Gençlik Örgütü'ne katılırlarken ve yükseköğrenim kurumları için kolayca verilebilir.*

Lebensborn evlerinde doğan çocukların yaşamlarını tamamen gizlilik altına alma kararlılığı bu çocukların doğum belgelerini bile kapsamaktaydı. Himmler'in teşkilatı bu çocukların doğum kayıtları için Reich'ın tüm diğer resmi dairelerinden ayrı ve tamamen gizlilik içinde çalışan farklı bir ofis oluşturmuştu. Kayıtlarda anne ismi gözükebilse de babanın adı genelde bilerek konmazdı.

Ve bu bilinçli şekilde redakte edilmiş kayıtların çoğu savaşın son günlerinde Müttefik güçleri bu evlere yaklaşırken Lebensborn evleri çalışanları tarafından yok edilmişlerdi. Dolayısıyla Lebensborn evlerinde doğan çocukların çoğu anneleri ettikleri gizlilik yeminini bozmadığı sürece babalarının kim olduğunu bilmeden büyüdüler ve bu bilgiye ulaşmaları olanaksızdı.

Bu özellikle koruyucu ailelerin yanlarına verilen çocukları etkiledi. Fakat Rudith gibi biyolojik annesiyle büyüyen çocuklar bile babaları hakkında bilgiye ulaşamadılar. Pek çok anne Lebensborn evlerinde geçirdiği günleri yarım yamalak anlatırken bazıları daha baştan bu konuyu çocuklarıyla konuşmayı reddetmişti.

Bunun nasıl bir duygu olduğunu biliyordum. Hâlâ Lebensborn hikâyesindeki yerimi tam anlamamış olmama rağmen ebeveynlerin çocukları ile aralarına ördükleri gizlilik duvarlarını biliyordum. Georg Lilienthal'ın bana söylediği gibi şüphesiz Gisela bildiklerini hayatım boyunca benden isteyerek saklamıştı.

Peki, diğer anneler neden bunun aynısını yapmışlardı? Bunun nedeni Hadamar'da yanımda oturan Lebensborn çocuklarının ikinci karakteristiklerinde görülmekteydi. Utanç çok kuvvetli bir duygu olup savaş sonrası Almanya'da siyasi ortam insanların SS gibi korkulan ve aşağılanan bir örgütle ilişkilerini açıklamalarını kolaylaştırmıyordu.

Gruptaki bir adam onun hayatını mahveden utanç ve suçluluk duyguları konularında çok açık konuştu. Hikâyesi benim

Lebensborn Programı'nın başka bir yüzünü görmemi sağlamıştı. Hannes Dollinger Bavyera'da yetişmişti ve ebeveynleri sandığı kişiler burada bir otel işletmekteydiler. Ancak okula başladıktan sonra Hannes kendisinin terk edilmiş bir çocuk olduğu hakkında dedikodular duymaya başlamıştı. Ailesine bu konuyu sorduğunda onlar bunu yanıtlamak istememişlerdi. Hannes konuyu öğrenmekte ısrar edince cezalandırılmış ve bu konuyu bir daha açması yasaklanmıştı.

Hannes gerçeği öğrendiğinde elli yaşındaydı. Frau Harte'nin bir kere bana Gisela ve Hermann'ın gerçek anne ve babam olmadığını söylemesi gibi Hannes'in ailesinin eski bir hizmetkârı ölüm döşeğinde kendisinin evlatlık alındığını söylemişti. Bu kendi başına çok şok edici bir şeydi ancak onun Bavyera'ya getiriliş hikâyesi çok daha beterdi.

Norveç Hitler'in ordularınca işgal edilen en kuzeydeki ülkeydi. Wehrmacht Norveç'i 1940'ın Nisan ayında işgal etti ve bu ülke savaşın sonuna kadar Nazi emirlerine bağlı yandaş bir hükümetçe yönetildi.

Himmler uzun yıllardır sarışın ve mavi gözlü yerel halkı otomatik olarak Aryan olarak görmekteydi. Himmler ve komutanları SS ve Wehrmacht askerlerini Norveçli kadınlarla ilişkiye teşvik ediyorlardı ve bu ilişkilerden doğacak çocuklar için Norveç'te Lebensborn evleri zinciri oluşturmuşlardı. Bu evlerde doğan çocuklar Almanya'ya gönderilerek uygun çiftlere evlatlık olarak veya koruyucu aile kapsamında verilmekteydiler.

Ancak Norveç'teki yandaş hükümet uygulamalarından kalan miras acı dolu olmuştu. Almanya'daki Lebensborn çalışanlarının kayıtları yaktıkları kır ateşleri Norveç'te yakılmamıştı. Yani Norveç'te SS dosyaları yok edememişti. Sonuçta binlerce Lebensborn çocuğu ve annelerinin kimlikleri ortaya çıktığından bu insanlar kendi halklarının öfkesiyle karşı karşıya kalmışlardı. Kadınlar ve çocuklar komşuları ve okul arkadaşla-

rınca taciz ediliyordu. Polis Alman askerleriyle yatan 3000 ila 5000 arası kadını tutuklayarak enterne kamplarına atmıştı. Norveç'in en büyük ruh sağlığı hastanesinin başhekimi halka Alman askerlerle yatan kadınların "akıl engelli" olduklarını ve bunlardan doğan çocuklarda yüzde 80 zekâ geriliği bulunduğunu açıklamıştı.

Hannes bu çocuklardan biri olduğunu keşfetmişti. Kökenlerini araştırdığında ise gerçek isminin Otto Ackermann olduğunu ve Eylül 1942'de Oslo yakınlarındaki bir Lebensborn evinde doğduğunu öğrenmişti. Oradan Almanya'ya bir paket gibi gönderilen Hannes ilk başta Berlin yakınlarındaki Klosterheide'de bir Lebensborn evine yerleştirilmiş, sonra benim de yetiştirildiğim Kohren-Sahlis'e gönderilmişti.

Daha sonra şimdiki Polonya sınırları içinde kalan bir Lebensborn'a nakledilen Hannes oradan Bavyeralı çifte evlatlık verilmişti. Bu karmaşık yolculuğun izlerini sürmek Hannes'in yıllarını almıştı.

Hannes sonunda biyolojik annesinin ismini bulsa da annesi ölmüştür. Bir Wehrmacht askeri olan gerçek babası savaşın son aylarında öldürülmüştür. Onu evlatlık edinen çift de artık dünyada yoktur.

İronik olarak doğum itibariyle Alman olmasa da Hannes benim neslim Almanların tipik bir örneği gibidir. Zamanında devlet memuru olan Hannes her şeyi kitabına uygun yapmaya çalışan biridir. Dolayısıyla federal hükümete bulduğu gerçek ismini ve Norveçli olduğunu bildirerek kimlik belgelerinin gerçek bilgileri içerecek hale getirilmelerini talep eder. Ancak federal hükümet Hannes'i "vatansız" olarak nitelendirir ve "vatansız" statüsündeki kişilerin devlet görevlerinde çalışmaları yasaktır. Hannes'in Alman vatandaşlığı alması iki uzun yıl sürer. Ancak vatandaşlık alabilmesi için de gerçek ismini değiştirmesi gerekir.

Hannes'in öyküsü çok üzücüydü. Kohren-Sahlis'teki ev, "va-

tansız" ilan edilmek gibi kısımlar benim yaşamımda yaşadığım şeyleri yansıtsalar da onun başından geçenler benimkilerden çok daha kötüydü. Onun öyküsünden sonra neredeyse nereden geldiğim konusunda çok az bilgi sahibi olduğum için kendimi şanslı görür ve buna şükreder olmuştum.

Lebensborn Programı ve o evlerdeki yaşam hakkında pek çok şey öğrenmiştim ancak halen benim Lebensborn projesi ile nasıl bir ilişkim olduğu sorusu kafamı kurcalıyordu. Gisela'nın odasında bulduğum belgelerde benim "Almanlaştırma" denilen bir şey nedeniyle koruyucu aile yanına verildiğim söylenmekteydi. Rudith veya Hannes'in öykülerinin hiçbir yerinde "Almanlaştırma" denilen tuhaf kelime yoktu.

Sonra gruptaki bir başka kişi ayağa kalkarak hikâyesini anlatmaya başlayınca Himmler'in bu rezil deneyinin en korkunç yüzünü ve kendimin bu deneye nasıl katıldığımı görmeye başladım.

Folker Heinecke benden altı ay büyüktü. Bu iriyarı ve iyi giyimli adam Hamburg ve Londra'daki gemi acentelikleri işinden iyi bir servet kazanmıştı. Maddi olarak iyi olsa da Folker'in hayatının çoğu üç yaşında evlat edinildiği 1943 yılına kadar Lebensborn'da yetiştirildiğini bilmesinden dolayı üzüntüyle geçmişti:

İlk anım otuz diğer çocukla beraber bulunduğum odayla ilgilidir.

Bazı kişiler geldiğinde biz çocukların kendine ev arayan köpek yavruları gibi onların önlerinde dizildiğimizi hatırlıyorum.

Meğerse o gün gelenler beni evlat edinecek kişilermiş. Odadan çıktılar ve bir gün sonra tekrar geldiler. Görüldüğü kadarıyla "annem" bir kız çocuk istiyormuş ancak "babam" ileride işlerini bırakacağı bir erkek çocuk taraftarıymış. Başımı onun dizlerine koyduğumda o kararını vermişti.

Onların oğulları olacaktım.

Folker'in yeni ailesi çok iyi bağlantıları olan zengin bir çifttirler. Adalbert ve Minna Heinecke fanatik Naziler olup Hamburg'da başarılı bir deniz nakliyat firmasına sahiptirler. Sağır olan Adalbert'in bırakın evlat edinmeyi Lebensborn'un sert kuralları çerçevesinde çok değerli bebeklere koruyucu aile olma şansı bile yoktur.

Ancak Adalbert Heinrich Himmler'in yakın arkadaşı olup Reichsführer ve Martin Bormann (Hitler'in özel sekreteri ve Nazi rejimindeki en önemli adamlardan biri) bir keresinde ailenin evini ziyarete gelirler.

Pek çok Alman gibi Heineckes ailesi de tavuk besliyordur. Eskiden kendisi de tavuk yetiştiricisi olan Himmler kanatlı hayvan üretimi prensiplerinin insanlar için de geçerli olduklarına inanmaktadır. Doğal olarak Himmler ve Adalbert diğer konularla beraber tavuklardan konuşurlar. Konuşma bittiğinde Himmler Folker'in evlat edinilmesini onaylar.

Folker ailesinin serveti dolayısıyla açlık ve mahrumiyetten uzak mutlu bir çocukluk geçirdiğini hatırlamaktadır. Müttefiklerin Almanya'ya yaptıkları büyük saldırılarda bile RAF bombardıman uçakları uçaksavarlar ve projektörleri atlatarak düşmanı vururlarken Folker savaşı heyecan verici bulmaktadır. Onun evlatlık olduğunu keşfetmesi ancak savaş sonrası olur:

Bir gün arkadaşlarımdan biriyle oynarken bana "Sen piç olduğunu biliyorsun değil mi? Onların senin gerçek annen ve baban olmadıklarını bilmiyor musun?" demişti. Ancak o zamanlar ben bunun ne anlama geldiğini bilmiyordum.

Ebeveynleri Folker ile nereden geldiği veya nasıl evlat edinildiği konularında hiç konuşmamışlardı. Babası emekli olunca işin başına geçen Folker'in başarılı bir kariyeri olmuştu.

1975'te ebeveynleri öldükten sonra Folker babasının dosyaları içinde daha önce hiç görmediği bazı resmi belgeler bulmuştur. Bu resmi belgelerde kendisinin zamanında Hitler'in Reich'ın bir parçası olup savaş sonrası Polonya'ya bırakılan Üst Silesia'da bulunan Oderberg'de doğduğu belirtilmektedir. Bu belgelerde ayrıca (yalan söylenerek) biyolojik ebeveynlerinin öldükleri, dolayısıyla evlat edinilmesi gerektiği söylenmektedir.

Bulduğu bilgiler Folker'i kendi kökenlerini araştırmaya zorlamıştır. Alman Kızılhaç örgütü, İngiliz işgal kuvvetleri, Amerikan yetkilileri, kilise büroları ve daha otuz değişik kurumla temas ettikten sonra Folker geçmişini oluşturan yapbozun parçalarını yerlerine koymaya başlar. Ancak Polonya Demirperde ülkesi olduğundan onun kadar zengin bir adamın bile arşivlere ulaşması imkânsızdır. Folker ancak 1989 sonrası komünizmin yıkılışı ve Doğu Avrupa ülkelerinin yeniden yapılandırılmalarından sonra gerçekleri ortaya çıkarabilecektir.

Himmler'in Lebensborn Programı'ndan elde etmek istediği onbinlerce safkan bebek hayali 1941 yılında hızla kaybolmaktadır. Bunun bir nedeni Lebensborn evlerinde doğurmak isteyen kadınlardan yarısından fazlasını diskalifiye eden seçmelerde uygulanan sıkı kurallardır.

Ayrıca SS erkekleri liderlerinin en az dört çocuk beklentisini karşılayamayarak ortalama 1,5 çocukta kalmışlardır. Başhekim Gregor Ebner tarafından Lebensborn evlerinde doğacak çocuklardan kurulacak 600 alay asker hedefinin çok gerisinde kalınmıştır.

Bin Yıllık Reich'ın yaşaması için gelecekte savaşçılara ihtiyaç vardır. Hitler sonrasında fethedilen toprakların kalıcı olarak işgal edilecekleri küresel bir savaş hayal etmiştir. Ancak 1941'de savaşta her hafta binlerce Alman ölmektedir. Lebensborn evlerinin aradaki nüfus farkını kapatması imkânsızdır. Dolayısıyla Himmler yeni bir strateji geliştirerek askerleri ve subaylarına

verdiği gizli bir emirle işgal edilen topraklardan "ırksal olarak değerli" çocukların kaçırılmasını ister.

Çocukların toptan kaçırılmaları mümkün olabilir miydi?

Maalesef bu doğruydu hatta Himmler'in SS subaylarına özel olarak verdiği bir söylevde bu uygulamanın doğruluğunu açıklaması filme alınmıştı:

> *Bu insanlarda bulunan bizim kanımız gibi iyi kanı alacağız. Gerekirse çocuklarını kaçıracağız, onları buraya yanımıza getireceğiz.*

Bu plana "Almanlaştırma" ismi verilmişti. Bu kendi belgelerimde görüp anlamadığım kelimeydi. Şimdi bu kelimenin pratikte ne anlama geldiğini anlamaya başlamıştım.

Folker'in talihsizliği iki yaşındayken sarı saçları ve mavi gözleriyle herkese safkan bir Aryan Alman çocuğu gibi gözükmesinden kaynaklanıyordu. O bu nedenle SS subaylarınca ailesinden koparılarak ırk değerlendirmesi için tıbbi bir merkeze götürülmüştü:

> *Kafatasımı, boyumu ve her şeyimi ölçtüler. Ayrıca doktorlar hiçbir "Yahudi özelliği" taşımamış olmama dikkat ettiler.*
>
> *Testleri geçtiğimde Naziler "Almanlaştırmaya" uygun olduğumu söyleyerek beni anavatandaki bir Lebensborn'a gönderdiler.*

Bad Polzin'de kısa bir süre kaldıktan sonra onu Kohren-Sahlis'e göndermişlerdi. Onun oraya varış tarihini gösterir kesin bilgiler olmamasına rağmen söylediklerinden onunla aynı evde aynı zamanlarda kalmışız gibi gözüküyordu. Bu olasılık beni heyecanlandırdığından bilinçaltımdaki anılarımı ortaya

çıkartmaya uğraştım ancak o yer hakkında bir şey hatırlamıyordum. Yaşamımım ilk dönemini beraber paylaşmış olabileceğim biriyle tanışıp yer ve insanlar hakkında hiçbir şey hatırlamamak çok can sıkıcıydı.

Hikâyelerimizde daha başka benzerlikler de vardı. Folker'in belgelerine göre Heinecke ailesi onu Kohren-Sahlis'teki evden almıştı. Burası beni Gisela ve Hermann'ın aldığı evdi. Acaba ben de onların karşısında Folker'in deyimiyle "köpek yavrusu" gibi sıraya dizilmiş miydim?

Folker'in araştırmalarında ayrıca kaçırılıp Lebensborn evlerine gönderilen bebeklere yeni kimlikler verildiği görülmekteydi. Bu çocuklar sahte belgelerle Alman yetimleri veya Alman diasporasına ait Aryan çocukları *Volksdeutsche* olarak gösteriliyorlardı. Bu kelimeyi de tanımıştım. Gisela'nın odasını temizlerken bulduğum belgelerde bu kelime geçiyordu.

İpuçları anlamlı hale gelmeye başlamıştı. Belgelerime göre Erika Matko yani bir *Volksdeutsches Mädchen* olarak doğmuştum. Ve beni "gerçek" bir Alman kızı olarak yetiştirecek von Oelhafen ailesine verilmeden önce Sauerbrunn'dan Kohren-Sahlis'teki Lebensborn evine "Almanlaştırma" için getirilmiştim. Ben *"Schenkt dem Führer ein Kind"* tertibinin bir parçası yani Hitler'in çocuklarından biriydim.

Bu dehşet verici bir şeydi ancak yıllar sonra ilk defa nereden geldiğim konusu üzerindeki gizemi çözmeye yaklaştığımı hissediyordum.

Beni düşündüren en büyük soru şuydu: Ben gerçekten Erika Matko muydum? (Ya da bir zamanlar bu ismi taşımış mıydım?) Sloven hükümetinden gelen yazıya göre ben Erika Matko olmayabilirdim ancak yine de bulabildiğim birkaç orijinal belge olabileceğimi gösteriyordu.

Folker Heinecke'nin hikâyesi bu bulmacaya bir yanıt sunmaktaydı. O araştırmalarında Lebensborn belgelerinde görülen

ismin ve doğum yerinin gerçek olmayabileceklerini anlamıştı. Görüldüğü kadarıyla Lebensborn genel merkezi işgal altındaki topraklardan çalınan çocukların gerçek kimliklerini ortadan kaldırmak için oldukça mesai harcamıştı. Nürnberg Savaş Suçları Mahkemesi arşivlerinde Folker Kırım Yarımadası'ndaki Alnova'dan kaçırılmış Aleksander Litau isimli bir bebek hakkında belgeler bulmuştu. Folker bu çocuk olabilirdi çünkü tarihler ve çocuğun gönderildiği Lebensborn evleri tutuyordu. Acaba ben de benzer kaderi paylaşmış mıydım?

Folker sonunda benim daha önce karşılaştığım bürokrasi duvarıyla karşılaşmıştı. Teorisini desteklemek veya çürütmek için gerekli belgeler Bad Arolsen'deki ITS arşivlerindeydiler ancak arşivler hâlâ halka tam açılmamıştı. Folker bize gerçeğe bu kadar yakın ancak çok uzak olmanın verdiği acıyı anlatan kişiydi:

Gerçekten tek istediğim biyolojik anne ve babamın mezarını bulmak.

Bu işin sonunda hâlâ onlara neler olduğunu merak ederek üzülmek ve öfkelenmek istemiyorum. Ben sadece kim olduğumu ve yaşamda başıma gelenler olmasa ne olabileceğimi görmek istiyorum.

Hâlâ gerçek ailemin kim olduğu ve onların nerede gömülü olduklarını bana gösterecek bir şeyler bulmaya mecburum.

Sonra oğul olarak üstüme düşen görevi yapmış ve gerçek anne ve babamı onurlandırmış olacağım.

Ben de buna kararlı olduğumdan hâlâ araştırmaya devam edecek ve belki benim gerçek ailemin izlerini bulacaktım. Diğer Lebensbor çocuklarıyla yani aynı korkunç deneyimi yaşayan mağdurlarla tanışmak bana araştırmalarımı yeniden başlatmak

için güç vermişti. Şimdi nasıl ve nereden başlayacağımı biliyordum: Nürnberg.

Osnabrück'taki evime gitmek için yapacağım uzun seyahat öncesi yapmam gereken son bir konuşma vardı. O gün odada Lebensborn'a ait olmayan birkaç kişi arasında Josef Focks diye bir adam vardı. Bu kişinin ismini daha önce hiç duymamıştım ancak bu adam savaşta veya sonrası parçalanmış aileler hakkında bilgi ve belge toplamak konusunda isim yapmıştı. Bu amaçla harcadığı çabalar yüzünden medyada ona "Baba Bulucu" deniyordu.

Onunla kısa süre konuştum ve durumumu açıkladım. Ona resmi arşivlerden belge edinmekte karşılaştığım zorlukları ve elimdeki belgelerin zamanında benim St. Sauerbrunn doğumlu Erika Matko olduğumu söylemelerine rağmen Avusturya ve Slovenya yetkililerinin bunun tersini söylediklerini anlattım.

Herr Focks beni dinleyerek notlar aldı. Sözlerimi tamamladığımda ise bana yardım etmeyi kabul etti.

Ona tabii ki müteşekkirdim ancak samimiyetle konuşmam gerekirse Baba Bulucu'nun ortaya çıkaracaklarından çok Nürnberg'de yapacağım araştırmaları düşünüyordum.

On İkinci Bölüm

Nürnberg

"Lebensborn işlediği pek çok suçun yanında Almanlaştırma amacıyla kaçırılan yabancı çocuklardan sorumludur... Pek çok Çek, Polonyalı, Yugoslav ve Norveçli çocuk ailelerinden koparılmışlardır."

– İddianame: Nürnberg Askeri Mahkemesi, Dava No. 8

2003'ün ilkbaharında 500 kilometre güneyde bulunan Nürnberg'e doğru yola çıktım.

Nürnberg Nasyonal Sosyalizm'in kara suratıdır. Bu kent 1927-1938 döneminde on binlerce destekçiden oluşan grupların "Sieg Heil" diye bağırarak gamalı haçlı bayrak denizinde Hitler'in önünden asker nizamı içinde ellerinde meşalelerle geçtiği, bu resmi geçitlerin propaganda filmlerine çekildikleri ve Yahudi soykırımını işaret eden Irk Kanunları'nın 1935 yılında çıkarıldıkları yerdir.

Nazi Partisi için ülkenin merkezinde yer alan Nürnberg mistik bir şekilde Üçüncü Reich ile Himmler'in hayallerini süsleyen Aryan süpermenlerin bağlantısını sembolize eder. Burası ayrıca çok iyi tahkim edilmiş bir şehir olup bu nedenle savaşın

son haftalarında Müttefik güçlerinin eline en son geçen yerlerden biridir. Ortaçağdan kalan merkezin yüzde doksanı sistematik ağır bombardıman altında yok edildiği halde bu kent ancak dört gün süren çok çetin sokak savaşları sonucu alınabilmiştir.

Sovyetler Birliği, Birleşik Krallık ve Birleşik Devletler savaş bitmeden çok önce Nazi liderlerinin yargılanacakları halka açık mahkemeyi planlamışlardır. 1 Kasım 1943 tarihinde Müttefik güçlerin mutabakatı ile "İşgal Altındaki Avrupa'da Alman Mezalimi Deklarasyonu" yayımlanmıştır. Bu deklarasyonla Nazilerin yenilmelerinden sonra Müttefiklerin "onları dünyanın neresinde olurlarsa olsun bularak adalete teslim edecekleri" bildirilmektedir.

Bu deklarasyonu takip eden on sekiz ay içerisinde Müttefik orduları zafere yaklaştıkça Müttefik güçlere ait siyasiler ve avukatlar Nazilerin savaş ve insanlık suçlarından dolayı yargılanmalarını sağlayacak yeni yasal prensipler üzerinde çalışmışlardır. Savaş bittiğinde karar verilmesi gereken bu mahkemenin nerede kurulacağıdır.

İlk başta bu iş için Leipzig ve Lüksemburg düşünülse de bu yerler kabul görmemişlerdir. Sovyetler Birliği bu mahkemenin "faşizmin başkenti" olarak sembolik değeri olan Berlin'de kurulmasını istese de bu kentteki yıkım buna pratikte olanak tanımamıştır. Mahkeme için Nürnberg'in seçilmesinde iki önemli faktör rol oynamıştır. Bunlardan ilki kentin Nazi propagandalarındaki yerinin onu adalette emsal teşkil edecek hale getirmesidir. Ancak bundan daha önemli olan faktör kentte bulunan Adalet Sarayı ve içlerinde kendisine bağlı büyük hapishanenin bulunduğu kompleksin bombardımandan etkilenmeden ayakta kalmış olmasıdır.

Kasım 1945'te Üçüncü Reich'ın hayatta kalan Nazi liderleri mahkeme salonunun altındaki hücrelere konmuşlardır. Hitler adaletten kaçarak harabe haline gelmiş Berlin'de bulunan ko-

runağı Führerbunker'de intihar etmiştir. Himmler de yakalandığında korkakçasına siyanür içerek intihar etmiştir. Ancak Reichsmarschall Herman Göring ve Führer Yardımcısı Rudolf Hess gibi yirmi iki kişi Uluslararası Askeri Mahkeme karşısına çıkarılarak Nazi suçlarından yargılanmışlardır. Amerikan, İngiliz, Sovyet ve Fransız yargıçlarından oluşan mahkeme heyeti on bir ay sonra kararını açıklamıştır. Sanıklardan on ikisine ölüm cezası verilirken yedi sanık on yıldan müebbet hapse kadar çeşitli cezalar almıştır. Üç dava ise düşmüştür. (Bunlardan biri sanığın intihar etmesi diğeri ise yargılamaya uygun bulunmaması nedeniyledir.)

16 Ekim 1946 tarihinde mahkeme binasına bağlı spor salonunda idamlar infaz edilmiştir.

İşte 2003 ilkbaharında gittiğim korkunç bina kompleksi burasıydı. Buraya gidiş nedenim ünlü duruşma değil aynı binada görülen daha önemsiz duruşmalardı.

Her ne kadar Müttefikler ortak kurulan mahkemelerde yargılamaları uzun süre devam ettirmeyi planlamışlarsa da Soğuk Savaş ve Doğu ile Batı arasındaki ilişkilerin donması nedeniyle bu gerçekleşememiştir. Büyük dava sürerken Birleşik Devletler tek taraflı bir kararla "ikinci sınıf" Nazileri kendi hukuku çerçevesinde yargılamaya koyulmuştur. Sonuçta 1946-1949 döneminde 183 sanığın yargılandıkları on iki dava bu mahkemelerde görülmüştür. Sanıklar arasında Lebensborn liderleri de vardır.

Hadamar'dan döndükten birkaç gün sonra Nürnberg mahkeme kayıtlarını tutan yetkili ofislere yazdım. Alman resmi arşivlerinden edindiğim deneyime göre başvuruma bir geri dönüş beklemezken resmi arşivlerden tarafıma gönderilen yanıt karşısında sevinmiştim. Yanıtta başvurduğum konuyla ilgili kutu dolusu belgenin bulunduğu belirtilirken bunları incelemek isteyip istemediğim soruluyordu.

Bu belgeler 8. Dava kayıtlarıydı. Davanın resmi ismi "Ulrich

Greifelt aleyhine Amerika Birleşik Devletleri'nce açılan dava" idi ancak genelde RuSHA davası olarak biliniyordu çünkü yargılanan on dört sanığın hepsi Rasse-und-Siedlungshauptamt'ta [RuSHA] kıdemli pozisyonlardaydılar. Burası Himmler'in SS'in "safkanını" korumak için oluşturduğu ve sonra Lebensborn Programı'nı uygulayacak Irk ve Evlilik Genel Merkezi'dir.

10 Mart 1948'de mahkemeye sunulan iddianameyi okumaya başladım. On dört büyük boy dosya kâğıdına satır aralığı olmaksızın yazılan bu uzun iddianame suçlamaları insanlığa karşı işlenen suçlar, savaş suçları ve suç örgütü ilan edilen SS'e üyelik diye üç ana başlık altında toplamıştı. İddianame tatsız ve uzlaşmaz bir ifadeyle başlıyordu:

> *Eylül 1939 ile Nisan 1945 arası buradaki tüm sanıklar İnsanlık Suçları işlemişlerdir... Bu programın amacı Alman milletini ve "Aryan" ırkını güçlendirmektir...*
>
> *SS Irk ve Evlilik Genel Merkezi (RuSHA) pek çok suçun dışında ırksal inceleme yapmaktan sorumludur. Bu ırksal incelemeler RuSHA liderleri veya ırksal incelemeci adı verilen (Eignungsprüfer) kadrolarca yapılmışlardır... Almanlaştırmaya uygun çocukları kaçırmak için... Lebensborn işlediği pek çok suçun yanında Almanlaştırma amacıyla kaçırılan yabancı çocuklardan sorumludur.*

Bu kelimeleri okumak tüyler ürperticiydi. Burada davanın soğuk yasal dili çevresinde mevzubahis olan yaşamımım ilk yıllarında beni koruyup büyüten örgüttü. İddianame programın amaçlarının ve uygulandığı ülkelerin açıklandığı bölümle devam ediyordu:

> *"Irksal olarak değerli" yabancı çocukların kaçırılmaları projesi geniş çapta kurumsallaştırılmıştır. Bu programın*

düşman ülkeleri zayıflatmak ve Almanya nüfusunu artırmak gibi iki amacı vardır.

Bu program ayrıca işgal edilen ülkelerde rahatsızlık yaratmak ve misilleme yapmak için de kullanılmıştır. Savaş yıllarında pek çok Çek, Polonyalı, Yugoslav ve Norveçli çocuk aileleri veya onlara bakan kişilerden koparılarak "ırksal değerlerine" göre kategorize edilmişlerdir.

İddianamede yer alan ülkeleri özellikle vurguluyorum çünkü Gisela'nın dosyalarında bulduğum belgelerde Reich'a Almanlaştırma için getirildiğim yazmaktaydı. Dolayısıyla benim Çekoslovakya, Polonya, Yugoslavya veya hiç sanmasam da Norveç'ten getirilmiş olmam mümkün gözüküyordu. Belki 8. Dava dosyasında daha ciddi ve elle tutulabilir ipuçları bulacaktım.

Dosyadaki diğer belgelere bakmadan sanıkların isimleri dikkatimi çekmişti. Üçü erkek ve biri kadın dört Lebensborn yöneticisi Nürnberg'de sanık sandalyesine oturmuşlardı. Bunların oynadıkları roller ve rütbeleri açıkça yazılıydı:

MAX SOLLMAN – SS Standartenführer (albay), Lebensborn Başkanı

GREGOR EBNER – SS Oberführer (kıdemli albay), Lebensborn Sağlık Bölümü Başhekimi

INGE VIERMETZ – Lebensborn A Bölümü Başkan Yardımcısı

Bir anda beni durduran dördüncü isim olmuştu:

GUNTHER TESCH – SS Sturmbannführer (binbaşı), Lebensborn Hukuk Bölümü Başkanı

Bu ismi biliyordum. Beni Gisela ve Hermann'a verirlerken hazırlanan belgenin altında Sturmbannführer Tesch'in imzası vardı. Beni koruyucu aile yanına veren adam insanlığa karşı işlenen suçlardan Nürnberg'de yargılanmıştı.

Önümde duran kocaman kutudaki belgelere geri döndüm. Elli yedi gün süren duruşmada savcılık ve sanık tarafında 116 tanık dinlenmiş 2.000 kanıt incelenmişti ve basılı dava tutanağı 4.780 sayfayı buluyordu. Nürnberg'de geçirmeyi planladığım üç günün bu iş için yeterli olup olmadığını düşünmeye başlamıştım.

Davanın başsavcısı olan Telford Taylor isimli Amerikan Askeri Savcısı suçlara temel teşkil eden hususlarla işe başlamıştı. Hadamar'da öğrendiğim gibi Lebensborn çocuk kaçırma ve Almanlaştırma programı baştan beri Nazilerin "aşağı ırkları" yok etme planının bir parçasıydı:

> *Üçüncü Reich'in savaşa başlamasıyla zehirli prensiplerini uygulamaya başlaması mümkün olmuştur. 1940 yılının ortalarında kesin bir plan işleme konmuştur. Himmler'in yazdığı "Doğudaki Yabancı Irklara Mensup Halklara Yapılan Muamelenin Yansımaları" isimli çok gizli belgede...*

Bu belgeyi hiç duymamıştım ancak Tuğgeneral Taylor mahkeme heyetine bu belgenin çok gizli olduğunu belirtirken Himmler tarafından belgenin kopyalanmasının ve Hitler'in çevresindeki birkaç kişi ile birkaç parti üst düzey yöneticisi dışında kimseye gösterilmesinin yasaklandığını söylemektedir. Reichsführer'in "Yahudi kavramı tamamen ortadan kalkacaktır" sözlerini mahkemeye tekrarladıktan sonra Taylor Himmler'in safkan Aryan çocukları çalma planından alıntılar yapmaktadır:

İyi kana sahip çocukların ailelerine bu çocukları bize verme şansı tanınacaktır. Bu aileler daha sonra başka çocuk yapmayacaklarından bu insanlık altı Doğu halkları bizimkilere eşit liderlere sahip olamayacaktır. Dolayısıyla aleyhimize doğabilecek bu durum ortadan kalkacaktır...

Bizim kanımıza sahip bir çocuk bulduğumuzda çocuğun ailesine onun Almanya'da okula gideceği ve her zaman Almanya'da kalacağı bildirilecektir.

Polonya Almanların işgal ettiği ilk ülkedir. Ve bu ülke Lebensborn çocuk kaçırma programında laboratuvar rolü oynamıştır. Mahkemeye 18 Haziran 1941 tarihinde Himmler'in verdiği talimatları gösterir bir mektup sunulmuştur:

Özellikle güzel ırksal özellikler taşıyan Polonyalı küçük çocukların ailelerinden zorla alınarak çok büyük olmayan özel çocuk kurumları ve evlerinde eğitilmelerini doğru buluyorum.

Altı ay içinde soyağacı ve soy belgeleri tamamlanan çocuklardan uygun olanları tarafımızca alınmalıdırlar. Yıl sonunda ise bu çocukların iyi ırka mensup çocuksuz ailelere verilmeleri düşünülebilir.

Himmler altı ay sonra bir talimatname yayımlayarak çocuk kaçırmaların pratikte nasıl yapılacağı konusunda detayları verir ve "ırksal olarak değerli" tohumlara sahip çocukların çoğu Nazi muhalifi olduğunu düşündüğü ailelerinin yanından nasıl alınacaklarını anlatır:

Siyasi suçlara bulaşmış kişiler yeniden yerleştirme programına dahil olamazlar (Reichsführer'in toptan çocuk çalma faaliyetine verdiği isim). Bu kişilerin isimleri kon-

santrasyon kamplarına götürülmeleri için Yüksek SS komutası ve polis şeflerince derhal ülkedeki Emniyet Genel Müdürlükleri'ne bildirilecektir. (...) Böyle durumlarda bu kişilerin çocukları onlardan alınacaktır...

Yüksek SS komutası ve polis şeflerinin çocukların Almanlaştırma sürecinde ailelerinden gelebilecek kötü etkilere maruz kalmamalarına dikkat etmelidirler. Ailelerin kötü etkileri görüldüğünde ve bunun polis gücüyle önlenememesi halinde siyasi ve ideolojik olarak lekeli ailelerin çocuklarına kalacak yer temin edilecektir. Bu çocuklar kendilerinden hiçbir beklentimiz olmadan ve bu çocuklarda bulunan iyi kana duyduğumuz sevgimiz nedeniyle korumamız altına alınacaklar ve onlara kendi çocuklarımız gibi davranılacaktır.

Mahkeme tutanaklarında ayrıca Himmler'in Nazi standartlarındaki "ırksal" değere sahip olmayan Polonyalı ailelere yapılacaklar konusundaki talimatları sunulmuştur:

Brunhilde Muszynski koruma altına alınacaktır. Onun dört ve yedi yaşlarında olan çocukları kısırlaştırma sonrası koruyucu ailelerin yanlarına gönderilecektir.

Ingeborg von Avenarius ayrıca koruma altına alınacaktır. Onun çocukları da kısırlaştırma sonrası koruyucu ailelerin yanlarına verileceklerdir.

Mahkemeye Himmler'in korkunç emirlerini açıkladığı Ekim 1943 tarihli konuşması da sunulmuştu:

Yabancı bir ülkenin insanlarıyla uğraşırken özellikle de Slav halkıyla uğraşırken konuya Alman bakış açısıyla başlamamalıyız ve bu insanlara anlamaktan âciz oldukları

Alman düşünce tarzı ve mantığının sonuçlarını bahşetmemeliyiz. Bunlara hak ettikleri gibi davranmalıyız.

Tabii pek çok insan içinde her zaman ırksal olarak iyi olanlar bulunacaktır. Dolayısıyla bana göre görevimiz bu çocukları gerektiğinde kaçırarak ailelerinden almak ve bulundukları çevrelerden uzaklaştırmaktır. Ya kendimize kullanabileceğimiz kanı alacağız ve kendi insanlarımıza vereceğiz ya da o kanı yok edeceğiz.

Dolayısıyla en azından Nazilerin iyi Aryan özellikleri olarak nitelendirdikleri mavi gözlü ve sarışın Polonyalı çocuklar ailelerinden alınarak geçici kamplara gönderildiler. Bu kamplarda SS tarafından getirilen binlerce çocuğu ölçmek ve değerlendirmek üzere "ırksal inceleme" uzmanlarının bulunduğu bir kurul oluşturulmuştu. Bu uzmanların değerlendirmeleri nihai ve değiştirilemezdi. RuSHA tarafından verilen bir kararda şöyle deniyordu:

Irk kararı uzman tarafından verildikten sonra hiçbir ofis tarafından değiştirilemez. Uzmanın kararı doktorların tanısı gibidir.

Bu çocuklar daha sonra Lebensborn'a verildiler. Kutudaki dosyalarda ailelerinden alınarak Almanya'nın her yerinde bulunan Lebensbor evlerine gönderilen çocukların isimlerinin bulunduğu satır aralıksız yazılmış listeler vardı. Gözlerimi kapatarak binlerce çocuğun kimsesiz halde adeta hayvan gibi kamyonlara doldurulup onlara bakacak kimse olmaksızın çıkarıldıkları seyahati hayal ettim.

Tam o anada daha önce hiç hatırlamadığım ancak doğru olduğuna inandığım bir anı aklıma geliverdi. Çok küçüktüm ve trende yerde diğer bir çocukla beraber oturuyordum. Bir battaniyeyi paylaşıyorduk ve ikimiz de battaniyeyi kendimize

doğru çekiyorduk. Battaniyeyi kaybettiğimden tren uzun karanlık tünellerden geçtikçe çok üşüyordum. Bu doğru muydu? Polonya'da olanları okumam bilinçaltımda altmış yıldır uykuda olan bir anımı mı uyandırmıştı?

Nürnberg dosyalarını okudukça kendimi daha huzursuz ve tedirgin hissediyordum. Beynimde dava sonuca gidiyordu ve davanın merkezi Polonya'dan zamanında Çekoslovakya olan ülkedeki küçük bir köye kaymıştı.

Marie Doležalová 1947'de tanık koltuğuna oturarak beş yıl önce başından geçenler hakkında kanıt sunduğunda on beş yaşındaydı. 9 Haziran 1942 sabahı SS ve Gestapo askerleri ile dolu on kamyon Prag yakınlarında bulunan Lidice köyüne gelmişlerdi. İki hafta önce Çek partizanları Himmler'in çırağı ve Reich'ın işgali altında olan bu toprakları yönetmekle görevli SS Obergruppenführer Reinhard Heydrich'i öldürmüşlerdi. Hitler geniş çaplı bir misilleme yapılması emrini vermişti. Naziler bu köyün Heydrich'i öldürenlerle ilişkili olduğundan şüphelendiklerinden Lidice'ye baskın yapılmıştı.

Kamyonlardan inen silahlı askerler tüm köy nüfusunu toplamışlardı. İçinde Marie'nin babasının da bulunduğu tüm yetişkin köy erkekleri yani 173 kişi bir ahır duvarı önünde kurşuna dizilmişti. Ölenlerin cesetleri köy ateşe verilmeden önce bir bahçede on yedi sıra halinde dizilmişlerdi.

Neredeyse 200 kişiyi bulan ve aralarından bazılarının hamile olduğu köyün kadınları Ravensbrück toplama kampına gönderilmişti. 184 çocuk ise kadınlardan zorla alınarak otobüslere bindirilmiş ve Lodz yakınlarındaki eski bir tekstil fabrikasına gönderilmişti. Himmler'in kadrolarının emriyle çocuklar aç bırakılarak soğuk taşlarda battaniye verilmeden yatmaya zorlanmışlardı.

RuSHA ırk uzmanları Lodz'a geldiklerinde her çocuğu Aryan özellikleri açısından değerlendirmişlerdi. Çocuklardan 103'ü

testlerde "başarısız" olmuştu ve bunlardan 74'ü Gestapo'ya verilerek yetmiş kilometre uzaktaki Chelmo ölüm kampına yollanmıştı. Burada çocuklar özel olarak tasarlanmış kamyonlarda gazla zehirlenerek öldürülmüşlerdi. Sadece yedi çocuk Almanlaştırmaya uygun bulunurken bunlardan biri de Marie Doležalová'ydı.

O çocuk evine geldiğinde kendisini diğer ülkelerden gelen pek çok çocuğun arasında bulmuştu. Marie Almanca öğrenmeye zorlanırken Çekçe konuşması halinde cezalandırılıyordu. Sonunda Lebensborn onu onaylı bir Alman aileye vermişti. Koruyucu aile Marie'ye karşı çok nazikti ve kendilerine katıldığı için ona iki yeni elbise hediye edilmişti. Ancak aile onu nereden geldiğini unutması konusunda zorluyordu.

Savaş bittikten sonra katliamdan ve toplama kampından kurtulan birkaç Lidice kadını kayıp çocuklarını aramaya başlamışlardı. Nürnberg'deki mahkemeye tanık olmadan bir yıl önce Marie annesine kavuşmuştu ancak annesi ölüm döşeğindeydi. Annesinin yatak ucunda duran Marie anadilinden bir kelime bile hatırlamadığını fark etmişti.

Tüm bunları Marie Doležalová Nürnberg'deki yargıçlara anlatmıştı. Onun ifadesini okurken kendimi onun yerine koydum. Belki ben de Himmler'in askerlerince yakılan bir köyden gelen sarışın, mavi gözlü, "ırksal olarak değerli" şanslı bir çocuktum. Böyleyse beni nereden kaçırmışlardı? Ve Marie gibi annemi ölmeden görme şansım olacak mıydı?

Sonra listeleri buldum. Bunlar Lebensborn kadrolarınca 1944 yılında hazırlanmış eski püskü gri büyük dosya kâğıtlarına yazılıydılar. Neredeyse altmış yıl sonra renkleri attığından daha okunaklı hale gelmişlerdi. Her liste dört kolona ayrılmıştı. İlk kolonda isim vardı. İkinci kolonda 1940'ların başından itibaren doğum tarihleri verildiğinden bunun bir tür çocuk kayıt listesi olduğu belliydi. Üçüncü kolonda gönderilen yer ismi vardı. Son kolonda ise kayıt tarihi bulunuyordu.

Bu listede 473 çocuğun ismi vardı. Listenin yarısına vardığımda şunları gördüm:

İsim: Matko, Erika.
Doğum tarihi: 11.11.1941.
Gönderilen Yer: Oberst Hermann von Oelhafen, Munich, Gentzstrasse 5.
Kayıt tarihi: 03.06.1944.

Gerçek ismimi bulmuştum.

Bunun sadece resmi mahkeme kaydı olduğundan değil Hermann'ın doğru adresini ve benim onlara doğru veriliş tarihimi göstermesi nedeniyle gerçek olması gerekiyordu.

Önümde liste arkama yaslandım. Duygusal olmayışıma şaşırmıştım. Sloven hükümetinden Erika Matko isimli şahıs hâlâ Rogaška Slatina bölgesinde yaşadığından benim Erika Matko olamayacağımı söyleyen mektup geldiğinden beri kaybolmuş gibiydim. Şimdi şu solmuş Lebensborn listesine bakarken amacımı ve gerçek kimliğimi hissediyordum.

Bu listelere ek olarak Nürnberg savcılarınca sorgulanan iki Lebensbor çalışanının ifadeleri vardı. Bunlardan ilki Lebensborn genel merkezinde çalışan Maria-Martha Heinze-Wissede isimli bir kadına aitti. 9 Ağustos 1948 tarihinde kendisine listeler gösterildikten sonra bu kadın bazı çocukların milliyetlerini tanımlamıştı. Erika Matko da bunlardan biriydi.

Önümdeki listelerden şu Yugoslav çocukların isimlerini tanıdım:

(...) Erika MATKO. Bu çocuklar Lebensborn tarafından Alman ailelerine önceden verildikleri için ben sadece bu çocukların dosyalarını biraz bilirim.

Belgelerden görüldüğü gibi bunlara "eşkıya çocukları" denirdi ve Lebensborn bunları Volksdeutsche Mittelstelle'den [VoMi] almıştı... Hatırladığım kadarıyla Lebensborn bu çocukları Bayreuth bölgesindeki Volksdeutsche Mittelstelle kampından almıştı.

Kalbim hızla atıyordu. Yugoslavya'dan getirildiğim ve Lebensborn'a VoMi örgütünce verildiğim gün gibi açıktı.

Küçük bir araştırma sonrası VoMi denilen örgütün Himmler'e bağlı karmaşık yapılardan biri olduğunu anlamıştım. VoMi savaştan önce güya *Volksdeutsche* yani Nazi Almanyası sınırlarında yaşayan Alman kökenli insanların haklarını korumak için kurulmuştu. Ama savaşta Hitler'in orduları Polonya, Çekoslovakya ve Yugoslavya'yı işgal edince VoMi bu topraklara yarım milyon gönüllüsünü yerleştirirken orada yaşayanları da yerlerinden uzaklaştırmış veya hapse atmıştı. Bu şimdi etnik temizlik diye adlandırdığımız faaliyetin uygulayıcısı bir kurumdu ve bu kurumun benim kökenimle olan ilişkisi benim biyolojik aileme hayır getirmemişti.

Peki onlar kimdi? Maria-Martha Heinze-Wissede'nin yeminli ifadesinde bu konuda önemli bir ipucu vardı. Ben ve diğer Yugoslav çocuklar "eşkıya çocukları" diye listelenmiştik. Nazi terminolojisinde bu partizan savaşçılara verilen isimdir. Babalarımızın Alman işgaline direnen isyancılar oluşu bende gurur uyandırmıştı. Ne kadar cesur olmalıydılar. Onların yerinde olsam Hitler'in ordularına karşı savaşma cesareti bulacağımdan kuşkuluyum.

İkinci tanık ifadesi Emilie Edelmann isimli bir Lebensborn memuresine aitti. Bu kadın örgüte 1939 yılında girerek son ana kadar çalışmıştı. Sonradan Edelmann koruyucu aile yanına verilmek üzere hazırlanan çocuklardan sorumlu pozisyona kadar yükselmişti. 3 Nisan 1948 tarihinde bu kadın da Amerikalı sor-

gulayıcılara çocukların Yugoslavya'dan kaçırıldıklarını söylemişti ve Lebensborn evine olan yolculuğumdaki birkaç boşluğu doldurmuştu. Kadın kaçırılan çocukları *Südost-kinder* diye tanımlamıştı. VoMi-terminolojisinde bu Almanya tarafından işgal edilen güneydoğu bölgelerinden gelen çocuklar anlamına geliyordu.

Emin olmak için her şeyi defalarca dikkatle okudum. Benim 1942 ve 1943 yıllarında Yugoslavya'dan kaçırılarak anayurda getirilen beş çocuktan biri oluşum Nürnberg dosyalarına göre tartışma götürmezdi. Önce güney Almanya'da bulunan Wedenfels şehrindeki VoMi kampına getirilmiştim, sonra da Münihli Oelhafen ailesine verileceğim Kohren-Sahlis'teki Sonnenwiese evine getirilmiştim.

Nürnberg'den ayrılmadan önce yanıt bulmam gereken tek bir soru kalmıştı: Dava nasıl sonuçlanmıştı? Hapiste tutuklu Lebensbor üst düzey yöneticilerine ne ceza verilmişti?

Üst düzey RuSHA yetkilileri suçlu bulunarak uzun hapis cezaları aldıkları halde şaşırtıcı şekilde dört Lebensborn sanığı savaş ve insanlığa karşı suçlardan beraat etmişlerdi. Üç erkek SS üyeliklerinden suçlu bulunmuşlardı ancak Inge Viermetz kadın olması nedeniyle SS'e girmediği için suçlanmamıştı. Ancak erkeklerden hiçbiri mahkemeden sonra tek bir gün bile hapis yatmamışlardı. Kendilerine sunulan tüm kanıtlara rağmen yargıçlar inanılmaz şekilde Lebensborn'un "sosyal yardım örgütü" dışında bir şey olmadığı kararına imza atmışlardı.

Öfkeden kudurmuş gibiydim. Tüm kanıtları görmüştüm ve Hadamar'da benim gibi Lebensborn kurbanlarının acı dolu hikâyelerini dinlemiştim. Şimdi gerçeği biliyordum ve bu beni nasıl Lebensborn batağına düştüğümü araştırmaya daha da kararlı kılıyordu.

Sloven hükümeti ne düşünürse düşünsün ben oradan gelmiştim. Ve sadece bunu kanıtlamam gerekti.

On Üçüncü Bölüm

Rogaška Slatina

"Çocukluğunuza dair birkaç soruyu yanıtlarsanız size çok ama çok müteşekkir olacağım... Bu soruları size meraktan sormuyorum..."

– *Erika Matko'ya Mektup*, Haziran 2003

Almanya'da Matko soyadını taşıyan pek çok kişi buldum. Bunların her birine mektup yazarak benim geçmişim veya Gisela ile Hermann von Oelhafen hakkında bildiklerini sordum. Yaptığım tamamen şansımı denemekti ancak şaşırtıcı şekilde bana kendileriyle temas ettiğim için teşekkür eden ve şans dileyen yanıtlar aldım. Bu kişilerden hiçbiri bana araştırmalarımda yardımcı olacak bilgilere sahip değildi.

Bu süreçte Josef Focks çok meşguldü. Alman Matko ailelerinden aldığım yanıtlar Baba Bulucu'nun moralini bozmamıştı, tam tersine araştırmalarını yaptığı coğrafi bölgeyi genişletmişti.

Josef Focks olmasa geçmişim hakkındaki gerçekleri asla bulamayacağım insanlardan biridir. Josef 1980'lerde NATO'da görev almış eski bir subaydır. Norveç'te görevli olduğu günlerde Josef ilk defa babaları Alman olan çocuklar ile Lebensborn ev-

lerinde doğanların acılarıyla karşılaşmıştır. Bu insanların çektikleri acılar ve yaşam boyu hissettikleri utanç karşısında Josef bu kişilere ailelerini bulma konusunda yardım teklif etmiştir.

Lebensbor yetkililerinin çocukların baba isimlerini bilerek gizlemeleri Josef'in baştan itibaren karşılaştığı bir sorundur. Kendisine yaratıcı çözüm üretme şansı veren internet ve online kayıt sistemlerinin olmadığı günlerde soyağacı araştırmalarında böyle bir lojistik zorluk vardır. Dolayısıyla Josef bu koşullar altında araştırmaları için yerel kontaklarını kullanmaya (kendisi taksi sürücülerinin çok değerli bilgi kaynakları olduklarını söylemektedir), kenarda köşede kalmış arşivlerde araştırma yapmaya, kütüphanelerde eski gazete koleksiyonlarını incelemeye hatta mezarlıkları ziyaret ederek mezar taşlarını okumaya başlamıştır. Bu şekilde Josef Focks günbegün soyağacı bulmacasını çözecek bir yöntem geliştirmiştir.

Ona rastladığımda hepsi Lebensborn evleriyle ilgili olmayan binden fazla vakaya bakmış olan Josef bunlardan çoğunda aile bireylerinin izlerini başarıyla sürerek onları bulmuştu. Araştırmaları onu Almanya dışında Amerika hatta Avustralya'ya kadar götürürken Bonn'daki ofisi sayısız dosya ile tıka basa doluydu. Emekli bir subay olarak devletten aldığı maaşla geçinen Josef benim gibi insanlara yaptığı yardımlar için beş kuruş para almamakta ve sadece bizlerdeki acıyı dindirmenin verdiği zevkle işini götürmektedir. Ona ne kadar teşekkür etsem azdır.

En önemli Matko bireylerini bulan Josef'tir. Josef annesi köle işçi olarak çalıştırılmak üzere Nazilerce Yugoslavya'dan getirilen bir kadın aracılığı ile hâlâ Rogaška Slatina civarında yaşayan pek çok Matko soyadlı kişinin irtibat bilgilerini edinmişti. Matko ailesi benim yaşımda veya biraz büyük kişiler ile bir nesil genç insanlardan oluşan geniş bir aileye benziyordu. Bunların içinde en umut veren kişi Erika isimli kadındı.

Josef bu kadının adresini ve ilişkili olabileceğini düşündü-

ğü Maria Matko isimli kadının telefon numarasını bulmuştu. Onun Maria'ya telefon etmesi ve benim de Erika'ya mektup yazmam konularında mutabık kalmıştık.

Bilgisayarımın başına oturarak ne yazacağımı düşündüm. Ben bu kadın veya yaşadığı ülke hakkında hiçbir şey bilmediğimden bu yazılması kolay bir mektup değildi. Sonunda geçmişim hakkındaki gerçekleri bulma ihtiyacımı açıkça yazmaya karar verdim. Kendi kendime bana yardımcı olamasalar bile Almanya'da tamamen şansa bulduğum Matko soyadlı kişiler bana cevap verdiklerine göre geldiğimi bildiğim yerde yaşayan ve ismimi taşıyan bu kişinin de bana yardımcı olmaya çalışabileceğini düşündüm:

Osnabrück, Almanya
16 Şubat, 2003

Sevgili Bayan Matko,

Size bugün çok kişisel bir durum hakkında yazıyorum ve bana yardım edebileceğinizi ümit ediyorum. Tabii ki burada karşılaştığımız problem benim Slovence bilmemem ve sizin de Almanca bilmiyor olabileceğinizdir. Fakat bir kişinin mektubumu size tercüme edeceğini umuyorum.

Uzun yıllardır biyolojik ailem hakkında araştırma yapmaktayım ve bu süreçte pek çok tuhaf şeyle karşılaştım. Bunlar beni tedirgin ve rahatsız etseler de araştırmalara devam etmek zorunda olduğumu biliyorum.

Koruyucu ailem beni "Sonnenwiese" isimli Lebensborn evinden aldı.

Orada verilen aşı belgelerine göre ismim Erika Matko olup doğum yerim St. Sauerbrunn şehriydi. Bundan başka o yıllara ait bir belgem yok.

Lebensborn'a hangi nedenlerle getirildiğimi bilmiyorum. Koruyucu ailem de bana hiçbir bilgi vermedi.

On yıl önce Lebensborn çocuğu olduğumu bile bilmiyordum. Kızılhaç kimliğim hakkında hiçbir bilgi bulamadı. Lebensborn hakkında araştırmalar yapıp bir kitap yazan Dr. Georg Lilienthal ile temas ettim.

O bana benim Yugoslavya'dan kaçırılan çocuklardan biri olabileceğimi söyledi. Şimdi araştırmalarım içinde sizi buldum.

Bunu meraktan sormuyorum ama bu çifte kimlik nasıl ortaya çıktı öğrenmek istiyorum. Hiç Lebensborn evlerinde kaldınız mı yoksa siz yaşamınızın tümünü Rogaška Slatina'da mı geçirdiniz?

Çocukluğunuza dair sorularımı yanıtlarsanız size çok ama çok müteşekkir olacağım.

En iyi dileklerimle, Ingrid von Oelhafen

Bundan başka söyleyebileceğim veya yapabileceğim bir şey yoktu. Mektubu belki içinde yazdıklarımdan bir şey diğer Erika Matko'da bir etki yaratır umuduyla postaladım.

Bu süreçte Josef araştırmalarında gelişme kaydetmişti. O Maria Matko ile telefonda bir tercüman aracılığı (o Slovence bilmediği gibi Maria da Almanca bilmiyordu) ile olumlu bir konuşma gerçekleştirmişti. Göründüğü kadarıyla bu kadın benim yaşımdaydı ve tüm yaşamını Rogaška Slatina'da geçirmişti.

Maria'nın Josef'e söylediklerine göre bu kadın zamanında Nazi karşıtı olan bu geniş ailenin reisi konumundaydı. Kadın detayları bulanık hatırlamakla beraber aileden birinin Naziler tarafından kurşuna dizildiğini ve 1940'ların başında aileden üç çocuğun kaçırıldıklarını duyduğunu anımsıyordu. Bu aradığım Matko ailesinin geçmişine benziyordu ve kadının gizemli Erika hakkındaki bilgisi ümit vericiydi.

Ancak beni zıplatan son öğrendiğim olacaktı. Herr Focks Maria'yı Erika'yı da yanına almak suretiyle benimle tanışmaya ikna etmişti. Bir anda çok tedirgin olmuştum. Oraya gitmek için ölüyordum ancak sonuçta karşılaşabileceklerim beni ürkütüyordu. Ya bunlar "yanlış" Matko ailesi iseler ve ziyaretim boşa çıkarsa? Çok perişan olacağımı biliyordum. Veya bu kişiler benim akrabalarım bile olsalar görüşmemiz kötü geçebilir, bana karşı düşmanca veya kırgın davranabilirlerdi. Bu daha da kötü olurdu.

Baba Bulucu bu endişelerin hiçbirini taşımıyordu. Beni planını kabul edene kadar zorladı. Bunun için önce Münih'e oradan da Slovenya'nın başkenti Ljubljana'ya uçmam gerekiyordu. Sonra oradan bir taksi bulup seksen kilometre uzaktaki bölgenin en önemli şehri Celje'ye gitmem gerekecekti.

Buraya gitmemin bir başka nedeni daha vardı. Her sonbahar birkaç Nazi çocuk kaçırmaları ve sürgün programı mağduru Celje'de buluşuyorlardı. Josef Rogaška Slatina'ya gitmeden bir gün önce o toplantıya katılabilmem için gerekli işlemleri yapmıştı. Bir gün sonra Maria ile Rogaška Slatina'da bir kafede buluşacaktık ve Josef bana tercümanlık yapması için bir arkadaşını da yanıma verecekti.

Slovenya veya tarihi hakkında o anda çok az şey biliyordum. Hatta bu ülkenin Yugoslavya'nın parçalanması sonrası nasıl bağımsız hale geldiğini bile bilmiyordum. Uçuş tarihim yaklaştıkça konu hakkında daha fazla okumaya ve Lebensborn Programı tarafından kaçırılmasam şimdi yaşantımı geçiriyor olacağım ülkeyi tanımaya çalışıyordum.

Yugoslavya Alman işgalcileri kovan ilk ülkelerden biriydi. Josip Tito önderliğinde partizanlar işgal altındaki Avrupa'daki en etkin Nazi karşıtı direniş gücüydüler. 1942 yılının ortalarında düzensiz yaptıkları gerilla saldırıları artık Almanlara büyük kayıplar verdiren ve Hitler'in ordularının kaldıramaya-

cağı zarara neden olan askeri başarılara dönüşmüşlerdi. 1944 yılı başlarında partizan güçler Almanları Sırp bölgesi dışına sürerken bir yıl sonra tüm Alman askerleri Yugoslavya'dan çekileceklerdi.

Yugoslavlar bu zaferi Sovyetler Birliği'nden aldıkları kısıtlı destekle sağlamışlardı. Tito'nun savaş sonrası kuracağı demokrasi ve muhalefete tolerans göstermeyen tek parti rejimi komünist olsa da Yugoslavya yirmi beş yıl boyunca Demirperde ülkeleri arasında en özgür olanı olacaktı. Ülke 1948 itibariyle Moskova'dan uzaklaşarak kendi tarzı sosyalizmi oluşturmaya çalıştı. Yugoslavya Kremlin ve Batı'yı eşit ölçüde eleştirmekten kaçınmazken Soğuk Savaş döneminde hiçbir tarafta olmayan ülkelerden oluşan Bağımsız Ülkeler Topluluğu'nun kurucuları arasında yerini almıştır.

Ancak ülkenin derinliklerinde her zaman tansiyon yüksektir. Yeni kurulan Yugoslavya Sırbistan, Hırvatistan, Slovenya, Bosna Hersek, Karadağ ve Makedonya isimli altı farklı ve zaman zaman birbirine düşman ülkenin bir araya getirilmesiyle oluşmuştu. Bu ülkelerin her birinin etnik, siyasi ve dini tarihçeleri birbirinden farklıydı. Bunları bir arada tutan efsanevi lider Josip Tito'ydu. Tito'nun 1980'deki ölümüyle ülkedeki çözülme hızlandı.

Yugoslavya'daki en büyük etnik grup Sırplardı ve II. Dünya Savaşı öncesi Yugoslav Krallığı'nda Sırplar hâkim millettiler. Tito sonrası Sırp lider Slobodan Miloseviç tekrar Sırpların Yugoslavya'daki tarihi üstünlüklerini sağlamak istedi. Slovenya ve Hırvatistan bu güç gaspına karşı çıksalar da engelleyemediler.

Ülkede biriken tansiyonu ateşleyen 1989 yılında Kosova'da Arnavut madencilerin grev hareketi oldu. Slovenya ve Hırvatistan'ın desteklediği Arnavut madencilerin grevleri kısa sürede yayılarak bağımsız Kosova gösterilerine dönüştü. Sırp liderliğini sinirlendiren bu durum Federal Ordu gönderilmeden önce madencilere karşı polis gücünün kullanılmasına neden oldu.

Ocak 1980'de Birleşik Yugoslavya Komünist Kongresi olağanüstü toplandı. Ülke tek parti rejiminde olduğundan Komünist Kongre aslında tüm Federal Cumhuriyet'i yöneten organdı. Kongrede Slovenya ve Sırbistan arasında çıkan ülkenin geleceğiyle ilgili tartışma birliğin kendini lağvetmesiyle sonuçlandı. Artık Yugoslavya'nın geleceği için hüküm verilmişti.

Çözülme sonrası ilk problem anayasal kriz oldu. Etnik milliyetçiliğin hızla yükselişi ve Doğu Avrupa'daki diğer komünist ülkelerin çöküşü sonrası beş cumhuriyet bağımsızlıklarını ve Sırp üstünlüğünün sona ermesini talep ettiler. Artık savaş sahnesi kurulmuştu.

Bundan sonra olanlar İkinci Dünya Savaşı'ndan beri Avrupa'nın gördüğü en büyük çatışma ve insanlığa karşı işlenen suçların hortlaması olacaktılar. On yıl içinde 140.000 kişi çatışmalarda öldü. Yüz binlerce belki de milyonlarca kişi tecavüz ve etnik temizliğe uğradı, toplama kamplarına gönderildi ve ağır bombardıman altında kaldı.

İlk kirli savaş Slovenya'da başladı. Sonuçta Sırp ağırlıklı Yugoslav Halk Ordusu'nca işgal edilme tehlikesini bile bile Aralık 1989'da Sloven nüfusun yüzde 88'i federal devletten ayrılarak bağımsız cumhuriyet kurmak için oy verdi. Acemi Sloven hükümeti çağdışı kalmış yerel güçlerini gizlice iyi eğitimli ve donanımlı gerilla ordusuna dönüştürmeyi başarmıştı. Adeta bu Hitler'in ordularını kovan partizan güçlerin yeniden doğuşu gibiydi.

Federal Ordu çok büyük ve güçlü olduğundan Slovenler konvansiyonel savaşla bir şey kazanamayacaklarının farkındaydılar. Bu nedenle ülke köprülerin havaya uçuruldukları, şehir ve köylerde yakın menzilli çatışmaların yapıldığı gerilla savaşına hazırlandı.

Aynı zamanda Slovenya Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri'nden yardım istemekteydi. Ancak Batılı güçler

pek çok küçük devletle uğraşmaktansa tek bir federal devleti muhatap almayı kolay bulduklarından Slovenya'nın bağımsızlığını tanımadılar. Batılı ülkelerin bu tutumu Sırpları daha da cesaretlendirdiğinden büyük ölçekli içsavaş kaçınılmaz hale gelmişti.

İçsavaşta ilk kurşun Yugoslav ordusu tarafından Ljubljana'ya yetmiş beş kilometre uzaklıktaki Divaca köyünde 27 Haziran 1990'da atıldı. Aynı öğleden sonra Sloven askerler iki Yugoslav helikopterini düşürdüler.

Sonraki on gün savaş batıya, Ljubljana'ya sıçradı. Ve başkentten sonra doğu bölgesinin merkezinde bulunan Celje ve Rogaška Slatina'da devam etti. 6 Temmuz'da ilan edilen ateşkes ile Slovenya 62 ölü ve 300'e yakın yaralı pahasına özgürlüğüne kavuşmuştu. Gelecekte Kosova, Bosna ve Hırvatistan'da çıkacak savaşlara göre bu mücadele küçük kalmakla beraber Slovenlerin Nazilerin ülkeden atılmaları sonrası ilk kez özgürlüklerine kavuşmaları açısından önemliydi. Açıklanamaz şekilde gururlanmıştım.

2003 Eylül'ünün sonunda Münih'e uçtum. Josef Focks havaalanında tanışarak Ljubljana'ya beraber uçacağımız çevirmeni ayarlamıştı. Ancak uçak kalkana kadar çevirmen gelmemişti, dolayısıyla uçağa tek başıma binmiştim. Sadece Almanca bildiğimden Slovenya'da kiminle ne görüşeceğim konularında endişelenmiştim. Çok zayıf ve ortada kalmış hissediyordum. Neyse ki çevirmen uçağa bir mesaj ulaştırmayı başararak hosteslerle bana onun trafikte kaldığı için uçağı kaçırdığını ve bir sonraki uçakla Ljubljana'ya geleceğini bildirmişti.

Ljubljana Havaalanı'nda tüm gün bekledim. Cep telefonum çekmiyordu, kimse Almanca bilmiyordu ve ben yerel telefonları kullanmayı beceremiyordum. Tüm yapabildiğim oturup bekleyerek çevirmenim gelmesini ummaktı.

Çevirmen sonunda geldiğinde gecenin ortasını bulmuştuk

ve kötü bir ruh hali içindeydim. Ancak duygularıma harcayacak zamanım yoktu çünkü Celje'deki bir ilkokulda o akşam Nazilerce çalınan Sloven çocukların toplantısı vardı. Öğrendiğim kadarıyla bu kasaba Alman işgalindeyken Cilli diye bilinirmiş ve hem partizan direnişin hem de Nazi misillemelerinin merkeziymiş.

Şehir dışında yol alırken camdan dışarı bakarak doğduğum yeri ve çevreyi özümsemeye çalışıyordum. Burayı yetmiş yıl sonra ilk defa gördüğümde bilinçaltındaki bazı anıların ortaya çıkıp çıkmayacaklarını önceden merak etmiştim. Maalesef hiçbir anı ortaya çıkmadı.

O gece tanışacağım insanlar hakkında çok az bilgim vardı ve Celje'deki kaçırılan çocukların toplantısının daha önce katıldığım toplantıdan çok farklı oluşuna şaşırmıştım. Bu kişiler birbirlerini aramaya 1962'de başlamışlardı ve hikâyelerini o zamanki Yugoslavya'ya anlatmaya kararlıydılar.

O gece rastladığım erkek ve kadınların hepsi seksenli yaşlarda yani benden on veya on beş yaş büyük kişilerdi. Bu kişiler sonradan resmen desteklenen mağdurlar grubunun liderleriydiler ve onların anlattıkları benim bilgilerimde olan bazı eksikleri kapatmıştı.

1942 yılı boyunca bebeklerden on sekiz yaşına kadar 654 çocuk Nazilerce ailelerinden zorla alınarak Reich içinde yer alan pek çok kampa gönderilmişti. Yaşı büyük olanların ya da en azından köle işçilik ve Almanlaştırma uygulamalarından sağ kurtulanların çoğu savaş sonunda geri gönderilmişlerdi. Ben Celje'ye gittiğimde bunlardan sadece 200 kadarı hayattaydılar.

Bu kişilerin yaşlarına rağmen hafızaları çok kuvvetliydi ve dünyanın onlara yapılanları duyması konusunda kararlıydılar. İki konuşmacı ilkokulda ayağa kalkarak tanık oldukları olayları anlattı. Çevirmenime güvenmeme rağmen benim toplantıya katkıda bulunacak fazla söyleyeceğim bir şey yoktu. Fakat

toplantıya katılmam diğerleri tarafından iyi karşılanmıştı. Toplantı sonrası üç kişi benimle konuşmaya geldi. Bunların hepsi 1942'de Celje'den kaçırılmış çocuklardı ve birinin beni tanıdığını söylemesi karşısında çok şaşırmıştım.

İlk kadın bu çevreden gelen çocuklarla beraber SS zoruyla ilkokulda iki gün kaldığında daha on yedi yaşındaymış. Çocuklar içinde bebeklerden on sekiz yaşındakilere kadar değişik yaş gruplarından kişiler olduğu için ve bebekler annelerinden zorla alındıklarından büyük çocuklara küçüklere bakmaları emri verilmiş. Bu sıcakkanlı ve duygusal kadın bebeklerin altını temizlemekle yükümlüymüş ve beni yıkadığını kesinlikle hatırlıyordu.

Duyduklarıma inanamıyordum. Çocukları bir araya topladıklarında bir yaşından küçük olmalıydım. Biri beni altmış yıl sonra nasıl hatırlayabilirdi? Ancak bu kadın bir şekilde beni gördüğüne inanıyordu. Bu inanılmazdı. Slovenya'ya sadece beni bu ülkeyle ilişkilendirecek kanıt bulmak için gelmiştim. Ama şimdi Celje'de kaçırıldığım günü hatırlayan ve bebekken beni kollarına alarak baktığını söyleyen biriyle yüz yüze gelmiştim.

Belki bu kadına toplantıya katılacağım önceden söylendiğinde bu onun hafızasındaki olayları canlandırmıştı.

Sonra konuştuğum kişi aynı yaşlarda olan bir adamdı. Kaçırılma günü bu adam on dört yaşında olduğunu söyledi ve çocukların bir araya toplanmalarından bir gün sonra neler olduğu konusunda beni aydınlattı. Adam bana bizim 150 kilometre kuzeyde Avusturya'nın Frohnleiten şehrinde bulunan transit kampa götürüldüğümüzü söyledi. Bu adam beni orada gördüğünden ve ismimim Erika Matko olduğundan çok emindi.

O sırada yaşlı bir hanım lafa girerek adamın söylediklerini onayladı. O da Celje'den kaçırılarak Frohnleiten'a götürülmüştü, beni orada gördüğünü ve ismimin Erika Matko olduğunu hatırlıyordu.

O anda kendimi korkunç derecede mutlu hissettim. Uzun süre ve pek çok hayal kırıklığı sonrası kim olduğum ve nereden geldiğim konularında birinci elden kanıtlara ulaşmıştım. Bu olağanüstü bir duyguydu.

O gece yeni tanıdığım kişileri kaçırılma olayının detayları konusunda zorlayacak vaktim yoktu. Ağustos 1942'de olan olayları detaylı öğrenebilmem için daha bekleyecektim.

Ertesi gün Maribor bölgesine geçtik. Maria ile buluşmamızdan önce Josef Focks Matko soyadı taşıyan iki kişiyle daha bana randevu almıştı. Josef ayrıca bana steril tüp ve pamuklu çubuklar vererek Matko ailesi bireylerinin kabul etmeleri halinde onlardan salya örnekleri almamı, bu şekilde aramızdaki genetik benzerlikleri bulabileceğimizi söylemişti. Tükürük örneklerinin analizleri sonucu akraba olup olmadığımızı anlayacaktım.

İlk durağımız Rogaška Slatina yakınlarında bir köydü. Arabanın camından yemyeşil ağaçlarla kaplı çevreye baktıkça bana aşina gelen şeyler görmeyi umuyordum ancak çevredeki hiçbir şey bana tanıdık gelmiyordu. Gittiğimiz köy çok fakirdi ve tanışacağım kadın kırk yaşındaki oğluyla yaşayan seksen yaşında biriydi. İkisi de ziyaretime şaşırmış görünüyorlardı ancak yaşlı hanım bana tükürük örneği vermeyi kabul etti. Oğlu düşmanca davrandığından tükürük örneği vermeyi kabul etmedi. İkisi de bana kendi aileleri hakkında detaylı bilgi veremediler. Oradan ayrıldığımızda bu insanlarla akraba olsam bile uzaktan akraba olacağımızı düşündüm.

O gün görüştüğüm ikinci Matko otuz yaşında bir kadın berberiydi. Bu hanım DNA analizi için bana tükürük örneği verdi ancak onun da bana yardımcı olacak fazla bir bilgisi yoktu.

Sonunda Maria Matko ile tanışma vakti gelmişti. Herr Focks bize Rogaška Slatina'daki küçük bir kafede randevu ayarlamıştı ve Maria yanında gizemli Erika'yı da getireceğine söz vermişti.

İçeri girer girmez Maria'nın tek başına olduğunu gördüm. Biraz hayal kırıklığına uğramıştım.

Maria sıcakkanlı, yardımcı olmaya çalışan ve geçmişimin kilidini açmada çok önemli biriydi. O yetmiş üç yaşındaydı ve evlendiği için Matko soyadını taşıyordu. Ludvig isimli kocasının iki kız kardeşi vardı. Tanja Ludvig'den büyüktü, Erika ise küçüktü. Ludvig ve Tanja ölmüşlerdi, Erika ise hasta olmasına rağmen hayattaydı. Konuşmanın sonunda Maria Erika'nın randevuya gelmek istemediğini söyledi.

Konuşmamızdan hiçbir Matko ailesi üyesinin onlarla akraba olduğumu düşünmediği çok açıktı. Bunların içinde en açık görüşlü olan Maria'nın bile çekinceleri vardı. O noktada ben de onların şüphelerini paylaşır olmuştum.

Ancak Maria sonradan verdiği detaylarla umudumu yükseltmişti. Ludvig, Tanja ve Erika'nın ebeveynleri Johann ve Helena'ydılar. Bu isimler bana üç yıl önce Maribor'lu arşivcinin verdikleri isimlerle aynıydı. Bunun ötesinde Johann direnişçi olması nedeniyle Nazilerce hapse atılmıştı. Bu da bana Georg Lilienthal'ın geçmişim hakkında anlattıklarına uyuyordu.

Önceki yıllarda gerçeği arayışım bir şablonu takip etmişti. Önce beni sevindirip sorularıma yanıt bulacağıma beni inandıran bir bilgi ediniyordum. Ancak bu gelişmeyi her zaman tüm umutlarımı yıkan ve beni ümitsizliğe sevk eden bir mektup ya da konuşma takip ediyordu. Bu şablon Rogaška Slatina'da da doğrulanmıştı. Yani önce beklentilerim yükselmiş, sonra da dibe vurmuştu. Maria bana iki fotoğraf gösterdi. Bunlardan ilki 1964'te çekilen Helena'nın fotoğrafıydı. Helena objektife direkt bakarken yüzünden sağlam yapılı, koyu renk saçlı, güçlü ancak yumuşak olduğu anlaşılıyordu. İkinci resim Erika'ya aitti ve resmi gördüğümde ilk düşündüğüm onun Helena'ya çok benzediğiydi. Bu onun Helena'nın çocuğu olduğunu gösterdiğinden benim olmadığım kesindi.

Ayrıldığımızda biraz deprese olmuştum ancak Maria'nın beni tekrar görmek istemesi ve ailenin diğer bireyleriyle bana yardım etme konusunda görüşeceğini söylemesi beni sevindirmişti.

Ertesi gün onunla dairesinde buluştuk. Torununa bakan Maria aile tarihçesi hakkında açık konuşuyordu. Bana Ludvig, Tanja ve Erika'nın ebeveynleriyle beraber yaşadıklarını ve Johann'ın Nazilerce tutuklanarak toplama kampına atıldığını, 1942 yaz aylarının başında ise serbest kalarak eve döndüğünü söyledi. O bu noktadan sonra başka bir şey bilmiyordu. Johann'ın kardeşi Ignaz onun kadar şanslı değildi. Ignaz da partizandı ve Almanlarca tutuklanarak kurşuna dizilmişti.

Konuşmamız esnasında Maria'nın oğlu Rafael ve yeğenleri Marko ile Pieter bize katıldılar. Rafael kırklı yaşlarında, sağlam yapılı, saçları dökülmeye başlamış bir adamdı. Rafael ve kuzenleri nazik olmalarına rağmen kesinlikle onlarla akraba olduğuma inanmıyorlardı. Aile bireylerinin birbirlerine çok yakın oldukları ve birbirlerini korudukları açıktı.

Bu kurala tek istisna Erika'ydı. Maria görümcesinin hiç evlenmediğini ancak bir oğlu olduğunu, her zaman hasta olduğu için hiç çalışmadığını bana anlattı. Tüm güçlü aile bağlarına rağmen Erika sadece pazar günkü öğlen yemeklerine davet ediliyordu ve bu iki kadın birbirlerine çok yakın değildiler.

Ayrılırken bu ailenin aradığım Matko ailesi ile pek çok benzerliği olmasına rağmen benimle kan bağları olmadığı konusunda kendimi inandırmıştım. Yine de evden çıkmadan önce onlara DNA testi planımı açıkladım. Rafael bana tükürük örneği vermeyi kabul etti, kuzeni Marko ise biraz çekindikten sonra aynı şeyi yaptı.

Son randevum Maribor'daydı. Burada içinde Nazilerin Slovenya'da yaptıklarının anısına bir bölüm açılmış olan müzeye gittim. Ignaz ve Johann Matko gibi "eşkıya" partizanları toplayıp idam etmenin yanında Naziler Slovenya'daki tüm kitap-

ları yakmışlar, Slovence konuşmayı yasaklamışlar ve Slovence konuşanları yakaladıklarında çok ağır cezalara çarptırmışlardı. Burada Himmler'in yerel nüfusu tamamen kontrol altına alma planı acımasızca ve etkin olarak işletilmişti.

Son üç yıl Lebensborn ve faaliyetleri hakkında öğrendiklerim beni Nazi işgallerindeki acımasızlıklara alıştırmasalar belki bu müzede gördüklerim karşısında şoke olabilirdim. Ancak bunun yerine kafam Slovenya'da son dört gündür öğrendiklerimle meşguldü. Buraya geldiğimde genel olarak bu ülkenin tarihindeki yerim hakkında belirsizlik yaşarken özelde ise Matko ailesinin hikâyesi konusunda kafam bilinmezlerle doluydu. Burada elde ettiğim her birbiriyle çelişen bilgi sayesinde önce Rogaška Slatina'dan Erika Matko olduğuma inandım sonra da o olamayacağımı gördüm. Ljubljana Havaalanı'ndaki uçağa binerken kafam karmakarışıktı.

Osnabrück'teki fizyoterapi kliniğimden çok uzak kalmıştım. Hastalarımın bana benim de onlara ihtiyacım vardı. Artık eve dönerek tekrar Ingrid von Oelhafen olma zamanıydı.

On Dördüncü Bölüm

Kan

"Bilimsel analiz yüzde 93,3 kesin..."

– DNA test sonuçları, Ekim 2003

Yaşamımızın yapboz bulmacasını nasıl tamamlarız? Bunu yapmak bulmaca kutusu üstünde karşılaştırma yapmamızı sağlayan tamamlanmış resim olsa ve tüm parçalar kutuda bulunsa bile zordur. Bu iş elinizde kenarları düzgün kesilmiş parçalar olmadığında ise çok daha zordur. Slovenya'dan eve döndüğümde çocukluk hikâyem bana tam böyle görünüyordu. Elimde pek çok parça vardı ama bunlardan bazıları tuhaf şekilli, birbirleriyle uyuşmayan, bazen de kesişen haldeydiler. Tam resmi oluşturmak için bunları yerlerine oturtmak imkânsız gözüküyordu.

Beni hatırlayıp Erika Matko olduğuma kesinlikle inanan Celje çocuk kaçırma programı mağdurlarına inanıp inanmama konusunda kararsızdım. Tabii ki insanların çok travmatik bir olayda gördükleri dokuz aylık çocuğun yüz özelliklerini yetmiş iki yaşındaki bir kadının yüzünde fark etmek mümkün değildi. Ayrıca onların anlattıkları benim ailelerinden olma-

dığıma kesin inanan Maria ve oğlunun reaksiyonlarıyla da uyuşmuyordu. Hepsinin ötesinde geri planda hâlâ mektubuma cevap vermeyen ve Rogaška Slatina'da benden uzak duran gizemli bir Erika figürü vardı.

Yanıtın yanımda Almanya'ya getirdiğim DNA test tüplerinde olmasını umuyordum. Tükürük testleri akraba bağlarının tespitinde kan testi kadar güvenilir genetik sonuçlar verecekti. Bu durum bana çok ironik geliyordu. Şöyle ki Lebensborn deneyi Nazilerin insan değerinde kanın belirleyici unsur olduğu temeline dayanmaktaydı. Himmler'in kan ve kan bağı saplantısı nedeniyle Yugoslavya'daki ailemden (Artık kimse bu aile?) koparılarak Alman bir çocuk haline getirilmiştim. Ve bu o günden itibaren tüm yaşantımı şekillendirmişti. Şimdi aynı prensibi Lebensborn Programı'nın karmakarışık hale getirdiği gizemi çözmekte kullanıyordum.

Tükürük örneklerini pek kolay almamıştım. Matko ailesinde benim bunları almam tartışma yaratmıştı. Özellikle ailenin genç bireyleri akrabalık bağları kurmamda bilimsel testleri kullanmaya açıkça karşı çıkmışlardı. Tahminime göre onlar sağlığı zaten bozuk olan Erika'nın bundan olumsuz etkileneceğini düşünmüşlerdi. Diğerleri benim ailenin bir parçası olup olmadığımın bir şekilde belirlenmesinin önemine inanıyorlardı. Uzun tartışmalardan sonra tükürük örneklerinin analizlerini yaptırmama aileden izin çıkmıştı. Artık bunları benim için analiz edecek bir laboratuvar bulmam gerekliydi.

İşte bu noktada bu işin hiç de kolay veya ucuz olmayacağını anlamıştım. Bilimsel DNA testleri 1985 yılında başlamıştı ve kanun uygulayıcıların kontrolü altında kalmıştı. O zamandan bu yana testler daha rafine ve ticari hale gelseler de hâlâ pahalıydılar.

Slovenya'dan getirdiğim tüm tükürük örneklerinin işlenerek her kişinin DNA'sının izole edilmesi gerekmekteydi. Ayrı-

ca karşılaştırma yapabilmeleri için ben de tükürük örneği vermiştim. İnsan DNA'sının dizilimi herkes için yüzde 99,9 aynı olsa da bir kişiyi diğerinden ayırt edebilmek için yeterli farklılıklar vardı. Bilimadamları bu testlerde "loci" isimli yerlere bakmaktadırlar. Aralarında kan bağı bulunan iki kişide bu loci çok benzerlik gösterirken aralarında kan bağı olmayanlarda ises tamamen farklıdır.

Testleri yaptırmak için tüm biriktirmiş olduğum parayı harcadım. Bu benim kemer sıkmam ve yakın gelecekte tatil yapmayı unutmam anlamına gelse de başka seçeneğim yoktu. Test tüplerini dikkatle paketleyerek Münih'teki bir laboratuvara gönderdim. Sonuçların gelmesi birkaç ay aldı. Sonuçlar hem büyük yapboz bulmacasına yanıt hem de ortaya çıkan yeni bir gizemi işaret ediyorlardı.

Önce kuaför kız ve yaşlı kadından alınan örneklerin analiz sonuçlarına baktım. Beklediğim gibi ikisinin de benimle genetik bir bağı yoktu. Yoksulluk içindeki yaşamını görmenin bana acı verdiği yaşlı kadının test sonucundan utansam da bir rahatlama hissettim. Çünkü şimdiye kadar biyolojik ailemin sıkıntı çekmeden yaşadığını hayal etmiştim ve gerçek annemin bu kadın gibi zorlu bir hayat yaşamış olduğunu düşünmek istemiyordum.

Daha sonra Ludvig ve Maria'nın oğlu Rafael'in test sonuçlarını inceledim. Bunları incelediğimde suçluluk duygum yerini mutluluğa bırakmıştı:

Bilimsel analize göre Ingrid von Oelhafen ve Rafael Matko ikinci dereceden akrabadırlar. Bu test yüzde 93,3 doğrulukla Ingrid von Oelhafen'in Rafael Matko'nun halası olduğunu göstermektedir.

Uzun süredir aradığım kanıtı bulmuştum. Rafael'in halasıysam bu Ludvig'in kardeşi, dolayısıyla da Johann ve Helena Matko'un kızı olduğum açıktı. Yapbozdaki en önemli parçayı bulmuştum. Ben St. Sauerbrunn/RogaškaSlatina'lı Erika Matko'ydum.

Bu haberin benim için ne anlama geldiğini anlatmam çok zor. Benim gibi kim olduğunuzu ve nereden geldiğinizi hiçbir zaman bilmeden ancak sürekli merak ederek yaşamadıysanız bu olağanüstü duyguyu tam anlamıyla anlayacağınızı sanmam. Bu özgürlüğümü kazanmak gibiydi. Üzerimdeki altmış yıllık yükün kalkmış olduğunu hissediyordum.

Sonra okuduğum test sonuçları her zaman olduğu gibi beni yeniden belirsizliğe sürüklediler. Marko Matko yani Rafael'in kuzeninden alınan tükürük örneklerinin analizinde tam tersi bir sonuç gözüküyordu. Bu sonuca göre ben ve Marko yüzde 98,8 doğruluk derecesinde hiçbir kan bağı taşımıyorduk.

Bu çok anlamsızdı. Tekrar Matko ailesinin soyağacına bakarak bildiklerimi gözden geçirdim. Jojann ve Helena'nın Ludvig, Tanja ve Erika isimli üç çocukları vardı. Ludvig'in oğlu Rafael'di ve test sonuçlarına göre ben onun halasıydım. Ama yine test sonuçlarına göre Tanja'nın oğlu Marko ile bir kan bağım yoktu. Bu yapboz parçalarını nasıl düzenlersem düzenleyeyim bir türlü doğru remi çıkaramıyordum. Eğer ben Ludvig ve Tanja'nın kardeşleriysem neden Marko'nun teyzesi değildim? Matko ailesi sırlarla çevrili gözüküyordu.

Bu sorulara yanıt verecek kişi muhtemelen gizemli Erika'ydı. O en azından teoride yaşayan son birinci derece akrabamdı. O Helena ve Johann tarafından yetiştirilen ve Tanja ile Ludvig'le beraber büyüyen kişiydi. Ancak o hâlâ beni göz ardı ediyordu, herhalde bana yardım etmeye hazır değildi. Durum çok can sıkıcıydı. Erika'nın hâlâ engelleyici davranışlarını anlayamıyordum.

Olumlu noktalara odaklanmaya çalıştım. Daha önce Erika Matko olduğumdan emindim. Ben Johann ve Helena'nın kızlarıydım ve en azından Ludvig benim kardeşimdi. Tanja ve Erika'nın resimdeki yerleri hâlâ sırdı ancak en azından biyolojik anne ve babamı biliyordum. Bu huzur vericiydi. Ancak onlardan nasıl koparılıp alındığım konusundaki bulmacayı çözmekten hâlâ çok uzaktım. Tüm parçaların yerlerine oturmaları için dört yıl daha geçmesi gerekecekti.

On Beşinci Bölüm

Kökler

"Kökeni olmak belki de insan ruhu için en önemli ancak en az az bilinen ihtiyaçtır."

– Simone Weil, *Köken İhtiyacı*, 1949

Wernigerode Almanya'nın merkezi Saksonya'da Harz Dağları'nın doğu kenarında yer alır. Burası sessiz, güzel, yarı ahşap binaların Holtemme Nehri kenarında bulundukları ve parke taş döşeli caddelerde hâlâ at arabaları görebileceğiniz bir yerdir. Burası Grimm Kardeşler'in masallarına konu edebilecekleri peri masalını andırır bir yer havası taşır.

Fakat Wernigerode'nin daha sevimsiz tarihi vardır. Kasabanın dışındaki dik tepenin en üstünde Lebensborn evlerinden biri olan Heim Harz'ın yıkıntıları yükselir.

2005'in yaz aylarının sonunda Wernigerode'ye giderek yeni bir örgütün kuruluşunda yer aldım. Lebensspuren ("Yaşamın İzleri") bizim gibi Himmler'in Üstün Irk programında doğan veya yetişen kişilerin bir araya gelmek için giriştikleri ilk resmi teşebbüstü. Amacımız ihtiyaç duyulan desteği sağlamak ve insanları duydukları utanç ve önyargılar gibi nedenlerle bize o

evlerde yapılanları anlamaktan alıkoyan faktörlerden bağımsız şekilde Lebensborn konseptini kamuoyuna duyurmaya başlamaktı.

Bu uzun bir yolculuktu. Orta Almanya'nın tarlaları ve ormanları ile kaplı 260 kilometrelik yolda araba sürdükçe bu noktaya nasıl geldiğimi düşündüm. Kökenlerimi aramaya başlayalı beş yıldan fazla olmuştu. Bu zaman diliminde pek çok şey öğrenmiştim ancak hâlâ pek az şey biliyordum.

Kim olduğumu kanıtlayan test sonuçlarını alalı on ay olmuştu ancak hâlâ Lebensborn Programı'na nasıl katıldığım konusunda bir gelişme kaydedememiştim veya bu programın kapsamının boyutunu tam anlamamıştım. Bu konuda yalnız değildim. Hadamar'daki ilk toplantı birkaç Lebensborn çocuğunun bir araya gelerek hikâyelerini paylaşmalarında ilk adımdı. Her birimizde büyük yapboz bulmacasının bazı parçaları vardı ancak bunları bir araya getirdiğimizde hâlâ tam resmi oluşturamıyorduk.

Yeni kurduğumuz örgütün ismi bilerek Lebensborn yani Himmler'in bakış açısı içinde Yaşam Pınarı anlamına gelen kelimeden türetilmişti ve örgütümüz yaşayan mağdurlara bunu açıklama aracı olacaktı. Fakat olası kelime oyunlarının da farkındaydım. Örneğin yeni örgütümüzün ismindeki orta hece "pur" Nazilerin ırksal saflığa olan saplantılarını yansıtmaktaydı.

Ana sözleşmemizi yazarken başlangıca özellikle bir alıntı koymuştuk:

"Yerinden edilmek insan toplumunun karşı karşıya olduğu en tehlikeli hastalıktır. Yerinden edilenler başkalarını yerlerinden ederler. Kökeni olan kimse hiç kimseyi yerinden etmez. Kökeni olmak belki de insan ruhu için en önemli fakat en az bilinen ihtiyaçtır."

Bu paragraf Fransız filozof ve aktivist Simone Weil'den bir alıntıydı. Bu kadın 1930'ların başında Almanya'da faşizmle mü-

cadele etmiş ve daha sonra İspanya İçsavaşı'nda Cumhuriyetçilerin saflarında yer almıştı. 1943 yılında yazdığı *Köken İhtiyacı* isimli kitapta Batı medeniyetindeki sosyal, kültürel ve manevi huzursuzluğu araştırmıştı. Bu kitaptan yaptığımız alıntı bizim yaşam hikâyemizi tam özetliyordu.

Guntram Weber'i Lebensspuren toplantısında ilk gördüğüm anda sevmiştim. Aynı misafirhanede kalıyorduk ve ikimiz de gençlerle çalışmayla ilgiliydik. Guntram engelli gençlerle çalışan ve onlara yaratıcı yazı eğitimi veren biriydi. O benden iki yaş gençti ancak yüzü yaşamı boyunca çektiği acıları yansıtıyordu. Hikâyesini anlatmak için ayağa kalkıp kendi kökenlerini bulmak için verdiği mücadele ve aynı zamanda ondan kaçmaya duyduğu büyük arzuyu anlattığında gözleri yaşlarla dolmuştu.

O dışarıdan bakıldığında çok normal bir Alman ailede büyümüştü. Ablası, erkek kardeşi ve ebeveynleriyle yaşamıştı. Fakat kapalı kapılar ardında hikâye farklıydı.

Çocukluğumda tam normal olmadığımı biliyordum. Akrabalar bana tuhaf davranıyorlardı ve zaman içinde baba dediğim adamın aslında üvey babam olduğu açığa çıkmıştı. Tabii ki gerçek babamın kim olduğunu merak ediyordum ancak bu konu bizim evde tabuydu.

Annem akrabaları konuyu muallak cümlelerle geçiştirmeye alıştırmıştı.

Onlar "O zaman savaş vardı. Her şey karmakarışıktı. Biz birimizi çok fazla görmüyorduk. Annene sorman gerekir" diyorlardı.

On üç yaşına gelene kadar Guntram'ın annesi konuyu onunla tartışmaktan kaçınmıştı. Sonunda on üç yaşındayken, "Guntram, sen artık baban hakkında gerçeği öğrenecek kadar büyüdün" dedi. Sonra bana bir isim vererek bu adamın doğum tarihinden, onunla güzel güneşli bir günde evlendiklerinden hatta kiliseye at arabası ile gittiklerinden bahsetti.

Savaş esnasında babam Luftwaffe'de kamyon sürücüsüymüş. Cepheden çok uzak olmasına rağmen Yugoslavya'da bir mayın patlaması sonucu ölmüş. Annem onun kimseyi öldürmediğini de eklemeyi ihmal etmedi.

Fakat bu adamın hiçbir fotoğrafı ve hakkında hiçbir belge yokmuş. Onu zorladığımda annem bu konu ona çok acı verdiğinden daha fazla konuşmak istemedi.

Bu makul bir hikâyeydi. Guntram biraz şüphelense de 1950'lerde Alman toplumunda tuhaf sorular özendirilmezlerdi. Pek çok çocuğa ailelerinin savaşta yaptıkları hakkında pek çok yalan söylenirdi. Kendi deneyimlerimden de aileleri anlattıkları hakkında sorgulamanın pek doğru olmadığını biliyordum.

Merak ve belirsizlik Guntram'ı yiyip bitirmişti. Bazen annesine şüphelerinden bahsetmek istemiş olsa da bunu hiçbir zaman becerememişti. Fotoğraf ve belgelerin olmayışı onu muharip sınıf asker olmayan Luftwaffe sürücüsü hikâyesini sorgulamaya itmişti. O babası Nazi olduğu için ailenin böyle bir sırrı olduğunu düşünüp üzülüyordu. Sonraları yüzünü aynada inceleyerek okul kitaplığındaki tarih kitaplarında babası olabilecek asker ve annesi olabilecek kamp gardiyanlarının resimlerini araştırmaya başlamıştı. Hatta en kötü günlerde Reich'ın Propaganda Bakanı ve Hitler'in en yakın takipçilerinden olan Joseph Goebbels'in babası olduğuna kendini inandırmıştı. Bir yıl kadar sonra onu çok rahatsız edecek bir keşifte bulunmuştu:

Annemin gardırobunun sağ alt kısmında bir sandığı vardı.

O dışarıdayken bir gün o sandığa bakmaya karar verdim. Bunu yaparken dünyadaki tek güvendiğim kişi olan annemle aramızdaki güveni yıkmaktan çok üzüntü duydum. Ama başka şansım yok gibi geliyordu.

Sandığın içinde Guntram kimliği hakkındaki ilk ipucu olan gümüş kupayı bulmuştu. Kupanın üstünde gösterişli bir yazı bulunmaktaydı:

Biz o zamanlar oldukça fakir bir aileydik. Pek çok kadın gibi annem de her şeyini savaşta kaybetmişti, dolayısıyla evde gümüş bir eşya bulmak çok olağanüstü bir şeydi. Onu dikkatle elime aldığımda üzerinde ilk ismimin yazılı olduğunu fark ettim. Orta ismim olaraksa "Heinrich" yazılıydı. Sonra kupanın öbür tarafındaki yazıları okudum. Şöyle yazıyordu: "Vaftiz Baban Heinrich Himmler'den."

Guntram annesine kupayı çok sormak istiyordu. Ancak Gisela gibi onun annesi de sır küpü biriydi ve Guntram onun eşyalarını karıştırdığını öğrendiğinde annesinin göstereceği korkunç tepkinin farkındaydı. Dolayısıyla bu hiç konuşulmadan bir gizem olarak kaldı.

O Lebensborn ismini ilk defa 1966'da duydu. Ablasının evlenmek için nüfus cüzdanına ihtiyacı olmuştu ve kız kendisinin nüfus kâğıdı olmadığını öğrenince şaşırmıştı. Annesini bu konuda sorguladığında annesi konuyu kapatırcasına bir tutum takınarak nüfus kâğıdının yerini bilmediğini söylemişti.

Doğum yerini sorguladığında ablası kendisinin bir Alman subayın gayrimeşru kızı olduğunu öğrenmişti. Kızın tüm belgeleri bulunuyordu ve onun bir Lebensborn evinde doğduğunu gösteriyorlardı. Bunla Guntram'ın da bir Lebensborn çocuğu olduğu şüphesi gündeme gelmişti. Ancak annesini konu hakkında sorgulamak yerine Guntram uzaklaşarak Amerika Birleşik Devletleri'ne taşınmayı tercih etmişti. Orada evlenerek kendi ailesini kuran Guntram sekiz yıl boyunca yaşadığı Amerika'da geçmişi ile ilgili soruları bir kenara atmıştı.

Ancak eşi bir trafik kazasında ölünce Guntram oğluyla beraber Almanya'ya geri dönmüştü. Kısa süre sonra kökeni hakkındaki belirsizlik onu tekrardan rahatsız etmeye başlayınca 1982 yılında annesiyle yaptıkları uzun bir araç yolculuğunda ya da kendisinin sözleriyle "benden kaçma şansı olmadığı yerde" annesiyle yüzleşmeye karar vermişti. Guntram arabasını yol kenarına çekerek annesini kendisi ile konuşmaya zorlamıştı:

Annem kızgındı ancak söylediği üç cümleyi hiçbir zaman unutmayacağım. İlk olarak "Bunun hakkında konuşmak istemiyorum" dedi. Sonra geçmişi kurcalamamı önlemek için "İnsanlar seni taşlayacaklar" dedi. Ancak konunun peşini bırakmayacağımı gördüğünde bana söz vererek tüm hikâyeyi kâğıda dökeceğini söyledi. Onun bana gerçeği aktaracağına inandım ve kendimi daha iyi hissettim.

Ne yazık ki annesi söz verdiği şeyi hiçbir zaman yapmadı Guntram'ın annesi için gerçekleri anlatmak çok zordu ve Guntram iki yıl sonra annesi ölüp tüm sırlarını mezara götürdüğünde kendini bezgin ve öfkeli hissedecekti. Annesinin bir kere hiç beklemediği bir anda "Anne ve çocuk arasındaki ilişki güç kavgasıdır" dediği gibi Guntram bu mücadelede kendini çok güçsüz hissediyordu.

Guntram gerçek babasını bulduğu 2001 yılında elli seksiz yaşındadır ve babası annesinin dediği gibi onuruyla ölen genç bir asker değil şimdi batı Polonya'da bulunan bir bölgede on binlerce kişinin ölümünden sorumlu bir SS tümgeneralidir. Babası 1949'da Polonya mahkemesince savaş suçlarından ölüm cezası almış olup Arjantin'e kaçmıştır ve 1970'te ölmüştür:

Babam bir savaş suçlusuydu. O kendinde her hakkı gören bir adamdı. Ve SS ona her istediği şeyi yaparak yaşama hakkı vermişti.

Tahmin ediyorum annem bu güçlü asker figürüne âşık olmuştu.

Babam huzur içinde öldüğünde mezarı başına toplanan yoldaşları onu sağ kollarını kaldırarak Nazi usulü selamlamışlardı. O zaman bir ırkçının her zaman ırkçı kalacağını anlamıştım.

Guntram'ın yaşamı tanımlamasında buruk bir ironi vardı. Bir Lebensborn bebeği olarak onun safkan genleri Üstün Irk'ın lideri olacak şekilde özgüvenli ve güçlü yetişmesini sağlayacaklardı. Halbuki Guntram altmış yıldan fazladır düşük özgüven, belirsizlik ve yalnızlıktan mustarip yaşamıştı. Wernigerode'de bize kendisine yaşamında tek yardımcı olan şeyin diğer Lebensborn çocuklarını bulması olduğunu anlattı.

Yetersizlik duygusunu tam olarak üzerimden atamasam da bu benim için çok büyük bir rahatlama olmuştu. Belki bu yetersizlik duygusu on yıl içinde geçer. Almanya içinde ve dışındaki Lebensborn çocuklarının grubumuzdan haberdar olmaları çok önemli çünkü bu hepimize yardımcı olabilir.

Guntram'a Lebensspurent'in kamuoyunca tanınması konusunda tamamen katılıyordum çünkü bu yolla Lebensborn deneyimini yaşamış insanlar bizimle temas edebilir ve belki biraz huzur bulabilirlerdi. Ancak 2005'te grubumuz buna henüz hazır değildi, kısmen geçmişimizden taşıdığımız utanç duyguları nedeniyle hâlâ kapalı ve özel toplantılar yapıyorduk.

Bazı yönleriyle Helga Kahrau hepimizin yaşadığı ikileme örnek teşkil etmekteydi, yani bir taraftan destek ve kabul ararken diğer taraftan da doğum şeklinin acı dolu gerçeği ile mücadele ediyordu. Kıpkırmızı saçlı, uzun boylu, güçlü görünümlü bu

kadın Nazi rejiminin tam göbeğinde doğmuştu. Savaş esnasında annesi Margarete Hitler'in başdanışmanı Martin Bormann ve Joseph Goebbels'in ofislerinde sekreter olarak çalışmıştı. Helga'nın yetiştiği pırıl pırıl üniformalar içinde önemli gözüken adamların doldurduğu çevresinde çocukluğuna ait konfor ve imtiyaz dolu yaşamı hakkında bazı anıları vardı. Üçüncü Reich'ın çöküşü sonrası Margarete Helga ile bırakın hiç tanımadığı babası savaş hakkında bile konuşmayı kabul etmemişti. Margarete'nin 1993 yılındaki ölümü sonrası Helga ailesinin geçmişini araştırmaya başlamıştı ve araştırmalarında bulduklarından dehşete düşmüştü.

Margarete Helga'nın babasını pek tanımayan ateşli bir Nazi taraftarıydı. Babası bir Alman subayı olup annesi ile Haziran 1940'ta Hitler'in Fransa fethi nedeniyle düzenlenen bir partide tanışmıştı. Yaşadıkları bir gecelik ilişkiden sonra Margarete hamile kalmıştı. Siyasi olarak sadık bir Nazi, safkan bir Alman ve Aryan Alman bir subaydan gayrimeşru bir çocuk bekleyen bir kadın olarak Margarete Himmler'in Üstün Irk programı için biçilmiş kaftandı. Dokuz ay sonra Helga Münih yakınlarındaki Steinhöring'de bulunan ana Lebensborn evinde dünyaya gelmişti.

Helga üç aylıkken annesi Lebensborn evini terk ederek Goebbels'in Propaganda Bakanlığı'nda çalışmaya başlamıştı. Helga ise koruyucu aileye verilmişti. Bu ailedeki koruyucu baba işgal altındaki Polonya şehri Lodz'da yüksek rütbeli bir Nazi subayıydı. Helga koruyucu babasının Chelmo toplama kampındaki binlerce Yahudi'nin gaz odalarında öldürülmesinden sorumlu olduğuna inanmaktaydı:

Yaşamımım ilk dört yılını Nazi elit tabakası tarafından yetiştirilerek ve eğitilerek geçirdim. Yani bir yerde katillerce büyütülüp eğitildim.

Savaş sonunda diğer Lebensborn çocuklarından farklı şekilde Helga Münih'e annesinin yanına gönderilmişti. Burada Helga Himmler'in Kuzeyli ırkı özellikleri saplantısının ironisi ile karşılaşmıştı. Bu şehir ve çevresi Nazizm'in doğum yeri olmasına rağmen çoğu Bavyeralının koyu renk saçları vardı. Dolayısıyla Lebensborn'un vurguladığı ırksal özellikleri taşıyan Helga çevresinde göze batar haldeydi.

Ben güneyli Almanlardan farklı olarak iriyarı, sarışın ve Aryan'dım. Herkes bana nereden geldiğimi soruyordu. Ben bu soruların hiçbirini yanıtlayamıyordum.

Helga'nın sahip olduğu tek belge SS Anneleri Evi'nden alınan bir doğum belgesiydi. Bu belge annesinin ismini gösterirken babasınınkini göstermiyordu. Margarete Kahrau da kızının durumunu anlamasına yardımcı olmak istemiyordu. Annesi babasının savaşta ölen bir asker olduğunu söyleyerek bilinçli şekilde Helga'dan gerçeği gizlemişti. Yaşıtları pek çok Alman gibi Nazileri unutmayı yeğleyen Margarete Hitler'in Reich'ına yaptığı hizmetleri de anlatmaktan kaçınıyordu.

Margarete 1993'te öldüğünde Helga geçmişi araştırmaya başladı. Koruyucu babası hakkında detaylı bilgi veren Nazi dosyalarını bulan Helga bu kişinin Son Çözüm projesinde işlediği suçları da öğrenmişti. Ancak bulduğu dosyalarda biyolojik babası hakkında hiçbir bilgi yoktu. Sonra 1994'te kendisini telefonla arayan bir adam zamanında Paris'te Wehrmacht subayı olduğunu ve Margarete ile bir gecelik bir ilişki yaşadığını söylemişti. O anda ileri derecede kanser hastası olan bu adam kızına ulaşmak istiyordu. Bu Helga için mutlu ancak buruk bir andı çünkü sonunda gerçek babasını bulmuştu fakat babası ölmek üzereydi. Helga elinde kalan zamanı iyi değerlendirmek isteyerek ölene kadar babasının başucundan ayrılmadan ona bakmıştı.

Savaş sonrası emlak alanında başarılı yatırımlarla dolu bir

kariyeri olan Helga'nın babası mülti milyonerdi. En büyük çocuğu olarak Helga babasının mirasından bir bölüme hak kazanacağını düşünmekteydi. Ancak babası öldüğünde Helga doğumunun bir başka cilvesiyle karşılaştı. Babası vasiyet bırakmamıştı. Cenaze töreninden kısa bir süre sonra Helga'ya avukatlardan gelen mektupta gayrimeşru olduğu için yasal olarak hiçbir miras hakkı olmayacağı bildirilmişti.

O zamandan beri Helga doğum yeri olan Steinhöring'deki Lebensborn evine yaptığı ziyaretlerde huzur bulmaktadır. Ancak Helga kendini hâlâ kimliği ile barışık hissetmemektedir ve insanların kendisini annesi ve koruyucu babası gibi Nazi olarak varsayabileceklerine üzülmektedir:

Ben katillerin tarafında büyüdüm. Lebensborn çocuğu olmak hâlâ bir utanç kaynağıdır.

Utanç Himmler'in Üstün Irk yaratma planının parçası olan pek çok kişinin yaşamını mahvetmiş kelimedir. Kaçırılarak Almanya'ya getirilen değil de Lebensborn'da doğan çocukların hikâyelerini dinledikçe Nazi rejimine karşı savaşan cesur partizanların çocuğu yani Banditenkinder olduğum için kendimi şanslı hissetmeye başlamıştım.

Uzun boylu tam bir Aryan görünümlü Bavyeralı Gisela Heidenreich utançla karşılaştığında dört yaşındadır. O zaman dayısının onu "SS piçi" diye tanımladığını duymuştur. Gisela'nın aile terapisti oluşu çok ilgimi çekmişti. Lebensborn çocuklarında kazara veya bilerek ortaya çıkan bir ortak özellik kendi problemlerimizle boğuşurken problemli kişilere yardımcı olan meslekler seçişimizdir.

Gisela yaşamı boyunca hissettiği kafa karışıklığını ve çocukluğunu mahveden yalanlar zincirini çok canlı şekilde anlattı. Onun annesi Nürnberg'de tanık olarak bulunan ve

işgal altındaki ailelerden çalınarak getirilen çocuklara koruyucu aile bulmakla yükümlü Lebensborn sekreteri Emilie Edelmann'dı.

Lebensborn Programı'nın parçası olan pek çoğu gibi Emilie de yalan ve sırlarla dolu biriydi. İlk başta Gisela'yı kendisinin değil teyzesinin çocuğu olduğuna inandırmıştı. Sonra bu yalanı değiştirerek Gisela'ya onu evli bir adamla yaşadığı bir ilişki sonrası doğurduğunu anlatmıştı. SS annesini onu doğurması için Oslo yakınlarında bulunan bir Lebensborn evine göndermiştir. Birkaç ay sonra Emilie Gisela'yı Almanya'ya geri getirmiştir.

Çocukluğu boyunca Gisela'nın annesi onun savaş hakkındaki sorularını cevaplamayı reddetmiştir. Anca annesinin ölümünden sonra Gisela onun Nazilerle olan ilişkisinin boyutlarını öğrenmiştir. Gisela Emilie'ye Reich Dışişleri'nde "Yahudi İşleri" ve SS ile bağlantılardan sorumlu direktör Horst Wagner tarafından yazılmış pek çok aşk mektubu bulmuştur. Bu adam pozisyonu gereği Alman veya yabancı Yahudilerin toplanmaları, sürülmeleri ve öldürülmelerine yardımcı olmuş bir kişidir. Emilie ile Wagner arasındaki aşk ilişkisi Wagner'in üvey baba olarak gösterilmesi düzeyine kadar ilerlemiştir. Reich yıkılıp Wagner Amerikalılarca Nürnberg mahkemesinde yargılanmak üzere tutuklandığında da ilişki devam etmiştir. Ancak adalet önüne çıkarılmadan Nazi savaş suçlularının Güney Amerika'ya kaçmakta kullandıkları ünlü "Gizli Hat" sayesinde kaçmıştır.

Bu ilişki ne kadar ilginç olsa da Gisela'nın gerçek babasını bulmada ona pek yardımı olmamıştır. Babasını yıllarca arayan Gisela gerçek babasının Bad Toelz SS subay okulu müdürü olduğunu öğrenecektir. Kendisinin babasıyla buluşmasında gösterdiği reaksiyon hem onu şaşırtmış hem de Almanların Nazi suçlarını bilerek nasıl yaşadıkları konusunda onu aydınlatmıştır:

İlk defa onunla bir tren istasyonunda karşılaştım. Kollarına koştuğumda "Babam var" diye düşünüyordum.

O anda adeta babam olduğunu bildiğim adamı tüm suçlarından aklamıştım. Geçmişte ne yaptığını hiç sormadım. Lebensborn Programı'nı iyi bilen eğitimli biri olarak reaksiyonum o günlerde insanların çevrelerinde olup biten korkunç şeyleri nasıl göz ardı ettiklerini anlamamda bana yardımcı oldu.

Gisela grubumuza Lebensborn çocukları imajını rehabilite etme kararlılığını kattı. Bunun bir nedeni onun savaş sonrası Lebensborn evlerinde doğmuş Norveçli çocuklara yapılan muameleyi yaşamış olmasıydı. İşgalci Alman ordularından nefret eden Norveçlilerin öfkelerini savaş sonrası Gisela gibi Lebensborn evlerinde doğan 8.000 çocuktan ayrımcılık yaparak çıkardıklarını Hadamar'daki ilk toplantıda duymuştum. Savaş sonrası Oslo hükümeti önce tüm bu çocukları Almanya'ya göndermek istemişti. Ancak bu plan tutmayınca bu çocuklardan pek çoğu akıl hastanelerine veya çocuk evlerine kapatılmışlardı.

Gisela'ya göre bu nefret ve zulmün arkasında Norveç'in işgal edilmekten duyduğu suçluluk, liderlerinin Nazilerle işbirliği yapmalarından duydukları utanç ve hepsinin üstünde Lebensborn evleri hakkında asılsız "SS Damızlık Aygır Çiftlikleri" algısıydı. Üç yıl önce Norveç hükümeti her mağdur çocuğa sessizce 24.000 avro tazminat ödedi. Gisela yalanlar ve ayrımcılığı sona erdirmenin zamanının geldiğini söylüyordu:

Şimdi doğruları konuşmak için en iyi zaman. Şu ana kadar Nazi bebekleri, SS'lere fahişelik yapan kadınlar ve uzun boylu sarışın insanların üretildikleri hakkında pek çok konuşma yapıldı. Holokost aşağı ırkların yok edilme-

leri konusunda icra edilmişti. Lebensborn ise madalyonun öbür yüzü veya Aryan ırkını her türlü yolla büyütmek amacı taşıyordu.

Ben ve tüm Lebensborn çocuklarının kimliklerimiz konusunda büyük belirsizlik duyguları yaşadığımızı gördüm. Bunun durması gerek.

"Safkan" Aryan çocukların hikâyeleri üzücüydü. Ancak bu hikâyeler resmin sadece yarısını oluşturmaktaydı. Lebensspuren kuruluş töreninde bir de benim gibi Lebensborn evlerinde doğmayan ancak Himmler'in programına zorla katılan çocuklar vardı. Onların hikâyeleri program sürecinin nasıl işlediği konusunda beni aydınlattı.

Barbara Paciorkiewicz'e olanlar tam bir örnekti. 1938'de Polonya'nın Gdansk şehrine yakın Gdynia kasabasında doğmuştu. Soy isimleri Gajzler'di ancak anneleri öldüğü ve babaları kaybolduğu için kardeşler birbirlerinden ayrılarak büyük ebeveynlere dağıtılmışlardı.

Gdansk Nazi işgali altındaydı ve Naziler ismini Danzig olarak değiştirmişlerdi. 1942'de Barbara dört yaşındayken Gençlik Yardımlaşma Ofisi tüm çocukların Lodz'daki yerel gençlik dayanışma ofisine getirilmelerini emreden bir talimat yayımlamıştı. Ananesi Barbara'yı oraya götürdüğünde çocuğu orada bırakmaya zorlanmıştı.

Merkezde pek çok çocuk vardı. Her çocuğun boyu ve kilosu ölçülerek, kafatası, göğüs ve kalça ölçüleri alınmıştı. Çocukların yüzleri üç farklı açıdan fotoğraflanmıştı. Bu ölçümleri yapanlar Almanlaştırmaya uygun çocuk arayan Himmler'in ırk uzmanlarıydılar. Barbara sarı saçlıydı ve Kuzeyli gibi görünüyordu. Barbara'yı Lodz'dan değişik evlere gönderdiler.

Her zaman daha fazla test karşıma çıkıyordu ve bu evlerde

türlü testlerden geçirildim. Lehçe konuşmak yasak olup konuşanlara acı veren cezalar uygulanıyordu. Hepimiz ağlıyorduk.

Barbara'nın kaçırılma hikâyesi daha önce duyduklarıma benziyordu. Ancak Bad Polzin'deki Lebensborn'daki yaşamı hakkında hatırladıkları bana kendimin yaşamış olabileceklerim hakkında bilgi vermekteydiler:

Anılarım gerçekten tam burada başlıyorlar. Nerede tutulduğumuzu, koşulları ve bize uygulanan muameleyi hatırlıyorum. Bizim gibi kaçırılan çocuklar ile o evlerde doğanlar ayrı ayrı yaşıyorduk. Biz kaçırılan çocuklar zemin katta yaşıyorduk. O evde doğanlar ise üst katta yaşıyorlardı ve onlarla karışmamız yasaktı. Onlara ve bize bakan kişilerin de birbirleriyle görüşmeleri yasaktı. Sanki evde bir değer hiyerarşisi vardı. Naziler bebekleri bizim gibi Almanlaştırma amacıyla getirilen çocuklardan üstün tutuyorlardı.

Evde sürekli tıbbi testlerden geçiyorduk. Bize zemin katta yarım daire şeklinde camdan duvarları olan büyük bir oda vermişlerdi. Burayı tekrar ziyaret ettiğimde bu odanın durduğunu gördüm. Hâlâ aynı gözüküyordu.

Bu odanın kötü bir havası vardı ve bizler yan odaya götürüldüğümüzde doktorlar bize iğne yapıyorlardı. Bu iğnelerin sakinleştirici olmalarından korkuyorum ancak bize yapılmaları için bundan başka neden bulamıyorum. İğnelerden korktuğumuz için hepimiz ağlıyorduk, o odada gülen çocuk yoktu.

Guntram Weber gibi değerli Aryan bebekler için bile Lebensborn evlerindeki uygulamalar çok soğuktu. Doğum sonrası annelerinden derhal alınarak sonraki yirmi dört saat ayrı

tutuluyorlardı. Sonra her dört saatte bir annelerin bebeklerini yirmi dakika görmelerine izin veriliyordu. Bu kısa süre içinde bile SS subayları annelerin çocuklarıyla konuşmalarını ve onları okşamalarını istemiyordu.

Büyük çocuklar sürekli gözetim altında tutularak davranışları raporlanıyordu. Kirli olmak, yatağını ıslatmak, osurmak, tırnak yemek ve mastürbasyon (büyük çocuklar evlere geldiklerinde bu onlara bildiriliyordu) bu evlerden ihraç nedeniydi. İhraç edilen çocuklar zorunlu eğitim kamplarına gönderilerek zulme uğruyor veya köle işçi olarak çalıştırılıyorlardı.

Bu Sparta düzeni geleceğin acımasız ve güçlü Üstün Irk liderlerini yaratmayı amaçlıyordu. Ancak çocukların sert disipline değil sevgiye ihtiyaçları vardı. Barbara Paciorkiewicz kuralların Himmler'in amaçlarına nasıl ters tepki yarattıklarını hatırlıyordu:

> *Çocuklar sert kurallara sıklıkla yataklarını ıslatarak reaksiyon gösteriyorlardı. Sabahleyin bu fark edildiğinde bunu tek bir çocuk bile yapsa hepimiz dövülerek cezalandırılıyorduk.*

Himmler'in iki tür Lebensborn çocukları için planı aynıydı yani herkes dikkatle seçilen ve onları örnek Aryanlar olarak yetiştirecek koruyucu ailelerce savaş boyunca bakılacaktı. Nazilerin büyük zaferi sonrası erkek çocuklar SS tarafından yönetilen elit okullar yani *Nationalpolitische Erziehungsanstalten* ağında güçlü siyasi ve fiziksel eğitim alacaklardı. Kız çocuklar ise Bund Deutscher Mädel (Hitler Gençliği'nin kızlar için olanı) tarafından yönetilen okullarda iyi anne ve ev kadını olmayı öğreneceklerdi.

Barbara Lebensborn'un işgal altındaki ülkelerden kaçırılan çocukların gerçek kimliklerini nasıl gizlediğini de öğ-

renmişti. Önce çocukların anavatanlarıyla temel bağlarını oluşturan anadilleri yasaklanıyordu. Sonra koruyucu ailelere bu çocukların ölen Alman askerlerin çocukları oldukları söyleniyordu. Nürnberg'de yargılanıp sonra beraat eden bu programın sorumluları söylediklerinin yalan olduğunu biliyorlardı ancak Himmler'in emirleri Barbara ve benim gibi çocukların Polonya ve Yugoslavya'da bulunan yaşam izlerimizin tümünün silinmesini gerektiriyordu.

Barbara'nın koruyucu ailesi Kuzey Ren Westfalya bölgesindeki Lemgo'dandı. Koruyucu aile olan Rossmann'lar ellili yaşlarda Wehrmacht'ta askerlik görevini yapan iki yetişkin oğulları bulunan bir çiftti. Çiftin ayrıca dokuz yaşında kızıl hastalığı nedeniyle ölen bir kızları vardı. Barbara'nın araştırmalarına göre bu çift Nazi Partisi üyesi değildi. Herr Rossman bir okul müdürüyken eşi ev kadınıydı.

Bu çift kaybettikleri küçük kızları yerine koyacak bir çocuk özlemi çeken iyi ve sevecen kişiler olsalar da Barbara küçükken bile ailedeki yerine alışamamıştı. O sürekli tanımadığı adamların açık bir camdan girerek onu kaçırdıkları kâbuslar görüyordu:

Evde her zaman tedirgin bir hava vardı. Bir odaya girdiğimde konuşmayı kesip herkes susardı. Hep kendime "Bende acaba ne var?" diye sorardım.

Polonya'da Barbara'nın büyükannesi onu bulma umudunu hiç yitirmemişti. Ve savaş sonunda Kızılhaç ile temas ettiğinde Barbara'nın yaşadığını gösterir belgelere ulaşmıştı. Bundan kısa bir süre sonra Barbara koruyucu aileden alınmış ve geçici olarak İngiliz ordusunca yönetilen bir çocuk evine konmuştu. Altı ay sonra trenle Polonya'ya gönderilirken Barbara on bir yaşındadır ve kendisine biyolojik ailesi hakkında veya normal

bir Alman çocuğu olmadığı konusunda o ana kadar hiçbir şey söylenmemiştir:

Çok korkmuştum ve kafam karışmıştı. Hâlâ Rossmann'ların gerçek ailem olduğuna inanıyor ve Polonya hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Polonya bana bir şey ifade etmiyordu. Lehçe bilmiyordum hatta büyükannemin olduğunu da bilmiyordum. Bu bana bilinmeyene yapılan korkunç bir yolculuk gibi gelmişti.

O zamana kadar savaştan sonra kaçırılan çocuklara ne olduğunu merak etmediğimi fark ettim. Bazı çocukların bulunarak hatırlamadıkları anavatanlarına gönderildikleri o zamana kadar aklımdan geçmemişti. Barbara'nın hikâyesinden sonra bana da bu şans tanınsa Yugoslavya'ya döner miydim diye düşündüm:

Polonya'ya yolculuk çok uzun sürdü. Tren bazen günlerce tali hatlarda bekledi. Ve bir anda herkesin "Polonya, Polonya" diye bağırarak sevindiklerini gördüm. Ben oraya vardığıma hiç sevinmemiştim.

Bizi Katowice'deki Kızılhaç kampına götürdüler. Orada herkesin koşuşturarak isimler bağırdığı bir kaos yaşadık. Büyükannem beni bulması için dayımı yollamıştı. Ancak ben onun kim olduğunu ve ne söylediğini anlamıyordum çünkü Lehçe konuşuyordu. Onu "Gajzler/Rossmann" diye bağırdığında fark ettim. O anda ayrıca kimliğimi tamamen kaybettiğimi de fark ettim.

Savaş sonrası yıkıntılar içindeki Polonya'nın Almanya'dan nefret etmesi için her türlü nedeni vardı. Ve Barbara kendisini kafası karışık ve tek başına hissediyordu. Dayısı ve yengesi Gdynia'dan kaçırılarak değerli bulunmayan büyük çocuklarla beraber Nazi köle kamplarında bulunmuşlardı.

Barbara Gdansk yakınında bulunan eski Stutthof toplama kampını dolaşmaya götürülmüştü. Dayısı onu yığılı çocuk ayakkabılarına ve gaz odalarına bakmaya zorlamıştı. Orada 85.000 kişi öldürülmüştü ve dayısı onun Almanların ne yaptıklarını görmesini istiyordu. Ancak o kendini hâlâ bir Alman olarak görüyordu. O dayısının anlattıklarını inanılır bulmuyordu:

Ben Almanların hepsinin iyi olduklarını düşünüyordum çünkü böyle yetiştirilmiştim. Durum okulda daha kötüydü çünkü bahçede oynayan çocuklar Hitler'in kötü rolde olduğu oyunlar oynuyorlardı.

Alman olduğum için bana "Hitler" diye takılırlardı. Ancak ben alınmaz hatta cahillikten "Hitler benim amcam" diye bağırırdım.

Her zaman büyük bir yanlışlığın yapıldığını ve kendimin başka biriyle karıştırıldığım için bu tuhaf yerde olduğumu düşünürdüm.

Barbara Paciorkiewicz yavaşça ve gururla konuşuyordu. Ancak onun hikâyesinde bizim Lebensspurn ismimizin gerçeğini gördüm. Simone Weil hepimizin kökenlerimizi bulup ona bağlanmaya duyduğumuz gerçeğini gördüğü gibi gördüm. Lebensborn gerçek kimliklerimizi yok ettiğinden ve koruyucu ailelerimiz aramızda sır duvarları diktiklerinden biz kökenlerimizi bulamıyorduk ve bu durum yaşamlarımızın dokularını yıllarca yiyip bitirmişti. Barbara durumun onu nasıl etkilediği ve yeni örgütümüzün önemini anlattığında hepimiz adına konuşmuştu:

Tüm yaşamımda kendimi hiç yeterince iyi hissetmedim, kim olduğumu ve nereden geldiğimi gerçekten bilmedim. Bu içimi çok acıtıyor. Her zaman sorular sormak istedim

ancak yakın zamana kadar soru soracak biri yoktu. Canımı yaksa da tüm dünyanın çocukları kaçırarak ırk testlerinden geçirme projesini unutmaması için şimdi bunu konuşmak istiyorum. Bu bir daha olmamalıdır.

Soru bunu nasıl başaracağımızdı. Şu anda Lebensborn'da doğan veya kaçırılarak oraya getirilen çocukların çok ufak bir yüzdesini teşkil eden birkaç düzine insandık ve aramızda farklılıklar olduğu şimdiden belliydi. Bazıları karanlıktan çıkarak basın konferansı düzenlememizi isterken diğerleri Wernigerode'de eski Lebensborn evi yerine bir anıt dikmeyi istemekteydi. İleriki yıllarda zorluklar çıkacağını hissetmiştim.

On Altıncı Bölüm

Alınış

"Saat 06.30'da bir ila on sekiz yaşlarında 430 çocuk araçlarla demiryoluna getirildiler. Çocuklarda sadece kendilerinin taşıyabileceği büyüklükte çantalar vardı. Kahvaltı olarak onlara sade kahve ve küçük bir parça ekmek verildi."

– Alman Kızılhaçı iç yazışması, Ağustos 1942

Ekim 2007'de yapboz bulmacasının son parçaları da doğru yerlerini buldular. Bundan önceki iki yıl yoğun geçmişti. Hâlâ fizyoterapi kliniğimde çalışıyordum (ancak emekliliği de düşünüyordum) ve Lebensspuren kalan zamanımın çoğunu alıyordu.

2006'da kamuoyu karşısına çıkmıştık. Wernigerode'de yaptığımız ikinci toplantıya kırk kadar Lebensborn çocuğu, Alman ve uluslararası basın katılmışlardı. Hakkımızda önemli gazetelerde makaleler çıkmaya başlamıştı ve BBC "Hitler'in Evlatları" isimli belgeseli dünya çapında yayınlamaya başlamıştı. Guntram Weber, Gisela Heidenreich ve ben bitmek bilmeyen soruları cevaplarken açık olmanın halkın Himmler'in Üstün Irk deneyi konusunda eğitiminde çok önemli olduğuna inanıyorduk.

Tanıtım işe yaramış görünüyordu. Tedricen Lebensborn'u halk önünde tartışmak mümkün olmuş ve bu programın parçası olduklarından şüphelenen insanlardan Lebensspuren'e gelen başvuru sayısı artmıştı. Öbür yıl Wernigerode'deki yıllık toplantımıza altmıştan fazla yeni kişi katılmıştı. Daha önce bilgi vermeye yanaşmayan arşivlerin açılmalarında bizim samimiyetimizin rol oynadığını düşünmek biraz safça da olsa kulağa hoş geliyordu. Hangi nedenle olursa olsun eskiden yardımcı olmaya yanaşmayan kurumlar sonunda dosyalarını açmaya başlamışlardı. Bunlardan en önemlisi Bad Arolsen'deki Uluslararası Takip Servisi'ydi (ITS).

ITS uzun zamandır elindeki milyonlarca dosyayı tamamen açmaktan kaçınmakla eleştiriliyordu. Alman hükümetlerinin desteği ile ITS federal yasaların arşivde bulunan kayıtların yazıldıkları tarihten en az 100 yıl sonra halka açılabileceklerini bildirdiğini söylemekteydi. Bu ITS'nin aldığı uluslararası finansman ve yönetim düşünüldüğünde tuhaf bir argümandı çünkü ITS teknik olarak bir Alman kurumu değildi. ITS karşıtları bu yaklaşımın arkasında Holokost hakkındaki bilgilerin Almanya'da gizlenmek istenmeleri olduğunu söylemekteydiler.

Ocak 2000'de ITS Uluslararası Komisyonu'nda yeri olan on bir ülke temsilcisinin Nazi arşivlerinin tüm dünyaya açılmasını talep eden bildirisi ITS politikaları muhaliflerinin görüşünü destekler durumdaydı. Mart 2006'da ABD Holokost Anma Müzesi ITS ve Uluslararası Kızılhaç Komitesi'ni "ITS ve ICRC sürekli yardım etmekten kaçınmaktadırlar ve arşivleri kapalı tutmaktadırlar" diyerek kanıtları engellemekle suçladı.

İki ay sonra ITS sonunda arşivlerini 2007 sonbaharında açacağını dünyaya duyurdu.

Yedi yıl boyunca bu arşivlerde ben ve ailem hakkında bulunan belgeleri görmek için beklemiştim. Yaptığım iki başvuru-

ya gelen cevaplarda önce konuyla ilgili belgelerin bulundukları ancak "değerlendirilmeleri" için zamana ihtiyaç olduğu bildirilmiş, sonra da 2003 yılında bana gönderilen mektupta kendim hakkında bulduğum bilgileri kendilerine bildirmem istenmişti.

Sonunda arşivdeki belgeleri gördüğümde belgelerden biyolojik ailem ve Gisela von Oelhafen hakkında çok geniş bilgi edindim. İlk belge klasöründe Johann Matko'nun başına gelenlerle ilgili detaylar vardı. Belgelerde onun partizan faaliyetleri nedeniyle tutuklanma ve Mauthausen toplama kampına gönderilme tarihleri bulunuyordu. Onun ismi Naziler tarafından hazırlanan pek çok siyasi mahkûm listesinde vardı. ITS'nin bu bilgileri benden neden bu kadar uzun zaman sakladığını anlayamıyordum.

İkinci belge grubu Lebensborn dosyalarından oluşmakta olup Ingrid von Oelhafen'in St. Sauerbrunn Yugoslavya'dan gelen Erika Matko olduğunu belirtmekteydiler. Belgeler içinde hatta Lebensborn'nun adıma yaptırdığı sigorta poliçesi bile vardı. ITS'de Yugoslavya'dan geldiğime dair kesin kanıtlar varken Avusturya'da St. Sauerbrunn'u aramakla çok zaman kaybetmiştim.

Gördüğüm üçüncü grup belgeler savaştan hemen sonra değişik Kızılhaç şubelerinin yazışmalarıydı. Bunlar 1949'da aileme geri götürmek amacıyla beni iki ayrı örgütün aradığını göstermekteydi. Bunlardan ilki Birleşmiş Milletler'e akredite tüm yardım kurumlarını kontrol etmekle yükümlü Uluslararası Katolik Yardım Örgütü'ydü (Caritas). Caritas yetkilileri Yugoslavya başta olmak üzere Nazi işgali altındaki topraklardan kaçırılan çocukların izlerini sürdüklerinden benim ismimi pek çok nakil listesinde görmüş olmaları muhtemeldi. Caritas Yugoslav Kızılhaçı'na mektup yazarak beni bulmaya yardımcı olmalarını istemişti.

Aynı zaman diliminde o zamanlar tüm kayıp ve yerleri değiştirilen insanları takip ederek ülkelerine iade etmekle sorumlu Uluslararası Kızılhaç da beni aramaktaydı. Bu örgüt de Yugoslav Kızıl Haçı'na yazarak gerçek kimliğimi teyit etmeye çalışmıştı.

Soğuk Savaş'ın yarattığı zorluklar ve yeni bir üniter devlet yaratma çabalarına rağmen Yugoslav yetkililer şaşırtıcı şekilde Uluslararası Kızıl Haç Örgütü'ne yanıt vermişlerdi. Pek çok Nazi belgesi savaşta yok olduğu veya son anda imha edildiği için Yugoslavların elinde fazla belge yoktu ancak Hamburg'da bulunan ITS'ye derhal başvurmuşlardı. Başvuruda Alman Kızıl Haçı'nda çalışan sosyal hizmet uzmanlarının Hamburg'da yaşayan von Oelhafen ailesini ziyaret ederek onlarla yaşayıp yaşamadığımı ve ismimim Erika Matko olup olmadığını kontrol etmeleri isteniyordu.

Düşündüğümde 1949'da Hamburg'da olmadığımı çünkü o zamanlar Gisela'nın batıya kaçar kaçmaz bizi gönderdiği Langeoog çocuk evinde olduğumuzu hatırladım. Koruyucu ebeveynlerimin yardımı olmadan yetkililerin beni bulma veya benimle görüşme şansları yoktu. Son belge de Gisela'nın çok açıksözlü davranmadığı gözükmekteydi.

ALMAN KIZILHAÇI
Merkez Bölge, Hamburg
25 Ekim 1950
Kime: ITS Çocuk Arama Bölümü, Arolsen
Konu: MATKO, Erika, doğum tarihi 11/11/1941
Doğum yeri: St. Sauerbrunn

Bayan von Oelhafen tarafımızdan ziyaret edildi. Eşi Hamburg'da yaşamadığından kendisinden bilgi alamadık. Frau von Oelhafen belli bir süredir seyahatteymiş. Kendisi

yukarıda ismi verilen çocuğu Leipzig yakınlarında bulunan Kohren-Sahlis'teki çocuk evinden aldığından bize en doğru bilgileri verebilecek kişidir.

Ancak kendisinin elinde ekte kopyasını sunduğumuz Kohren-Sahlis'ten alınmış aşı karnesi dışında başka belge yoktur. Frau von Oelhafen Kohren-Sahlis'e Münih Lebensborn Cemiyeti'nin teşvikiyle gelmiştir. Kendisine Erika Matko'nun etnik bir Alman çocuğu olduğu söylenmiştir. Bu sırada Dietmar Holzapfel isimli çocuk von Oelhafen ailesinde altı aydır kalmaktadır. Bu erkek çocuk Münih'teki yerel bir bebek bakım yurdundan alınmıştır. Bu çocuğun babası Stalingrad'da kayıptır.

Erika MATKO Frau von Oelhafen'in koruması altında kalmaya devam edecektir. Çocuğu evlat edinme niyeti yoktur. Frau von Oelhafen daha fazla bilgi vermeye hazırdır. Ayrıca kendisi de çocuğun sorularını yanıtlayabilmek için onun gerçek kökenini öğrenmek istemektedir.

Ancak şu anda elinde çocuğa ait başka belge bulunmadığından daha fazla detay verememektedir. Von Oelhafen ailesi Ruslardan kaçtığından tüm eşyalarını kaybetmişlerdir. Frau von Oelhafen Kohren-Sahlis'teki çocuk evinden Erika Matko için verilen resmi bir belge olduğunu hatırlamaktadır. Ancak kaçarken bu belge kaybolmuştur.

Size şu anda daha fazla bilgi veremediğimiz için üzgünüz.

St. Sauerbrunn'daki görüşmelerin sonuçlarından bizi haberdar etmenizi rica ederiz.

· Lebensborn gerçek kimliğim hakkındaki tüm belgeleri yok ettiğinden Gisela'nın yardımı olmaksızın bırakın gerçek aileme gönderilmemi biyolojik ailemi bulmam bile imkânsızdı. Bu noktada bu işe soyunan tüm kurumlar çalışmalarını durdurmuşlardı.

Alman hükümetinden resmi belge almak için uğraştığım yıllarda bile Gisela'nın bana Kızılhaç ile görüştüğünü söylememesine ve benim gerçek kimliğimi bildiğine dair ipucu vermemesine çok şaşırmıştım. Daha da kötüsü Gisela sosyal hizmet uzmanlarına Lebensborn'dan Hermann ile birlikte beni aldıklarında verilen resmi belgenin 1947'de Ruslardan kaçarken kaybolduğunu söyleyerek yanlış yönlendirme yapmıştı. Halbuki ben o belgeyi 1990'larda odasını boşaltırken bulmuştum.

Şimdi bile hâlâ Gisela hakkında kötü konuşmak istemiyorum. Uzun süre önce ölmesine rağmen hâlâ beni sevmesini istiyorum. Ama duygularımı bir kenara bırakıp gerçeğe baktığımda yaptığının ihanet olduğunu görüyorum. Bilerek ve isteyerek gerçeği benden saklamıştı. Bunca yıl önce birilerinin beni aradığını duymaktan mutluydum ancak anne diye bildiğim kadının beni bulma çabalarını engelleyen kişi olduğunu öğrenmek canımı çok yakmıştı.

Aynı ay Slovenya'ya ikinci ziyaretimi gerçekleştirdim. Ziyaret tarihimi Celje'den kaçırılan çocukların yıllık toplantısına denk getirmiştim, oradan da Maria Matko ve ailesi ile tekrar görüşeceğim Rogaška Slatina'ya geçecektim. Ayrıca Alman televizyonunca çekilen bir belgesel için Maribor'daki tarihçilerle bir gün geçirecektim.

Artık televizyon kameralarının olmalarından mı yoksa Sloven yetkililer yeni kanıtlar buldukları için mi bilinmez Slovenya'da karşılanışım iki yıl önceki ziyaretime göre çok sıcak olmuştu ve toplantılarım daha başarılı geçmişti. Sonunda Celje'de gerçekten ne olduğunu ve Erika Matko hakkındaki gerçeği öğrenmiştim.

1941 yılının İlkbaharında Yugoslavya'nın işgali Almanya için iyi başlamıştı. Alman kuvvetleri kolayca ülkeyi işgal ederek on gün içinde Yugoslav Yüksek Komutası'nı alt etmişlerdi. Yugoslavya'nın teslim olmasından bir gün sonra yani 16 Nisan

tarihinde Gestapo Celje'ye gelerek Nazi karşıtı partizanları tutuklamaya başlamıştı. Üç gün sonra Himmler şehre gelerek tarihi Stari Pisker Hapishanesi'ni kontrol etmişti. Burası ileriki aylarda yüzlerce direnişçinin işkence görüp idam edileceği yer olacaktı.

Fakat Alman Blitzkriegi tarafından istila edilen diğer ülkelerin aksine Yugoslavya hiçbir zaman tamamen fethedilmemişti. Direniş karizmatik Josip Tito tarafından organize edilmekteydi. Tito 4 Temmuz 1941'de gizli bir bildiri yayımlayarak Nazi işgalcilere karşı ayaklanma çağrısı yaptı:

> *Sırplar, Hırvatlar, Slovenler, Karadağlılar, Makedonlar, Yugoslavya halkı! Şimdi işgalciler, onların kiralık maşaları ve halkımızın katillerine karşı bir bütün olarak ayağa kalma zamanı gelmiştir. Düşmanın terörü karşısında yılmayın. Onların terörüne karşı faşist işgalci eşkıyaları en yaşamsal noktalarından vurun. Demiryollarımızın bu faşist sürüsüne ekipman ve diğer şeyleri taşımasına izin vermeyin... İşçiler, köylüler, vatandaşlar ve Yugoslav gençliği dünyayı ele geçirmeye çalışan faşist işgal sürülerine karşı savaşın.*

Bu bildiri Almanlara karşı geniş çaplı bir gerilla savaşını başlatmıştı. Eylül 1941'de Yugoslavya'da yaklaşık 70.000 aktif direniş savaşçısı bulunuyordu. Tito'nun partizan güçleri Almanlara klasik vur-kaç taktiğiyle saldırıyor ve Alman güçleri topyekûn karşı saldırıya geçtiğinde dağlara kaçıyorlardı. Hitler'in buna (ve işgal altındaki tüm partizan hareketlere) verdiği cevap "Nacht und Nebel" kararnamesiydi. "Gece ve Kurbağa" anlamına gelen bu tabir pratikte Nazi yönetimine karşı gelen herkesin öldürülmesi emri demekti. 7 Aralık tarihinde tüm komutanlara gerekli talimatlar verildi:

İşgal edilen topraklarda komünist ve Almanya'ya düşman hareketler Alman devleti ve işgal güçlerine karşı çabalarını artırmışlardır. Bu entrikaların büyüklükleri ve içerdikleri tehlike bizi ciddi caydırıcı tedbirleri almaya mecbur kılmıştır. İlk başta aşağıda verilen tüm talimatlar uygulanacaktır:

1. İşgal bölgelerinde Alman devleti veya işgal gücünün güvenliğini tehlikeye sokan veya sokmaya hazırlanan her türlü saldırıya karşı uygun ceza yani ölüm cezası uygulanacaktır.

2. Birinci maddede belirtilen saldırılara verilecek cezalar ölüm cezasının suçluya veya en azından ana sorumluya uygulanabilir, mahkeme süreci ve idam hızla gerçekleştirilebilir olduğu vakalarda işgal bölgelerinde gerçekleştirilecektir. Aksi durumlarda saldırganlar Almanya'ya gönderileceklerdir.

3. Almanya'ya getirilen mahkûmlar askeri çıkarların gerektirdiği hallerde askeri prosedüre tabi tutulacaklardır. Alman veya yabancı yetkililerin bu mahkûmları soruşturmaları halinde kendilerine mahkûmların tutuklandıkları ve daha fazla bilgi verilemeyeceği söylenecektir.

4. İşgal bölgelerindeki komutanlar ve onların yetkileri altında görev yapan yetkililer bu talimatların uygulanmasından şahsen sorumludurlar.

Aynı gün Himmler Gestapo ve SS güçlerine gerekli talimatları verir:

Uzun değerlendirmelerden sonra Reich aleyhine veya işgal bölgelerindeki işgal güçlerine karşı işlenen suçlara verilecek cezalar Führer'in oluruyla değiştirilmiştir. Füh-

rer bu tip suçlara verilecek zorunlu hizmet veya ağır işçilik cezalarının zayıflık olarak algılanacağını düşünmektedir. Etkili ve uzun vadeli bir caydırıcı önlem sadece ölüm cezası veya suçlunun ailesini ve halkı suçlunun geleceği hakkında belirsiz bırakarak sağlanabilir. Suçluların Almanya'ya nakilleri bu amaçla yapılmaktadır.

Bu savaş yasalarının açıkça inkâr edilmesiydi. Cenevre Konvansiyonu veya diğer anlaşmalar artık işgal bölgelerindeki sivil halkı koruyamayacaklardı. 12 Aralık tarihinde Alman Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanı Feldmareşal Wilhelm Keitel Hitler'in kararnamesini Alman Reich'ı içinde bulunan tüm Wehrmarct güçlerine şöyle kendi sözleriyle bildirmekteydi:

Etkin ve kalıcı gözdağı ancak ölüm cezası veya suçlu yakınlarının suçlunun kaderini bilmemeleri sağlanarak verilebilir.

İtaatsizliği kökünden önlemek için en ufak kalkışma belirtisinde en sert önlemlerin uygulanmaları gereklidir. Ayrıca işgal altındaki ülkelerde insan yaşamının değerinin değersiz olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle öldürülen her Alman askerine karşı 50-100 komünist idam edilmelidir. İdamların uygulanış şekli ürkütücü olmalıdır.

Ancak bu uygulamalar işgal bölgesindeki halkı terörize ederek itaate zorlamada başarısız olmuşlardı. Tito'nun partizan ordusu sayıca ve etkili güç olarak çok büyümüştü. 1942 yılının ortasında Himmler direnişi kırmak için daha sert kuralları devreye sokar. 25 Haziran tarihinde bölgedeki SS güçleri başkanı Obergruppenführer Erwin Rösener'i direniş karşıtı operasyonların başına getirir ve ona işgalcilerle ilişkisi olduğu düşünülen tüm ailelerin hapse atılmaları veya öldürülmeleri emrini verir.

Rösener Aşağı Styria bölgesinde Maribor merkezli altı değişik *Aktionen* veya operasyon planlar. Bunlardan ilki 22 Temmuz 1942 tarihinde icra edildiğinde 1.000 kişi tutuklanarak Celje'ye getirilirler. Erkekler ailelerinden ayrılırlar ve bunlardan yüz tanesi Stari Pisker Hapishanesi duvarının önünde kurşuna dizilirler. Kurşuna dizilme partizanlara caydırıcı bir uyarı olarak bir Nazi fotoğrafçı tarafından görüntülenir. Filmler yerel bir fotoğraf stüdyosunda banyo edilip kâğıda basılırken yerel fotoğrafçı kendine fotoğraflardan bir ekstra set hazırlar ve bunları savaşın sonuna kadar gizler. Bu fotoğrafları elimde tutmak çok üzücüydü. O gün öldürülenler arasında Ignaz Matko da vardı. Duvarın önünde serili cesetlerden biri acaba onun muydu? Yoksa biraz sonra kendileri kurşuna dizilecek adamlar tarafından sedyeye yatırılan ceset ona mı aitti?

Bazı yetişkinler çevre kasaba ve köylerin sonraki *Aktionen*'e itaatini sağlamak amacıyla rehin tutuldular. Kalanlar Auschwitz gibi toplama kamplarına gönderilerek öldürüldüler veya ölene kadar çalıştırılıp aç bırakıldılar. Bunların çocukları ırksal değerlendirme için Avusturya'daki Frohnleiten'a gönderildiler. Aralarında bulunan pek az Aryan olarak kabul edilen çocuk Almanlaştırma için alınırlarken geri kalanlar acımasızca muamele görecekleri, hastalık ve açlık ile boğuşacakları "eğitim kamplarına" gönderildiler.

İkinci *Aktionen* bir sonraki ayın başında başlamak üzere planlanmıştı. Çevre köylerdeki tüm ailelerin 3 Ağustos'ta Celje'deki okula gelmeleri emredilmişti. Johann ve Helena Matko o gün okula gelen yüzlerce aile arasındaydılar ve Ludvig, Tanja, Erika isimli üç çocuklarıyla beraber gelmişlerdi. Silahlı askerler onları erkek, kadın ve çocuk diye üç gruba ayırmıştı. Çocuklar ailelerinden alınarak içeri götürülmüşlerdi.

Fotoğrafçı olayı yine görüntülemişti. Bir fotoğraf karesinde dış duvarlar önünde dizili aileleri gösterirken diğer karede as-

kerlerin onları ayırışları görünmekteydi. Bu karede başörtülü bir kadın Wehrmarcht subayınca tutulurken omzunda tüfeği olan diğer bir asker kucağında bebeği bulunan bir annenin önünde durmaktaydı. Anne fotoğrafta askere yalvarıyor gibi duruyordu. Üçüncü fotoğraf okulun içinde çekilmişti. Zeminine saman döşenmiş tahtadan yapılı kaba bir bölmede kim olduğu belirsiz kişiler çocuk ve bebekleri soyuyorlardı. Bir küçük oğlan çocuğu mücadele ederken diğer çocukların yüzlerinde ifade yoktu.

Bu resimlere bakarken içimde iki farklı duygu vardı. Kalabalık okul bahçesinde veya okulun içinde bulunan bebeklerin arasında Erika Matko vardı çünkü bu siyah beyaz fotoğraflar benim ailemden çalındığım günü belgelemekteydiler. İlk hissettiğim duygu korkuydu. Acıklı konuşmak istemiyorum ancak tüm vücudumu saran titremeyle yalnızlık ve çaresizlik hissediyordum. Ancak çocuklara böyle davranan kişilere karşı duyduğum öfke de vardı. Bebekleri annelerinden zorla alan bu askerler onları sığırların konulduğu tahta bir bölme içine hapsetmişlerdi.

Yaşamım boyunca duygularımı gizlemeye çalıştım. Duygularımı terk edilmişlik ve güçsüzlük hislerimin girdabına düşmemek için kalbimin derinliklerine gömmüştüm. Bu fotoğraflar benim savunma mekanizmalarımı yıkmışlardı. Yine Erika olmuştum.

Diğer çocuklar ve ben okulda iki gün tutulmuştuk. Bizi ırksal olarak kabaca değerlendirmişlerdi. Mavi göz, sarı saç ve açık ten rengi Aryan kanının özellikleri olarak kabul edilirlerken kumral saç, koyu renk göz veya ten rengi değersiz Slav ırkı özellikleri kabul edilmekteydiler. Ludvig ve Tanja kabul görmezlerken ben değerli bulunmuştum. Ludvig ve Tanja dışarı yollanarak ailemize teslim edilmişlerdi.

Toplam 430 çocuk Aryan olarak değerlendirilmişti. Bizler

önce okulda tutulduktan sonra tren istasyonuna götürülmüştük. Büyük çocuklar benim gibi bebekleri sepetlerde taşımışlardı. Alman Kızılhaç'ı (DRK) çocukların naklini gözetmekle sorumluydu. DRK üst yönetimi üniforma giyip tören hançeri takacak kadar Nazilere bağlıyken onların altında sivil gönüllü ordusu vardı.

Bu gönüllülerden Anna Rath isimli kadının yazdığı raporu okudum:

06.30'da bir ila on sekiz yaşlarında 430 çocuk araçlarla tren yoluna getirildiler. Çocuklarda sadece kendilerinin taşıyabileceği büyüklükte çantalar vardı. Kahvaltı olarak onlara sade kahve ve küçük bir parça ekmek verildi.

Yükleme problemsiz tamamlandı. 10.30'da bir saat rötar olacağı bildirildi. Tren gitmeye başladı ve 14.45'e kadar yoluna devam etti. Bundan sonra çocuklar dört saat daha bekleme durumunda kaldılar. Bu zaman diliminde Kızılhaç veya Nasyonal Sosyalist İnsani Yardım Örgütü bu çocuklara yemek vermediler. Çocuklara su onlara trende eşlik eden DRK gönüllüsü tarafından verildi.

Frohnleiten'e geldiklerinde DRK gönüllüleri ve küçük çocukların (iki ila beş yaşlarında çocuklar) yerleştirme kampına ellerinde çanta ve bohçalarla yürümeleri gerekti. Çocuklar aç ve yarı çıplaktılar, bazılarının çocuk bezleri leş gibi olmuştu çünkü değiştirecek bez yoktu. Çocuklar ağlıyor ve bağırıyorlardı.

Kampa vardıklarında çocukların yeniden beklemeleri gerekti çünkü yemek hazır değildi. Çocuklar dışarıda bahçede ve çayırda oturdular. Sonunda 17.00'de çocukların yemek salonuna girmelerine izin verildi. On altı yorgun ve bitkin (saat 04.30'dan beri ayaktaydılar) DRK gönüllüsü tüm çocuklara bakmak zorunda kalmıştı çünkü dördü hariç tüm kamp kadrosu tatile çıkmıştı.

Naziler kaçırdıkları çocuklara böyle bakıyorlardı. Boşuna yaşamım boyunca sevgiye özlem duymamıştım:

Frohnleiten'de daha fazla testten geçecektik. Bizi dört gruba ayırmadan önce Himmler'in ırksal değerlendirme uzmanları bizim her türlü fiziksel özelliğimizi ölçtüler ve kaydettiler. En üst iki gruba girenlerimiz Lebensborn evinde yaşamaya hak kazanıyorlardı. Diğer gruptakiler ise eğitim kamplarına gitme hakkı alıyorlardı. Kaçırılan Yugoslav çocukları değerlendirenler arasında sonradan Nürnberg'de yargılanarak beraat eden Inge Viermetz isimli hanım yetkili de vardı. O "sadece okulöncesi çocukların alınacağını" bildiren yazılı talimata göre çalışmaktaydı. Ancak göründüğü kadarıyla bizleri isteyen sadece Lebensborn değildi. Himmler'in eski Reich dışında yaşayan etnik Almanları korumak için kurduğu VoMI yetkilileri de ileride Üstün Irk'ın liderleri olacak çocuklardan kendi paylarına düşenleri istemekteydiler. Nürnberg'de verdiği ifadeye göre bu çocuklar için rekabet VoMI ve Lebensborn arasında kızışmıştı ve Frau Viermetz'in çabaları sayesinde bu işten Lebensborn kârlı çıkmıştı.

Tüm kanıtlara yeniden baktıktan sonra Nürnberg'deki yargıçların Viermetz ve diğer Lebensborn liderlerine nasıl beraat verdiklerine hayret ettim. Bu kadın resmen çalıntı malların idaresinden sorumluydu. Bu kadın işgal bölgelerinden gelen yüzlerce çocuğun kaderi hakkında karar vermiş biriydi. O bu çocukların bazılarını gerçek kimliklerinin silineceği programa gönderirken bazılarını da çoğunun ölecekleri kamplara göndermişti. Bu kadın nasıl masum sayılabilirdi?

Frohnleiten'den Bavyera'daki Regensburg'a yakın Werdenfels'teki kampa nakledilmiştim. 1942 yılının sonunda Lebensborn Gisela Heidenreich'in annesi Emilie Edelmann'ı daha fazla ırksal testi gözetmek üzere görevlendirmişti. Herhalde beni yeterince uygun bulmuştu ki tüm formlarım imzalanarak beni Kohren-Sahlis'e postalamışlardı.

Bizimki Yugoslav çocukların nakledildikleri son yolculuk değildi. Maribor'da gördüğüm belgelere göre daha sonraki dört *Aktionens* ile yüzlerce aile Celje'ye ırksal testler, elemeler ve çocuklarından ayrılmak üzere getirilmişlerdi. Bu çocuklar da Lebensborn ve eğitim kampları arasında dağıtılmışlardı.

Bana belgeleri gösteren yetkililerin benimle paylaşmak istedikleri bir sır daha vardı. Johann ve Helena o gün okula üç çocuklarıyla gelmişlerdi. Ve belgelere göre gitmelerine izin verildiğinde yanlarında Ludvig ve Tanja isimli çocuklarıyla Erika adında bebekleri vardı. Abla ve ağabeyimin annemlere geri verildiklerini biliyordum ancak küçük kız bebek kimdi? Erika Matko tuhaf şekilde hem Frohnleiten'e giden trende hem de Rogaška Slatina'ya giden Johann ve Helena'nın yanındaydı. Bu çok anlamsızdı.

Bunun cevabını bulmama yardımcı olan Maria Matko olacaktı. Maribor ziyaretimden bir gün sonra onunla evinde buluştuk. DNA test sonuçlarının yarattığı şoku atlattıktan sonra o benim onun görümcesi olduğumu kabul etmişti. Şimdi onun yardımıyla bana neler olduğunu anlayabilecektim.

Çocukları Johann ve Helena'ya geri verildikleri gün Naziler Celje Hapishanesi'ndeki pek çok partizan şüphelisini infaz etmişlerdi. Tanıklar okul bahçesi dışında bekleyen ailelerin seslerini duyduklarını hatırlıyorlardı. Kurşuna dizilen kadın ve erkeklerin çocukları yani benimle okulda bulunan çocuklardan bazıları artık öksüz ve yetim kalmışlardı.

Tanja ve Ludvig kendisine geri verildiklerinde Helena üçüncü çocuğunun kayıp olmasından çok şikâyetçi olmalıdır. Belki onu yatıştırmak için belki de ne yapacaklarını bilmediklerinden Alman askerler Helena'ya yetim bir çocuğu vermişlerdir. Bu kız Erika Matko olarak yetişecek olan çocuktu.

Adeta acı, öfke ve hayret duyguları arasında üçe parçalanmıştım. Annemin kucağına sıkıştırılan çocuğun kendisinin olmadığını bilmesi gerekir. Bu bebek görünüş olarak bana benzemeyeceği gibi benim gibi de kokması mümkün değildir çünkü annelerin içgüdüsel olarak bebeklerini kokularından tanıma yetenekleri vardır. O zaman annem böyle bir şeyi nasıl kabul etmiştir?

Bu soruya bulabildiğim tek açıklama annemin askerlerle bu konuda tartışmaya girmekten çekinmesidir. İdam mangasından gelen silah sesleri belki annemi kendi, kocası ve çocuklarının yaşamları hakkında korkuya düşürmüştür. Ancak rasyonel düşünceyle duygular farklı şeylerdir. Neredeyse altmış yıldır gerçekten kim olduğumu bilmemek duygusuyla mücadele etmiştim. Son yedi yıldır da geçmişimdeki gizemi ve Erika Matko'dan Ingrid von Oelhafen'e dönüşümü çözmek için zorlu ve uzun bir yolculuk yapmıştım.

Şimdi her şeyi biliyordum. Ve bu hiçbir işe yaramamıştı.

On Yedinci Bölüm

Arayış

"Kendime 'Biz ne yapıyoruz?' diye sordum.
Tanrı aşkına biz ne yapıyoruz?"

– Gitta Sereny, eski UNRRA Çocuk Esirgeme yetkilisi

Herkese kızgındım. Hitler ve Himmler'e benim kaçırılmama neden olan emirleri verdikleri için kızgındım; Inge Viermetz ve Lebensborn yetkililerine gerçek kimliğimi saklayarak beni bir Alman çocuk haline soktukları için kızgındım; aileme benim yerime başka bir çocuk veren askerlere kızgındım. Nazilerden bana ve diğer kurbanlarına safkan ve Aryan Üstün Irkı saplantıları nedeniyle yaptıklarından dolayı nefret ediyordum. Geçmişte yıllardır bastırdığım tüm acı ve kırgınlıklarım yüzeye çıkmaya başlamıştı.

Öfkem ayrıca çocukluğumda yakınımda olan kişilere odaklanmıştı. Gisela ve Hermann von Oelhafen bu rezil oyunda işbirlikçileriydiler. Onların savaş Almanya'sında bile hakkında yeterli bilgi ve dedikodu bulunan Lebensborn gibi bir örgüte güvenmemeleri ve bu örgütün onlara koruyucu aile olarak vermeye çalıştığı bebeğin kökeni hakkında şüphe duymaları için yeterli nedenleri vardı.

Ayrıca Gisela'nın annelik konusundaki tutarsız davranışları tuhaftı. Onun beni çocuk evlerine göndermesi bir çocuğu sevecen ve sıcak bir aile ortamında yetiştirmeyi amaçlayan bir anneye yakışmıyordu. Hepsinden ötesi kökenlerim hakkında söylediği yalanlar ve beni başından savma çabaları gerçekleri arayışıma zarar vermişti. Halbuki bana sadece nereden geldiğimi söylese yaşamım ne kadar kolay olurdu. Lebensspuren'deki arkadaşlarımdan Lebensborn çocuklarına koruyucu annelik yapan bazı kadınların çocuklara karşı açık ve dürüst olduklarını ve bu yaklaşımın çocuklardaki kaygıları azalttığını biliyordum. Gisela neden benimle konuşmak istememişti?

Ama canımı en çok yakan biyolojik ailemin yaptıklarıydı. Helena ve Johann Matko'nun Naziler tarafından kendilerine verilen bebeği kabul etmelerini anlayabiliyordum. Tanınmış partizanların bulunduğu bir ailenin özellikle de yoldaşlarının kurşuna dizildiği bir gün bundan başka bir şey yapması düşünülemezdi. Kendimi onların yerlerine koyduğumda çalınan kapı arkasında Gestapo ve SS subaylarının beklediklerini görmenin vereceği korkuyu hayal edebiliyorum. Her ne kadar diğer Erika'nın annemin sevgisi içinde büyüyerek benim olması gereken bir hayatı sürdüğünden rahatsız olsam da bu konuda onları suçlayamıyorum. Benim kabul edemediğim Helena'nın savaş sonrasında da bu yalanı sürdürmesiydi. Barbara Paciorkiewicz'in yaşam hikâyesi kaçırılan bazı çocukların ailelerinin çocuklarını geri getirmeye olan kararlılıklarını bana göstermişti. Helena beni bulmaya çalışmak yerine bu yalanı nasıl sürdürmüştü?

Bu soruyu ona kendim sormak isterdim. Ama Helena 1994'te ölmüştü. Ben o tarihte bırakın Slovenya'daki kökenleri bilmeyi daha Gisela'nın sakladığı belgeleri bile bulamamıştım. Gerçek ve koruyucu ailemin davranışları benden doğruları arama şansımı çalmıştı.

Duygu fırtınamın durumumdan dolayı kendisini suçlayabileceğim yaşayan bir paratonere ihtiyacı vardı ve bu kişi tüm kızgınlık ve acımı odaklayacağım diğer Erika Matko'ydu. Onun benimle görüşmeyi kabul etmemesi hatta mektubuma yanıt vermemesi beni sinirlendirmişti, tüm bunlar hissiz davranışlardı. Onun yaşamımı çalmış olması duygusu beni yiyip bitiriyordu. Maria onun yaşamının büyük bölümünde hasta olduğunu ve bu nedenle hiç çalışmadığını söylemişti. Fizyoterapi kliniğimi bu hale getirmek için ne çok çalıştığımı ve Alman bürokrasisiyle verdiğim mücadeleyi düşündüğümde bunu hükümetince maddi destek ve bakım sağlanan Erika'nın durumuyla kıyasladım. Ve öfkem arttı.

Arkadaşlarım beni ikna etmeye çalıştılar. Benim kimliğimin ona verilmesinde Erika'nın suçlu olmadığı konusunda haklıydılar. Çocukken yaşamlarımızın nasıl değiştokuş edildiğini bilmesi ve bunun hakkında bir şeyler yapması mümkün değildi. Ve savaş sonrası Tito'nun Yugoslavya'sında Helena ve Johann'ın Alman işgalcilerle olan herhangi bir temaslarını ortaya vurmaları sağlıklı olmazdı. Komünistler Nazilerle bir şekilde teması olmuş kişilerin masum olup olmadıklarına pek bakmıyorlardı. Muhtemelen Erika gerçek ailesini bilmiyordu, herhalde benim ailem dışında bunu bilen de yoktu.

Diğer kişiler beni onunla ilk temas ettiğimde Erika'nın nasıl hissettiğini anlamaya çalışmam yönünde telkinde bulundular. O zaman altmış yaşın üstündeydi ve ciddi kalp problemleriyle boğuşuyordu. Tamamen yabancı birinin aniden ortaya çıkarak onun kendi ve ailesi hakkında bildiği her şeyi sorgulaması ona büyük bir şok yaratmış olmalıydı. Buna anlayış gösteremez miydim?

Gösteremezdim. Olup bitenlerin adaletsizliği ile o kadar tükenmiştim ki yaşamını altüst ettiğim bir kadına acıyacak halim yoktu.

Öfkemin dinmesi uzun süre aldı. Aylar ve yıllar geçtikçe yavaşça durumu daha net analiz edebileceğim mesafeye ulaşmıştım. Olası başka hikâyelerin bana nasıl gözükeceklerini düşünmeye başladım. Barbara'nın Alman koruyucu ailesinden ve evi bildiği yerden alınışını düşündüm ve kendimi Polonya'ya giderken onunla aynı trene koyduğumda çok tuhaf hissettim.

Celje'deki kaçırılan çocuklar toplantısından Yugoslavya'dan çalınan bazı çocukların sonradan ailelerine döndüklerini biliyordum. Hatta bu geri dönüşlere emsal teşkil eden bir dava bile vardı. Ivan Petrochik bir SS kıtası tarafından kaçırıldığı 1943 yılında iki yaşından küçüktü. Babası Gestapo tarafından öldürülmüş annesi ise toplama kampına gönderilmişti. Çocuk *Banditenkind* olarak nitelendirilerek Lebensborn tarafından Alman bir aileye verilmişti.

Savaş sonunda hayatta olan çocuğun annesi onun izini yedi yıl boyunca sürmüştü. 1952 yılında bir mahkeme Ivan'ın Yugoslavya'ya gönderilmesine karar vermişti. O zaman on bir yaşında olan Ivan yaşamının büyük çoğunluğunu bir Alman çocuk olarak yaşamıştı.

Ivan ve Barbara'nın hikâyeleri geri gönderilme sürecinin nasıl işlediği ve çocukların üzerindeki etkisi açılarından merakımı çekmişti. 2014'te bu konularda bazı yanıtlar buldum.

Gitta Sereny çok tanınmış bir gazeteci ve yazardı. Bu kişi 1921'de Viyana'da Avusturyalı bir aristokrat baba ile Hamburglu eski bir aktris olan anneden dünyaya gelmişti. O daha on üç yaşındayken ailesi çocuğu İngiltere'ye yatılı bir okula gönderdiklerinde treni Nürnberg'de birkaç saat bekleyince büyük halk kitlelerinin katıldığı bir Nazi toplantısına şahit olmuştu. Bu olay onda büyük bir iz bıraktığından okulu bitirdiğinde Gitta Fransa'ya giderek Almanlarca yetim bırakılmış çocuklara yardım çalışmalarında bulunmuştu. Ayrıca Fransız direniş hareketinde de görev almıştı.

Savaş bittiğinde yerlerinden edilip eski Reich'ın her yerine dağılan milyonlarca kişiye vatanlarına geri gönderme konusunda yardım eden Birleşmiş Milletler Yardım ve Rehabilitasyon Örgütü'nde (UNRRA) çalışan Gitta daha sonra Çocuk Takip Bölümü'ne atanmıştı. Gitta Sereny elli üç yıl sonra deneyimlerini artık yayımlanmayan bir dergide yayımlamıştı.** Sereny anılarında Polonya'ya geri gönderilen bir erkek ve kız çocuğun hikâyesini anlattığında ilk defa Yugoslavya'ya geri gönderilmenin benim için ne anlam taşıyacağını anlamıştım.

Hikâye Sereny'nin koruyucu aileyi ziyaretiyle başlamıştı. Gittiği yer tipik tek katlı, pencerelerinde perde olmayan ve içeride sadece ön kapıya giden yolu göstermek için konan bir iki sönük ışığın bulunduğu Bavyera tarzı bir çiftlik eviydi.

Sereny ziyaret öncesi belediye nüfus kayıtlarını inceleyerek hazırlık yapmıştı. Bu çiftlik evinde altı kişi yaşıyordu. Çiftçi ve karısı kırklı yaşların ortalarındaydılar. Evde ayrıca büyükbaba ve büyükanne ile birlikte bir kız ve bir de erkek çocuk gözüküyordu.

Sereny soracağı rahatsız edici sorulardan dolayı evde ortaya çıkabilecek stresin farkındaydı. Çocukları aile ortamında görmek önemliydi ancak Sereny mülakat çok ileri safhaya ulaşmadan çocukların yataklarına gönderilmiş olacaklarını ümit ediyordu.

Eve vardığında karşılama buz gibiydi. Aile mutfak masasının etrafında oturmuş ve Sereny içeri girdiğinde özellikle kimse ayağa kalkmamıştı. Gerçi çiftçi karısı ve iki çocukları onun elini isteksizce sıkmışlardı (oğlan zorla kız ise heyecanla sıkmıştı). Büyükbaba ise elini uzatmayı reddederek ellerini arkasına saklamış ve homurdanarak bu yabancı kadının ne istediğini öğrenmek istemişti.

** *Talk Magazine*, sanal Yahudi Kütüphanesi'nde kopyası bulunmaktadır, 2009. Bu dergi yıllarca önce yayınına son vermiş olup Gitta Sereny 2012'de vefat etmiştir.

Çocukların isimleri Johann ve Marie'ydi. İki çocuk da resmi kayıtlara göre altı yaşındaydılar. İkisinin de mavi gözleri varken oğlanın sarı saçları kısa, kızınki ise uzun ve örgülüydü.

Sereny aileyle kısa bir süre konuşmak istediğini belirtmişti. Havayı yumuşatmak için Sereny çocukların her birine savaş sonrası Almanya'daki yoksulluk içinde çok kıymetli olan birer paket çikolata vermişti. Ancak bu hediye çocuklarda karışık tepkilere neden olmuştu.

Küçük kız neşe içinde "Danke" dediğinde onun yüzünü severken, çiftçinin karısı sertçe "Geht zu Bett" (Yatağa gidin) dedi ve çocuklar ayağa kalktılar.

Kız çocuğu annesine sarıldıktan sonra babasının elini tutmuştu. Oğlan ise nazik ancak resmi bir tavırla anne ve babasına iyi akşamlar diledikten sonra Sereny'ye şüpheli bir bakış attıktan sonra büyükbabasını öpmüştü. Sonra çiftçi iki çocuğu da sıkıca sarılarak onları yataklarına yatırmıştı.

1945'te Birleşmiş Milletler takip dosyalarında 8.500 kimsesiz veya asimile edilmiş çocuk ismi bulunmaktaydı. Birkaç ay içinde bazılarında fotoğraf veya fiziksel tanımların da bulunduğu Himmler'in Almanlaştırma programı çerçevesinde doğu ülkelerinden kaçırılmış on binlerce yeni çocuk ismi bu kayıtlara eklemişti. Marie ve Johann bu çocuklar arasındaydılar. Gitta bu duruma inanamıyordu:

Kim bebek veya küçük çocukları annelerinden alabilir? En manyak sabit fikirli kişiler bile nasıl genç ve gelişimini tamamlamamış çocukların "ırksal değerlerini" bulabileceğine inanabilir?

Hepsinden ötesi nasıl bu kadar çok yabancı çocuk şu anda Alman cemiyeti içinde yaşıyor ya da daha doğru söylemek gerekirse saklanıyor olabilir ki bunlardan bazılarının yaşları başlarından geçenleri hatırlayacak kadar büyüktür?

Sereny soru sormaya başlayınca çiftçi ters davranmaya başladı. Adam oğullarının Stalingrad kuşatmasında Kızıl Ordu tarafından öldürüldüğünü ve kızının bu olaydan dört yıl sonra bir trafik kazasında öldüğünü anlattı. Bu aile Johann ve Marie'yi kaybettikleri çocuklarının yerine yetiştiriyordu. Bu ailenin bu çocukları çok sevdiği açıktı. Sereny aileye çocukları sevdiklerini anladığını ancak bu çocukların kökenleri hakkında bildikleri her şeyi anlatmaları gerektiğini belirtti. Çocukların biyolojik ailelerini sorduğunda çiftçinin karısı onların öldüğünü söyledi ancak bunu nereden öğrendiğini açıklamakta net değildi. Sereny aileyi zorlayarak onlara pek çok Doğu Avrupalı ailenin onlardan çalınan çocuklarını aradıklarını anlattı:

Büyükbaba "Doğu mu?" dedi ve bu kelimeyi tekrarlarken "doğu" sözcüğünden ne kadar nefret ettiğini gösteriyordu. Yaşlı adam "Bizim çocuklarımızın doğu ile ilgileri yoktur. Onlar Alman yetimleridirler. Bunu anlamak için sadece onlara bakmanız yeter" demişti. Klişe ortaya çıkmıştı: "Onlara bakmanız yeter."

Gerçekten de uzun zaman önce onlara birileri bakmıştı. Aynı Celje'de olduğu gibi Lodz şehri civarındaki köylülere çocuklarını "ırk uzmanlarının" işlerini yaparak çocukları Lebensborn'a yollayacakları Gençlik Yardım Ofisi'ne getirmeleri söylenmişti.

Johann ve Marie'nin aileleri o zamandan beri onları arıyorlardı ve ellerinde iddialarını kanıtlayan fotoğraflar vardı. UNRRA bu çocukları onlara geri vermeye karar vermişti.

Gitta Sereny bu görüşmeden kısa bir süre sonra bu bölgeden başka bir yere atanmıştı. 1946 yazında Sereny Bavyera'daki çocuk merkezinde görevlendirilmişti. Burada Johann ve

Marie'nin tutulduklarını gören Sereny şaşırmış ve üzülmüştü. Burada çocuklar çiftçi ve karısından alınmalarına uyum sağlamaya çalışıyorlardı. İkisinin de gözlerinin altları çökmüş, renkleri solmuştu. Sereny çocukların durumları karşısında şok olmuştu:

Marie bir koltukta büzüşmüş, saydamlaşmış gözkapakları kapalı baş parmağını emiyordu. Johann ise beni görür görmez "Du! Du! Du!" (Sen! Sen! Sen!) diye bağırarak üzerime koşarak bana vurmaya ve tekmelemeye başlamıştı...

Bu merkezde çalışanlar bu tip durumları daha önce çok görmüşlerdi. Çalışanlar bu çocukların perişan hallerinin Alman koruyucu ailelerden alınarak anavatanlarına gönderilene kadar kaldıkları bu yerde normal olduğunu Sereny'ye anlatmışlardı. Johann ve Marie gibi çocuklar resmi geri gönderilme tarihine kadar bu merkezlerde tutuluyorlardı. Bu şekilde bu çocukların kısa yaşamlarında yaşadıkları ikinci ayrılık acısını azaltmak ve onları biyolojik ailelerinin büyük beklentilerine hazırlamak bir derece mümkün oluyordu. Deneyimlere göre biyolojik ailelerle yeniden birleşme zaten travmatik olan çocuklarda büyük duygusal baskı yaratmaktaydı.

Bu insani bir yaklaşımdı ancak Johann ve Marie için işe yaramamıştı. Küçük oğlan şimdiden saldırganlık belirtileri gösterirken kız çocuğu gelişim gerilemesi göstererek bebekliğine geri dönmüş yatağını ıslatmaya ve biberonla beslenmeye başlamıştı.

O gece merkezdeki psikiyatr Sereny'ye Marie'yi biberonla beslemesini tavsiye etmişti:

O gözleri kapalı yatıyor, sadece biberonu emen dudakları ve yutkunduğunda boğazı hareket ediyordu. Onu uyu-

yana kadar kollarımda tuttum. Bu beni çok rahatlatmıştı ancak korkarım ona hiçbir faydası olmamıştı.

Kendime "Biz ne yapıyoruz?" diye sordum. "Tanrı aşkına biz ne yapıyoruz?"

Şimdi anlamıştım. Bu benim kaderim olabilir ve Rogaška Slatina'ya gönderilebilirdim. Johann ve Marie'nin tek aileleri olarak bildikleri kişilerden alındıklarında anladıklarından daha fazla anlayacağıma inanmıyorum. Sonunda artık öfkeli değildim.

On Sekizinci Bölüm

Barışma

"Benim kimliğim ırkımın gerçeği ile başlıyor olabilir ancak onunla bitmedi ve bitemez."

– Barack Obama, *Babamdan Rüyalar-Bir Irk ve Miras Hikâyesi*, 1995

Kimlik nedir ve nasıl oluşur? Kimlik insanı şekillendirir mi yoksa tam tersi mi olur?

Bu gözüktüğü gibi soyut felsefedeki bir soru değildir. Bu seyahatim bittiğinde karşılaşmak zorunda kaldığım sorudur. Şimdi kim olduğumu ya da eskiden kim olduğumu biliyordum. Ancak bunun anlamı konusunda emin değildim.

Kimlik "Ben kimim?" sorusuna verilen yanıttan daha fazla bir şeydir. Bu ayrıca kişilikle de ilgilidir. Ben bugün olduğum insana nasıl dönüştüğümü anlamak için çaba harcıyordum. Ben Lebensborn çocuğu olarak geçirdiğim yaşamımım ilk döneminin bir sonucu muydum? Geçmişim utangaçlığım, güvensizliğim ve diğerlerinin, özellikle de çocukların ihtiyaçlarını kendiminkilerden öne koymamdan dolayı suçlanabilir mi? Yani yaşam akışım Himmler tarafından değiştirilemez şekilde

şekillendirilmiş midir? Bu sonuçta onun en büyük amacıydı. Onun yeni ve tek tip Üstün Irk nesli vizyonunu Lebensborn çocukları gerçekleştireceklerdi.

Ben kesinlikle kendi yaptığım seçimlerin de ürünüydüm. Genetik saç ve ten rengini belirleyebilir ancak kimlikte özgür irade de rol oynamak zorundadır. Ben yaşamımda sakat çocuklarla çalışmayı seçmiştim. Ben evliliği veya kendi çocuklarımın olmalarını seçmemiştim. Bunlar benim kararlarımdı ve Lebensborn'un kaçınılmaz sonuçları değillerdi.

Belki gerçekten kim oldukları konusunda belirsiz olanlar dışındakiler bu varoluş sorularıyla uğraşmazlar. Ama hangimiz zor dönemlerimizde yaşamımızın geçmişteki bir noktasına dönerek eğer olaylar değişik şekilde cereyan etseydi ne olurdu diye düşünmemişizdir?

Shakespeare'in *Hamlet* isimli eserinde Ophelia şöyle der: "Biz ne olduğumuzu biliyoruz ancak ne olabileceğimizi bilmiyoruz." Neler olabileceğini düşünmekten kendimi alamıyordum. Celje'deki ırksal değerlendirme de testleri geçemeseydim ne olurdu? Erika Matko olarak büyüseydim yaşamım nasıl olurdu? Bu durumda beni ödüllendiren bir kariyerim olabilir miydi ya da ufkum yaşadığım çevre nedeniyle diğer Erika Matko gibi kısıtlı mı olurdu? Eğer Gisela biraz daha dürüst olsaydı ve Soğuk Savaş olmasaydı biyolojik ailemle buluşabilirdim. Bu benim yaşamımın akışı içinde ne anlama gelirdi? Kendime "Acaba Naziler beni gerçek ailemle bıraksalar daha iyi mi olurdum yoksa ironik şekilde Naziler bana iyilik mi yapmışlardı?" diye soruyordum.

Lebensborn çocuklarının yıllık toplantıları bu belirsizliği alevlendirdi. İlk toplantıda fark ettiğim tansiyon yıllar içinde sürekli artarak Lebensspuren tartışmalarla parçalanıncaya kadar devam etti. Hepimiz Üstün Irk deneyinden zarar görmüştük. Hepimizin kişisel geçmişlerimizle barışma ihtiyacımız var-

dı. 2014 yılında destekleyici bir ortam yaratmak için bir araya gelen bizlerden bazıları gruptan ayrılarak yeni ve daha küçük gruplar kurmaya yöneldiler. Ben bunlardan biriydim.

Ancak o yıl benim biraz huzur bulmamı sağlayacak iki seyahat yaptım. Bunlardan biri eski Lebensborn çalışanı Anneliese Beck'e yaptığım ziyaretti. Frankfurt'taki evine gittiğimde neredeyse gözleri hiç görmeyen doksan iki yaşındaki kadın bana çay ve meyveli kek ikram etmişti.

Frau Beck Kohren-Sahlis'teki Sonnenwiese evinde ben orada kalırken çalışmıştı. Orada 150 çocuk olduğundan ve ben onun sorumluluğundaki grupta olmadığımdan beni hatırlamamıştı. Ancak o bana Sonnenwiese'deki günlük rutin hakkında detaylı bilgi vermiş ve benim yaşamımım nasıl olabileceğini anlamama yardım etmişti. Bana çocuklarla beraber çektirdiği bir resmi gösterdi. Resimdeki çocukların güzel giyimli ve bakımlı olmalarından mutlu olmuştum. O bulunulan koşullar ve SS'in varlığına rağmen Kohren-Sahlis'te geçirdiğimiz zamanın büyük kısmında mutlu ve rahat olduğumuzda ısrarcıydı.

Frau Beck ile harcadığım zaman geçmişime ait bulduğum bilgilerdeki son eksikleri tamamlamama yardım etti. Sonnenwiese hakkında hiçbir anım yoktu ve orada yaşadığım yılları bir türlü şekillendiremiyordum. Kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım tek görebildiğim karanlık bir boşluktu. Şimdi o boşluk dolmuştu ve beni anılarımdan uzak tutan duvarlar yıkılmaya başlamıştı. Son perdenin Kohren-Sahlis'te oynanacağını hissediyordum. O binaların içinde gezmenin hafıza kilitlerimi kıracağından emindim. Şu anda bunu yapacak kadar güçlü değildim ancak gelecek yıllarda bu geziyi yapacağımı biliyordum.

Ekim ayında Slovenya'ya döndüm. Önce Rogaška Slatina'ya giderek 1941-1945 döneminde vurulan kadın ve erkeklerin anısına dikilen anıtın bulunduğu parkı ziyaret ettim. Burada yüz-

den fazla isim taşa kazınmıştı ve onlar arasında amcam Ignaz'ın adını bulduğumda harflere parmak uçlarımı değdirerek dokundum. Sonra Maria bana doğduğum evi gösterdi. Daha sonra bir tepenin üstünde bulunan ve annem, babam, büyükannem ve büyükbabam, ablam ve ağabeyimin gömülü olduğu mezarlığı ziyaret ettik. Ben mezarlara çiçekler bıraktım ve ağabeyim ile ablam için mumlar diktim. Maria ve yeğeni taşlar arasındaki yabani otları temizlediler. Burada kayıp duygusuyla dolup taşacağımı düşünmüştüm ancak bir mezarlığı ziyaret etmenin verdiği hüzün dışında bir şey hissetmemiştim.

Maria o öğleden sonra beni evine diğer aile bireyleriyle Sloven kahvesi ve ev yapımı böğürtlen likörü içmeye davet ettiğinde de benzer bir durum yaşamıştım. Evdeki atmosfer çok sıcaktı, herkes içten ve konukseverdi. Matko'lar beni kendilerinden biri olarak kabul ederek bana ebeveynlerimin, kardeşlerimin ve yeğenlerimin resimlerini verdiler. Ancak uzun süredir özlemini çektiğim aile sevgisi ve bonkörlüğe müteşekkir kalsam da onların yanında kendimi çocuk gibi hissettim. O anda beni etkisi altına alan duygu endişeydi ve bu duyguyu genelde sınavlar öncesi yaşardım.

Öbür gün yerel nüfus müdürlüğüne giderek ebeveynlerimin evlilik kayıtlarını araştırdım. Oradaki memur her doğumun kaydedildiği büyük nüfus kütüğünde benim kaydımı buldu. Aynı kütükte Helena ve Johann'ın 1938'de yani ablam Tanja ve ağabeyim Ludvig'in doğumlarından seneler sonra evlendikleri görülüyordu. Bu benim Ludvig'in oğlu Rafael ile akraba olduğumu ancak Tanja'nın oğlu Marko ile akraba olmadığımı gösteren DNA bulmacasının son eksik parçasıydı. Tanja ve Ludvig ebeveynlerim evlenmeden önce doğduklarına göre Tanja'nın babası farklıydı. Matko ailesinde oldukça fazla sır olduğu belliydi.

Son kalan gizem hâlâ mektubuma yanıt vermemiş olup

Maria'ya göre benimle tanışmak istemeyen diğer Erika Matko'ydu.

Ne yapmam gerektiğini uzun süre düşündüm. Sonunda onun evine giderek onunla yüzleşmeye karar verdim. Bulduğum adresine göre o Rogaška Slatina'nın fakir bir bölgesinde harap bir binanın dördüncü katında yaşıyordu. Matko'lar onun merdivenleri inemeyecek kadar hasta olduğundan dışarıya çıkmadığını söylediklerinden onun evde olacağını biliyordum. Onun posta kutusunu ve zilini buldum. Zili çalarak üst kata çıkıp bu esrarengiz kadını gözlerimle görmek istiyordum. Ona sarılmak, onunla konuşmak ve sorularıma yanıt almak istiyordum. Hepsinden ötesi diğer kimliğimle tanışarak ruh huzuru bulmak istiyordum.

Ama bunlardan hiçbirini yapmadım. Binanın kapısında dururken duygularımın sadece verimsiz değil yıpratıcı olduklarını fark ettim. Kendi gereksinimlerim için benim gibi Nazi ve Lebensborn kurbanı hasta ve yaşlı kadına baskı yapmaya gerek yoktu. Sadece anlamayı değil affetmeyi de öğrenmem gerektiğini biliyordum. Dolayısıyla sessizce oradan ayrıldım.

Sloven ailemle yaptığım son görüşmeden iki gün sonra Osnabrück'teki evime döndüm. Orada kendi yaşamıma tekrar dönerken son on beş yılın bana neler öğrettiğini düşündüm. Sanki uzun bir yolculuğa çıkmıştım ancak bu seyahatim adeta büyük bir daire misali beni başladığım yere getirmişti.

Bu kolay ve acısız olmamıştı ancak Lebensborn Programı ve benim bu program içine katılışım ardındaki gerçekleri bulmaktan mutlu olmuştum ve hâlâ mutluyum.

Ayrıca Himmler'in deneyi içinde doğanlar veya kaçırılarak ona dahil edilenlerden oluşan geniş "ailede" huzur bulmuştum. Hadamar'daki ilk toplantıdan sonra geçen yıllar için yüzlercemiz arayıp peşine düştüğümüz gerçekleri bulmuştuk. Zamanında Yugoslavya doğumlu Erika Matko isimli çocuk ol-

duğumdan emindim. Ailemden çalındığıma da eminim ve onlarla tekrar buluşma şansı bulduğuma müteşekkirim. Tabii ki gerçek annemle buluşmak isterdim. Onun bana olan sevgisini hatırlamak isterdim, ona yaşamı hakkında ve beni savaş sonrası neden aramadığını soramamaktan çok üzgünüm.

Matko ailesine insanların ailelerine hissetmeleri gereken yakınlığı hissetmiyorum. Yaşamlarımızda çok fazla şey olmuştu yani çok ayrı ve farklı yerlerde yaşamıştık. Aramızdaki mesafe aynı dili konuşmamızdan çok daha büyüktü. Yugoslavya'da yetişmenin ne anlama geldiğini Slovence kadar bilmiyor olduğumu anladım. Gerçekten de üvey kardeşim Hubertus'a onlardan daha yakın kan bağı hissetmekteyim. Onunla kan bağımız yoktu ancak onunla aramızda olan ilişki Nazi ideolojisinin tamamen yanlış olduğunu gösteriyordu yani kan hiç önemli değildi.

Şimdi bunlara gülümseyebiliyorum. Bu kadar açık olan bir şeyi görmek benim için neden bu kadar zor oldu? Yaşamımı fiziksel ve zihinsel engelleri olan çocuklarla çalışarak geçirdim ve tüm bu engellerin sevgi ve sabırla aşıldığını gördüm. İnsanın yetiştiği ortam her zaman doğuştan gelen özelliklerini alt etmenin yollarını buluyor. Yani su içinde bulunduğu bardağı şekillendiremiyor.

Yıllarca yaşamımı bulunması imkânsız bir şeyi aramakla geçirdim. Her insanda sahip olmak istedikleri ile olabilecekleri arasında farklar vardır ve biz bu fark nedeniyle ortaya çıkan şeylere üzülürüz. Ben kimsenin arazisi olmayan bu hayal kırıcı bölgede çok uzun süre gerçekler ve hayallerim arasında sıkışıp kaldım. Ben aslında insanın doğumuyla değil yaşamı boyunca yaptığı seçimlerle tanımlandığı temel gerçeğini göremedim.

Mahatma Gandi bir keresinde "İnsanın kendisini bulmasının en iyi yolu kendini başkalarının hizmetinde kaybetmesidir" demiştir. Bu cümleyi anlamak benim tüm yaşamımı aldı. So-

nuçta tekrar başladığım noktaya dönmüş olsam da bu serüvene çıkmasaydım bu cümleyi hiç anlayamayacaktım. Şimdi eskiden ve şimdi kim olduğumu biliyorum. Erika Matko Lebensborn çılgınlığı içinde Yugoslavya'dan kaçırılarak kaybolan Lebensbor bebeğiydi. Ingrid von Oelhafen ise nesillerce çocuğa huzur ve mutluluk veren Alman fizyoterapist hanımdır.

İsmim Ingrid von Oelhafen'di. Ayrıca ismim Erika Matko'ydu. Ingrid Alman, Erika ise Yugoslav'dı. İkisi de bendim. Peki, şimdi kimim? Şimdi ben her zaman olduğum gibi Ingrid Matko-von-Oelhafen'im.

SON SÖZ

"Tarihin en büyük dersi insanların tarihten pek ders almayışlarıdır."

– Aldous Huxley

Bu yetmiş yıl önce olanlarla ilgili bir öyküdür. Bunu sadece tarih gibi görmek kolay olsa da yanlıştır.

1945'ten beri dünya küresel bir çatışma yaşamadı. Bu süreçte Üçüncü Reich büyüklüğünde bir suç çetesi ve açıkça safkanın mistik önemine inanan bir ideoloji ortaya çıkmadı. Burada anahtar kelimeler "küresel" ve "açıkça"dır. Ancak bir insanın ırkından dolayı diğerinden üstün olduğuna inanan çarpık görüş de ortadan kalkmadı. Bu yüzden ortaya çıkan savaşlar da vardı. Güneydoğu Asya'dan Ortadoğu'ya, Afrika'dan Balkanlara kadar her yerde komşu halk ve ırkların kendilerinden aşağı olduğuna inanan insanlar olduğundan bu Nazi devri sonrası Untermenschen yani "diğer" halk ve ırkların daha az saygı, gıda, toprak veya yaşam hakları olduğuna inanıldı. Lebensborn deneyinin paramparça olmuş Avrupa'daki ölümünü takip eden iki nesil boyunca dünyada küçük ve yerel çatışmalar görüldüler. Bunların pek çoğunun kökeninde Himmler'in "üstün" ve "aşağı" ırk inançları vardı.

Bu kitap bir hatırat olduğu gibi bir tarih incelemesidir. Bu kitap dünyanın milletler, bölgeler ve dinler arası düşmanlık-

ların her zamankinden büyük boyutlara ulaştığı bir dönemde yazılmıştır. Bu düşmanlıkların sonucunda bazen bir etnik grubun diğerini paramparça ettiği veya bir dini inancın diğer inanç grupları mensuplarını Tanrı'nın gözünde değersiz oldukları için havaya uçurduğu küçük çatışmalar çıkmaktadır.

Özellikle Avrupa'da ve eski Demirperde ülkeleriyle sınırı olan bölgelerde siyasiler milliyetçilik unsurunu kullanarak tarihsel veya ırksal üstünlük ateşini körüklemektedirler. 1945'ten beri bu kıta ve hatta dünya hiç böyle tehlikeli bir kutuplaşma yaşamamıştır.

Tarihten alınacak ders hiç kimsenin tarihten ders almadığı dersidir. Ancak artık ders almanın zamanı gelmiştir.

TEŞEKKÜRLER

Kökenlerimi bulmak benim için uzun ve zorlu bir yolculuk oldu ancak bu yolculuk boyunca bana eşlik eden pek çok harika insana da rastladım.

Özellikle en iyi ve en eski arkadaşım Dorothee Schlüter'e teşekkür etmek isterim. Kökeni araştırma yönünde çekinerek ilk adımlarımı attığım zamandan beri kendisi yanımda olmuştur. Kendisi beni ruhen ve aklen desteklemiş ve gelişmelere derinden müdahil olmuştur. Teşekkürlerimi ayrıca beni her zaman severek destekleyen Jutta Schröder'e iletmek isterim.

Ayrıca bana yol gösteren Dr. Georg Lilienthal ve beni Slovenya'ya gitmeyi kabul edene kadar zorlayan (ilk başta çekincelerim vardı) Josef Focks'a şükranlarımı sunarım.

Lebensborn Programı'ndaki çocuklarla ilk defa karşılaştığım Lebensspuren'deki arkadaşlarım sizler her şeyden daha önemli olduğunuzu biliyorsunuz.

Rogaška Slatina'ya yaptığım seyahatlerde beni yalnız bırakmayan ve destek olan arkadaşlarım Ute Grünwald, Ingrid Rätzmann ve Helga Lucas'a çok teşekkür etmek isterim. Çok sevecen ve açık kalpli oldukları için Sloven aileme sahip olmaktan da çok mutluyum.

Dr. Dorothee Schmitz-Köster'e her şey için çok borçluyum. Ona ilk rastladığım günden beri bana çok yardımcı oldu. O benim hikâyemi yazmaya sadece teşvik etmedi ayrıca kitabı-

ma Lebensborn hakkındaki derin bilgisiyle katkıda bulundu. Slovenya'ya yaptığım son ziyaretimde de bana harika ve duyarlı bir yoldaş oldu.

Tim bu kitabı yazmamı önerdiğinde yaşamımım tüm dönemlerini gözden geçirdim. Yaşamımda pek çok bilinmez ve problemli safha vardı ancak onunla beraber kitap üzerinde çalıştıkça beni kuşatan karanlığın yavaşça ortadan kalktığını gördüm. Ayrıca kitabı yazarken Helena, Johann hatta Erika Matko ile konuşabildiğimi gördüm. Gerçekte olmasa da kâğıt üstünde onlara "Neden?" sorusunu sorabiliyordum. Her zaman sorularıma doğru yanıtları bulamadım. Ancak (bazıları sinirli olan) bu konuşmalar benim yaşamı affederek onu olduğu gibi sevmeme yardımcı oldular.

Ingrid Matko-von-Oelhafen
Osnabrück, Nisan 2015

***

Bu kitap 2013'te yaptığım bir filmden doğdu. Lebensborn'u bu filmden birkaç yıl önce duymuştum ancak pek çok televizyon kanalını bunun hakkında bir belgesel çekmeye ikna edememiştim. Sonunda Kanal 5 altmış dakikalık bir belgesele sponsor olmayı kabul etmişti. Kanalın editörü Simon Raikes'e hikâyenin önemini görerek destek çıktığı için çok müteşekkirim.

Program için araştırma yaparken Ingrid'e rastladım ve o belgeselde yer almayı kabul etti ancak belgesele süre problemi nedeniyle onun hikâyesini ekleyemediğimde de bana çok anlayışlı davrandı. O ayrıca Lebensborn ve kendi geçmişindeki gerçekleri aradığı sıra dışı ve cesur macerasını kitaplaştırma önerimi de nezaketle dinledi.

Bu belgesel ve kitap Dr. Dorothee Schmitz-Köster'in teşviki ve çabaları olmadan ortaya çıkamazlardı. Lebensborn çocukları Dorothee ve onun bu çocukların hikâyelerini kendi kitaplarında anlatarak Himmler'in karanlık örgütünü gün ışığına çıkarma çabaları kadar kahraman değildirler.

Bu kitabı heyecanla destekleyen İngiliz yayıncı Elliott & Thompson ve kitabın yazım tarzını fikirleriyle geliştiren editör Olivia Bays'e çok müteşekkirim.

Benzer şekilde kusursuz bir temsilci olan Andrew Lownie'ye teşekkür ederim. Onun ilk rehberliği ve sonrasında dünyadaki yayıncılarla olan ilişkileri sayesinde bu hikâye Finlandiya, İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi pek çok ülkede okurlarla buluşmuştur.

En son olarak partnerim Mia Pennal'ın aşkı ve desteği olmasa bu kitabı yazamayacağımı söylemek isterim. Ben yaşam boyu arayışım sonunda bulunma şansı elde etmiş biriyim. Yaşam boyu arayışım sonunda bulunacak kadar şanslı biriyim.

Cursum Perficio yani benim yolculuğum burada sona eriyor.

Tim Tate
Wiltshire, Nisan 2015

HİTLER'İN UNUTULAN ÇOCUKLARI

Ingrid yıllar boyu annesinin onu neden sevmediğini düşündü. Neden onu yanına yaklaştırmıyordu? Neden uzaklara gönderiyordu? Çünkü o annesi değildi. Çünkü Ingrid, Heinrich Himmler'in Ari Irk yaratma projesinin bir parçasıydı. Ailelerinden kaçırılarak uzaklarda yetiştirilen yarım milyon çocuktan biri...

1942 yazında, Nazi istilası altındaki Yugoslavya'da aileler çocuklarını incelenmeleri için SS askerlerine teslim etmeye mecbur bırakıldılar. Bunlardan biri de dokuz aylık Erika Matko'ydu ve Nazi doktorlarına göre "Hitler'in Çocuğu" olabilecek kadar safkandı. Erika Almanya'ya götürülerek Nazi Partisi'ne yakın olan Oelhafen ailesine verildi. Fakat yıllarca sadece bir "proje" olarak, sevgisiz ve mutsuz yaşadı. Kalbinin sesini dinleyen Ingrid yıllar sonra gerçek kimliğinin izlerini sürmeye başladı.

Naziler pek çok kaydı ortadan kaldırmış olsa da Nürnberg Mahkemeleri'nde kendi kaçırılma olayının duruşma tutanakları da dahil olmak üzere pek çok dokümana ulaştı. Doğum yerini bulduğunda ise onu o zamana kadar öğrendiklerinden çok daha büyük bir sürpriz bekliyordu: Yıllar önce annesine kendisi olduğu söylenerek başka bir bebek verilmişti.

Ingrid Oelhafen, gerçek adıyla Erika Matko'nun gerçek yaşamöyküsü aynı zamanda müthiş bir tarih dersi!

www.beyazbaykus.com
www.destekyayinlari.com
facebook.com/beyazbaykusyayinlari
twitter.com/beyazbaykusy
instagram.com/beyazbaykusyayinlari